

ДАНИЕЛ СТИЙЛ

АНАБЕЛ

Превод от английски: Ивайла Божанова, 2010

chitanka.info

*На добрите жени — на **великолепните** жени!*

*Най-добрите_ жени, които познавам са Беатрис,
Сам, Виктория, Ванеса и Зара.*

*Всяка една е специална и уникална, смела, обичаща,
мъдра, изобретателна, находчива, неуморна, честна,
почтена, уравновесена и грациозна.*

*Вие сте моите герои, моделите за подражание, моите
съкровища и моята радост.*

*Благодаря за уроците, които ми дадохте и за
безграничната любов, която си делим.*

С цялата ми обич,

Мама/д.с.

1.

Сутринта на 14 април 1912 година Анабел Уортингтън четеше кротко в библиотеката, чиито прозорци гледаха към градината на бащиния ѝ дом. Вече се долавяха първите признаци на пролетта. Градинарите бяха засадили цветя и всичко изглеждаше прекрасно за посрещането на родителите ѝ, които щяха да пристигнат в близките няколко дни. Анабел живееше с тях и с по-големия си брат Робърт в импозантна къща в северния край на Пето авеню в Ню Йорк. Родът на баща ѝ — Уортингтън, и семейството на майка ѝ — Синкълър, бяха близки роднини с родовете Вандербилт и Астор и малко по-далечни с почти всички важни семейства в Ню Йорк. Баща ѝ Артър притежаваше и управляваше една от най-престижните банки в града. Семейството му се занимаваше с банкерство от поколения, както и семейството на майка ѝ в Бостън. Двайсет и четири годишният ѝ брат Робърт работеше през последните три години при баща им. И, естествено, когато един ден Артър се оттегли, Робърт щеше да ръководи банката. Бъдещето, подобно на миналото им, беше предвидимо и обезпечено. Анабел се чувстваше удобно да расте в защитения си свят.

Родителите и се обичаха, а с брат си Робърт бяха близки и много се разбираха. Нищо и никога не беше ги обезпокоявало или разстройвало, а възникналите дребни проблеми винаги бързо и лесно решаваха. Анабел израсна в защитен, приказен свят като щастливо дете сред мили, добри и любящи хора. Последните няколко месеца бяха вълнуващи за нея, макар че ѝ донесоха и някои разочарования. През декември, точно преди Коледа, я въведоха в обществото с впечатляващ бал, организиран специално за целта от родителите ѝ. Всички единодушно отсъдиха, че това е най-елегантният и екстравагантен дебютантски бал, невиждан от години в Ню Йорк. Майка ѝ обичаше и умееше да прави красиви празненства — покриха и отоплиха градината; балната зала в дома се славеше като изключително изискана; оркестърът, който наеха беше най-

предпочитаният в града. Присъстваха четиристотин души. Анабел приличаше на принцеса.

Тя беше дребна, крехка и деликатна, по-нежна дори от майка си, с дълга, копнинена златна коса и огромни сини очи. Имаше изящни ръце и крака и идеални черти. През цялото ѝ детство баща ѝ не спря да повтаря, че прилича на порцеланова кукла. На осемнайсет години имаше прекрасна, пропорционална стройна фигура, която се отличаваше с изтънчена грацилност. Всичко у нея напомняше за аристократичния ѝ произход.

След бала семейството изкара прекрасна Коледа. Но от вълненията, празненствата и вечерните семейни излизания в студеното зимно време през първата седмица на януари Анабел се разболя от тежък грип. Родителите ѝ се разтревожиха, защото заболяването бързо премина в бронхит, а после — в пневмония. За щастие младостта ѝ и общото ѝ добро здравословно състояние ѝ помогнаха да се възстанови. Но ѝ прималяваше и вечер вдигаше температура в продължение почти на месец. Лекарят им реши, че е неразумно да пътува така неукрепнала с родителите си и Робърт на планираното от месеци посещение на приятели в Европа. Анабел все още се възстановяваше, когато майка ѝ, баща ѝ и брат ѝ отплаваха на борда на „Мавритания“ в средата на февруари. Преди това тя много пъти беше пътувала с тях на този кораб. Майка ѝ дори предложи да остане при нея този път, но към момента на тяхното заминаване Анабел вече се чувстваше достатъчно добре и можеше да остане сама. Настоя майка ѝ да не се лишава от дългоочакваното пътуване. Всички съжаляваха задето Анабел остава. Самата тя беше дълбоко разочарована, но признаваше, че макар и да се чувства по-добре, все още няма сили да понесе двумесечното пътуване в чужбина. Увери майка си Консуела, че ще се грижи за къщата, докато отсъстват. Те ѝ се довериха напълно.

Анабел не беше от момичетата, за които да се притесняваш; тя по никакъв начин не би злоупотребила с отсъствието им. Просто съжаляваха, че не може да дойде с тях, също както и тя съжаляваше за компанията им. Анабел демонстрира добро настроение, докато ги изпращаше на кея Кунард през февруари, но се прибра вкъщи малко потисната. Запълваше си времето с четене и правеше неща, които биха зарадвали майка ѝ. Бродираше прекрасно и прекарваше часове да украсява най-хубавото им спално бельо и покривки за маса. Още не се

чувстваше достатъчно укрепнала, за да посещава светски събития, но най-добрата ѝ приятелка от детски години Хортенс често ѝ гостуваше. Миналата година Хортенс също бе въведена в обществото. Вече дори имаше любим и Анабел се обзаложи с нея, че до Великден Джеймс ще ѝ предложи брак. Оказа се права. Двамата обявиха годеща си една седмица преди това. Анабел нямаше търпение да сподели новината с майка си. Очакваше ги да се върнат на седемнайсети април, защото бяха отплавали от Саутхамптън преди четири дни на борда на нов кораб.

Двата месеца без тях ѝ се сториха дълги. Анабел остро чувстваше липсата им. Но от друга страна съумя да възстанови здравето си и посвети доста време на четене. След като приключеше с домакинските си задължения прекарваше следобедите и вечерите в библиотеката на баща си, като четеше ненаситно. Предпочиташе биографии на велики личности или книги, посветени на науката. Не проявяваше особен интерес към романтичните романи — любимо четиво на майка ѝ, а още по-малко я интересуваха книгите, които Хортенс ѝ заемаше, защото ги намираше за повърхностни. Анабел — интелигентна млада жена — попиваше информацията за събитията по света като гъба. Тя обсъждаше най-различни теми с брат си, който тайно признаваше пред себе си, че със задълбочените си познания тя често пъти го превъзхожда. Той разбираше от бизнес и се държеше изключително отговорно, но обожаваше да ходи на събирания и да се вижда с приятели, докато Анабел изглеждаше общителна на пръв поглед, но всъщност проявяваше огромен интерес към науката и страст към задълбочените занимания. Любимото ѝ място в къщата беше библиотеката на баща ѝ, където прекарваше голяма част от времето си.

Вечерта на четиринайсети Анабел чете почти до полунощ, а на следващата сутрин спа до необичайно късно. Стана, изми си зъбите, среса си косата, облече се и тръгна да закусва. Докато слизаше по стълбите къщата ѝ се стори неестествено тиха и не видя никого от прислужниците. Влезе в кухнята, където неколцина от тях четяха вестник, но бързо го сгънаха. Забеляза, че преданата им икономка Бланш е плакала. Беше с нежно сърце и всяка тъжна история за животно или изпаднало в беда дете я разстройваше. Анабел допусна, че е прочела нещо подобно, затова се усмихна и поздрави. Внезапно Уилям, икономът, също се разплака и излезе от кухнята.

— Мили боже, какво е станало? — Хвърли изумен поглед към Бланш и двете ѝ помощнички. В очите на всички имаше сълзи и неизвестно защо нейното сърце замря. — Какво става? — попита Анабел, инстинктивно посягайки към вестника.

След дълго колебание, Бланш ѝ го подаде. Анабел разгърна страниците и съзря изписаните с големи букви заглавия, „Титаник“ беше потънал през нощта. На този нов кораб родителите ѝ и Робърт се бяха качили в Англия. С широко разтворени очи тя прочете краткото съобщение: „Титаник“ беше потънал; пътници били качени на спасителните лодки, а корабът „Карпатия“ бързо се отправил към мястото на злополуката. Липсваше информация за загинали или оцелели, но се изказваха предположения, че при кораб с такива размери и толкова нов, екипажът е успял да се погрижи навреме за безопасността на пасажерите и спасителните работи са приключили. Във вестника пишеше, че огромният кораб се е сблъскал с айсберг и макар да са го смятали за непотопяем, той всъщност се отправил към морското дъно само за няколко часа. Невъзможното се беше случило.

Анабел незабавно разпреди на Бланш спешно да извика колата и шофьора на баща ѝ. На излизане от кухнята, втурвайки се към стаята си да се преоблече, подхвърли, че на минутата отива в офиса на „Уайт стар“, за да научи новини за Робърт и родителите си. Въобще не ѝ мина през ума, че стотици други ще сторят същото.

С треперещи пръсти трескаво облече семпла сива рокля и си обу чорапите и обувките. Грабна палтото и чантата и се спусна по стълбите, без да си прави труда да се срещне отново. С разпилените си коси приличаше на дете, а впечатлението се подсили, защото направо изхвърча през входната врата, която се затръшна зад гърба ѝ. Къщата и всички в нея сякаш вече бяха потънали в траур. Томас, шофьорът на баща ѝ, подкара към офиса на „Уайт стар“ в началото на Бродуей, а Анабел се бореше с обзелия я тих ужас. На близкия ъгъл продавач на вестници гръмко оповестяваше последните новини, размахвайки ново издание на вестника. Накара шофьора да спре, за да купи броя.

Според вестника засега броят на загиналите остава неизвестен, но от борда на „Карпатия“ предават сведения за оцелелите. Анабел усети как очите ѝ се пълнят със сълзи, докато чете. Как бе възможно да се случи това? Ставаше въпрос за най-големия и нов кораб на света и то при първото му плаване. „Титаник“ потънал? Просто невероятно! А

каква е съдбата на родителите ѝ, на брат ѝ, на толкова много други хора?

Пред офиса на „Уайт стар“ завари стотици хора, които настояваха да влязат. Анабел не си представяше как ще си пробие път през тълпата. Едрият шофьор на баща ѝ ѝ помогна и въпреки това успя да влезе след цял час. Обясни, че брат ѝ и родителите ѝ са пътували в първа класа на злощастно потъналия кораб. Разтревожен на вид млад чиновник записа името ѝ. В това време негови колеги окачиха на стената отвън списъци с имената на оцелели, съобщени от оператора на „Карпатия“. Най-отгоре на списъка бе отбелязано, че той все още е непълен и това изпълваше с надежда мнозина, които не бяха зърнали засега имената на своите близки.

Анабел държеше с треперещи ръце екземпляр от списъка, но с разплаканите си очи едва успяваше да различава буквите. Все пак към края на един лист видя познато име: Консуела Уортингтън, пътничка от първа класа. Не откри имената на баща си и брат си, но за да се поуспокои започна да си повтаря, че това още не е окончателен вариант. А и съдържаше изненадващо малко имена в сравнение с броя на пасажерите.

— Кога ще има новини за останалите? — попита Анабел чиновника, докато му връщаше списъка.

— След няколко часа, надяваме се — отвърна той.

Зад гърба ѝ хора крещяха, хлипаха, плачеха, спореха; новопристигнали се мъчеха да си пробият път към офиса. Цареше паника, хаос, ужас и отчаяние.

— Продължават ли да извозват хора със спасителните лодки? — попита Анабел с пълен с надежда глас.

Поне разбра, че майка ѝ е жива, макар да не се знаеше в какво състояние е. Но няма начин и другите ѝ близки да не са оцелели.

— Прибраха последните в осем и половина днес сутринта — отвърна чиновникът с тъжно изражение. Вече беше чул разкази за безжизнени тела, плаващи по повърхността и за хора около тях, който пицят за помощ, преди да се удавят. Но не беше негова работа да разпространява тези истории, пък и нямаше кураж да събщи, че загиналите са стотици, а може би и повече. Списъкът с оцелелите засега наброяваше едва шестстотин имена, а от „Карпатия“ предадоха, че са качили на борда около седемстотин души, но имената на всички

още не бяха съобщени. Ако само толкова са оцелелите, значи над хиляда души са загинали. Самият чиновник отказваше да повярва, че това е възможно. — Ще разполагаме с останалите имена до няколко часа — добави той съчувствено.

Мъж с червендалесто лице заплаши да го удари, ако не му подаде списъка, и младият човек откликна незабавно. В стремежа си да получат някаква информация и увереност хората — отчаяни и изплашени — губеха контрол. Чиновниците раздаваха и разлепваха нови и нови екземпляри от наличните списъци. Анабел и шофьорът на баща ѝ Томас решиха да изчакат в колата новопостъпващата информация. Той предложи да я отведе вкъщи, но тя настоя да остане и да следи попълването на списъците през следващите часове. Не искаше да е на друго място в момента.

Седеше смълчана в колата; част от времето прекара със затворени очи: мислеше за баща си и брат си. От една страна се надяваше и те да са оцелели, от друга изпитваше благодарност, че поне името на майка ѝ фигурираше сред спасените. През цялото време нито яде, нито пи нещо; на всеки час двамата отиваха да проверяват как върви актуализирането на информацията. В пет часа им обясниха, че списъците на оцелелите вече са окончателни, с изключение на няколко деца, твърде малки, за да бъдат идентифицирани по име. Но всички възрастни, взети на борда на „Карпатия“, вече са включени в списъка.

— Има ли хора, прибрани от други кораби? — попита някой.

Чиновникът мълчаливо поклати глава. Вярно, имаше кораби, които вадели тела от ледените води, но единствено екипажът на „Карпатия“ прибрал оцелели, предимно от лодките и съвсем малко от водата. Почти всички, попаднали в ледения Атлантически океан, бяха умрели преди „Карпатия“ да пристигне, макар спасителите да се оказали на мястото на трагедията два часа след като „Титаник“ потънал. Времето беше прекалено дълго, за да оцелее някой в студените води на океана.

Анабел отново прочете списъка от 706 оцелели. Пак попадна на името на майка си, но нямаше други с фамилията Уортингтън — нито Артър, нито Робърт. Оставаше ѝ единствено да се моли да е допусната грешка, било по недоглеждане, било защото са в безсъзнание и не са съобщили имената си. Засега това беше окончателната информация, допълнена от лаконичното съобщение, че „Карпатия“ ще пристигне в

Ню Йорк след три дни, на осемнайсети. Дотогава ѝ оставаше да очаква оцелялата си майка и да се надява, защото отказваше да повярва, че баща ѝ и брат ѝ са мъртви; не можеше да е вярно.

След като се прибра будуваше през цялата нощ и отново не хапна нищо. Хортенс дойде да я види и остана при нея. Почти не разговаряха — само се държаха за ръце и плачеха. Хортенс правеше всичко по силите си да я утеши, а и майка ѝ се отби за малко, за да подкрепи Анабел. Но нямаше думи, които да смекчат ужаса от случилото се. Новината потресе целият свят. Трагедията имаше епически мащаби.

— Слава богу, че беше прекалено болна, за да ги придружиш — прошепна Хортенс, докато лежаша в леглото на Анабел, след като майка ѝ си тръгна.

Именно тя предложи Хортенс да стои през нощта и дори да остане при нея докато майка ѝ се върне вкъщи. Не искаше Анабел да е сама. При този коментар Анабел само се усмихна тъжно, чувствайки се виновна, че не е била с близките си, и се питаше дали нейното присъствие би помогнало по някакъв начин. Може би щеше да спаси един от двамата или някого друг.

През следващите три дни двете с Хорти бродеха из къщата като призраци. В състоянието си на шок и тъга тя не желаше да вижда или да разговаря с други хора. Отказваше да се храни, независимо от настояванията на икономката. Всички плачеха постоянно. Най-сетне двете приятелки излязоха за малко на разходка. Джеймс ги придружи. Държа се изключително мило с Анабел, подчертавайки колко съжалева за случилото се. Градът, а и целият свят, не мислеха за друго.

Новините от „Карпатия“ продължаваха да са все така оскъдни; потвърждаваше се единствено, че „Титаник“ е потънал, а списъците с оцелели са окончателни и пълни. Липсваха само имената на неидентифицираните бебета и деца. Очакваше се да ги разпознаят роднините им, когато пристигнат в Ню Йорк, ако са американци. В противен случай ще ги върнат в Шербург и Саутхамптън при опечалените им семейства там. Иначе всички останали — дори болните и пострадалите — фигурираха в списъка, твърдяха от „Карпатия“. Анабел продължаваше да не го вярва, докато Томас не я откарва до кея Кунард вечерта на осемнайсети. Хорти не я придружи, защото не искаше да ѝ се натрапва, и Анабел се отправи сама към пристан номер 54.

В девет вечерта тълната чакащи видя как „Карпатия“ бавно навлиза в пристанището, водена от пилотни лодки. Анабел усещаше сърцето си да бие лудо, докато наблюдаваше приближаващия се параход. За изненада на всички той се насочи към пристани номер 59 и 60, използвани от „Уайт стар“. Там, пред очите им, параходът спусна спасителните лодки на „Титаник“ — това бе всичко, останало от него, за да ги върне на „Уайт стар“. После „Карпатия“ зае място до своя пристан. Фотографите, окупирали всевъзможни плавателни съдове, се надпреварваха да заснемат спасителните лодки, а оцелелите от злополуката стояха до перилата. Наоколо цареше нещо средно между погребална и празнична атмосфера. Роднините на оцелелите чакаха в агонизиращо мълчание да видят кой ще слезе, а репортерите и фотографите подвикваха и се стремяха да заемат по-добри позиции, за да направят хубави снимки.

След като спусна спасителните лодки, „Карпатия“ бавно се отправи към своя пристан номер 54. Пристанищният персонал бързо завърза парахода и най-последно спусна пасарела. Мълчаливо и със затрогващо уважение дадоха път на оцелелите от „Титаник“ да слезат първи. Пътниците от „Карпатия“ прегръщаха някои от тях или им подаваха ръка. Сълзите бяха повече от думите. Оцелелите слизаха един по един; виждаха се разплакани лица и хора все още в шок от видяното и преживяното през онази кошмарна нощ. Едва ли щяха да забравят скоро страховитите писъци и стенания, които се носеха откъм водата, крясъците и виковете за помощ на даващите се. Попадналите вече в лодките се опасяваха да качат още хора, защото се страхуваха да не потънат всички и така да се удавят не само обречените във водата. Гледката наоколо вдъхваше ужас: бързо нарастваше броят на мъртвите тела, докато спасилите се за момента се надяваха да пристигне помощ и да ги прибере.

От борда на „Карпатия“ слизаха жени с малки деца. Някои още носеха вечерните тоалети, с които са били през последната нощ на обречения кораб; сега бяха наметнати с одеяла. Последните три дни бяха прекарвали в голям шок, сгушени на освободеното им място в трапезарията на „Карпатия“ и из общите салони. Редовните пътници и екипажът направиха всичко по силите си да помогнат, но никой не бе способен да намали броя на загиналите, да заличи картината на катастрофата и загубата на живот при непредвидими обстоятелства.

Със стаен дъх Анабел се напрягаше да види майка си. Най-сетне я зърна да стъпва на пасарела. Наблюдаваше я как бавно се придвижва, облечена очевидно в чужди дрехи, с трагично изражение на лицето и с високо вдигната глава, макар и потресена от скръб. До нея не пристъпваше друга позната фигура. Никъде не забелязваше и следа от баща си и брат си. Анабел внимателно огледа множеството наоколо, но Консуела се движеше съвсем сама сред другите оцелели — предимно жени. Неколцината мъже изглеждаха малко смутени, когато слизаха със съпругите си. Постоянно проблясваха светкавици, докато репортерите запечатваха възможно повече срещи на оцелелите с близките им. В следващия момент майка ѝ застана пред нея и Анабел я прегърна така силно, че останаха без дъх. И двете плачеха, докато се притискаха една към друга, без да забелязват как пътници ѝ посрещачи се изнизват край тях. След време, все така прегърнати, тръгнаха към изхода. Валеше, но никой не обръщаше внимание на дъжда. Консуела представляваше странна гледка в грубата, твърде широка вълнена рокля, но с вечерни обувки и с диамантена огърлица и обеци, с които явно е била при потъването на парахода. Трепереше без палто и Томас побърза да донесе одеяло от колата, за да я наметнат.

Едва отдалечили се от пасарела, Анабел зададе въпроса, който беше длъжна да зададе. Досещаше се за отговора, но не издържаше повече на неизвестността. Прошепна в ухото на майка си:

— А Робърт и татко?

Тя мълчаливо се разрида още по-силно и Анабел я отведе при колата. Майка ѝ не само изглеждаше много по-крехка от обичайното, но и невероятно остаряла. Беше вдовица на четирийсет и три, а приличаше на старица. Томас внимателно я настани в колата и я загърна с кожена наметка. Консуела го погледна с разплакани очи и тихо му благодари. Двете с Анабел седяха притиснати мълчаливо през целия път, докато той ги караше към дома им.

Всички прислужници чакаха в предния вестибюл. Прегръщаха я, изразяваха подкрепата си, а когато видяха, че е сама, изказаха и съболезнования. След по-малко от час на вратата окачиха траурен черен венец. Същата вечер много такива венци се появиха из Ню Йорк, след като се разбра кой не се е завърнал и никога няма да се прибере.

Анабел помогна на майка си да се изкъпе и да си облече нощница. Бланш се суетеше около нея все едно е дете. Грижеше се за

Консуела от младо момиче и беше присъствала на ражданията и на Робърт и на Анабел. А сега се стигна дотук. Постоянно бършеше очи и говореше утешителни думи. Оправи възглавниците зад главата на Консуела, след като я настаниха в леглото. Донесе поднос с чай, пюре, препечени филийки, бульон и любимите ѝ бисквити, но Консуела не ги докосна. Лежеше, вираше се в двете и не проронваше дума.

Анабел легна в леглото при майка си. Нито едната, нито другата не успя да заспи. В малките часове на нощта Консуела вече трепереше от главата до петите и тогава изпита потребност да излее поне част от насъбралото се в нея. Започна да разказа какво се беше случило. Попаднала в спасителна лодка номер четири заедно с братовчедка си Маделайн Астор, чийто съпруг също не бил сред оцелелите. Спасителната лодка била само наполовина пълна, но съпругът ѝ и Робърт отказали да се качат; вместо това помагали на жени и деца да не попаднат във водата. И пак имало място за тях.

— Само да се бяха качили — простена Консуела отчаяно.

Семейства Уайденър и Тайър и Люсил Картър — все нейни познати — също се озовали в спасителната лодка. Но Робърт и Артър продължавали да стоят на борда и да се грижат други да се настанят в лодките. Така загубили живота си. Консуела ѝ разказа и за някой си Томас Андрю, един от героите на вечерта, но изрично подчерта пред Анабел, че баща ѝ и брат ѝ също са проявили невероятна храброст. Това сега обаче беше слаба утеха. Будуваха часове наред; Консуела си припомняше последните минути на кораба, а дъщеря ѝ я прегръщаше, плачеше и я слушаше. Едва призори, вече крайно изтощена Консуела отрони последна въздишка и заспа.

2.

През седмицата в Ню Йорк и в други градове се състояха стотици погребения. Страниците на вестниците гъмжаха от болезнени истории и покъртителни подробности. За всички ставаше ясно, че много от спасителните лодки са напуснали кораба полупразни, на всичкото отгоре вземали пътници предимно от първа класа. Светът беше шокиран. Всепризнатият герой беше капитанът на „Карпатия“, светкавично отправил се към мястото на бедствието и прибрал оцелелите. Все още обясненията защо корабът е потънал бяха оскъдни. След като се сблъскал с айсберга било неизбежно да потъне, но продължаваха коментарите защо „Титаник“ се е движил сред айсбергите, след като е бил предупреден. За щастие „Карпатия“ доловила отчаяните радиосигнали за помощ, иначе никой нямало да оцелее.

Лекарят дойде да прегледа Консуела констатира, че макар и сломена от мъка и шок, здравословното ѝ състояние е невероятно добро. Просто я бе напуснала всякаква жизненост. На Анабел се падаше задачата да организира сама до най-малка подробност погребението на баща си и брат си. Общото опело за двамата щеше да е в църквата „Тринити“, любима на баща ѝ.

На тържественото опело дойдоха стотици да изкажат съболезнованията си. По време на церемонията и двата ковчега бяха празни, защото до момента телата на двамата мъже не бяха открити. Не ги откриха и в последствие. От общо 1517 загинали от водата извадиха само петдесет и едно тела. Другите останаха завинаги във водния си гроб.

След опелото, всички отидоха в къщата, където им поднесоха храна и питиета. Робърт беше едва на двайсет и четири, а баща му на четирийсет и шест — и двамата в разцвета на силите си, а загинали така трагично. По време на церемонията и Анабел, и Консуела носеха черни траурни тоалети в допълнение от елегантна черна шапка за Анабел и вдовишки воал за майка ѝ. Вечерта, когато всички си

тръгнаха, Консуела изглеждаше потресена до краен предел. Беше така съсипана, че Анабел се питаше каква част от майка ѝ още живееше. Духът ѝ сякаш умря заедно с двамата мъже и Анабел сериозно се тревожеше за нея.

Две седмици след погребението Анабел посрещна с огромно облекчение желанието на майка си да отиде в болницата, където полагаше доброволен труд. Така щяла да отвлече мислите си, което ще ѝ се отрази добре; Анабел беше напълно съгласна.

— Ще имаш ли сили да се справиш, мамо? — попита все пак Анабел загрижено.

Не искаше майка ѝ да се разболее, макар че вече беше началото на май и времето да се беше позатоплило.

— Добре съм — увери я майка ѝ тъжно.

По-добре едва ли щеше да бъде някога. Същият следобед двете жени в черни рокли и бели престилки отидоха в болницата „Сейнт Винсент“, където Консуела работеше като доброволка от години. Анабел започна да я придружава, когато стана на петнайсет. Помагаша предимно на бедните с наранявания и травми и не се занимаваша с инфекциозно болните. Анабел всеотдайно вършеше тази работа, за която притежаваше вродена дарба. Майка ѝ се отнасяше ласкаво и нежно към болните, но Анабел беше заинтригувана от медицинската същност на лечението и при всяка възможност четеше медицинска литература, за да намери обяснение на онова, което наблюдава. Не беше гнуслива, за разлика от Хорти. Тя припадна по време на единственото си посещение в болницата, за което Анабел я склони. Колкото по-тежък беше някой случай, толкова по-силно привличаше Анабел. Майка ѝ предпочиташе да разнося табли с храна, докато Анабел помагаше на сестрите при всяка възможност: сменяше превръзки, чистеше рани. Пациентите единодушно отбелязваха, че има изключително лека ръка.

След дългия, уморителен следобед, двете жени се прибраха вечерта изтощени. По-късно същата седмица пак отидоха в болницата. Ако не друго, то това отклоняваше поне вниманието както на Анабел, така и на майка ѝ да не мислят непрекъснато за двойната загуба. Неочаквано пролетта, която трябваше да е най-вълнуващото време в

живота на Анабел след дебютантския ѝ бал, се превърна в период на усамотение и траур. През следващата година нямаше да приемат никакви покани — факт, който притесняваше Консуела. Докато Анабел стои вкъщи, облечена в черно, всички други момичета, въведени в обществото, щяха да се сгодят. Тревожеше се, че сполетялото ги нещастие ще повлияе върху бъдещето на дъщеря ѝ по злощастен начин, но нямаше какво да се предприеме. Анабел, от своя страна, сякаш не се замисляше какво пропуска. Тя, съвсем подобаващо, беше далеч по-разстроена от загубата на най-близките си хора, отколкото от мислите за бъдещето си или за липсата на светски живот.

Хорти продължаваше да я навестява често и в средата на май скромно и тихо отпразнуваха деветнайсетия рожден ден на Анабел. По време на обяда Консуела се разстрои дълбоко, коментирайки, че се е омъжила на осемнайсет, след като са я представили на обществото, и е родила Робърт на годините, които Анабел сега навършваше. Тези спомени станаха причина да избухне в сълзи; остави двете момичета в градината и се прибра горе да легне.

— Горката ти майка — промълви Хорти съчувствено. Погледна приятелката си и добави: — И горката ти. Много съжалявам, Бел. Всичко е толкова ужасно.

Дълбоко натъжена за приятелката си, тя се реши чак след два часа да признае, че с Джеймс са определили дата за сватбата през ноември; вече правели планове за голямото тържество. Анабел искрено я увери колко ѝ е драго да го чуе.

— Наистина ли не си разстроена, че в момента не излизаш? — попита я Хорти.

На нея щеше да ѝ е крайно неприятно да седи затворена вкъщи цяла година, но Анабел го приемаше с лекота, независимо че беше едва на деветнайсет, а и следващата година не се очертаваше като особено весела. Междувременно, през краткия месец откакто брат ѝ и баща ѝ починаха, тя съзря неимоверно много.

— Нямам нищо против — отвърна Анабел. — Докато мама е склонна да работим в болницата, ще имам с какво да се занимавам.

— Боже, не ми говори за това! — простена Хорти и забели очи. — Прилошава ми — допълни тя, но знаеше, че приятелката ѝ страшно си пада по този вид работа. — Ще отидете ли в Нюпорт тази година? — смени тя темата.

Семейство Уортингтън имаха великолепна вила в Роуд Айланд, в съседство с тази на семейство Астор.

— Мама каза, че ще ходим. Може да отидем, преди да започне сезона, в началото на юни, а не както обикновено през юли. Надявам се да ѝ се отрази добре.

В момента Анабел имаше едно-единствено желание — да се грижи за майка си, за разлика от Хорти, на която предстоеше да обмисля планове за сватбата, да ходи на милион събирания, да се среща с годеник, в когото беше лудо влюбена. Подобен живот би трябвало да води и Анабел, но не това я очакваше. Нейният свят — такъв, какъвто го познаваше — бе променен завинаги.

— Поне ще сме заедно в Нюпорт — отбеляза Хорти щастливо.

Двете обожаваха да плуват, когато майките им разрешаваха. После поговориха малко за предстоящата сватба и Хорти си тръгна. По преценка на Анабел рожденият ѝ ден премина много тихо.

През седмиците след погребението Консуела и Анабел няколко пъти приемаха посетители, както можеше да се очаква. Отбиха се приятели на Робърт, няколко възрастни вдовици дойдоха да изкажат съболезнованията си на Консуела; минаха и двама мъже от банката на Артър, техни добри познати. Появи се и трети, когото Консуела беше срещала няколко пъти и много харесваше. Казваше се Джосая Милбанк, беше трийсет и осем годишен и работеше в банката на Артър, където много го уважаваха. Беше тих мъж, с добри обноски. Разказа на Консуела няколко неизвестни ѝ истории за Артър и я накара да се разсмее. Остана изненадана колко приятно се почувства в присъствието на Джосая. Той беше дошъл час преди дъщеря ѝ да се прибере от разходката с Хорти. Анабел се сети, че са се запознавали, но не познаваше добре госта. Принадлежеше по-скоро към поколението на баща ѝ и беше четиринайсет години по-голям от брат ѝ, така че макар да се бяха виждали по събирания, нямаха почти нищо общо. Но подобно на майка си остана впечатлена от добрите му маниери. Той се държа съчувствено и с Анабел.

Спомена, че както обикновено ще ходи в Нюпорт през юли. Имал там малка, удобна къща. Джосая идваше от Бостън, роден в семейство, уважавано не по-малко от тяхното, и дори с повече пари от тях. Водеше тих живот и не парадираше с положението си. Обеща да ги посети отново в Нюпорт, а Консуела го увери, че ще им бъде много

приятно. След като си тръгна Анабел забеляза, че е донесъл голям букет от бял люляк, вече поставен във ваза. Междувременно Консуела го изкоментира:

— Много симпатичен млад мъж — отбеляза тя и се възхити на букета. — Баща ти доста го харесваше и сега разбирам защо. Питам се защо не се е оженил.

— Някои не се женят — подхвърли Анабел безгрижно.

Дали и тя ще е от тези хора? Нито си представяше, нито желаше да остави майка си сега, за да се посвети на някой мъж. Не й се струваше трагично, ако не се омъжи. Така би го приела Хорти, но не и тя. Сега, когато вече ги нямаше и брат й, и баща й, а майка й бе потресена до дън душа, Анабел смяташе за най-важно свое задължение да седи вкъщи и нито за миг не съжаляваше. Да се грижи за майка си се превръщаше в смисъл на живота й.

— Ако искаш да кажеш, че не желаеш да се омъжиш — обади се майка й, прочела вече мислите й както обикновено, — забрави за това моментално. Ще изкараме една година в траур, както е редно, а после ще ти намерим съпруг. Така би искал баща ти.

Анабел се обърна със сериозно изражение:

— Татко не би искал да те оставя сама — заяви непреклонно, все едно тя е родителят.

Консуела само поклати глава и подхвърли:

— Това са глупости, нали съзнаваш. Напълно способна съм да се грижа сама за себе си.

Докато го казваше обаче очите й отново се напълниха със сълзи и тази реакция ни най-малко не убеди дъщеря й в изречените думи.

— Ще видим — обяви Анабел решително и излезе от стаята, за да поръча да занесат поднос с чай в спалнята на Консуела.

После се върна, нежно обгърна раменете на майка си и я придружи до горния етаж, да си легне. Настани я в леглото. Това легло Консуела бе делила години със съпруга си, когото обичаше, а сега вече го нямаше и сърцето й се късаше.

— Прекалено добра си към мен, скъпа — промълви тя смутено.

— Не е вярно — отвърна Анабел жизнерадостно.

Сега тя бе единственият светъл лъч в къщата и носеше огромна радост на майка си. Двете бяха сами на този свят — имаха само себе си. Анабел загърна Консуела внимателно с шал и отново слезе долу, за

да почете в градината. Надяваше се на другия ден майка ѝ пак да намери сили да отидат в болницата. Това беше единственото удоволствие на Анабел, а също и възможност да прави нещо, което смята за важно.

Все пак с нетърпение очакваше следващия месец да заминат за Нюпорт.

3.

Анабел замина с майка си за Нюпорт през юни — месец по-рано от обичайното. По това време на годината там беше прекрасно. Както винаги първо замина прислугата, за да подготви вилата. Светският живот в Нюпорт обикновено течеше шеметно, но тази година възнамеряваха да прекарат много спокойно. Вероятно щяха да имат някои посещения, но нямаше начин Анабел и майка ѝ да излизат да се забавляват два месеца след смъртта на Артър и Робърт. Познатите черни лентички вече бяха поставени на входната врата на вилата в Нюпорт, за да напомнят, че са в траур.

Тази година в Нюпорт още няколко семейства бяха в същото положение, включително и Астор. Маделайн Астор загуби съпруга си Джон Джард на „Титаник“ през април, а през август очакваше бебе. Трагедията се отрази доста тежко върху светския елит на Ню Йорк, защото това бе първото плаване на парахода и много важни особи бяха на борда. Продължаваше да се трупа информация относно неспособността на екипажа да свали пътниците от кораба по време на катастрофата и това смущаваше всички. Повечето спасителни лодки не били оптимално запълнени. Някои мъже си пробиха път със сила, за да се качат при жените и децата. Почти никой от трета класа не бе спасен. След време щеше да се проведе разследване по случая.

През юни Нюпорт беше изключително тих, но започна да се оживява с пристигането на хора от Бостън и Ню Йорк, които възнамеряваха да поживеят в „къщурките“ си през юли. За непросветените онова, което наричаха „къщурки“ в Нюпорт, всъщност представляваха вили с внушителни размери, с бални зали, осветявани от огромни полилеи, с мраморни подове, с безценни антични мебели и впечатляващи градини, спускащи се до морето. Това забележително място обитаваха висшите слоеве на обществото от Източното крайбрежие; то притегляше като магнит богатите. Семейство Уортингтън се чувстваше напълно в свои води тук. Разполагаха с една от най-големите и красиви вили.

Анабел започна да се забавлява, след като Хорти пристигна. Двете слизаха до морето заедно, ходеха на разходки, а годеникът на Хорти, Джеймс, често им правеше компания за пикници на моравата. От време на време водеше приятели, което доставяше удоволствие на Анабел, а майка ѝ се правеше, че не забелязва. Беше достатъчно, че не ходи по шумни светски събирания. Иначе нямаше нищо против Анабел да се вижда с млади хора. Една толкова добра и така посветена на майка си дъщеря го заслужаваше. Консуела се питаше дали някои от приятелите на Джеймс или старите приятели на Робърт ще предизвикат интереса на Анабел. Постоянно се безпокоеше, че годината; посветена на траура, ще повлияе завинаги върху съдбата на Анабел. След Коледа, когато представят момичетата в обществото, шест от връстничките на Анабел вече се сгодиха. Анабел не би се запознала с млади хора, ако стои вкъщи с майка си. През последните два месеца тя сякаш стана по-зряла и мъдра за годините си. Такива неща обикновено плашат младите мъже. Майка ѝ искаше най-много от всичко дъщеря ѝ да се омъжи. Анабел продължаваше да проявява безгрижие по въпроса. Задоволяваше се да се среща с Хорти и приятелите ѝ, без обаче някой от младите мъже да грабва вниманието ѝ.

Джосая Милбанк също идваше да ги посети, след като пристигна през юли. Никога не пропускаше да донесе дребни подаръци, когато гостуваше; в Ню Йорк носеше цветя, а в Нюпорт — плодове или бонбони. Прекарваха с Консуела часове наред на Широката веранда, удобно разположени в люлеещи се столове. След третото посещение Анабел се пошегува:

— Той май те харесва, мамо — обяви тя усмихната.

— Не говори глупости — изчерви се Консуела. Последното нещо, което желаше, беше ухажор. Възнамеряваше да остане вярна на паметта на съпруга си за вечни времена и го обясняваше с повод и без повод, макар да не правеше впечатление на вдовица, която си търси съпруг. Тя отчаяно искаше съпруг за Анабел. — Просто се държи любезно с нас — добави Консуела решително, убедена в думите си. — Освен това е по-млад от мен и ако изобщо се интересува от някого, това си ти.

Налагаше се обаче да признае пред себе си, че не разполага с доказателства за последното си твърдение. Той разговаряше с еднаква

лекота и с майката, и с дъщерята и никога не флиртуваше, а се държеше приятелски.

— Не се интересува от мен, мамо — възрази Анабел с дяволита усмивка, а и е по-млад от теб само с пет години. Според мен е доста мил човек и е достатъчно възрастен да ми бъде баща.

— Много момичета на твоята възраст се омъжват за мъже на неговата — отбеляза майка ѝ тихо. — Не е толкова стар, за бога. На трийсет и осем е, ако не ме лъже паметта.

— Много по-подходящ е за теб — подхвърли Анабел и изтича при Хорти.

През този горещ летен ден искаха да плуват. Джеймс обеща да се присъедини по-късно. Вечерта у семейство Шейлър имаше планирано голямо събиране. Джеймс и Хорти, както и всички техни приятели, щяха да присъстват, но не и Анабел, разбира се. И през ум не ѝ минаваше да иска разрешение от майка си; въобще не смяташе да я разстройва.

Вечерта, когато седяха на верандата, те дочуваха музиката от празненството. Имаше и фойерверки. Консуела знаеше, че така отбелязват годиша на една от дъщерите на Шейлър. Сърцето ѝ се късаше за Анабел, докато ги гледаха.

За тяхна изненада по-късно същата вечер, на път за вкъщи, Джосая се отби да им донесе по парче торта от празненството. Двете жени бяха трогнати от жеста му. Остана колкото да изпие чаша лимонада с тях, извини се и си тръгна, защото го чакал гост. Обеща да мине отново скоро и двете му благодариха. Без да проявява романтичен интерес към него, Анабел имаше странното чувство, че той замества брат ѝ. Обичаше да говори с него, а той я закачаше със забележки, точно както правеше някога Робърт, което много ѝ липсваше.

— Защо ли не е завел и госта на празненството? — учуди се Консуела, докато прибираще каната с лимонада и чашите в кухнята.

— Сигурно са неподходяща двойка — започна да философства шеговито Анабел. — Тя е шокираща, неподходяща за него жена. Или му е любовница — продължи да изрежда тя.

Майка ѝ изсумтя. Като се има предвид колко възпитан е Джосая, това звучеше доста неправдоподобно. А и въобще не би споменал за госта, ако беше такъв случаят.

— Имаш доста необуздано въображение — смъмри я майка ѝ.

След няколко минути двете се качиха горе, бързейки неспринудено за Джосая и за милия му жест да им донесе торта от празненството. За пръв път Анабел съжяляваше, че не ѝ е позволено да излиза. Всичките ѝ приятели се намираха там и явно добре си прекарваха сред фойерверките и цялата веселба. А на нея ѝ предстоеше твърде кротко лято, само с посещения на Хорти, Джеймс и неколцина други приятели.

На следващия ден Джосая дойде отново и Консуела го покани на пикник с Анабел и Хорти. Джосая се държеше съвсем неспринудено в компанията на двете момичета, независимо от честите изблици на смях на Хорти, пък било то и за глупости. Анабел все още не си представяше как Хорти ще бъде омъжена жена само след четири месеца. Все още беше същинско дете, но лудо влюбено в Джеймс и често, когато оставаха насаме с Анабел, правеше всевъзможни коментари за първата им брачна нощ и медения месец, а Анабел само въртеше очи. За щастие Хорти се въздържа от подобни забележки пред Джосая, който сподели, че от втория брак на баща си, сключен, след като е овдовял, има полусестра на тяхната възраст. Омъжила се беше през април и очакваше бебе. Той като че ли беше съвсем наясно с живота, целите и интересите на младите момичета. Двете приятелки с удоволствие разговаряха с него.

Спомена за госта си — състудент от „Харвард“, който му гостувал всяко лято. Бил тих, затворен човек и обикновено избягвал светските събирания и празненства.

Джосая остана до късно следобед и изпрати Анабел до къщата, когато Хорти си тръгна. Майката на Анабел седеше на верандата и бърбеше с приятелка. Явно се забавляваше. Доста приятели ги посещаваха и имаха чувството, че животът около тях кипи. На Анабел ѝ беше особено приятно; дори мисълта да се върне в града не я блазнеше ни най-малко. Междувременно разказа на Джосая за работата си в болницата, а той изкоментира:

— Сигурно искаш да станеш медицинска сестра.

Изрече го, но съзнаваше отлично, както и тя, че това никога няма да стане. Най-много да продължи да дава доброволен труд. Въпреки всичко не преставаше да чете специализирана медицинска литература. Това беше нейната тайна страст.

— Всъщност — продължи тя, без да се страхува от откровеното си признание пред него, — бих предпочела да стана лекар.

Изпитваше чувството, че наистина може да сподели всичко с него, а той няма да ѝ се присмива. Откакто почина баща ѝ и той започна да ги посещава станаха добри приятели, но този път изглеждаше смаян; тя го изненада. Оказа се далеч по-сериозна, отколкото предполагаше и по изражението на лицето ѝ разбра, че вярва в думите си.

— Доста амбициозна задача — отбеляза той, замислил се за миг. — Ще го направиш ли?

— Мама никога няма да ми позволи. Но с удоволствие бих се посветила на това. Понякога от библиотеката вземам медицински книги и по-специално книги по анатомия. Не разбирам всичко написано, но научих интересни неща. Според мен медицината е привлекателна. А и сега вече има много повече жени-лекари, отколкото някога.

Вече шейсет години откакто жени учеха в медицински училища, но той не можеше да си представи Анабел в тази роля, а и подозираше, че е права — майка ѝ никога няма да го позволи. Тя желаше Анабел да води далеч по-традиционен живот: да се омъжи, да роди деца; затова дадоха дебютантския бал.

— Никога не съм искал да бъда лекар — призна той. — Но когато бях на десетина-дванайсет години исках да постъпя в цирка. — Тя се засмя на думите му. Видя ѝ се много смешно. — Обожавах животните и мечтаех да стана фокусник, за да накарам задачите за домашно да изчезнат. Не бях най-добрият ученик.

— Не ти вярвам, след като си учил в „Харвард“ — възрази тя през смях. — Но би било забавно да постъпиш в цирк. Защо не го направи?

— Баща ти ми предложи работа, макар и по-късно. Не знам — май ми липсваше необходимата съобразителност. Пък и никога не съм имал амбиции като твоите. Само като си представя колко години трябва да се учи ми прилошава. Прекалено мързелив съм, за да бъда лекар.

— Не ти вярвам — повтори тя. — Но аз самата бих го направила с огромно удоволствие — добави тя, а очите ѝ сияеха.

— Кой знае? Някой ден може да използваш наученото от книгите при доброволния труд, който полагаш. Начинанието е благородно.

Той ѝ се възхищаваше, че се е захванала с това.

— Не ми дават да правя кой знае колко неща — въздъхна тя разочаровано.

— А ти какво би искала да правиш? — поинтересува се той.

— Много добре бродирам. Всички го признават. Ще ми се да зашия някоя рана например. Убедена съм, че ще успея.

Последните ѝ думи го шокираха, но той бързо се окопити и се усмихна широко:

— Напомни ми никога да не се порязвам пред теб, за да не извадиш игла и гергеф от джоба си.

— Би ми било много приятно да го сторя — усмихна му се тя ласкаво.

— Някой трябва да се погрижи да си винаги много заета, госпожице Уортингтън, иначе имам чувството, че ще се забъркаш в голяма каша.

— Много ще ми допадне, ако се забъркам в медицината. Помисли: ако не бяхме, които сме, можех да постъпя в медицинско училище и да правя каквото искам. А така наистина е крайно досадно.

Приличаше едновременно на дете и на жена и без да се замисли той я прегърна, както би постъпил със сестра си. Такава я чувстваше, точно както тя го чувстваше почти като брат. Помежду им се изграждаха хубави взаимоотношения и приятелство.

— Ако не беше тази, която си, нямаше да разполагаш със средствата да учиш в медицинско училище — напомни ѝ той делово.

Тя кимна в знак на съгласие.

— Вярно. Но ако бях мъж, можех да го осъществя. Ако искаше Робърт щеше да го направи, а родителите ни щяха да му позволят. Понякога е изключително трудно да си жена. Толкова неща или не ти позволяват да вършиш, или се считат за неподходящи. Наистина е досадно — завърши тя и ритна камъче, а той се засмя.

— Не ми казвай, че си от жените, които искат да се борят за права и свобода.

Тя не му се струваше такъв тип и той би се изненадал да получи утвърдителен отговор.

— Не. Сега напълно съм щастлива... Само дето бих искала да съм лекарка.

— Аз пък бих искал да съм крал на Англия, но и това няма да стане. Някои неща просто са недостижими, Анабел, и трябва да го приемеш. Животът ти е хубав и така.

— Вярно — съгласи се тя. — Обичам мама и не бих предприела нещо, което ще я разстрои, а това би я разстроило неимоверно.

— Напълно си права.

— Преживя толкова много през тази година и сега искам единствено да е щастлива.

— Виждам — кимна той. — Ти си чудесна дъщеря и прекрасен човек.

— Не е — обяви Хорти, появила се изневиделица. Беше се върнала, за да поплуват с Анабел. — Веднъж направи дисекция на жаба. Прочете в някаква книга как се прави. Не съм виждала поотвратително нещо. Определено не е прекрасен човек.

Тримата се разсмяха.

— Сигурно наистина си го направила — изкоментира Джосая, който бе започнал да опознава Анабел.

В много отношения тя бе забележителна млада жена.

— Да — потвърди Анабел гордо. — Направих го точно както е описано в книгата. Оказа се изключително интересно. Ще ми се да беше човек. Труп, както в медицинското училище.

— Боже! — възкликна Хорти пребледняла, а Джосая изглеждаше шокиран, но развеселен.

— Най-добре двете да отидете да плувате — прецени той и се запъти към верандата, за да се сбогува с Консуела.

— За какво си приказвахте тримата? — поинтересува с тя.

— Обичайните теми: събирания, балове, годежи, сватби — прикри той Анабел, съзнавайки, че майка ѝ ще припадне, ако чуе за желанието ѝ да направи дисекция на мъртвец.

Още се смееше вътрешно, докато се прибираше към своята вила. Анабел Уортингтън определено беше интересна млада жена, а не типична деветнайсетгодишна девойка.

Когато се прибра, гостът му тъкмо се връщаше от обяд. Хенри Орсън беше един от най-добрите му стари приятели от студентските години. Времето, което прекарваха заедно всяко лято, му доставяше

истинско удоволствие. Сближиха се още в колежа. Хенри беше стойностен човек, когото всички уважаваха.

— Как мина обядът? — попита Джосая.

И двамата бяха привлекателни мъже; можеше да имат всяка жена, която пожелаят, но никога не злоупотребяваха с това. Не подвеждаха жените, не се възползваха от тях. Преди две години Хенри се сгоди, но остана дълбоко разочарован, защото годеницата му се влюби в по-млад мъж — момче на нейните години. Оттогава нямаше сериозна връзка, което изпълваше женските майки в Нюпорт с надежди, каквито впрочем хранеха и по отношение на Джосая.

— Скучно — отговори Хенри чистосърдечно. — А твоят?

Хенри се отегчаваше от светските събития и предпочиташе да прекарва времето си в обсъждане на делови теми със сериозни мъже, вместо да флиртува с млади момичета.

— Бях на пикник с млада дама, чието желание е да направи дисекция на мъртвец — обяви Джосая усмихнат, а Хенри прихна.

— Боже — възкликна Хенри видимо развеселен и впечатлен, но си придаде изплашено изражение. — Звучи опасно. Стой далеч от нея!

— Не се безпокой — засмя се Джосая, докато двамата влизаха в къщата. — Ще се пазя.

През останалата част от следобеда играха карти, обсъждайки състоянието на световните финанси — това беше страстта на Хенри. Темата го правеше скучен за жените, но интересен за мъжете, защото беше не само изключително начетен, но и проявяваше интелигентен подход. Джосая винаги разговаряше с огромно удоволствие с него. Преди няколко години му намери работа в банката на бащата на Анабел. Там и колегите му, и началниците му вече много го уважаваха. Без да е така общителен като Джосая, той също се представяше добре в службата.

Хенри никога не се бе срещал с Анабел или Консуела, но Джосая обеща да го запознае по време на престоя им в Нюпорт. Хенри замислено поклати глава и свъсено погледна картите си.

— Не и ако тя ще ми прави дисекция — отсече той, усмихна се и показа печелившата ръка.

— Печелиш — предаде се Джосая. После се усмихна и добави: — Не се притеснявай. Тя е още дете.

4.

През юли и август Джосая често посещаваше семейство Уортингтън, също като Хорти и Джеймс и неколцина други приятели. Запозна ги с Хенри, както му беше обещал. Той изрази съболезнованията си на Консуела, а по-късно научи Анабел на няколко нови игри с карти, което много ѝ допадна, особено след като го би няколко пъти. Тя се забавляваше в компанията на добрите приятели в Нюпорт и макар че не участва в светския живот това лято, се чувстваше далеч по-малко изолирана, отколкото в града. Тук животът отново изглеждаше почти нормален, независимо от отсъствието на баща ѝ и брат ѝ, които навремето и без това често оставаха в града по работа.

Когато в края на август напуснаха Нюпорт, тя изглеждаше здрава и щастлива. Майка ѝ също изглеждаше по-добре. След трагичната пролет изкараха спокойно, тихо лято.

Когато се завърна в града, Анабел продължи да ходи на работа с майка си в болницата. Предложи също да полага доброволен труд веднъж седмично в нийоркската Болница за недъгави и осакатени. Там вършеха неща, които направо я зашеметяваха. Разказа всичко на Джосая, когато той дойде на гости на чай.

— Но нали не си правила дисекция на мъртвец засега? — попита той привидно загрижен и тя се засмя.

— Не. Разнасям храна и вода на пациентите, но една от сестрите ми обеща един ден да наблюдавам операция.

— Ти наистина си забележително младо момиче — обяви той широко усмихнат.

В края на месеца Консуела най-после събра сили да прегледа вещите на съпруга си и сина си — някои задържаха, а повечето дрехи раздадоха. Оставиха обаче недокоснати кабинета на Артър и спалнята на Робърт. Сърце не им даваше да преустроят стаите, а и не се налагаше. Помещенията не им трябваха.

В сравнение с лятото през септември се виждаха с Джосая много по-рядко. Той имаше напрегната работа в банката, където все още уреждаха имотното състояние на семейство Уортингтън. Без конкретен повод за съмнение, че ще го сполети нещастие, Артър бе оставил делата си в пълен порядък, така че Анабел и майка ѝ се намираха в отлично финансово положение. И двете разполагаха с възможности да водят охолен живот до края на дните си и пак един ден щеше да остане значително състояние за децата на Анабел. Но това беше последното, за което тя се замисляше.

През този месец Анабел рядко виждаше и Хорти. Сватбата ѝ щеше да се състои след шест седмици и тя нямаше миг покой: проби на булчинската рокля, подготовка на чеиз и какво ли не още. Получи къща като подарък от баща си и с Джеймс купуваха мебели. Заминаваха на сватбено пътешествие в Европа и щяха да се върнат по Коледа.

Анабел знаеше, че приятелката ѝ ще ѝ липсва. След като се омъжи няма да е същата. Анабел го беше забелязала при други свои приятелки. Хорти вече ѝ липсваше.

В началото на октомври Джосая най-после отново дойде на гости. Анабел беше в Болницата за недъгави и осакатени, а Консуела се наслаждаваше в градината на чаша чай и слънчевия следобед. Изненада се да види Джосая, но той винаги беше добре дошъл и тя го посрещна искрено зарадвана.

— Не сме те виждали отдавна, Джосая. Как си?

— Добре — усмихна ѝ се той широко. — През последните седмици бях в Бостън. Трябваше да уредя някои фамилни дела. Вие как я карате с Анабел?

— И ние сме добре. Анабел пак е в болницата, но поне си запълва времето с нещо смислено. Тук няма какво да се прави.

Оставаха шест месеца до края на официалния траур и Консуела съзнаваше, че макар никога да не се оплаква, Анабел го понася трудно. От половин година не беше излизала с приятели, а това е отегчително за деветнайсетгодишно момиче. Трябваше да е във вихъра на живота, но Консуела нямаше как да промени нещата.

— Съзнавам колко е дълъг този период и за двете ви — отбеляза Джосая тихо.

Настани се до нея в градината, но отказа предложението за чай.

— Не ме е грижа за мен, а за нея — призна Консуела. — Ще бъде почти на двайсет, когато отново се появи в обществото. Наистина не е честно.

Но и случилото се с Консуела не беше честно. Животът понякога поднасяше такива изпитания.

— Ще се оправи — увери я Джосая. — Анабел е от хората, които извличат максималното от всяка ситуация. Нито веднъж не се е оплакала пред мен, че не излиза — сподели той честно.

— Знам — кимна майка ѝ. — Много е мила. Така съжалявам, че се разминавате днес. Ще бъде разочарована. Винаги ходи в болницата в понеделник следобед.

Той кимна, поколеба се за миг, погледна замислено в пространството, а после отново към Консуела с изненадващо напрегнато изражение:

— Всъщност днес не дойдох да видя Анабел. Дойдох при теб с делови въпрос. Искам да обсъдим нещо насаме.

Изглеждаше спокоен и овладян, докато говореше, все едно е тук заради банкови въпроси.

— Нещо, свързано с финансовото ни състояние ли? Не можеш ли да го разрешиш с адвокатите, Джосая? Нищо не разбирам от тези въпроси. Артър се занимаваше с всичко. Аз съм пълен невежа.

— Не, не. Там всичко е наред. Банката е във връзка с адвокатите. Говоря за нещо по-лично. Може би избързвам, но искам да го обсъдя с теб и се надявам, че ще бъдеш дискретна. — Консуела не можеше да си представи за какво ще стане дума, нито защо дъщеря ѝ не бива да присъства. За момент се притесни, че Анабел наистина е била права — той може би се готви да я ухажда. Надяваше се да не го направи. Много го харесваше, но ако проявеше какъвто и да било романтичен интерес към нея, тя щеше да му откаже. Нямахше намерение да приема подобно внимание нито от него, нито от някой друг. За Консуела тази част от живота ѝ беше приключила.

— Искам да говоря с теб за Анабел — заяви той ясно и направо, така че и двамата да не се чувстват объркани. Съзнаваше, че е много по-близо до възрастта на Консуела, отколкото до годините на дъщеря ѝ, но към Консуела не хранеше никакви романтични чувства, а само уважение, възхищение и топло приятелство. Семейство Уортингтън проявяваха изключително гостоприемство към него след смъртта на

Артър. Беше му много приятно да прекарва част от времето си при тях. — Знам, че ще спазвате траура още шест месеца и ти се притесняваш за нея. Жалко, че тя пропуска цялата тази година след дебютантския си бал и емоциите, които е очаквала да изживее. Първоначално смятах да не споменавам нищо пред теб, независимо от чувствата си. Тя е съвсем млада и искрено вярвах, че би била щастлива с някой на нейната възраст. Честно казано — вече не разсъждавам така. В много отношения Анабел е необикновена млада жена. Тя е интелигентна, интелектуално извисена, жадна за знания и много зряла за годините си. Представа нямам как ще реагираш, но бих искал разрешението ти, когато приключи траура, да поискам ръката ѝ. Ако ти и аз запазим дискретност ще ѝ осигурим шест месеца време, през което да свикне с мен. Ако си съгласна, възнамерявам да продължа да ви посещавам често в бъдеще. Но преди всичко ми е необходимо твоето разрешение.

Консуела само дето не зяпна от изненада. В нейните очи той представляваше отговорът на молитвите ѝ и сбъдната мечта. Косеше се, че животът през тази година отминава Анабел и се опасяваше тя да не остане стара мома. Макар и деветнайсет години по-възрастен, според Консуела Джосая беше идеален за дъщеря ѝ.

Той произхождаше от отлично семейство, имаше добро образование, беше изключително възпитан, чаровен, привлекателен и заемаше солидно положение в банката на бащата на Анабел. Наблюдавайки ги лятото, Консуела заключаваше, че двамата са добри приятели, което беше далеч по-стабилна предпоставка за брак, отколкото момичешко романтично увлечение, което и без това нямаше да продължи дълго. Така започна и нейната история с Артър. Той беше приятел на семейството ѝ и поиска разрешение от баща ѝ да я ухажда. В последствие те останаха завинаги не само съпруг и съпруга, но и приятели. Не си представяше по-добър избор за дъщеря си и също като Джосая смяташе, че Анабел ще се чувства много по-добре с по-възрастен, зрял мъж.

— Надявам се да не си шокирана или сърдита — добави той предпазливо.

Консуела се наведе напред и го прегърна майчински.

— Не. Защо да съм? Възхитена съм. Според мен ти и Анабел сте идеални един за друг. — В нейните очи тази година на траур в крайна сметка не беше пропиляна. Отваряше се чудесна възможност двамата

да се опознаят още по-добре и то без разсейващи съперничества по балове и сбирки с вятърничави млади мъже, които да завъртят главата на Анабел. Джосая беше солиден, бъдещ прекрасен съпруг за всяка, особено за дъщеря ѝ. А и Анабел като че ли го харесваше. — Мислиш ли, че подозира нещо за намеренията ти? — попита открито Консуела.

Нямаше представа дали я е ухаждал, или не, дали я е целувал, или намеквал за това какво е намислил. Анабел не беше споменавала нищо пред майка си, което караше Консуела да мисли, че няма представа какво се върти в главата на Джосая.

— Никога не съм ѝ казвал нищо — отвърна Джосая честно. — Не бих го направил, преди да разговарям с теб, макар че го мислех през цялото лято, но ми се струваше прибързано. За жалост последните няколко седмици отсъствах. Не допускам Анабел да подозира нещо. Бих искал да изчакам до разговора си с нея. Нека това да стане през май, когато през април вече ще е изтекла годината на траур.

Знаеше, че тогава тя ще е на двацет, а той — на трийсет и девет; нещо като старец за нея. Притесняваше се дали тя няма да има възражения, чувстваше известна несигурност. Тя не флиртуваше с него, но имаше усещането, че стават наистина добри приятели. И, подобно на майка ѝ, беше убеден, че това е добра основа за брак. Щеше да му е за пръв път. Никога досега не беше правил предложение на жена, но се надяваше да не е прекалено късно. От известно време си мислеше, че ще му е изключително приятно да има деца от нея. Тя му се струваше идеалната партньорка за цял живот. Консуела беше във възторг.

— Нямаше да попадна на по-подходящ човек, ако го бях избирала — довери му тя с доволен вид и звънна за икономата. Уилям се появи и тя поиска две чаши шампанско. Джосая остана малко озадачен. Не беше очаквал да е така лесно.

— Не съм сигурен дали не е рано да празнуваме. Предстои да питаме и нея през май. Идеята може да не ѝ се стори така страхотна, както на нас. Тя е съвсем млада, а аз съм два пъти по-възрастен от нея.

— Тя е изключително разумна — увери го Консуела, докато икономът им връчваше чашите шампанско. Артър поддържаше отлична изба и напитката беше от добра реколта. — Тя те харесва, Джосая. Според мен двамата се разбирате добре.

— И аз така мисля — отвърна той щастлив. Щеше му се да поиска ръката на Анабел същия следобед, но не беше редно така скоро след смъртта на Артър и Робърт. — Надявам се да приеме — добави той.

— От теб зависи — напомни Консуела. — Разполагаш с шест месеца да ѝ грабнеш сърцето и да доведеш нещата докрай.

— Без тя да подозира какво правя — напомни той предпазливо.

— Би могъл да загатваш от време на време — предложи бъдещата му тъща и той се засмя.

— Прекалено е интелигентна. Ако намекна нещо, все едно да ѝ предложи направо, а не искам да я изплаша предварително.

— Едва ли ще е трудно да я убедиш — увери го Консуела и се усмихна щастливо в слънчевия, топъл октомврийски следобед.

Благодарение на него денят се оказа чудесен. Тя съжаляваше единствено, че Артър го няма, за да сподели случилото се, но почти не се съмняваше, че и той щеше да е щастлив.

Все още бърбеха оживено за плана на Джосая, когато Анабел се появи в градината с болничната престилка. По нея имаше капки кръв и майка ѝ се намръщи.

— Свали я и иди се измий — смърри я Консуела. — За бога, Анабел, внасяш микроби в къщата.

Анабел се върна след пет минути. Вече не беше с престилката, а в строга черна рокля. Приличаше на млада монахиня, но лъчезарно се усмихваше заради присъствието на Джосая. Единственото строго нещо бе черната ѝ рокля. Очевидно се намираще в превъзходно настроение.

— Имах прекрасен ден — обяви тя и изведнъж забеляза шампанското. Винаги забелязваше всичко; не пропускаше никаква подробност.

— Вие двамата защо пиете шампанско? Празнувате ли нещо?

— Джосая се отби да ми съобщи, че е получил повишение в банката — отвърна майка ѝ непринудено. — Дали му да ръководи цял куп нови клиенти. Реших, че е редно да го поздравя. Ти искаш ли чаша?

Анабел кимна. Обожаваше шампанско. Отиде да си донесе чаша и на свой ред поздрави Джосая, макар bankerството да не ѝ се струваше особено интересно. Винаги се отегчаваше, когато баща ѝ и

Робърт обсъждаха професионални теми. Тя се интересуваше несравнимо повече от естествени науки.

— Какво прави в болницата днес? — попита той с трепет.

Вече имаше чувството, че му е жена и изпитва нежни чувства към нея, но съзнаваше, че не бива да ги демонстрира.

— Страшно интересни неща — отвърна тя с усмивка и отпи от шампанското. Представа нямаше, че пие за бъдещия си годеж, а знаейки това Джосая и Консуела се усмихнаха. От този следобед двамата бяха свързани от обща конспирация. — Позволиха ми да наблюдавам как шият една особено дълбока рана.

— Ако се впуснеш в подробности, ще ми прилошее — предупреди я майка ѝ. Анабел се засмя и смени темата. — Ще се наложи един ден да спреш да го правиш — заяви Консуела тайнствено. — Ще се омъжиш и няма да е редно да висиш по болниците, за да наблюдаваш как шият рани.

— Ти го правиш — напомни ѝ Анабел усмихната.

— Не е вярно. Само разнасям табли на пациентите и то в далеч по-цивилизована болница, а и, когато ти беше малка, нямах време за това. Можеш да се захванеш отново, когато станеш по-възрастна.

— Не виждам защо трябва да престана да ходя в болницата, ако съм омъжена — оплака се Анабел. — Много жени имат деца, а продължават да работят в болницата. Пък и може никога да не се омъжа. Кой знае?

— Не желая да чувам подобни приказки! — сряза я майка ѝ навъсено и навъсено се обърна към Джосая. Нямаше търпение да се оженят и да създадат деца. Това ще бъде напълно нова глава в живота им и знаеше, че Анабел ще бъде превъзходна майка. Беше толкова търпелива и обичаща. Щеше да бъде отлична съпруга на Джосая.

После заговориха за сватбата на Хорти след няколко седмици. Приятелката ѝ беше изключително заета и Анабел почти не я виждаше. Джосая сподели, че ще ходи на сватбата, а Анабел тъжно напомни, че тя не може, но в следващия миг майка ѝ я изненада.

— Не виждам причина защо да не отидеш на църковната служба — обади се Консуела благосклонно. — Никъде не пише, че не бива да стъпваме в църква. Дори е редно да ходим по-често. После ще се прибереш. Няма да присъстваш само на тържеството. Но ще видиш

как Хорти се омъжва. В крайна сметка тя е най-отдавнашната ти и любима приятелка.

„И вероятно ще бъде шаферка — помисли си Консуела, — когато Анабел се омъжва за Джосая“.

— С радост ще придружа и двете — намеси се Джосая, като се обърна към бъдещата си булка, която нямаше представа за какво си мисли той.

Това му даваше възможност за пръв път да я придружава на публично място и перспективата го изпълваше с вълнение.

— Не мисля, че е редно аз да присъствам — прецени Консуела. Не беше готова да излиза в обществото. — Но ще бъде прекрасно, ако придружиш Анабел на службата.

— Би ли приела? — попита той директно.

— С огромно удоволствие — кимна тя и се усмихна широко.

Всичките ѝ приятели щяха да присъстват. Хорти искаше тя да ѝ е шаферка, но обстоятелствата не позволяваха. Ала поне щеше да присъства на сватбата. Щеше да е забавно да отиде с Джосая; все едно е с Робърт. Брат ѝ често я придружаваше на събирания, макар и скромни, преди дебютантския ѝ бал. Сватбата на Хорти щеше да е много пищна. Разпратиха покани до осемстотин души и почти всички приеха да присъстват.

— Ще трябва да се погрижим за тоалета ти — отбеляза майка ѝ замислено.

Редно беше Анабел да е в подobaваща черна рокля, а нямаше нищо подходящо.

— Ще бъде толкова забавно — възкликна Анабел и плесна с ръце.

Приличаше на дете и майка ѝ и Джосая неволно се усмихнаха.

— Отсега нататък всичко ще бъде забавно — увери я майка ѝ и я погледна с обич.

Чувстваше се безкрайно обнадеждена от предстоящото предложение на Джосая.

При тези думи Анабел обви врата на Джосая и го прегърна. Той придоби изключително доволен вид.

— Благодаря ти, че ще ме заведеш — промълви тя щастливо.

— Това са някои от саможертвите, които човек трябва да прави в живота — пошегува се той. — Ще го преживея.

Нямаше търпение да минат следващите шест месеца. После, ако имаше късмет, щяха да се оженят.

В този момент майка ѝ си мислеше същото. Двамата с Джосая си размениха многозначителни погледи през рамото на Анабел и се усмихнаха. Анабел не подозираше, че бъдещето ѝ вече е уредено. Това бе нещо, което майка ѝ най-силно желаше, откакто я бе родила.

5.

Анабел се вълнуваше почти колкото Хорти, докато се обличаше за сватбата на най-добрата си приятелка. Преди няколко дни майка ѝ повика шивачка къщи и тя на бърза ръка уши красива рокля от черна тафта и украси деколтето и подгъва с черно кадифе. Добавиха черен кадифен жакет и шапка. Лицето на Анабел сияеше заради контраста с черния цвят на тоалета. Приличаше на руска принцеса. Въпреки че по време на траур не се носят бижута, сложи чифт диамантени обеци на майка ѝ. Изглеждаше пленително, когато Джосая дойде да я вземе. С бяла вратовръзка, смокинг и изискан цилиндър от Париж, той не ѝ отстъпваше по елегантност. Бяха изключителна двойка и очите на Консуела се насълзиха, докато ги наблюдаваше. Щеше ѝ се Артър също да може да ги види. Но, ако беше жив, вероятно нищо от това нямаше да се случи. Джосая започна да ги посещава от съчувствие заради сполетялото ги нещастие. Понякога съдбата е с необичайни и странни обрати.

Консуела настоя да използват нейната кола, а Томас да ги закара. Тръгнаха за сватбата с импозантната лимузина „Хиспано Суиза“, любимата на баща ѝ; използваха я само при особено важни случаи.

А според Консуела това събитие беше изключително важно. За пръв път в обществото щяха да видят бъдещия ѝ зет заедно с единствената ѝ дъщеря. Какво по-важно можеше да има, освен предстоящата им сватба?

Гледаше ги с любов, докато излизаха от къщата, а после се качи в спалнята си и потъна в мисли. Спомни си първия път, когато излязоха с Артър, след като беше поискал ръката ѝ от баща ѝ. Отидоха на дебютантския бал на нейна приятелка; тогава тя беше само една година по-млада отколкото е дъщеря ѝ сега.

Лимузината откара Анабел и Джосая до епископалната църква „Сейнт Томас“ на Пето Авеню. Шофьорът отвори вратата първо на Джосая. Той се обърна и подаде ръка на Анабел да слезе. Русата ѝ коса беше прибрана назад под черната кадифена шапка, от която пред

лицето ѝ се спускаше към воал. Приличаше на елегантна дама от Париж, а заради строгите черни дрехи изглеждаше доста по-зряла от възрастта си. Джосая никога не се бе чувствал така горд.

— Знаеш ли, за момиче, което с удоволствие мие пода в болница и мечтае да прави аутопсии, изглеждаш доста добре, когато се издокараш — весело подхвърли той.

Тя се засмя, от което стана още по-красива, а диамантените ѝ обеци проблеснаха под тънкия воал. Беше елегантна, чувствена и романтична и Джосая остана очарован от жената, за която се надяваше да се ожени. Не си даваше сметка колко е красива всъщност, защото тя не отделяше внимание на външния си вид. Поради траура не носеше пъстри рокли и грим. Той присъства на дебютантския ѝ бал предишната година, но дори тогава тя не изглеждаше толкова красива. През изтеклата година беше пораснала. Беше станала жена.

Разпоредител в бял фрак ги придружи до пейките, където седяха близките на булката. Очакваха ги. Джосая забеляза, че хората ги наблюдават с тихо възхищение. Представяваха наистина впечатляваща двойка. Анабел очевидно не го отчиташе, а гледаше смаяна гората от бели орхидеи, поръчани от майката на Хорти. Вече беше виждала булчинската рокля и знаеше, че Хорти ще е страхотна в нея. Имаше прекрасна фигура. Бял сатен обточваше дълбокото деколте на роклята, украсена с бели дантели. Шлейфът се точеше километри след нея. Шестнайсет шаферки в сребристосиви сатенени рокли я съпровождаха, като държаха в ръце нежни орхидеи. Хорти щеше да носи огромен букет от момини сълзи. Предстоеше изключително изискана сватба.

Заеха местата си и Анабел се огледа. Познаваше всички на пейките пред и зад тях. Джосая също познаваше почти всички. Хората им се усмихваха и махаха за поздрав. Изглеждаха заинтересувани, че се появява с Джосая, а той едва сега забеляза, че майка ѝ е позволила тя да си сложи червило. Според него нямаше по-красива жена в църквата от седналата до него Анабел, дори включвайки и булката. А в момента тя пристъпваше по алеята под звуците на сватбения хор на Вагнер от „Лоенгрин“.

Всички очи бяха вперени в Хорти и баща ѝ, който никога не бе изглеждал по-горд. Именно тогава Анабел осъзна, че в нейния сватбен ден няма да има кой да я придружи до олтара — нито баща ѝ, нито

брат ѝ. При тази мисъл очите ѝ се напълниха със сълзи. Джосая, забелязал вълнението ѝ, нежно я погали по ръката. Досещаше се какво точно мисли.

Все повече я опознаваше и често четеше мислите ѝ. Макар да присъстваше в живота ѝ отскоро, започваше да се влюбва в нея. Доставяше му удоволствие да седи редом с нея по време на церемонията. Всичко мина гладко и когато след бракосъчетанието младоженецът и булката се връщаха от олтара под звуците на Менделсон, всички сияеха. Шестнайсетте шаферки и още толкова шафери крачеха тържествено след тях, предвождани от петгодишен малчуган, натоварен с отговорната задача да носи пръстените. До него стоеше тригодишна госпожица с кошничка с цветя, но явно от вълнение тя забрави да хвърля розовите листенца, а само ги стискаше в ръка.

Анабел и Джосая се видяха с приятели сред тълпите хора в преддверието на църквата, минаха през застаналите за поздравления младоженци и техните родители и най-накрая — час след церемонията — всички се отправиха към залата за тържеството. И на Анабел ѝ се искаше да отиде; знаеше, че събирането ще бъде изключително и ще продължи цяла нощ, но нямаше как да присъства. Джосая я откара вкъщи с колата и я съпроводи до вратата. Анабел му благодари, защото я е придружил.

— Прекарах чудесно — увери го тя с екзалтиран вид.

Беше забавно да види всичките си приятели и някои от познатите на Джосая; вярно — доста по-възрастни от нея, но също много симпатични.

— И аз — отвърна той откровено.

Страшно се гордееше, че я придружи — та тя беше толкова красива.

— Побързай, за да не закъснееш за приема — подкани го тя.

Свали си шапката, целуна го по бузата и го побутна към вратата. Изглеждаше още по-красива без воала, а обещите на майка ѝ бяха заслепяващи.

— Не бързам. Отказах поканата — обясни той усмихнат.

— Нима? — Изглеждаше изненадана. — Защо? Това ще е сватбата на годината.

Родителите на Хорти се бяха постарали и тя не искаше Джосая да пропусне събирането. Не се досещаше защо е отклонил поканата.

— Присъствал съм на много сватби на годината — засмя се той. — Ходя от много години. Винаги ще има следваща. Защо да отида, след като не мога да съм с теб? Не ми се струва редно. Церемонията в църквата е достатъчна. Видяхме много хора. Има толкова поводи човек да отиде на някакво събиране. Защо не видим какво има в кухнята и да си направим нещо за ядене? Правя страхотни сандвичи и омлети.

И двамата не бяха вечеряли. Прислугата вече се бе прибрала по стаите си, а майка ѝ вероятно спеше в спалнята си.

— Ти сериозно ли? Не смяташ ли да отидеш на приема? — продължаваше да се чуди тя.

Изпитваше известна вина, че го задържа.

— Би било странно да се появя, след като отказах — отново се засмя той. — Ще ме вземат за побъркан, а и най-вероятно да не са предвидили място за мен. Хайде да проверим какво има в хладилника и да те смая с кулинарните си способности.

— В този костюм?

Беше облечен в бял фрак с елегантни диамантени копчета за ръкавели.

— Бих си свалил самото, ако няма да се шокираш прекалено.

Отдолу носеше задължителната жилетка, шита също по поръчка в Париж. Наистина беше страшно привлекателен и идеален за нея.

— Няма да се шокирам. И аз ще си сваля жакета.

Свали кадифения жакет, безупречно съчетан с роклята ѝ. Разкриха се добре оформените ѝ бели рамене и бюстът, който той дискретно погледна и се усмихна възхитен.

— Много хубава рокля — отбеляза.

— Радвам се, че ти харесва — отвърна тя стеснително.

Изведнъж се почувства много пораснала. Дебютантският ѝ бал беше единственото събитие от този род, което бе посещавала. Достави ѝ огромно удоволствие да присъства на сватбата заедно с Джосая.

Анабел го отведе долу в кухнята и запали осветлението. Всичко грееше от чистота. Отвори хладилника и намери яйца, масло, сварени зеленчуци, половин пуйка и шунка. Тя извади продуктите върху кухненската маса, а от килера донесе маруля и пресни зеленчуци.

Подреди чиниите, докато Джосая приготвяше вечерята. Наряза шунката и пуйката на тънки филийки, направи салата и изпържи чудесен омлет. Получи се изненадващо вкусна вечеря. Седяха на масата и бърбеха, обсъждайки кого са видели. Той ѝ разказваше забавни случки за хората, с които я запозна, а тя му описваше своите приятели. Говореха оживено и продължиха да седят на масата дълго след като се нахраниха. Тя не разполагаше с ключ за избата, за да извадят вино, но той я увери, че му е добре и с чаша мляко. От години Анабел не бе прекарвала по-приятна вечер.

Заговориха за празниците. Той сподели, че за Деня на благодарността ще отиде в Бостън при семейството си, но ще се върне в Ню Йорк за Коледа.

Тя си отбеляза наум да попита майка си дали може да го поканят за Коледа. Тази година празникът щеше да е тъжен за тях. Трудно ѝ беше да повярва, че само година след бала ѝ животът ѝ ще се промени така драматично. Сподели с него притесненията си.

— Човек никога не знае какво ще му поднесе животът — отбеляза той тихо. — Трябва да е благодарен за онова, което има, докато го притежава. Съдбата е непредвидима и понякога не съзнаваме, че сме благословени, докато нещата не се променят.

— Знам колко благословени бяхме — кимна тя с тъжна усмивка. — Мама също го знае. Всичките го знаехме. Винаги съм се чувствала щастлива да имам точно тези родители и брат. Просто не мога да повярвам, че ги няма.

Той я погледна и нежно постави ръка върху нейната.

— Понякога съдбата ни лишава от някои хора, но когато най-малко очакваме, ни среща с други. Трябва да продължиш да вярваш, че оттук нататък ще ти се случват все по-хубави неща. Животът ти едва сега започва.

Тя отново кимна и промълви:

— Но за мама свърши. Според мен никога няма да се съвземе.

Анабел искрено се тревожеше за нея.

— Няма как да го знаеш — възрази той нежно. — И на нея могат да ѝ се случат хубави неща.

— Надявам се — прошепна Анабел.

Благодари му за вечерята. Наистина прекараха чудесно. Той ѝ помогна да сложи чиниите в мивката. Тя му се усмихна и не се стърпя

да отбележи:

— Доста добър готвач си.

— Чакай да пробваш суфлето ми. И освен това именно аз приготвям пълнежа на пуйката за Деня на благодарността — добави той гордо.

— Как се научи да готвиш? — попита тя развеселено.

Никой от мъжете в нейното семейство не умееше да готви. Тя дори се съмняваше дали са знаели къде се намира кухнята.

— Ако си сам толкова дълго, колкото съм аз — засмя се той, — или ще умреш от глад, или се налага да се научиш. Не пречи да излизаш всяка вечер, но е доста отегчително. През по-голямата част от времето предпочитам да оставам вкъщи и сам да си сготвя.

— И аз обичам да стоя вкъщи — призна тя, — но не ме бива в готвенето.

— Не се налага — напомни й той.

За момент тя се смути. Цял живот някой се бе грижил за нея. Но същото важеше и за него.

— Май е редно да се науча — колебливо заключи тя.

Все още се намираше под впечатлението на неговите кулинарни умения.

— Мога да те науча на някои номера — предложи Джосая, а на нея идеята й допадна.

— Звучи забавно — прие тя с ентузиазъм.

Винаги й беше приятно с него.

— Мисли за готвенето като за наука и така ще ти е по-лесно — посъветва я той.

Тя се засмя, загаси лампите и двамата се качиха в гостната. Той си взе сакото. Ръкавиците и цилиндърът му бяха в преддверието. Облече се, сложи си ръкавиците и цилиндъра. Беше елегантен както винаги и никой не би предположил, че току-що е готвил.

— Изглеждаш великолепно, господин Милбанк. Прекарах чудесна вечер.

— И аз — увери я той и я целуна леко по бузата. Не искаше да я плаши; имаше месеци пред себе си, в които да й докаже своето приятелство, независимо от благословията на майка й. — Скоро ще се видим. Благодаря, че дойде с мен на сватбата на Хорти, Анабел.

Понякога такива събития са страшно отегчителни, ако не си с някой, който да те забавлява.

— И аз така мисля. А най-приятно беше обсъждането след това в кухнята — засмя се тя.

— Лека нощ, Анабел — сбогува се той.

Тя затвори вратата, грабна жакета, нахлупи небрежно шапката и се качи в спалнята си широко усмихната. След чудесно прекараната вечер беше страшно доволна, че с Джосая са приятели.

6.

За голяма радост на Консуела, по настояване на Анабел, поканиха Джосая на Коледа. Анабел не вложи нищо романтично в жеста. Просто смяташе, че щом той е така мил с тях, редно е те да отвърнат на вниманието, защото ще е сам за Коледа. Както винаги се облякоха официално за Коледната вечеря. Анабел и майка ѝ бяха във вечерни рокли, а Джосая, както му подсказаха, пристигна във фрак и безупречно колосана бяла риза с красиви перлени копчета за ръкавели, наследени от дядо му. Трогна и двете с подаръците си.

Анабел беше купила кашмирен шал за Джосая и готварска книга като шега, но той я увери, че много му харесва. Тя обаче силно се смути от неговия подарък — златна гривна от „Тифани“. Майка ѝ получи елегантен черен копринен шал.

Прекараха прекрасна, сърдечна вечер и седяха дълго пред камината след вечеря. Джосая пи бренди, а двете дами — яйчен коктейл, подправен с малко ром, по рецепта на Артър. Възхищаваха се на елхата, украсена от Консуела и Анабел. По разбираеми причини тази година Коледата беше тежка за тях.

Джосая избягваше умишлено темата за разследванията около потъването на „Титаник“. Знаеше, че каквито и да са заключенията, за тях нищо няма да се промени.

Анабел съобщи, че Хорти се е върнала от меден месец същия следобед. Беше се отбила да се похвали, че е бременна и колко са очаровани от това с Джеймс, макар да призна, че перспективата да ражда малко я плаши. Едва бе станала жена, а бързо-бързо ѝ предстоеше да стане майка. Най-вероятно в края на август, доколкото успяваше да пресметне. Хорти каза, че бебето е заченато в Париж и се изхили тайнствено като момичето, каквото продължаваше да е, независимо от новото си социално положение. Опита се да намекне за сексуалния си живот, но Анабел отказа да слуша. По думите на Хорти сексът бил нещо върховно, а Джеймс — невероятен в леглото. Не че имаше с кого да го сравни, но никога не се била забавлявала толкова.

Анабел, разбира се, спести всички тези подробности на майка си и Джосая, а само обяви новината, че Хорти чака бебе и силно се вълнува. Консуела се изпълни с надежда: мълчаливо се помоли следващата Коледа Анабел и Джосая да съобщят същата новина, ако дотогава се оженят, което силно желаше. Консуела не виждаше причина да карат дълъг годеж, след като обявят намерението си.

Вечерта, преди да си тръгне, Джосая спомена, че ще замине на ски във Върмонт със стария си приятел Хенри Орсън. Все още имало с кого да се пързая, защото те били последните ергени на тази възраст. Винаги по Нова година пътували до Удсток, а очаквал този сезон с особено нетърпение, защото имало нова шанца за скачане. Поинтересува се дали Анабел умее да кара ски. Не, но щяло да ѝ бъде изключително приятно да се научи. Консуела и Джосая си размениха многозначителен поглед и той обеща да научи Анабел някога. Предложи дори тримата да отидат заедно във Върмонт. Очите на Анабел грейнаха, а когато той добави, че в Удсток предлагат и чудесни разходки с шейни, тя заяви, че отсега се радва на предоставената ѝ възможност.

Джосая остана до късно след полунощ. Отново благодари за подаръците и вкусната вечеря, а Консуела се оттегли незабелязано, като ги остави да се сбогуват. Анабел, вече надянала гривната, му благодари повторно, без да скрива задоволството си.

— Радвам се, че ти харесва — зарадва се той. — Знам, че не е редно да носиш бижута в момента и, ако майка ти възразява, свали гривната, ще имаш време да я носиш по-късно.

Не желаше да засегне Консуела с подаръка си заради траура, но искаше нещо от тази вечер да остане на Анабел завинаги. Въздържа се да ѝ купи твърде скъпо бижу, за да не се досети за намеренията му. Според него изисканата златна гривна беше дискретна, а Анабел видимо я хареса.

— Добре да прекараш на ските — пожела тя, докато го изпращаше до вратата.

— Ще ти се обадя, когато се върна — обеща той. — Ще бъде след първи януари.

Целуна я по бузата и тя стори същото, докато се сбогуваха.

Анабел завари майка си в библиотеката, където прелистваше книга. Беше на баща ѝ, а Анабел я беше чела.

— Защо си тук? — учуди се Анабел.

Майка ѝ не четеше особено много. Консуела погледна дъщеря си усмихната.

— Реших, че двамата с Джосая ще искате да се сбогувате насаме.

Тонът ѝ подсказваше, че влага по-дълбок смисъл в думите и Анабел леко се раздразни.

— Джосая? Не говори глупости, мамо. Ние сме приятели. Не започвай да си въобразяваш разни неща. Тогава всичко ще се развали. Страшно ми допада нашето приятелство.

— А ако той иска нещо повече? — попита Консуела тайнствено и дъщеря ѝ свъси вежди.

— Не иска — отсече Анабел. — Нито пък аз. Нещата ни харесват каквито са сега. Само защото Хорти се омъжи и чака бебе, не значи, че и аз ще направя същото. Дори няма да излизам още четири месеца. Следователно няма начин скоро да срещна някого, пък и кой знае дали ще харесам човек, за когото да се омъжа. — Въздъхна и прегърна майка си през раменете. — Да не би да искаш да се отървеш от мен, мамо? — попита тя нежно.

— Не, разбира се. Просто искам да си щастлива. А една жена е щастлива, когато има съпруг и деца. Питай Хорти. Обзалагам се, че няма търпение да вземе бебето в ръце.

— Звучи доста щастлива — призна Анабел със смутена усмивка. — Не се стърпя да ми разкаже всичко за медения си месец. Прекарали са чудесно.

Предимно в леглото, добави тя наум, но не го сподели с майка си.

— Кога ще се появи бебето?

— В края на август. Не е съвсем сигурна. Станало в Париж и Джеймс много се радвал. Той иска да е син.

— Всички мъже искат син. Но после се влюбват в дъщерите си. Баща ти се влюби в теб в мига, в който те видя.

И двете се усмихнаха при този спомен. Тази година Коледата беше тъжна за тях, но присъствието на Джосая малко ги разсея. Всичко ставаше някак по-приятно и лесно, когато той беше наоколо.

Хванати под ръка те тръгнаха към спалните си. На следващия ден си размениха подаръци. Анабел получи от майка си великолепно кожено палто, а тя ѝ беше взела сапфирени обеци от „Картие“. Искаше да ѝ направи подарък, какъвто баща ѝ би ѝ направил, макар и по-

скромен. Той винаги купуваше прекрасни неща за всички. Затова се постара тази година да запълни празнината, която майка ѝ изпитваше, независимо от факта, че нищо не е в състояние да върне или замести баща ѝ и брат ѝ. Майка ѝ, трогната от жеста и красотата на подаръка, веднага сложи обещите.

Слязоха долу заедно и с апетит изядоха вкусната закуска, приготвена от Бланш. Навалелият през нощта сняг застилаше с бяла покривка градината. Излязоха да се разходят в парка. Трудно щяха да запълнят целия ден. След загубата на празници като този чувстваха особено осезаемо отсъствието на Артър и Робърт.

В крайна сметка се оказа, че денят не беше толкова страшен, колкото се опасяваха, че ще бъде. Консуела и Анабел обядваха заедно, следобед играха карти и докато стана време за вечеря и двете — вече доста изтощени, изпитваха желание да си легнат. Преживяха и този ден — това беше важното. Докато се събличаше вечерта Анабел се хвана, че мисли за Джосая във Върмонт. Питаше се дали с Хенри са пристигнали благополучно, дали се забавляват. Мина ѝ през ума колко приятно би било да отиде с тях на ски, както той предложи. Звучеше забавно. Надяваше се следващата година да ѝ се отдаде подобна възможност, стига да уговори майка си да я придружи.

Празничните дни след Коледа не им напомняха така болезнено за тежката загуба. Анабел прекара известно време с Хорти. Сега приятелката ѝ не говореше за нищо друго, освен за бебето, както преди шест месеца говореше единствено за сватбата. Не мислеше за друго. Когато се видя с Консуела, която я поздрави, Хорти цял час разказва за Париж, за купените тоалети и за това колко съжалява, че съвсем скоро няма да може да ги облече. Съобщи и за намерението си и това лято да отидат в Нюпорт; дори нямала нищо против да роди там. Така и така щяла да ражда вкъщи, какво значение има дали е в Нюпорт или в Ню Йорк. Докато я слушаше да споделя плановете си с Консуела, Анабел се почувства изолирана от разговора. Нямахше какво да добави. Хорти се бе превърнала в омъжена жена и бъдеща майка. Но Анабел все още обичаше приятелката си, независимо дали е отегчителна, или не. От Париж Хорти ѝ донесе красива жилетка с перлени копчета. Беше бледорозова и Анабел нямаше търпение да я облече през лятото.

— Не исках да ти купя черна — обясни Хорти. — Много е мрачно, а тази ще я носиш съвсем скоро. Нали не се сърдиш?

— Прекрасна е — увери я Анабел.

Красивата дантелена якичка, един нюанс по-тъмно розово, само подчертаваше тена и цвета на косата на Анабел.

Двете млади жени обядваха заедно няколко пъти през седмицата. Чувстваха се много пораснали, когато се настаняваха в залата „Астор“ в хотел „Сейнт Регис“. Хорти приемаше новото си положение много сериозно: обръщаше голямо внимание на облеклото си, носеше бижутата, подарени ѝ от Джеймс и като цяло изглеждаше величествено. Когато излизаха на обяд, Анабел обличаше коженото палто, което получи от майка си. Носеше и гривната на Джосая.

— Откъде я имаш? — попита Хорти, когато я видя. — Харесва ми.

— И на мен — отвърна Анабел. — Джосая Милбанк ми я подари за Коледа. Много мил жест. На мама подари шал.

— Двамата изглеждахте страхотно на сватбата ми. — Изведнъж очите на Хорти светнаха от идеята, която я осени. — Какво ще кажеш да е „той“?

— Да е „той“? — повтори Анабел неразбираща.

— Той да е за теб. Да ти стане съпруг — уточни Хорти.

— Не говори глупости, Хорти — прихна Анабел в отговор. — Два пъти е по-възрастен от мен. Звучиш точно като мама. Готова е да ме ожени за млекаря, ако успее.

— Млекарят сладък ли е? — поинтересува се Хорти развеселена.

— Не. На сто години е и няма зъби.

— Сериозно, защо не вземеш Джосая? Харесва те, все се върти наоколо.

— Ние сме просто приятели. Това ни устройва. Ако се сбlijим, всичко ще се развали.

— Много хубава гривна ти е дал за приятел.

— Подарък е, не предложение за брак. Дойде у нас на Коледа. Тази година беше много тягостно — смени тя темата.

— Знам — съгласи се Хорти, забравяйки за миг Джосая. — Съжалявам, Бел. Сигурно е било ужасно.

Анабел само кимна. Двете се впуснаха в други теми, предимно за тоалети. Хорти не си представяше какво ще облича, когато наедрее. Възнамеряваше да отиде при шивачката на майка си през следващите

седмици, за да измислят нещо. Беше вече наедряла в талията и корсетът я стягаше. Кълнеше се, че гърдите ѝ са пораснали двойно.

— Може да носиш близнаци — предположи Анабел шеговито.

— Тогава ще е още по-забавно — засмя се Хорти.

Тя не си представяше ясно какво ѝ предстои и в момента възприемаше всичко като вълнуващо приключение.

Две седмици по-късно, когато започна да ѝ прилошава, не ѝ беше толкова забавно. След два месеца почти не можеше да стане от леглото. Чувстваше се ужасно. Към средата на март малко се съвзе. Дотогава Анабел ходеше при нея, защото Хорти не желаше да излиза. Не се беше появявала по светски събирания от Коледа и вече не изпитваше такъв възторг от бременността си. През по-голямата част от времето се чувстваше дебела, беше ѝ зле и повтаряше, че никак не ѝ е забавно. Анабел ѝ съчувстваше и, за да я разведри, ѝ носеше книги, цветя и списания. Изцяло се посвети на идеята да развеселява Хорти. Най-накрая, през април, Хорти стана от леглото. Вече определено изглеждаше бременна. Беше почти в петия месец. Всички жени в семейството ѝ смятаха, че носи един плод и понеже беше огромна, майка ѝ предполагаше, че ще е момче.

Хорти имаше една тема за разговор, допълнена с постоянни оплаквания, защото лежеше почти през цялото време. Чувствала се като кит и мърмореше, че Джеймс почти не я любел напоследък. Всяка вечер излизал с приятели сам и обещавал да навакнат, когато се роди бебето. Майка ѝ не пропускаше да напомни, че тогава ще кърми, а дори да се откаже, пак ще трябва да се грижи за детето. В крайна сметка излизаше, че да пораснеш не е чак толкова забавно. Анабел проявяваше изключително търпение: изслушваше воплите и вайканията ѝ, а напоследък Хорти не спираше да плаче.

Същия месец Консуела направи помен по повод годишнината от смъртта на Артър и Робърт. Пак се състоя в църквата „Тринити“, а после дадоха обяд в дома си. Присъстваха всички близки приятели на баща ѝ, неколцина братовчеди, сред които Маделайн Астор, чийто покоен съпруг бе братовчед на Консуела; дойде и Джосая, разбира се, както и всички от банката, включително и Хенри Орсън.

През последните месеци Джосая ги навестяваше често, предлагаше помощта си, държеше се мило, винаги имаше готова шега и усмивка или носеше дребни подаръци. Осигури няколко медицински

книги на Анабел, към които тя прояви голям интерес, не на последно място екземпляр от „Анатомия“ от Грей. Като се изключи Хорти, той стана най-добрия ѝ приятел, а сега представляваше дори далеч пожелана компания, защото нито очакваше бебе, нито хленчеше през цялото време. Анабел винаги прекарваше приятно с него; отскоро той започна да я води на вечери по скъпи и елегантни ресторанти. Очакваше с нетърпение след края на едногодишния траур да започне да излиза с Джосая на светски събирания. През това време не беше ходила никъде, с изключение на сватбата на Хорти. Преди да потъне „Титаник“ родителите ѝ отсъстваха два месеца, а месец преди това тя боледува. Всъщност се събираха цели петнайсет месеца, през които не беше излизала. На нейната възраст това е много дълъг период.

През май щеше да навърши двацет. Две седмици след годишнината от смъртта на баща ѝ и брат ѝ Джосая я покани на вечеря в „Делмонико“, където Анабел не бе стъпвала. Очертаваше се изключително тържествено събитие и тя нямаше търпение моментът да настъпи. Купи за случая нова рокля, а майка ѝ помогна да си направи прическата. Консуела предполагаше какво предстои и се надяваше всичко да мине като по ноти...

Джосая пристигна да я вземе в седем. Този път дойде със своята кола и зървайки Анабел в новата рокля, подсвирна. Беше копринена, с цвят на слонова кост, и разкриваше раменете ѝ; в добавка беше наметнала бял копринен шал — пълен контраст с черното, което носи толкова дълго. Майка ѝ продължаваше да носи траур, като твърдеше, че още не е готова да се откаже. Анабел се опасяваше, че никога няма да го направи, но с радост прибра своите траурни дрехи; беше крайно време.

Пристигнаха в елегантния ресторант в седем и половина. Настаниха ги на тиха ъглова маса. Изпитваше чистосърдечно вълнение от това, че излиза отново, при това на вечеря с Джосая. Забавляваше се много повече отколкото с Хорти. Чувстваше се изключително зряла, докато седеше срещу него. Носеше гривната — подаръка му за Коледа; никога не я сваляше.

Сервитьорът попита дали дамата ще си поръча коктейл, но тя притеснено отказа. Майка ѝ я предупреди да се ограничи само с чаша вино. „Няма да направи добро впечатление“ — поучаваше тя дъщеря си, — „ако се напиеш по време на вечеря“. Анабел се засмя при тази

перспектива и успокои майка си да не се тревожи. Джосая поръча уиски със сода, което изненада Анабел. За пръв път го виждаше да пие силен алкохол и се питаше дали и той е така притеснен като нея, макар да нямаше причина, защото двамата отдавна бяха станали толкова близки приятели.

— Искаш ли шампанско? — попита той, когато донесоха питието му.

— Не, благодаря — увери го тя, а после се засмя. — Мама ме предупреди да не се напивам, за да не те злепоставя.

Той също се засмя. Нямаше нещо, което да не могат да споделят. Обсъждаха хиляди теми и се наслаждаваха на взаимната си компания. Поръчаха си специалитета на заведението — омари, а за десерт взеха фламбиран сладолед.

Прекараха чудесно, а с десерта Джосая поръча шампанско и за двамата. Сервитьорът донесе бутилката на масата и я отвори. Анабел се усмихна, докато отпиваше. По време на вечерята изпи само една чаша вино, така че спази препоръката на майка си.

— Много е вкусно — отбеляза тя.

Джосая поръча от най-хубавото шампанско. Пи повече от нея, но продължаваше да е трезв. Искаше да се владее, когато настъпи моментът за онова, което беше замислил. Отдавна го таеше в себе си и денят най-после настъпи. Макар със свит на топка стомах, той ѝ се усмихна и вдигна чаша за тост.

— За теб, госпожице Уортингтън, и за чудесния приятел, който си.

— Също като теб — откликна тя.

Представа нямаше какво е замислил; той ясно го долавяше по изражението на лицето ѝ. Тя олицетворяваше самата невинност.

— Чудесно се чувствам с теб, Анабел — заяви той искрено.

— И аз — увери го тя. — Винаги така се забавляваме.

Започна да говори за медицинските книги, които той ѝ подари. Джосая я прекъсна внимателно и тя го изгледа изненадано. Обикновено я оставяше да говори, без да я спира.

— Искам да ти кажа нещо. — Тя го погледна неразбиращо, озадачена какво предстои. Надяваше се всичко да е наред. — Отдавна чакам, за да го споделя. Смятах, че заради траура не е редно да повдигам въпроса преди април. Сега вече предстои рожденият ти ден.

— Празнуваме ли нещо? — попита тя наивно, усетила главата си леко замаяна от шампанското.

— Надявам се — отвърна той нежно. — От теб зависи. Ти ще решиш. Това, което искам да ти призная от миналото лято е, че съм влюбен в теб. Не желая да развалям нашето приятелство или да те стресна, но откакто се опознахме, се влюбих в теб, Анабел. Според мен си подходяме прекрасно, а и аз не смятам да остана ерген завинаги. Досега не бях срещал жена, с която да желая да се задомя. Но между нас цари великолепно приятелство, а то е отлична основа да се съберем. Затова моля да ми окажеш честта да приемеш да се омъжиш за мен.

Докато говореше видя как Анабел го зяпа в пълно недоумение. Устните ѝ бяха леко разтворени, а очите — широко отворени.

— Ти сериозно ли? — попита тя накрая, успяла да си поеме въздух.

— Напълно — кимна той. — Съзнавам, че това е пълна изненада за теб и ще ти оставя време да го обмислиш, ако се налага. Анабел, влюбен съм в теб от много отдавна.

— Защо не ми каза?

Той не успяваше да определи дали тя е щастлива, или разгневена. Изглеждаше по-скоро смутена.

— Реших, че е редно да изчакам. — Тя кимна. Звучеше разумно и логично, а Джосая винаги постъпваше както е редно. Това бе една от чертите му, които харесваше. Продължаваше да го гледа невярващо. — Разстроена ли си? — попита той притеснено.

Тя поклати глава. Когато го погледна, в очите ѝ имаше сълзи.

— Не, разбира се. Дълбоко съм трогната — отвърна тя, протегна ръка и я постави върху неговата.

— Знам, че съм доста по-възрастен от теб. Бих могъл да съм ти баща. Но не искам да е така. Искам да съм ти съпруг и обещавам винаги да се грижа добре за теб.

Докато го слушаше тя му вярваше, но изведнъж се сети нещо и попита:

— Майка ми знае ли?

Така щеше да си обясни подмятанията по адрес на Джосая от време на време, които Анабел сякаш не чуваше.

— Поисках разрешение от нея през октомври и тя каза „да“. Смята, че ще бъде правилна крачка и за двамата ни.

— Също като мен — прошепна Анабел със стеснителна усмивка. — Просто не очаквах да се случи. Мислех, че сме само приятели.

— Още сме — отвърна той също усмихнат. — Ако приемеш, ще останем такива, независимо от всичко друго. Убеден съм, че съпругът и съпругата трябва преди всичко да са най-добри приятели. Бих искал да имам деца от теб и да споделя живота си с теб. И винаги, винаги ще съм твой приятел.

— Аз също — промълви тя.

Мисълта да има деца от него леко я шокира, но трогна сърцето ѝ. Докато го слушаше се опитваше да не мисли за всички креватни лудории, описани от Хорти, които тя е преживяла в Париж. Онова, което щеше да споделя с Джосая, ѝ се струваше далеч по-чисто и невинно. Предпочиташе нещата да останат така. Хорти винаги бе склонна да експериментира, а сега вече — открила секса — нямаше никакви задръжки. Единственото, което ѝ пречеше в момента е, че ден след ден наедряваше.

— Трябва ли ти време да обмислиш нещата? Знам, че си изненадана. Отдавна си прехапвам езика, да не подхвана темата. — Тук той прихна, преди да продължи: — Затова си поръчах уиски и изпих половин бутилка вино тази вечер, а сега пия шампанско. По-добре щеше майка ти да беше предупредила мен да не се напивам, но имах нужда да събера смелост, за да ти направя предложението. Не знаех какво да очаквам: дали ще ме удариш, или ще приемеш.

— Между това ли трябва да избирам? — попита тя и улови и другата му ръка. — Да те ударя или да приема?

— В основни линии — да — отвърна той и галювно стисна ръцете ѝ.

— Тогава е лесно. Отговорът е „да“. Ако те ударя, ще настъпи суматоха. Вероятно дори ще ни изхвърлят от ресторанта. А и има опасност да не останеш занапред най-добрия ми приятел.

— Последното никога няма да се случи — отсече той. После повтори въпроса ѝ, който тя зададе, когато ѝ направи предложението. — Ти сериозно ли?

Имаше предвид плахото ѝ „да“. Тя го произнесе тихо, но искрено.

— Напълно, макар никога да не съм си представяла, че ние двамата ще стигнем дотук. Когато мама подхващаше темата я мислех за луда, но сега, като се замисля, няма друг на този свят, за когото бих се омъжила. С изключение на Хорти, може би, но понякога ми къса нервите. След като ще се омъжвам за приятел, по-добре да си ти.

След нейното обяснение двамата се засмяха.

— Казах ли ти, че те обичам? — попита той.

— Май да, но нямам нищо против да го повториш — дари го тя с очарователна усмивка.

— Обичам те, Анабел.

— И аз, Джосая. Много, много те обичам. Според мен това е най-добрият начин да съхраним приятелството си завинаги.

В следващия миг обаче той забеляза как очите ѝ се напълниха със сълзи, а устните потрепериха. Виждаше се, че е разстроена.

— Какво има? — сепна се той.

— Ще ми се да можех да кажа на Робърт и на татко. Това е най-важното нещо, което ми се е случвало, а няма на кого да го кажа. Мама вече го знае. И кой ще ме съпроводи до олтара?

Сега вече сълзите се стичаха по лицето ѝ.

— Ще измислим нещо — утеши я той и нежно избърса сълзите. — Не се притеснявай, мила моя. Всичко ще е наред.

— Знам. — Беше напълно убедена, че с Джосая е в сигурни ръце.

— Кога искаш да се венчаем?

— Не знам. Ти реши. От днес нататък съм на твое разположение. Ще се венчаем, когато кажеш.

— Да го направим в Нюпорт това лято? — предложи тя замислено. — В градината. Няма да е така тържествено като в църква. — И нямаше да има алея, която така я безпокоеше. Нямаше чичо, който да я отведе до младоженеца, нямаше кой да замести баща ѝ или брат ѝ. Нямаше никого. Ще се наложи да извърви пътя до олтара сама. — Ще организираме малка сватба, а после ще дадем голям прием. Без татко и Робърт ми се струва нередно да вдигам голяма сватба. А и, струва ми се, мама доста ще се натъжи. Какво ще кажеш да го направим в Нюпорт през август?

— Звучи чудесно. — Той я погледна с лъчезарна усмивка. Нещата се развиваха дори по-добре, отколкото планираше или

дръзваше да се надява от октомври насам. — Ще ти стигне ли времето да организираш сватбата?

— Да. Не искам да е пищна като на Хорти. Тя ще бъде единствената ми шаферка, нищо, че тогава ще е в деветия месец.

— Ще прилича на матрона — пошегува се той.

И двамата знаеха, че повечето хора ще бъдат шокирани да я видят на публично място в такова състояние.

— Тя спомена, че е готова да роди в Нюпорт — добави Анабел.

— Може да роди на самата сватба — засмя се той.

Имаше чувството, че с Анабел животът винаги ще е интересен.

— Разрешаваш ли да продължа с доброволната си работа в болницата? — попита тя, добила разтревожен вид.

— Можеш да правиш каквото пожелаеш — увери я той с усмивка.

— Защото мама каза, че трябва да спра, когато се омъжа.

— Няма нужда да спиращ заради мен, освен когато забременееш. Тогава ще е добре да престанеш за известно време.

Само като го слушаше знаеше, че той винаги ще бъде разумен и ще я защитава. Звучеше като идеалния брак и тя се запита защо сама не се беше сетила. Харесваше всичко, което той казва и винаги беше така.

Побъбриха още малко за плановете си. Майка му беше починала преди години, а баща му имаше втори брак с жена, която Джосая не харесваше особено, но според Анабел трябваше да ги поканят, както и полусестра му и нейния съпруг. Освен това имаше двама чичовци и брат. Братът живееше в Чикаго и Джосая се поколеба дали ще дойде — бил голям чудак. Тя сподели, че не желае да събират повече от стотина души, а още по-добре — до петдесет. Ако иска, нека майка ѝ вдигне голямо тържество за тях през есента в града. Той одобри идеята. Хареса му предложението за малка и скромна сватба; така тя щеше да има специално значение за тях.

— Къде искаш да отидем през медения месец? — попита той щастлив.

— Някъде, където не се ходи с кораб. Не бих искала да тревожа мама, а и аз май още не съм готова.

— Ще измислим място. Например в Калифорния или някъде из Скалистите планини. Или в Канада.

— Не държа на това къде ще отидем, Джосая — заяви тя искрено. — Стига ми да съм само с теб.

В момента той мислеше и се чувстваше по същия начин. Даде знак на сервитьора и плати сметката. Всичко мина повече от идеално. Извини се, че не ѝ е поднесъл пръстен, но сподели притесненията си дали ще избере подходящ.

Откара я до дома ѝ. Когато пристигнаха майка ѝ още не беше легнала. Като знаеше какво става, тя бе прекалено възбудена, за да заспи. Погледна ги с очакване, установявайки, че и двамата сияят. — Имам ли зет? — попита тя.

— Ще имаш през август — заяви Джосая гордо и прегърна годеницата си през раменете.

— В Нюпорт — добави Анабел и му се усмихна широко.

— Боже, сватба в Нюпорт през август! Има само три месеца да я организираме. Вие двамата не си губите времето, а?

— Искаме скромна сватба, мамо — обясни Анабел.

Майка ѝ разбираше причината за това ѝ решение и изпита огромно облекчение.

— Ще бъде както желаете вие — съгласи се Консуела великодушно.

— Представяме си петдесет-шейсет души. Най-много — стотина. Ще бъде в градината.

— Вашето желание е закон за мен — увери ги Консуела, но вътрешно копнееше още на мига да се обади на цветаря и на организаторите на сватби. Вместо това пристъпи към Джосая и го прегърна, а после целуна дъщеря си. — Така се радвам и за двама ви. Сигурна съм, че ще бъдете щастливи.

— И ние също — отвърнаха те в хор и тримата прихнаха.

Консуела настоя да налее по чаша шампанско и Анабел изведнъж се сети как един ден през октомври се върна от болницата и завари майка си и Джосая да пият шампанско.

— Наистина ли получи повишение в службата тогава? — попита Анабел, докато майка ѝ поднасяше питиетата.

— Не. Получих теб или по-скоро — разрешението на майка ти. Казах ѝ, че искам да изчакам до май, преди да ти направя предложение.

— Какви сте потайни — засмя се тя.

Консуела вдигна тост.

— Да сте щастливи така както бяхме ние с Артър. Да живеете дълго и да имате дузина деца.

Анабел и Джосая отпиха. Анабел отиде при майка си и силно я прегърна. Съзнаваше, че по някакъв начин това е труден момент за нея. Консуела чувстваше остро липсата на съпруга и сина си.

— Обичам те, мамо — промълви Анабел.

— И аз, скъпа. Толкова се радвам за теб. И знам, че където и да са баща ти и брат ти, също се радват.

Двете жени избърсаха сълзите си, а Джосая обърна глава, за да не видят насълзените му очи. Това наистина беше най-щастливата вечер в живота му.

7.

През следващите няколко седмици Консуела беше невероятно заета. Предстоеше ѝ да говори с организаторите и цветарите в Нюпорт, със свещеника, да наеме музиканти. Вече реши да отвори къщата още през юни. Бащата на Джосая прие да бъде домакин на предсватбената вечеря, която щеше да се състои в местния клуб на Нюпорт.

Консуела трябваше да поръча поканите, да се погрижи за сватбената рокля и чеиза на Анабел. Имаше да се уточнят и планират милион неща. Консуела беше щастлива. Не се бе чувствала така вече цяла година. Съжаляваше, че бащата на Анабел няма да я види и искаше да запълни тази празнина за дъщеря си, като се погрижи всичко да е безупречно.

Оповестиха годежа в „Ню Йорк Хералд“ в деня преди рождения ден на Анабел, а на следващия Джосая ѝ поднесе годежен пръстен: десеткаратов диамант, принадлежал на майка му. Стоеше изумително на ръката на Анабел. Той реши, че пръстенът на майка му е по-подходящ от нов и това страшно се хареса на Анабел. По това време с майка ѝ вече търсеха сватбена рокля. Имаха огромен късмет, защото откриха най-подходящата в „Б. Алтман“ на първи юни: от френска дантела и достатъчно семпла, за да не изглежда претрупана на градинската церемония в Нюпорт; допълваше я дълъг шлейф и кокетен, богато надиплен воал. Анабел изглеждаше великолепно в нея. Покани Хорти да ѝ бъде шаферка, но приятелката ѝ се разпищя.

— Ти луда ли си? Не бива да се омъжваш, преди да родя! Ако майка ти ще поръчва тенти, да поръча една отделна за мен. Само в такава неща мога да се побера.

— Не ме интересува как изглеждаш или с какво си облечена — настояваше Анабел. — Искам да присъстваш.

— Не е редно да излизам на обществени места в такава напреднала бременност. Старите клюкарки в Нюпорт ще ме обсъждат години наред.

Анабел го знаеше, а Хорти бе на път да се заплаче.

— На кого му пука? Обичам те, както и да изглеждаш, а ние не искаме да чакаме. Август идеално ни устройва — увещаваше я Анабел.

— Мразя те! Може би, ако много плувам, ще родя преди сватбата, но пак ще съм дебела.

Най-сетне Хорти разбра, че няма да разубеди Анабел да отложи сватбата си заради нея и се предаде; обеща да присъства на всяка цена. Сватбата беше седмица преди термина ѝ, но тя смая Анабел с признанието, че предпочита да роди преждевременно. Било ѝ омръзнало да е дебела и грозна.

Анабел и Хорти излизаха на пазар заедно, за да попълват чеиза на булката. Предстоеше с Джосая да решат къде ще живеят. Джосая притежаваше прилична лятна къща в Нюпорт, наследство от майка му, но апартаментът му в Ню Йорк беше прекалено малък за тях и бъдещите им деца. Разбраха се да потърсят по-голям, когато се върнат от Уайоминг, където избраха да отидат на меден месец. Щеше да е прекалено претоварено да търсят ново жилище сега. За момента апартаментът му беше достатъчен за двамата. Намираше се близо до майка ѝ, което удовлетворяваше Анабел. Не искаше да е далеч от нея. Знаеше колко ще е самотна.

Сега обаче Консуела беше прекалено заета, за да се чувства самотна. Два пъти отскочи до Нюпорт, за да започне подготовката за сватбата и да обясни на градинаря какво да засади. Намери и подходяща по размери тента, останала от сватба през предишната година.

За голяма изненада на Анабел и Джосая до края на юни всички подробности бяха не само уточнени, но и реализирани. Консуела се справяше отлично, водена от желанието сватбата на Анабел да протече идеално. През цялото време Джосая се държеше изключително грижовно. Не проявяваше нетърпение, не нервничеше, независимо че бе чакал до тридесет и девет годишната си възраст, за да се ожени. Веднъж решил обаче, представляваше образец на спокойствие и овладяност; дори повече от бъдещата си булка.

Веднага след появата на съобщението за годеж в „Хералд“ започнаха да ги канят къде ли не и те излизаха почти всяка вечер. Представляваха впечатляваща двойка и само две от приятелките на Консуела отбелязаха злобно, че Джосая е прекалено възрастен за

Анабел. Консуела ги увери, че е напълно подходящ. Нейният братовчед Джон Джейкъб Астор, на четирийсет, се ожени за Маделайн, когато тя беше на осемнайсет. Джосая всекидневно доказваше, че е идеалният бъдещ съпруг. Анабел дори продължи с неговата благословия доброволната си работа в болницата до края на юни. Тогава прекъсна и щеше да се върне през есента.

Консуела искаше от тях едно-единствено нещо и постоянно го повтаряше: внуци възможно по-скоро. Анабел имаше чувството, че ако го чуе за пореден път, ще изпищи.

Хорти не спираше да разказва какви изненади очакват Анабел и колко страхотно нещо е сексът. Тя се притесняваше, докато слушаше всички непоискани съвети от приятелката си, която с всеки изминал ден ставаше все по-едра. Анабел се надяваше, че когато забременее, няма да изглежда така. Спомена го един ден пред Джосая, а той се засмя.

— Когато това стане, ще си красива, Анабел, също като децата ни.

Целуна я нежно. Предстоеше да очакват трепетно толкова неща, а през следващите два месеца — и толкова много да свършат.

Изглеждаше сякаш всички познати на Джосая искаха да организират празненство за тях. На трийсет и девет той най-накрая се женеше. Хенри Орсън вдигна ергенско парти за него. След това всички присъстващи страдаха от махмурлук в продължение на три дни. Джосая призна, че много се е забавлявал, макар да не сподели подробности. Никой от присъствалите мъже не разказа какво точно е станало.

Консуела отпътува за Нюпорт през юни, а Анабел отиде там в средата на юли. Джосая пристигна и се настани в своята къща в края на месеца. Хенри Орсън го придружи, за да оказва морална подкрепа на младоженеца, който обаче изглежда приемаше предстоящата сватба съвсем нормално. Хенри щеше да остане в дома на Джосая, докато са на сватбено пътешествие. Тази година Джосая си взе допълнително три седмици отпуска. Банката прояви разбиране, особено като се има предвид, че булката е Анабел.

Анабел страшно хареса приятеля на Джосая, Хенри — умен, находчив, мил и малко притеснителен. Тя постоянно се чудеше с коя от младите си приятелки да го запознае. Вече го представи на няколко и

той призна, че е харесал две от тях, но все още нищо сериозно не се беше случило. Анабел не губеше надежда. Хенри и Джосая бяха невероятно забавни и заразяваха присъстващите с чудесното си настроение. Хенри винаги се държеше мило с нея. Той представляваше за Джосая онова, което Хорти бе за нея. Анабел му се възхищаваше безкрайно.

Хорти пристигна в Нюпорт в дома на родителите си, придружена от Джеймс. Бяха сигурни, че бебето ще се роди там. Хорти идваше да навести приятелката си всеки ден. Анабел помагаше на майка си при всяка възможност, но Консуела твърдеше, че не е необходимо, защото всичко е под контрол. Анабел донесе сватбената рокля със себе си. В Нюпорт ги очакваха нови празненства. Семейство Астор организира за тях пищен бал с много гости. Консуела се оплакваше, че никога не е стояла до толкова късно дни наред, но всъщност се забавляваше.

Броят на гостите за сватбата вече надхвърляше сто, приближаваше към сто и двайсет. Щом някой организираше събиране в тяхна чест, налагаше се да го включат в списъка. Бъдещите младоженци очевидно се забавляваха много. Един ден Джосая, пристигнал с Хенри на пикник, изкоментира, че ако знаел колко е забавно, преди да се ожениш, щял да го направи много отдавна.

— Добре, че не си знаел — реагира Анабел, — защото тогава нямаше да се ожениш за мен.

— Права си — засмя се той.

В този момент се появи Хорти. Тя вече не ходеше, а се клатушкаше и предизвикваше откровения и незлоблив смях на Анабел. Направо не ѝ се вярваше, че през следващия месец ще стане още по-едра. Сякаш щеше да експлодира всеки момент. Наложиха се и Джосая, и Хенри да ѝ помогнат да седне на моравата, а после положиха още по-големи усилия, за да я изправят на крака.

— Не е смешно — сопна се тя, когато и тримата се засмяха. — Не съм си виждала стъпалата от месеци.

Приличаше на слон и се чувства като слон.

— Какво ще си сложиш за сватбата? — попита я Анабел загрижена.

— Кувертюрата на леглото или палатка.

— Сериозно, имаш ли нещо, което ти става? Няма да допусна да не присъстваш.

— Не се притеснявай. Ще дойда — увери я Хорти. — Не бих пропуснала събитието за нищо на света.

Истината беше, че шивачката на майка ѝ щеше да ѝ ушие широка светлосиня туника, а тя вече си беше поръчала подходящи обувки. Не представляваше най-изящната рокля, но само това можеше да облече.

Консуела си поръча рокля от яркозелена коприна и шапка в същия цвят. Възнамеряваше да сложи смарагдовите обеци, които Артър ѝ беше подарил. Цветът много ѝ отиваше и Анабел знаеше, че ще изглежда чудесно.

Най-после големият ден дойде. Бащата на Джосая и мащехата му пристигнаха с кола от Бостън, заедно с полусестра му, съпругът ѝ и бебето им. Анабел ги хареса. Вечерята преди сватбата мина чудесно. Консуела намери общ език със семейството на Джосая и ги покани на обяд. И двата рода много се радваха на предстоящото сватосване. Събираха се двама души от дълбоко уважавани семейства, които всички безрезервно харесваха. Както Джосая предположи, странният му брат Джордж, който живееше в Чикаго, предпочете да не дойде. По това време участвал в турнир по голф. Но бил такъв, увери я бъдещият ѝ съпруг, видимо незасегнат. Щял да създаде прекалено много проблеми, ако присъства. Приеха отсъствието му с облекчение. Семейството му — обясни ѝ Джосая — никога не е било нормално, хармонично и сплотено, като семейството на Анабел. Мащехата му пилеше нервите. При всеки повод, а и без повод, се оплакваше с висок, писклив глас.

В деня на сватбата Консуела даде късна закуска за роднините на Джосая. Булката и младоженецът не присъстваха. От суеверие Анабел не желаше да види Джосая преди сватбата, затова той и Хенри останаха в къщата му. Случи се изключително горещ ден и Консуела се притесняваше, че цветята ще повехнат, а тортата ще се разтопи, преди да започне церемонията. Бракосъчетанието бе насрочено за седем часа вечерта, а вечерята — за девет. Никой не се съмняваше, че празненството ще продължи до ранните часове.

Щяха да присъстват сто и четирийсет души, почти по равно от двете страни. Хенри Орсън, разбира се, щеше да е кум.

Хорти прие ролята на шаферка. Имаше вид сякаш всеки момент ще роди. Призна на Анабел, че от два дни има контракции и се молеше водите ѝ да не изтекат пред олтара. Достатъчно лошо беше, че е в този

неугледен вид, вайкаше се тя. Знаеше, че всички ще са ужасени да я видят на сватбата и щяха да останат шокирани, но не можеше да изостави най-добрата си приятелка. Анабел ѝ сподели колко страда, задето баща ѝ и брат ѝ не присъстват, затова Хорти се почувства задължена да дойде.

Бланш дойде с тях в Нюпорт, за да присъства на сватбата. Суетеше се из спалнята на Анабел цял следобед и се грижеше за нея като за дете. Когато моментът настъпи, тя и Консуела помогнаха на Анабел да облече сватбената рокля и да закопчае малките копчета. Стегнатата в талията рокля ѝ стоеше великолепно. Като си пое дълбоко дъх, Консуела постави диадемата върху русата коса на Анабел и спусна воала пред лицето ѝ. Двете жени отстъпиха, за да я огледат, а по страните им се лееха сълзи. Нямахше съмнение, че Анабел е най-красивата булка, която са виждали.

— Боже! — възкликна Консуела пред сияещата Анабел. — Изглеждаш невероятно.

Анабел беше най-щастливата жена на земята и нямаше търпение Джосая да я види. И трите съжالياваха, че и баща ѝ не е тук да я види. Консуела знаеше, че със свито от вълнение гърло би я отвел по алеята. Анабел беше неговата слабост и гордост.

Двете жени ѝ помогнаха да слезе по стълбището, като придържаха шлейфа. Една от прислужниците ѝ подаде прекрасен букет от момини сълзи, после Анабел, майка ѝ и Бланш излязоха през страничната врата. Бланш отиде да предупреди, че булката идва. Гостите застанаха по местата си. Джосая и Хенри стояха при олтара. До тях, Хорти приличаше на огромен светлосин балон. Някои от вдовиците в Нюпорт бяха зяпнали, когато я видяха, но пък всички знаеха, че сватбата е необикновена. Младоженецът бе почти двайсет години по-възрастен от булката и никога не се беше женил, а преди една година семейството на булката бе сполетяно от страшна трагедия. Беше допустимо да се направят някои отклонения от протокола.

Консуела спря за миг в страничната алея, погледна с любов дъщеря си и я взе в прегръдките си.

— Бъди щастлива, скъпа. Баща ти и аз много те обичаме.

После, с бликнали от очите сълзи, се втурна да заеме мястото си на първия ред от подредените в предната алея столове за церемонията.

Всичките сто и четирийсет поканени се бяха отзовали. Щом Консуела зае мястото си музикантите засвириха „Сватбения хор“ от Лоенгрин, също като на сватбата на Хорти. Моментът настъпи: булката идваше. Консуела погледна Джосая и той ѝ се усмихна. Вълна от топли чувства премина през двамата. Повече от всякога Консуела беше убедена, че той е подходящият съпруг за дъщеря ѝ. Вярваше, че нейният мъж щеше да е на същото мнение.

При дадения от свещеника знак всички гости се изправиха на крака и всички глави се извърнаха. Напрежението нарастваше докато булката, прелестна като фея, бавно и тържествено прекосяваше сама градината с плавна и отмерена стъпка. До нея нямаше никой, който да я води, да я закриля или да я даде на човека, за когото се омъжваше. Вървеше към него гордо, спокойно и уверено, изпълнена с достойнство. Понеже нямаше кой да я даде на Джосая, тя сама вървеше към него с благословията на майка си.

Чу се сепнато поемане на дъх, докато тя приближаваше, и гостите неволни си припомниха трагедията, сполетяла семейството, наблюдавайки как крехката, прекрасна булка с разкошен букет от момини сълзи и спуснат пред лицето воал приближава.

Застана до Джосая пред свещеника, а Хенри и Хорти отстъпиха. Булката и младоженецът се гледаха през воала, докато той нежно взимаше ръката ѝ. Тя беше проявила изключителна смелост.

Свещеникът започна бракосъчетанието. В определения момент Джосая повдигна воала и нежно я погледна в очите. Дадоха си обетите и той сложи диамантения пръстен на ръката ѝ, а тя на неговата — златна халка. Провъзгласиха ги за съпруг и съпруга, те се целунаха и сияещи се върнаха по алеята. Сълзи се стичаха по лицето на Консуела, докато ги наблюдаваше. — Също като дъщеря си и тя мина сама по алеята, зад Хенри и Хорти, която се клатушкеше, опряла се върху ръката на Хенри. Никой от присъстващите не беше виждал жена в толкова напреднала бременност на публично място, но тя беше решена да се наслаждава на сватбата и беше очарована, че е тук. Бързо откри Джеймс в тълпата, докато Консуела, Анабел и Джосая се наредиха в редица, за да приемат поздравленията на гостите.

След половин час всички вече говореха помежду си, забавляваха се и се наслаждаваха на шампанското. Сватбата беше наистина изключително красива. Анабел гледаше Джосая с обожание. Хенри се

приблужи, за да я целуне, да ѝ пожелае всичко най-хубаво и да поздрави младоженеца.

— Е, ти успя — засмя се той. — Цивилизова го, а всички твърдяха, че е невъзможно.

— Ти си следващият — усмихна се тя и го целуна. — Сега ще потърсим някоя и за теб.

Хенри се престори на сепнат от думите ѝ и потрепери.

— Не съм убеден, че съм готов — призна той. — Предпочитам да се навъртам край вас и да се наслаждавам на щастието от женитбата отстрани. Нали не възразяваш да ви досаждам?

Анабел го увери, че е добре дошъл по всяко време. Знаеше, че с Джосая са така близки, както тя с Хорти. В новия им живот имаше място за старите им приятели.

Анабел и Джосая поздравиха всички гости и в девет часа те започнаха да сядат на масите. Анабел и Консуела се бяха постарали всички да попаднат на най-подходящите места. Консуела седна при семейството на Джосая, а на масата на младоженците се разположиха Хенри, една от приятелките на Анабел, Джеймс, Хорти и три млади, симпатични двойки. Повечето от гостите бяха хора, на чието присъствие искрено се радваха. Само малцина бяха поканени по задължение.

Джосая откри танците с Анабел. Танцуваха валс, който изпълниха съвършено. И двамата познаваха и харесваха музиката. После бащата на Джосая танцува с Анабел, а Джосая — с Консуела. Почти всички гости ги последваха на дансинга. Едва към десет започнаха да сервират обилната вечеря, поръчана от Консуела. Носеха се смехове, всички разговаряха възбудено, забавляваха се и коментираха колко е хубаво.

В полунощ младоженците разрезаха тортата и потанцуваха още малко. Едва в два часа гостите започнаха да се разотиват. Сватбата приключи успешно. Докато се настаняваха в „Хиспано Суиза“ на Артър, за да отидат в хотел „Ню клиф“, където имаха резервиран апартамент за нощта, Джосая се наведе да я целуне.

— Благодаря ти за най-красивия ден в живота ми.

Вече бяха благодарили на майка ѝ многократно за прекрасното тържество. Обещаха да се отбият на следващата сутрин, преди да се върнат в града, за да вземат влака за Уайоминг. Багажът им, опакован,

ги чакаше в хотела. На следващата сутрин Анабел щеше да облече светлосин ленен костюм и сламена шапка с голяма периферия, обсипана със сини цветя.

Докато поемаха към хотела помахаха на изпращачите си и за миг Анабел се запита какво ли ѝ предстои. Последно видя огромната фигура на Хорти, която им махаше. Анабел се засмя, махна в отговор и се помоли, когато забременее, да не изглежда като Хорти в деветия месец. Последен я целуна Хенри, после стисна ръката на Джосая. Двамата мъже се спогледаха и усмихнаха, докато Хенри им пожелаваше всичко най-добро. Анабел беше убедена, че е добър човек и много повече брат на Джосая от Джордж.

Поседяха малко в хола на апартамента. Тя беше все още в сватбената рокля, а той — във фрак. Говориха за сватбата, за приятелите си, колко красиво и гладко мина всичко, каква вълшебница е Консуела. Липсата на баща ѝ и брат ѝ беше болезнена за Анабел, но това някак бе туширано. Сега имаше Джосая, на когото да разчита, да обича и да я защитава. А той имаше Анабел, която го боготвореше. Какво Повече да си пожелаят?

Към три часа всеки от тях се оттегли в самостоятелна баня, за да се появят след време отново. Той носеше бледорозова пижама, специален подарък за случая, а тя — бяла шифонена нощница с дребни изкуствени перли и роба от същия плат. Анабел се засмя, докато се настаняваше в леглото до него. Джосая я чакаше и я взе в обятията си. Подозираше колко е смутена, а и двамата бяха уморени след дългия ден.

— Не се притеснявай, мила — прошепна той тихо. — Разполагаме с много време.

После, за нейно облекчение, но и изненада, той я прегърна нежно и тя заспа. Сънуваше колко красиво мина всичко. В съня ѝ отново стояха пред олтара и разменяха обети, но този път баща ѝ и брат ѝ бяха наблизо и я гледаха. Тя и без това беше доловила присъствието им на сватбата и сега се унесе, докато Джосая я прегръщаше като безценно бижу, каквото беше тя за него.

8.

На тръгване от града, както обещаха, Анабел и Джосая се отбиха да се сбогуват с майка ѝ. „Хиспано Суиза“, шофиран от Томас, щеше да ги откара в Ню Йорк, където да вземат влака следобед. Предвиждаха първо да спрат в Чикаго, а там да се прекачат, за да продължат на запад към Уайоминг. Имаха намерение да отседнат в ранчо, в което Джосая бе гостувал и много му е харесало. Щяха да яздят, да ходят за риба и да правят излети сред невероятната природа. Джосая твърдеше, че било по-красиво дори от швейцарските Алпи, а не се налага да се качат на кораб, за да стигнат дотам. Правеха планове да останат поне три седмици, после да се върнат в Ню Йорк да търсят по-голям дом за тях и бъдещите им деца, които се надяваха да имат. Консуела стискаше палци Анабел, подобно на Хорти, да забременее още по време на медения месец.

На следващата сутрин Консуела огледа внимателно лицето на дъщеря си, търсейки промяна и нежния израз на жена, любена за пръв път, но забеляза единствено сияещото дете, което бе обичала цял живот. Нищо не се бе променило. Консуела остана доволна да види, че дъщеря ѝ се е приспособила добре. Отсъстваха съпротивата или уплахата, която понякога се появява на лицата на младоженките след първата брачна нощ. Анабел бе по-щастлива от всякога и продължаваше да се отнася към Джосая по-скоро като към стар приятел, отколкото като към любим. Преди да се сбогуват с Майка ѝ се отбиха в къщата на Джосая, за да се сбогуват с Хенри.

Консуела обядваше с бащата и мащехата на Джосая, когато младото семейство пристигна. Всички бяха в добро настроение и обсъждаха елегантното и красиво тържество от предишната вечер. Майка ѝ отново я прегърна силно, после младоженците отново благодариха на бащата на Джосая за предсватбената вечеря и след минути потеглиха с „Хиспано Суиза“.

Искаше да се сбогува и с Хорти, но майка ѝ каза, че Джеймс е пратил бележка да съобщи за началото на родилните мъки. Успяла да

присъства на сватбата, но раждането започнало през нощта. Майка ѝ и лекарят били при нея, а Джеймс отишъл на обяд с приятели. Анабел се надяваше всичко да мине добре при приятелката ѝ. Знаеше колко се притеснява Хорти за ръста на бебето и да не би раждането да е много тежко. Една от приятелките им, представена в обществото заедно с тях, почина при раждането само преди няколко месеца. Всички се стреснаха, но се случваше и нямаше как да се избегне. Често след това се появяваха и инфекции, които също застрашаваха живота на майката. Анабел се помоли наум за Хорти и се запита дали майката на приятелката ѝ е права, че бебето ще е момче. Чувстваше се развълнувана — ще се върне ли и тя бременна от медения си месец, с бебе в утробата, заченато в пустошта на Уайоминг.

Беше благодарна, че Джосая прояви уважение и загриженост към нея предишната вечер. Ако към пълния с емоции ден се бе прибавил и сексът — нещо ново за нея — щеше да ѝ дойде в повече, макар че щеше да се подчини, ако той бе настоявал. Тайно обаче признаваше колко е доволна, че той не настоя. Беше идеалният, грижовен, разбиращ съпруг и — както обеща в самото начало — продължаваше да ѝ бъде най-добрият приятел. Погледна го ласкаво, докато влизаха в града; бърбеха несприинудено за отминалата сватба, след което той ѝ описа отново какви красоти ще види в Уайоминг. Обеща да я научи да лови риба. Според Анабел им предстоеше идеален меден месец. Джосая се съгласи, когато сподели очакванията си с него.

Пристигнаха в Ню Йорк в пет следобед; разполагаха с достатъчно време да хванат влака в шест. Настаниха се в най-голямото първокласно купе. Анабел възторжено плесна с ръце.

— Толкова е забавно. Страшно ми е приятно — засмя се тя щастливо.

— Такова мило момиче си и аз много те обичам — прегърна я и я целуна той.

Следващия ден щяха да прекарат в Чикаго и едва вечерта да продължат на запад. Обеща през краткия им престой да ѝ покаже набързо града, а, за да си починат между двата влака, беше наел апартамент в хотел „Палмър хауз“. Мислеше за всичко; искаше Анабел да е щастлива. Заслужаваше го след тежката загуба и всичко преживяно и докато напускаха „Гранд центръл стейшън“ той се закле в

сърцето си никога да не я разочарова. Искрено го желаше, затова изрече пред себе си това тържествено обещание.

До шест часа, когато влакът на Джосая и Анабел се изнизваше от гарата, Хорти още не беше родила. Раждането се оказа мъчително и тежко. Бебето беше едро, а тя — дребна. Пищеше и се мяташе от часове. Джеймс се върна от обяда, но пронизителните й писъци го накараха да си налее солидно питие, а после да излезе на вечеря с приятели. Неприятно му беше, че Хорти страда, но с нищо не можеше да й помогне; това си беше женска работа. Не се съмняваше в усилията на лекаря, майка й и двете акушерки да направят всичко необходимо.

В два посред нощ се върна пиян и силно се изненада, че бебето още не се е родило. Прекалено замаян от алкохола, не забеляза силно загриженото изражение на тъща си. Хорти, крайно омаломощена, за негово облекчение вече не пишеше, но вместо това из къщата се носеше жално, животинско скимтене. Пъхна глава под възглавницата и заспа. Рязко потропване по вратата на гостната, където легна да спи, за да е най-далеч от стаята, където раждаше жена му, го събуди в пет сутринта. Тъща му съобщи, че синът му се е родил и тежи почти пет килограма. Хорти бе получила жестоки разкъсвания, но тя не го спомена пред Джеймс. Ако беше по-трезв, сам щеше да го съобрази. Той й благодари за новината, обеща да види Хорти и бебето по-късно и заспа отново. И без това нямаше да може да я види тогава, защото лекарят я шиеше.

Едрото бебе се появи след двацет и шест часа мъки. Младата майка продължаваше да плаче окаяно, докато лекарят я шиеше. Накрая се наложи да й даде хлороформ. Опасните последици от раждането продължаваха да застрашават Хорти, включително вероятността да развие инфекция. С бебето всичко беше наред, но същото не важеше за нея. Тя се запознаваше с майчинството по най-трудния начин. Новоизлюпената баба щеше да го повтаря на приятелките си шепнешком месеци наред, но иначе за пред обществото се споменаваха само, че бебето се е появило и двамата с майката са добре. Останалото бяха приказки само за пред жени, та тайната за мъките при раждането да не стигне до ушите на мъжете.

На следващия ден Консуела научи как е протекло раждането и съжали първескинята. Явно е страдала ужасно. Консуела роди Робърт лесно, но с Анабел беше по-трудно, защото бебето излезе с краката напред, но за щастие и двете оцеляха. Консуела се надяваше Анабел да роди по-леко от Хорти. Сега правеха всичко възможно да избегнат инфекцията. След тежко раждане се постигаше трудно, макар да оставаше наясно защо.

Консуела обеща да ги навести след няколко дни, но майката на Хорти призна, че дъщеря ѝ не е още на себе си и вероятно това ще продължи известно време. Възнамеряваха да я държат в леглото поне месец. Спомена, че Джеймс се е отбил за броени минути при Хорти и бебето. Погрижили се да сложат руж по страните ѝ и да срещат косата ѝ, но младата майка не спирала да плаче. Джеймс не бил на себе си от щастие, че има син. Това накара Консуела да си спомни за Артър — колко внимателен беше след раждането и на двете им деца. За млад мъж той се оказа изключително състрадателен и разбиращ. Надяваше се и Джосая да е такъв. Самият Джеймс все още беше по-скоро момче и явно нямаше представа колко тежко нещо е раждането понякога. На сватбата на Анабел обяви, че се надява скоро да имат второ, а Хорти се засмя и забели очи. Консуела я съжали, като си представи какво е преживяла току-що. Същия следобед изпрати голяма кошница плодове и цветя, молейки се младата жена скоро да се възстанови. Нямаше какво друго да направи; Хорти се намираше в добри ръце. Досещаше се, че след такова раждане тя никога вече няма да бъде безгрижното момиче, което израсна пред очите ѝ: преживя много сериозно изпитание.

Хорти стана от леглото след три седмици, а не след месец. Бебето беше в отлична форма. Наеха дойка и привързаха гърдите на Хорти, за да спрат млякото. Все още се чувстваше малко нестабилна, но изглеждаше добре. Младостта и физическото ѝ здраве си казваха думата; избегната беше и инфекцията — такъв риск вече не съществуваше. Консуела я навести няколко пъти. Джеймс страшно се гордееше с едрия си син, когото нарекоха Чарлс. Бебето наддаваше с всеки изминал ден. Три седмици след раждането откараха Хорти в Ню

Йорк с линейка, за да продължи да се възстановява в града. С радост се прибираще вкъщи. Консуела отпътува от Нюпорт същия ден.

Почувства се самотна в Ню Йорк. Къщата беше ужасно тиха без Анабел, която винаги така сияеше, пълна с жизненост; постоянно наглеждаше как е майка ѝ и предлагаше да направи нещо за нея. Когато Консуела се прибра, цялата тежест от самотата, която я очакваше в бъдеще, се стовари върху нея. Трудно ѝ беше да го понеса и с нетърпение очакваше връщането на младоженците след два дни. Срещна Хенри Орсън на улицата; той също изглеждаше самотен. Джосая и Анабел излъчваха такава топлина, че когато отсъстваха, всички се чувстваха ощетени. Консуела, Хорти и Хенри нямаха търпение двамата да се върнат.

И ето, че се появиха. На път за вкъщи от гарата Анабел настоя да се отбият да видят майка ѝ. Консуела страшно се зарадва на срещата. Дъщеря ѝ беше загоряла, изглеждаше здрава и щастлива. Джосая също имаше хубав вид. Продължаваха да се шегуват един с друг като деца в училищен двор; закачаха се, смееха се, разменяха си шегички. Анабел разказа как Джосая я е научил да лови риба, а тя съвсем сама хванала огромна пъстърва. „Учителят“ видимо се гордееше от постижението ѝ. Яздили, ходили на излети и изцяло се наслаждавали на живота в ранчото. Анабел приличаше на дете, завърнало се от лятна ваканция. Трудно беше да се повярва, че е пораснала и е омъжена. Консуела не забелязваше никакъв признак на женственост в изражението ѝ. Нямахме представа дали е заченато бебето, но се въздържаше да попита. Анабел беше същото нежно, любещо и щастливо младо момиче, каквото беше и преди заминаването. Попита за Хорти и Консуела ѝ каза, че всичко е наред. Не възнамеряваше да плаши Анабел с разкази за тежкото раждане, а и би било неподходящо за ушите на Джосая. Ограничи се само да спомене, че приятелката ѝ е добре и са кръстили детето Чарлс. Остави на Хорти да ѝ разкаже останалото, ако реши. Молеше се да ѝ го спести. По-голямата част от преживяванията щяха да звучат прекалено плашещо за ушите на млада жена. Особено ако ѝ предстои скоро да преживее същото. Нямахме смисъл да я ужасяват.

Останаха около час, после се сбогуваха, като Анабел обеща на следващия ден да гостува на майка си и да вечерят заедно. Прегърнаха Консуела и младото семейство пое към дома си. Тя остана ужасно

доволна да види и двамата, но когато те тръгнаха къщата ѝ се стори още по-празна. Напоследък почти не се хранеше, защото ѝ бе прекалено тягостно да седи сама в трапезарията.

Както обеща, още по обяд на следващия ден Анабел дойде. Беше облякла един от новите си тоалети: много елегантен тъмносин вълнен костюм, но в очите на майка си продължаваше да изглежда като дете. Дори облечена като дама и с халка на ръката тя се държеше все едно е младо момиче. Изглеждаше щастлива, докато бърбеха по време на обяда. Анабел се поинтересува какво е правила Консуела през отсъствието ѝ. Майка ѝ обясни, че е отскоро в града, защото останала в Нюпорт по-дълго от обикновено, за да се порадва на септемврийското време, а сега възнамерявала отново да се захване с доброволната работа в болницата. Очакваше Анабел да изрази желание да се присъедини към нея или да се върне в болницата за инвалиди, но тя изненада майка си: искала да започне да работи на доброволни начала на Елис Айланд. Работата там била по-интересна и предизвикателна за нея, а заради недостига на персонал тя ще има повече възможности да асистира при по-тежките случаи — само да наблюдава и да разнася подноси. Думите ѝ разстроиха майка ѝ.

— Там често има болни, които носят зарази от чужди страни. Условията са невъзможни. Според мен е глупаво. Отново ще се разболееш от грип или нещо по-лошо. Не желая да го правиш.

Сега обаче дъщеря ѝ бе омъжена и от Джосая зависеше какво ще прави. Поинтересува се дали той знае какво е замислила. Анабел кимна и се усмихна. Джосая проявяваше огромно разбиране и винаги с ентузиазъм подкрепяше медицинските ѝ интереси и доброволния ѝ труд. Беше обсъдила с него най-новите си планове.

— Той одобрява.

— Но не и аз — намръщи се Консуела, дълбоко разстроена.

— Мамо, не забравяй, че хванах най-тежкия грип в балните зали по време на празненства, а не когато се грижех за бедните.

— Още една причина да не го правиш — упорстваше Консуела. — Щом се разболя при контакт със здрави, гледани хора, представи си как ще се разболееш, като си сред хора, които живеят при нехигиенични условия и са пълни с болести. Освен това, ако забременееш, което се надявам да стане или да е станало, идеята ти е

съвсем неподходяща, защото ти и бебето се излагате на риск. Джосая помисли ли за това?

В очите на дъщеря ѝ се мерна неразбираемо за Консуела изражение, но то мигом изчезна.

— Не бързам да стана родител, мамо. Джосая и аз искаме първо да се забавляваме.

Консуела чуваше това за пръв път и се изненада. Запита се дали Анабел използва някой съвременен или древен метод, за да се пази от забременяване, но не посмя да попита.

— Кога го решихте?

Думите на дъщеря ѝ дадоха отговор на незададения от Консуела въпрос дали Анабел е забременяла по време на сватбеното пътешествие. Очевидно — не.

— Чувствам се прекалено млада. А и ни е толкова весело, без да има бебе, за което да се тревожим. Искаме да попътуваме още. Вероятно догодина до Калифорния. Джосая твърди, че Сан Франциско е изключително красиво място и иска да ми покаже Големия Каньон. Как ще отида, ако съм бременна?

— Големият Каньон може да почака — настоя майка ѝ, видимо разочарована. — Съжалявам за това, което чух. Очаквам внуци с нетърпение — добави тя тъжно.

Сега нямаше какво друго да я радва в живота, освен посещенията на Анабел, която вече не живееше с нея. Внуците щяха да запълнят тази празнина.

— Ще имаш — увери я Анабел. — Но не веднага. Не бързай толкова. Както казва Джосая: разполагаме с много време.

Беше го повтарял многократно по време на медения месец и на нея не ѝ оставаше нищо друго, освен да се съгласи. Той ѝ е съпруг и е редно тя да му се подчинява.

— Независимо от това не желая да работиш на Елис Айланд. Мислех, че ти е добре там, където си сега.

По мнението на Консуела болницата за инвалиди беше достатъчно лошо място, а Елис Айланд беше немислимо.

— Според мен на острова ще е много по-интересно и ще имам възможност да усъвършенствам уменията си — не се предаваше Анабел.

Майка ѝ остана смаяна от чувото.

— Какви умения? Какво си намислила?

Анабел постоянно имаше нови идеи, особено по отношение на медицината. Явно беше страст за нея, макар да не я упражняваше професионално.

— Нищо, мамо — отвърна Анабел малко натъжена. — Просто искам да помагам на хората и знам, че съм в състояние да направя повече, отколкото ми разрешават в тукашните болници.

Майка ѝ нямаше представа, че тя мечтае да стане лекар. Анабел съзнаваше, че никога няма да осъществи тази своя мечта. Защо тогава да я споделя и да тревожи майка си? Но като доброволен помощник можеше поне да се приближи до осъществяването ѝ. На Елис Айланд изпитваха остър недостиг от помощ и ѝ се отдаваше възможност да удовлетвори желанието си поне донякъде. Хенри Орсън предложи тази идея. Познаваше там някакъв лекар и обеща да я запознае с него. Тъй като предложението дойде от Хенри, Джосая одобри плана.

След като обядва с майка си, Анабел отиде да види Хорти. Приятелката ѝ все още прекарваше част от времето в леглото. Анабел силно се изненада като я видя колко е слаба и бледа. Бебето беше едро и красиво, но Хорти имаше вид на човек, преживял война и твърдеше, че точно това е станало.

— Беше чудовищно — сподели тя искрено. — Никой не ме предупреди, че ще е така тежко. Мислех, че ще умра! Мама каза, че всъщност за малко не съм умряла. А Джеймс иска скоро второ дете. Изглежда смята да създаде династия или бейзболен отбор. Още не мога да седя нормално и извадих късмет, че не получих инфекция. Тя щеше да ме довърши, както стана с Ейми Джаксън миналата година.

Хорти изглеждаше сериозно впечатлена и силно разтърсена от преживяното. Анабел неволно се запита дали бебето си е заслужавало всички тези мъки. Беше прекрасно, но щеше ли да му се възхищава, ако беше убило Хорти при появата си? Хорти продължи да разправя за страданията си:

— Пицях двайсет и шест часа. Никак не ми се иска втори път да преживея такова нещо. Представи си, ако бяха близнаци. По-скоро щях да се самоубия, отколкото да родя. Представяш ли си: две бебета в една нощ?! — Изглеждаше ужасена, а само преди шест месеца разправяше колко е забавно да имаш близнаци. Да раждаш се оказа много по-сериозно, отколкото си го представяше. Разказът ѝ уплаши приятелката

й. Анабел се зарадва, че не е бременна. — А ти? — попита я Хорти, придобила изведнъж дяволито изражение и за миг заприлича на себе си. — Как мина меденият месец? Сексът е нещо върховно, нали? Жалко, че завършва със забременяване, макар че сигурно е възможно да бъде избегнато, ако имаш късмет. Ти бременна ли си вече?

— Не — отвърна Анабел кратко. — Не съм. Не бързаме. Като те слушам не знам дали изобщо искам да забременея.

— Мама ме предупреди да не го споделям с жени, които не са раждали. — Хорти придоби виновно изражение. — Съжалявам, ако съм те изплашила.

— Няма нищо — отвърна Анабел лъчезарно. Не сподели подробности за сексуалния си живот, а и нямаше намерение да го прави. — След всичко, което чух, наистина се радвам, че не съм бременна.

Хорти се отпусна на леглото с уморена въздишка. Дойката донесе бебето да видят колко е пораснало и колко е хубаво. Наистина беше прекрасно и спеше спокойно в ръцете й.

— Май си заслужаваше — отбеляза майка му с несигурен тон, когато дойката излезе. Хорти не обичаше да държи бебето на ръце. Майчинството я плашеше и още не се беше съвзела от преживените страдания. Знаеше, че дълго ще ги помни. — Мама ме уверява, че ще забравя след време. Не съм убедена. Наистина беше ужасно — повтори тя. — Горкият Джеймс няма никаква представа, а на мен не ми разрешават да му опиша какво беше. Мъжете не бивало да знаят такива неща.

Това се стори странно на Анабел, защото ако Хорти беше умряла щеше да се наложи да му кажат. Но понеже не се беше стигнало дотам, раждането трябваше да остане тайна за мъжете и всички да се преструват, че е минало леко и гладко.

— Не разбирам защо не бива да им се казва. Аз бих споделила с Джосая. Няма нещо, което да не мога да споделя с него. Би се тревожил за мен, ако не го направя.

— Някои мъже са такива. Джеймс обаче не е. Той е голямо бебе, докато Джосая е по-възрастен. По-скоро ти е като баща. Е, забавлявахте ли се?

— Изкарахме чудесно — увери я Анабел с усмивка. — Научих се да ловя риба и яздехме всеки ден.

Страшно ѝ харесваше да прекосяват с Джосая хълмовете на коне сред ливади от диви цветя.

— Какво друго научи? — попита Хорти настойчиво, но Анабел се направи, че не я разбира. Затова Хорти продължи: — Аз научих някои много интересни неща от Джеймс по време на сватбеното ни пътешествие в Париж.

Всички в града знаеха, че преди сватбата Джеймс редовно посещаваше проститутки; хората шушукаха за това. Вероятно от тях беше научил неща, за които Анабел нямаше желание да чуе, но Хорти очевидно не възразяваше „да се просвети“. Анабел се чувстваше далеч по-щастлива, омъжена за Джосая, нищо че не бързаха да станат родители. Пък и първо се налагаше да намерят къща, защото апартаментът му беше прекалено малък.

Хорти не стигна доникъде с намеците и любопитните си въпроси. Най-накрая се умори и реши да дремне. Анабел я остави и се прибра. Приятно ѝ беше да я види, а бебето беше прекрасно, но разказът за раждането я потресе. Искаше дете, но нямаше никакво желание да преживява такива мъки. За пореден път се запита колко ли време ще мине, преди да има свое дете. Искаше ѝ се да подържи Чарлс за малко, но Хорти нито ѝ предложи, нито имаше вид, че самата тя би искала да го направи. Като се има предвид какво е преживяла, мислеше си Анабел, бе напълно разбираемо. Запита се дали е нужно време, за да развиеш майчински чувства, както е нужно време, за да свикнеш с мисълта, че си съпруга или съпруг. Нито тя, нито Джосая бяха свикнали още напълно с тази мисъл.

9.

През ноември светският сезон в Ню Йорк навлезе в разгара си. Хорти вече беше на крака, а Джосая и Анабел получаваха непрекъснато покани. Често се засичаха с Джеймс и Хорти, която отново беше в прекрасно настроение. Бебето навърши почти три месеца — от толкова време бяха женени Анабел и Джосая.

Анабел и Джосая, желани гости навсякъде, се очертаваха като най-популярната двойка в Ню Йорк. Изглеждаха възхитително заедно и продължаваха да са в прекрасни отношения. Освен фриволните разговори обаче водеха и дълги, сериозни дискусии по политически и културни въпроси, особено с Хенри, който често идваше на вечеря. Разговаряха за книги, споделяха общи идеи, обменяха информация. Разговорите с Хенри винаги бяха оживени. Понякога тримата играеха карти и много се смееха.

Джосая и Анабел вечеряха с майка ѝ поне два пъти седмично, а понякога и по-често. Анабел се стараеше да прекарва възможно повече време с нея през деня, защото съзнаваше колко самотна е тя сега, макар Консуела никога да не се оплакваше. Държеше се с достойнство и обичаше дъщеря си повече от всякога. Консуела не досаждаше на Анабел по въпроса за децата, но тайничко мечтаеше за внуци. Правеше ѝ впечатление, че Анабел разговаря със съпруга си все едно е брат ѝ Робърт. Част от Анабел все още не беше пораснала, независимо от семейното ѝ положение, но Джосая изглеждаше очарован и се отнасяше към нея като към дете.

Както обеща, Хенри я запозна със своя приятел, лекар на Елис Айланд, и Анабел започна работа там като доброволка. Трудеше се дълги, уморителни часове. Най-често се грижеше за болни деца. Майка ѝ се оказа права, макар Анабел никога да не го призна — когато пристигаха повечето от тях бяха сериозно болни и рискът да се зарази беше голям. Но работата я увличаше и ѝ допадаше. Анабел благодареше на Хенри при всяка среща. Джосая се гордееше с това, че съпругата му се труди усилено, макар тя рядко да споделяше

подробности с него. Той виждаше колко отдадена е тя на болницата, имигрантите и работата.

Ходеше на Елис Айланд три пъти седмично, прекарваше там дълги, изтощителни, но удовлетворяващи я дни и често се прибираще късно вкъщи.

Анабел работеше в болничния комплекс, разположен в южната част на наподобяващия на подкова остров. Понякога я изпращаха в Голямата зала в централното крило. Пожар разруши помещението преди шестнайсет години, но бързо след това го възстановиха. В Голямата зала държаха имигрантите в заградени отделения, където ги интервюираха, за да е сигурно, че документите им са редовни. Повечето бяха строителни работници и пристигаха както сами, така и със съпругите и децата си. Някои ги очакваха булки, които никога не бяха срещали или бегло познаваха. Анабел помагаше при интервюирането. Връщаха около два процента от желаещите да имигрират в Америка. Отчаяни ги отпращаха в държавите, откъдето бяха дошли. От ужас да не бъдат депортирани, мнозина лъжеха, когато отговаряха на задаваните въпроси. От съжаление към тях Анабел неведнъж приемаше непълните им или неточни отговори. Сърцето не й даваше да ги изложи на опасността от депортиране.

Петдесет хиляди души пристигаха на Елис Айланд всеки месец и, ако Консуела ги беше видяла, би се изплашила още повече за Анабел. Много от тях бяха преживели сериозни изпитания, а някои бяха болни и се налагаше да ги изпратят в болничния комплекс. Щастливците напускаха Елис Айланд след броени часове, но тези с нередовните документи или болните оставаха под карантина за месеци, понякога дори за година. Изискваха от новодошлите да имат по двайсет и пет долара. Всеки, чието приемане беше под въпрос, го изпращаха в общите спални. Настаняваха болните в болницата, която разполагаше с двеста седемдесет и пет легла. Там работеше Анабел — правеше онова, което така много обичаше.

Лекарите и сестрите не достигаха. Целият персонал беше претоварен с работа. На Анабел и на другите доброволци често възлагаха несвойствени задачи, които не биха им поверили на друго място. Тя помагаше да се израждат бебета, грижеше се за болни деца, асистираше при очни прегледи за трахома, от която страдаха мнозина от пристигащите. Някои се опитваха да прикрият симптомите от страх

да не ги депортират. В отделенията под карантина настаняваха болните от заушка, шарка или дифтерит. Там Анабел не можеше да влиза, но се занимаваше с почти всички други случаи. Лекарите, при които работеше, често се впечатляваха от инстинктивното ѝ умение да поставя правилни диагнози. За неспециалист тя притежаваше удивително количество знания, благодарение на всичко прочетено. Проявяваше и изключително внимание към пациентите. Те я обичаха и ѝ се доверяваха. Понякога Анабел общуваше със стотина души на ден, откликвайки на оплакванията им. Мнозина от пациентите от отделенията за инфекциозни болести в трите болнични корпуса никога нямаше да напуснат Елис Айланд.

Туберкулозното отделение беше едно от най-тежките и Консуела щеше да изпадне в шок, ако знаеше колко често Анабел доброволно отива там. Никога не сподели с майка си или с Джосая, че тежко болните пациенти я интересуваха най-много, защото грижейки се за тях научаваше много нови неща.

Един ден остана дълго в болницата. Прибра се късно и завари Хенри и Джосая в кухнята. Тя се извини с чувство за вина на Джосая, който отбеляза, че е закъсняла повече от обикновено. Всъщност се прибра едва в десет, защото трудно се раздели с пациентите си — деца от туберкулозното отделение. Хенри и Джосая готвеха и разговаряха разпалено за банката. Джосая я прегърна сърдечно. Тя беше страшно уморена и премръзнала от пътуването с лодката, с която се прибираше от острова. Джосая ѝ поднесе чиния топла супа, сготвена специално за нея.

Разговорът на масата течеше оживено — както обикновено ставаше, когато бяха тримата, и за миг я откъсна от мислите ѝ за болните. Те обичаха да споделят нови идеи, да спорят за политика, да критикуват обществените норми, установени в техния свят от векове. Това бяха трима приятели, много интелигентни и умни, които винаги оставаха удовлетворени от подобно общуване помежду си. Тя обичаше Хенри почти колкото Джосая го обичаше и възприемаше и него като свой брат. Робърт продължаваше да ѝ липсва много.

Тази вечер обаче Анабел се чувстваше прекалено уморена, за да се включи в разгорещения спор по някакъв политически въпрос. Затова пожела „лека нощ“ и се оттегли. Взе си гореща вана, облече топла нощница и с благодарност се пъкна между чаршафите, като си

припомняше какво е свършила днес на Елис Айланд. Заспа много преди Хенри да си тръгне и Джосая да се качи при нея. Събуди се, когато той влезе в спалнята, погледна го сънено, докато той се наместваше в леглото и се сгуши до него. След минути вече се разсъни напълно. Беше поотпочинала през няколкото часа сън.

— Извинявай, но бях страшно уморена — промълви тя.

Наслаждаваше се на топлината му. Обичаше да лежи до него, да се гуши в прегръдките му. Обичаше всичко у него и се надяваше и той да я обича така силно. Понякога изпитваше съмнения. Мъжете не й бяха докрай познати; съпрузите са нещо различно от бащите и братята. Понякога отношенията със съпруга са доста объркващи.

— Няма нищо — увери я той. — Двамата с Хенри и без това приказваме прекалено много, а ти си имала изтощителен ден. Напълно те разбирам.

Тя се беше посветила всеотдайно на хуманната кауза да помага на нуждаещите се, беше невероятно добър човек и той искрено я обичаше. Нито за секунда Джосая не се съмняваше в това.

За момент помежду им се възцари странна тишина. Анабел се поколеба, искаше да попита нещо, но винаги се смущаваше да зададе въпроса си.

— Искаш ли да си направим бебе скоро? — прошепна тя.

Той дълго остана смълчан и тя усети как тялото му се напруга. Преди време го попита същото, а той отклони темата. Джосая не обичаше да говорят по някои въпроси. Този беше един от тях.

— Имаме много време, Анабел. Женени сме едва от три месеца. Редно е хората да привикнат един към друг. Споменавах съм го. Не ме припирай.

— Няма. Само питам.

Тя не изпитваше особено желание да преживее същото като Хорти, но искаше да му роди деца и беше готова на всичко, независимо колко тежко може да е.

— Не настоявай и ще се случи — добави той.

Звучеше непохватим и тя нямаше желание да спори с него, или да го ядоса. Винаги се държеше добре с нея, но ако го раздражеше, се оттегляше и се държеше студено — понякога в продължение на дни. Не й се искаше да дълбае пропаст помежду им.

— Извинявай. Няма да го споменавам отново.

— Моля те недей — сопна се той със студен тон.

Разговаряше с охота на всички теми, но не и на тази. Станеше ли въпрос за деца, винаги се затваряше в себе си. След няколко минути, без да каже дума, стана от леглото. Анабел го чака дълго и накрая заспа, преди да се е върнал. Сутринта, когато се събуди, го намери станал и вече облечен. Винаги ставаше така. Това само засили убеждението ѝ, че не бива да го припира и отново да повдига темата.

Следващата седмица отиде да види Хорти. Завари я отново разплакана. Не беше на себе си, защото установила, че пак е бременна. Бебето щеше да се роди единайсет месеца след Чарлс, през юли. Джеймс беше очарован и очакваше пак да е момче, ала Хорти беше ужасена от перспективата отново да преживее същото. Споменът от първото раждане още не беше избледнял в съзнанието ѝ. Лежеше в леглото и плачеше. Анабел се опита да я утеши, но не намираше думи. Изрази надежда вторият път да не е така трудно. Хорти се съмняваше.

— Освен това не желая отново да приличам на крава! — простена тя. — Джеймс не ме приближи през цялото време. Животът ми е съсипан и този път може би ще умра! — изхленчи тя жаловито. — Миналият път едва не си отидох.

— Няма да умреш. — Анабел се надяваше да говори истината. — Лекарят е добър, майка ти ще бъде до теб. Няма да допуснат да ти се случи нищо лошо. — Но и двете знаеха, че жени умират при раждането, дори когато са в най-добри ръце. — Не може да е по-ужасно от предишния път — продължаваше да я успокоява Анабел, но Хорти бе неутешима.

— Аз дори не обичам бебета — призна тя. — Мислех, че ще е сладък, като огромна кукла, а той само яде, пикае и плаче. Слава богу, че не го кърмя. Защо да си рискувам живота за това?

— Защото си омъжена и така постъпват жените — сръза я майка ѝ остро, влизайки в този момент в стаята. Погледна дъщеря си неодобрително. — Трябва да се радваш, че износваш децата и ощастливяваш съпруга си.

Всички бяха чували за жени, неспособни да заченат и изоставени от съпрузите си. Докато ги слушаше, Анабел изведнъж изпита благодарност, че това не е обект на спор между нея и Джосая, макар да

харесваше бебето на Хорти повече, отколкото собствената му майка. Но ето че до следващия юли, преди да са минали две години откакто се омъжи, Хорти щеше да има две деца.

— Ти си едно разглезено, себично момиче! — сопна се майката на Хорти и напусна стаята.

Не прояви никакво съчувствие към дъщеря си, независимо че присъства на мъчителното първо раждане. Дори добави, че била преживявала и по-лоши неща: също е раждала едри бебета, имала е няколко помятания и две мъртвородени деца. Затова нямало причина Хорти да се оплаква.

— Единствено за това ли ставаме? Да раждаме деца? — попита Хорти гневно приятелката си, когато майка ѝ излезе. — Защо е така лесно за мъжете? Те само си играят, а за нас остава тежобата. Ние надебеляваме и погрозняваме, повръщаме месеци наред и накрая рискуваме живота си при раждането. А мъжете — какво? Нищо! Забавляват се с теб, а после излизат с приятели.

Анабел знаеше, също както и Хорти, за градските клюки, че Джеймс се забавлява прекалено много и излиза и с други жени. Това напомни на Анабел, че ничий брак не е свършен. Джосая настояваше да изчакат, преди да имат деца, но тя беше сигурна, че не я мами с други жени; не беше такъв човек. Единственият идеален брак, за който знаеше, беше този на родителите ѝ, но баща ѝ почина и сега майка ѝ беше самотна четирийсет и четири годишна вдовица. Май животът наистина не е справедлив.

Анабел изслуша воплите на Хорти още няколко часа и се прибра при Джосая. Изпитваше облекчение, че животът им не е така бурен, а той продължи да се държи хладно с нея и тази вечер. Не беше ѝ простил за думите от предишната нощ. Излезе да вечеря с Хенри в клуб „Метрополитен“ като обясни, че двамата имали да обсъждат делови въпроси. Анабел остана вкъщи и се задълбочи в медицинските си книги. На следващия ден отново щеше да ходи на Елис Айланд. Четеше всичко, свързано с инфекциозните болести, особено туберкулозата. Макар да се изморяваше почти на предела на силите си, страшно ѝ допаднаше всичко, което върши в болницата. Както ставаше понякога, когато Джосая се върна вечерта, тя спеше. По някое време се събуди за миг, а той я държеше в прегръдките си. Тя се усмихна и отново заспа. Всичко в техния свят беше наред.

10.

Джосая не беше особено близък със семейството си, затова двамата с Анабел прекараха и Деня на благодарността, и Коледата с майка ѝ. Понеже Хенри беше сам, а и за да проявят внимание, го поканиха да им гостува и на двата празника. Той беше находчив, чаровен и внимателен към Консуела, така че присъствието му беше винаги желано.

Хорти постепенно се успокои и свикна с мисълта за още едно бебе. Не преливаше от щастие, но нямаше друг избор. Всъщност много искаше деца, но още не беше готова след изпитанието през август. Надяваше се поне този път да е по-леко, а и не повръщаше.

Анабел затъваше все по-дълбоко в работата си на Елис Айланд, независимо от неспирните възражения на майка си. Тя не подпитваше вече дъщеря си за внуци, след като ясно ѝ дадоха да разбере, че няма да се появят в близко бъдеще. Копнееше за внуци, но не възнамеряваше да се меси. Отнасяше се към Джосая като към син.

През април всички с изненада си дадоха сметка, че от потъването на „Титаник“ са минали две години. В някои отношения им се струваше, че е станало вчера, а в други — много по-отдавна. Междувременно се случиха толкова неща. Анабел и майка ѝ организираха специална църковна служба в памет на Артър и Робърт. Майка ѝ — все така самотна — се приспособяваше постепенно към тежката загуба и изпитваше благодарност, че Джосая и Анабел прекарват толкова много време с нея. Бяха изключително мили.

През май Анабел стана на двайсет и една. Консуела даде малка вечеря и покани някои приятели. Присъстваха Джеймс и Хорти, а Хенри Орсън дойде с младо, хубаво момиче, с което току-що се беше запознал. Анабел се надяваше нещо да излезе от тази връзка.

Прекараха чудесна вечер. Консуела дори беше наела неколцина музиканти и след вечеря всички танцуваха. Събирането премина много приятно. Когато си легнаха, Анабел отново зададе съдбоносния въпрос. Не беше го повдигала от месеци. За рождения ден той ѝ

подари красива диамантена гривна. Всички се възхитиха. Бижутото събуди завистта на всичките ѝ приятелки, но тя искаше от него друго нещо, далеч по-важно за нея. Желанието ѝ я глождеше от месеци.

— Кога ще имаме деца? — прошепна тя, докато лежаха един до друг.

Попита, загледана в тавана, сякаш, ако не го гледа, той по-добре ще се справи с един честен отговор. Помежду им вече се натрупваха доста неизказани неща. Не искаше да го притеснява, но след деветмесечен брак той не можеше да продължава да ѝ повтаря, че „има време“ и „няма защо да бързат“. С колко време разполагаха?

— Не знам — отвърна той чистосърдечно. Изглеждаше нещастен. Тя го установи, когато се обърна да го погледне. — Не знам какво да ти отговоря — продължи той и явно беше на път да се разплаче. Това я изпълни със страх. — Трябва ми време — промълви той.

Тя кимна и нежно го погали по бузата.

— Добре. Обичам те — прошепна тя. Толкова много неща не разбираше, а нямаше кого да попита. — Да не би причината да е у мен, мога ли да се променя?

— Не си виновна ти — поклати той глава. — Аз съм виновен. Ще предприема нещо, обещавам.

Очите му се напълниха със сълзи и той я взе в обятията си. Отдавна не бяха изпитвали такава близост един към друг и тя имаше чувството, че той най-последно събаря стената, с която се е обградил и я допуска до себе си.

Тя се усмихна и изрече думите, които така често беше чувала:

— Имаме време.

Когато чу това по бузата му се изгърколи сълза.

През юни Консуела замина за Нюпорт. Предпочиташе да е там преди сезонът да започне и без това нямаше какво толкова да прави в града. Анабел и Джосая обещаха да отидат през юли.

Консуела вече беше напуснала Ню Йорк, когато новините от Европа приковаха вниманието на всички. На 28 юни 1914 година сръбският терорист Гаврило Принцип извършил покушение срещу ерцхерцог Франц Фердинанд, наследник на Австро-Унгарския трон и

съпругата му Софи, по време на официално държавно посещение в Сараево, Босна. Принцип бил член на всяващата страх сръбска терористична организация „Черна ръка“, воюваща срещу австро-унгарското господство на част от Балканите. Гаврило Принцип застрелял ерцхерцога и съпругата му отблизо с по един куршум в главата. Шокиращата новина бързо обиколи света и последиците за Европа не закъсняха. И в Щатите всички бяха потресени.

Австрия обвини сръбското правителство и се обърна към Германия за подкрепа. След няколкоседмични обръкани дипломатически преговори Австро-Унгария обяви война на Сърбия и откри огън по Белград. Два дни по-късно Русия мобилизира войските си. Франция, задължена според договор, подписан с Русия, я подкрепи в плановете ѝ за война. За дни крехкият мир в Европа рухна. Двата изстрела, отнели живота на ерцхерцога и съпругата му, въвлякоха всички основни европейски сили във война. На трети август, за да нападнат Франция, немските войски прегазиха Белгия, независимо от протестите ѝ, че е неутрална страна.

До дни Русия, Англия и Франция се съюзиха и обявиха война на Германия и Австро-Унгарската империя. И американците, и правителството им бяха ужасени от случилото се. Всички говореха само за войната.

Заради развоя на събитията в Европа Анабел отложи заминаването си за Нюпорт. Искаше да е у дома, близо до Джосая. Войната не беше тяхна, макар европейските им партньори и сътрудници да бяха въввлечени. Съединените щати с нищо не показваха, че ще се намесят. Джосая я убеждаваше, че дори в даден момент това да се случи Анабел няма от какво да се страхува, защото, както ѝ напомни той, била съпруга на „възрастен“ мъж. На четирийсет и една нямаше никакъв риск от мобилизиране. Президентът Уилсън уверяваше американците, че не възнамерява да се намесва във войната в Европа. Независимо от това, всички бяха разтревожени.

Анабел отиде в Нюпорт с Джосая в края на юли, две седмици по-късно от първоначалните планове. Дотогава продължи да ходи на работа на Елис Айланд както обикновено. Много от имигрантите споделяха големия си страх за безопасността на своите роднини. Очевидно войната, обявена в редица държави, от които идваха, щеше да засегне семействата им и да възпрепятства мнозина, които са

възнамерявали да пристигнат в Съединените щати. Повечето техни синове, братя и братовчеди вече бяха мобилизирани.

В Ню Йорк, преди да заминат, Анабел, Джосая и Хенри постоянно говореха за войната по време на вечерите в градината на ресторант „Милбанк“. Дори спокойният Нюпорт беше превъзбуден от случилото се. За пръв път светският живот там отстъпваше пред новините от световните събития.

Консуела забеляза на първата годишнина от сватбата на Джосая и Анабел, че двамата бяха по-близки от всякога. Хенри пристигна от Ню Йорк, за да отбележат заедно годишнината.

Хорти роди с две седмици закъснение. Бебето — този път момиче — се появи на първи август. Раждането пак продължи дълго, но поне не беше така трудно, както при Чарлз. А и Луиз, както кръстиха бебето, тежеше само три и осемстотин. Хорти не успя да дойде на празненството у Консуела, защото още пазеше леглото. За нея се грижеха майка ѝ и опитна медицинска сестра. Джеймс обаче се появи. Той не пропускаше нито едно събиране в Нюпорт през лятото. Същото правеше и в Ню Йорк, независимо дали Хорти го придружаваше.

Август в Нюпорт мина по-тихо заради войната в Европа. Сякаш облак висеше над главите им, докато разговаряха за съюзниците от другата страна на Атлантическия океан и се тревожеха за приятелите си. Анабел и Джосая непрекъснато обсъждаха събитията. Насладиха се на няколко тихи дни заедно, след като Хенри замина. Помежду им цареше разбирателство. На Консуела ѝ се струваше, че са по-сериозни отколкото в началото на брака си. Тревожеше се, че още нямат деца, а Анабел никога не обсъждаше въпроса с нея. Веднъж забеляза необичайно тъжното изражение на дъщеря си и за пореден път запита всичко ли е наред, но Анабел не сподели нищо. Изглеждаше все така привързана към съпруга си. Консуела продължаваше да вярва, че двамата си подхождат идеално. Радваше се на компанията им и на приятелите им. Все така горещо се надяваше, че един ден ще се появят внуци и то възможно най-скоро.

Младата двойка се прибра в Ню Йорк в началото на септември. Джосая се посвети на задачите си в банката, Анабел — на заниманията си на Елис Айланд. А работата там се увеличаваше непрекъснато. Тя изпитваше огромно уважение и привързаност към лекарите и сестрите,

на които помагаше. Повечето бяха поляци, немци или ирландци. Майка ѝ продължаваше да се безпокои за здравето ѝ, защото се намираще в постоянен контакт с имигранти. Мнозина бяха сериозно болни, а Консуела знаеше колко широко разпространена е туберкулозата. Не знаеше обаче колко безстрашна е Анабел. През есента работеше предимно при тях, независимо от предупрежденията и оплакванията на майка си.

Джосая беше изключително зает в банката, тъй като движеше някои деликатни финансови въпроси. Като неутрална страна американското правителство, макар да проявяваше съчувствие заради сполетялото ги бедствие, отказа официално да финансира или да праща продоволствия на съюзниците. В отговор на това частни организации и някои богати личности предложиха помощта си. Често изпращаха пари и продоволствия не само на съюзниците си, но и на враговете им. Управлението на тези средства изискваше изключителна дискретност и именно затова Джосая потъна до гуша в работа. Както правеше с почти всичко, той сподели и това с Анабел. Тя разбираше притесненията му. Силно го смущаваше, че някои важни клиенти на банката на покойния ѝ баща изпращат материална помощ и средства на Германия; те открай време имаха връзки с тази страна. Не му беше приятно обаче да е и от двете страни на барикадата, но се налагаше да изпълнява желанията на клиентите.

Всеизвестно беше, че се извършват такива трансакции. За да спре притока на припаси за Германия, Великобритания започна да минира Северно море. В отговор Германия заплаши да потопи всеки параход, собственост на Великобритания или съюзниците ѝ. Немски подводници шареха из Атлантическия океан. Моментът да се прекосява океана определено не беше подходящ и въпреки това постоянен поток от имигранти, твърдо решили да започнат нов живот в Щатите, продължаваше да се излива на Елис Айланд.

Сега Анабел се сблъскваше с хора много по-болни и в много по-лошо състояние от пребивавалите в болницата през годините. Бяха благодарни за всичко, което тя правеше за тях. Анабел се опитваше да обясни на майка си — без никакъв успех — каква отчайваща нужда имаха те. Майка ѝ продължаваше да е убедена, че дъщеря ѝ рискува живота си всеки път, щом стъпи на острова. Наистина беше така, макар Анабел да не го признаваше. Само Джосая сякаш я разбираше и

я подкрепяше. Тя непрекъснато си купуваше медицинска литература и всяка вечер, преди да си легне четеше. Така имаше занимание, когато Джосая беше зает, работеше до късно или се отбиваше в клуба с приятели. Тя никога не възразяваше, че той излиза без нея. Твърдеше, че така има повече време да чете и да учи вечер до късно.

По това време вече беше наблюдавала отблизо няколко операции и беше изчала всичко налично за инфекциозните болести. Мнозина от имигрантите, особено по-възрастните, умираха — просто не издържаха на тежкото пътуване или на болестите, които „носеха“ със себе си. Анабел помагаше във всичко на медицинските сестри и често се оказваше, че е по-добре подготвена от тях. Имаше усет и почти безпогрешно чувство за поставяне на диагноза. Понякога правилната ѝ преценка помагаше да се спаси нечий живот. Джосая често я оприличаваше на светица. Анабел възразяваше, че не заслужава такива похвали. Работеше по-усилено от всякога и майка ѝ често мислеше, че така запълва празнината в живота си, която не би изпитвала, ако има дете. Консуела страдаше от липсата на деца сякаш по-дълбоко отколкото самата Анабел.

Хенри се включи към тяхната компания за Коледа в дома на Консуела, както и предишната година. Четиримата прекараха приятна, спокойна празнична вечер. Това беше третата Коледа без Артър и Робърт, а на празници липсата им се чувстваше най-остро. На Анабел ѝ беше неприятно да го признае, но забелязваше колко е намалила жизнеността на майка ѝ, откакто мъжът и синът ѝ починаха. Консуела винаги се радваше да ги види и се интересуваше какво става по света, но като че ли след ужасната трагедия на „Титаник“ преди повече от две години, вече не се интересуваше какво ще стане с нея. Хенри май беше единственият, който все още успяваше да я разсмее. Двойната загуба просто се оказа прекалено голяма за Консуела. Живееше ѝ се толкова, колкото да види Анабел със свои деца. Все по-често се притесняваше, че дъщеря ѝ има здравословен проблем и заради това не може да забременее. Същевременно привързаността между Анабел и Джосая изглеждаше по-силна от всякога.

Както винаги напоследък, дори и на Коледната вечеря, разговорът се насочи към войната. Новините не бяха никак радостни. Според преобладаващото мнение на някакъв етап, ако не от друго, то поне от съчувствие, Америка щеше се включи във войната и много

млади американци щяха да загинат. Президентът Уилсън продължаваше да твърди, че няма да се намесят, но Джосая вече започна да се съмнява.

Два дни след Коледа Анабел се отби да види майка си и силно се изненада, че я намира в спалнята ѝ. Трепереше под завивките бледа, с яркочервени петна по бузите. Току-що бе отказала чашата чай, предложена от Бланш. Изглеждаше сериозно болна. Анабел постави ръка на челото ѝ и веднага разбра, че има силна треска.

— Какво стана? — разтревожи се тя не на шега. Надяваше се да е грип, а не нещо по-лошо. Също толкова много се притесняваше за нея и майка ѝ, но Анабел беше млада и имаше по-големи съпротивителни сили. През последните две години здравето на Консуела беше съвсем крехко. Постоянната ѝ тъга от загубата стопи и младостта ѝ, и силите ѝ. — Откога си болна?

Анабел я видя само преди два дни и нямаш представа, че нещо не е наред. Консуела помоли Бланш да не тревожи дъщеря ѝ, твърдейки, че ще се оправи за ден-два.

— От вчера — промълви майка ѝ и се усмихна. — Не е страшно. Май настигах в градината по Коледа.

Анабел, а и Бланш, смятаха, че е нещо по-сериозно от настинка.

— Извика ли лекар? — попита Анабел и свъси вежди, когато майка ѝ поклати глава. — Според мен трябва — отсече тя.

Майка ѝ се закашля и в този момент Анабел забеляза, че очите ѝ блестят.

— Не исках да го тревожа веднага след Коледа. Има по-важни неща.

— Не говори глупости, мамо — смъмри я Анабел. Излезе от стаята тихо и отиде да позвъни. След минути се върна до леглото на майка си усмихната, за да ѝ вдъхне увереност, каквато не изпитваше. — Обеща да мине след малко.

Майка ѝ не възрази, че е повикала лекаря, което също беше необичайно за нея. Анабел си даде сметка, че явно Консуела не се чувства никак добре. За разлика от Елис Айланд, където компетентно се грижеше за болните, до леглото на майка си се чувстваше безпомощна и изпитваше страх. Нямахше спомен да я е виждала толкова болна. Освен това не беше чувала в момента да има грипна епидемия. Лекарят го потвърди, когато пристигна.

— Представа нямам къде се е заразила — каза угрижено. — Имах няколко пациенти по време на празниците, но все по-възрастни хора. Майка ти е още млада и в добро здраве — успокои той Анабел.

Изрази увереност, че Консуела ще се оправи след няколко дни. Остави хапчета, които да ѝ помогнат да поспи и аспирин за треската.

В шест часа майка ѝ беше много по-зле и Анабел реши да прекара нощта при нея. Звънна на Джосая да го предупреди. Той, разбира се, прояви загриженост и попита с какво да помогне. Тя го увери, че ще се справи сама и се върна при майка си, която бе чула разговора.

— Щастлива ли си с него? — попита с немощен глас Консуела. Анабел намери въпроса за странен.

— Разбира се, мамо. — Седна на стола до леглото на майка си, усмихна се и взе ръката ѝ. Седеше така, както често правеше като дете. — Много го обичам. Той е чудесен съпруг.

— Така съжалявам, че нямате деца. Все още ли нищо не се е случило?

Анабел поклати глава и със сериозно изражение повтори обичайното обяснение:

— Имаме време. — Майка ѝ се молеше да не е от жените, които не могат да забременеят. Смяташе, че би било трагедия, ако нямат деца; и Анабел мислеше така, но не го признаваше пред Консуела. — Хайде първо да се погрижим да оздравееш — смени темата тя.

Консуела кимна и след малко заспа. Прилича на дете, помисли си Анабел. През следващите часове температурата на майка ѝ се вдигна. В полунощ Анабел сменяше припряно студените компреси на челото ѝ, които Бланш приготвяше. Разполагаха с далеч повече удобства, отколкото на Елис Айланд, но нищо не помагаше. Прекара нощта будна до леглото на майка си, като се надяваше треската да отmine до сутринта. Не се получи.

Следващите три дни лекарят идваше да я навестява и сутрин, и вечер, но състоянието на Консуела се влошаваше. Оказа се най-тежкият случай на грип, който лекарят виждаше от дълго време насам и много по-сериозен от грипа на Анабел преди три години, когато пропусна фаталното плаване на „Титаник“.

Един следобед Джосая излезе в работно време от банката, за да дежури при Консуела, а Анабел да може да поспи. Силно се изненада,

когато болната се събуди и го погледна с бистър поглед. Изглеждаше много по-добре отколкото предишния ден. Джосая се надяваше тя да се оправи. Знаеше колко се притеснява съпругата му за майка си и то основателно. Консуела беше много, много болна, а хората умираха от грип, макар да не допускаше, че е възможно това да се случи при толкова много грижи, които полагаха за нея. Анабел не се отделяше от леглото ѝ. Позволяваше си да дремне половин час от време на време и то само ако Бланш или Джосая са до майка ѝ. Консуела не оставаше нито за миг сама; лекарят я навестяваше два пъти дневно.

— Анабел много те обича — промълви Консуела и му се усмихна.

Беше немощна и смъртнобледа.

— И аз страшно я обичам — увери я Джосая. — Тя е чудесна жена и великолепно съпруга. — Консуела кимна, явно доволна от думите му. Често си мислеше, че той я третира като по-малка сестра или дете, а не като съпруга и жена. Може би беше така, защото Анабел бе доста по-млада от него. — Трябва да си почиваш, сигурно ще се възстановиш — насърчи той тъща си.

Тя извърна глава сякаш знаеше, че това вече е без значение. После го погледна право в очите.

— Ако нещо се случи с мен, Джосая, искам добре да се грижиш за нея. И дълбоко се надявам един ден да имате деца.

— Аз също — промълви той. — Тя ще бъде отлична майка. Но не говори така. Ти ще оздравееш.

Консуела не изглеждаше особено убедена. Той долавяше страха ѝ, че умира.

— Грижи се добре за нея — повтори тя.

Затвори очи и отново заспа. Не мръдна, докато час по-късно Анабел не се появи в стаята, за да провери температурата ѝ. За нейно огорчение не беше спаднала. Правеше знак на Джосая, когато майка ѝ отвори очи.

— По-добре ли си? — попита Анабел усмихната.

Консуела поклати глава. Дъщеря ѝ изпита тягостното чувство, че майка ѝ се предава. Дотук всички положени усилия останаха без резултат.

Джосая се прибра, но заръча на Анабел да позвъни дори да е през нощта, ако има нужда от него. Анабел обеща. Докато излизаше от

къщата на семейство Уортингтън, думите на Консуела го преследваха. Той ще се грижи за Анабел. Не забравяше факта, че тя няма никого на света, освен майка си. Ако тя почине, отговорността падаше изцяло върху него.

В навечерието на Нова година лекарят каза, че Консуела има пневмония. Именно от такъв развой се опасяваше още от самото начало. Тя беше здрава жена и не на преклонна възраст, но пневмонията е коварна болест, а чувството му подсказваше, че Консуела е готова да напусне живота. Всички бяха наясно защо. Тя се топеше пред очите им, а те не бяха в състояние да водят тази битка сами. Нуждаеха се от нейната помощ, а дори и тогава нямаше гаранция за щастлив изход. Анабел изглеждаше ужасена. Седеше неотлъчно до леглото на болната и единствено малко се оживяваше, когато майка ѝ се събуждаше. Тогава се опитваше да я придума да пийне или да хапне нещо и я уверяваше, че ще оздравее. Консуела не коментираше; ядеше колкото да не умре от глад, а треската я изцеждаше. Гаснеше ден след ден, а високата температура не спадаше. Бланш изглеждаше не помалко покрусена от Анабел; неуморно разнасяше табли нагоре-надолу. Готвачката се чудеше какво да приготви, та Консуела да хапне. Положението плашеше всички.

На шести януари Консуела тихо се предаде. Заспа рано вечерта след дълъг, тежък ден. Държеше Анабел за ръката. Следобеда разговаряха за кратко. Консуела ѝ се усмихна, преди да заспи и повтори, че я обича. Анабел дремеше в стола вечерта в осем, когато долови, че нещо се е променило. Сепна се и се събуди. Погледна спокойното изражение на майка си и мигом съобрази, че тя не диша. За пръв път от две седмици челото на майка ѝ беше хладно; неестествено хладно. Животът беше напуснал Консуела. Анабел я разтърси в опит да я събуди, но знаеше, че е безполезно. Коленичи до леглото на майка си, взе безжизнените ѝ ръце и се разрида.

След известно време Бланш я завари така и самата тя се разплака. Нежно погали Консуела по косата, после отведе Анабел и изпрати Томас да докара Джосая. Той пристигна незабавно. Направи всичко възможно да утеши съпругата си. Съзнаваше колко огромна е загубата за нея; тя много обичаше майка си.

Лекарят дойде през нощта да подпише смъртния акт, а на сутринта пристигна погребалният агент. Положиха Консуела, отрупана

с цветя за поклонение в балната зала. Анабел стоеше до нея напълно съсипана, а Джосая я държеше за ръка.

Приятели, прочели във вестника шокиращото съобщение за кончината на Консуела Уортингтън, идваха да ги посетят и през целия следващ ден. Домът им отново потъна в дълбок траур, така скоро след сполетялата ги двойна трагедия отпреди близо три години. Анабел осъзнаваше, че сега е сираче и, както каза майка ѝ, Джосая остана единственият ѝ близък човек на този свят. През следващите няколко дни се вкопчи в него като удавник. Погребаха майка ѝ в гробището на епископалната църква „Сейнт Томас“. Джосая не я изостави нито за миг и пренощуваха на тясното ѝ моминско легло в дома на родителите ѝ. Тя не искаше да се върне в апартамента веднага, а той настоя да остане с нея. Предложи му въобще да се пренесат във великолепната къща на родителите ѝ, но той не сметна идеята за добра — щяло да бъде прекалено мъчително за нея. Не възрази обаче временно да останат там, тъй като съзнаваше колко тежка е загубата за Анабел. Хенри често ги посещаваше и това ѝ носеше голяма утеха. С Джосая разговаряха тихо в библиотеката до късно или играеха карти, а Анабел, потънала в скръб и все още шокирана, лежеше горе в леглото.

Мина цял месец преди да се реши да излезе. Не докосна нищо в спалнята на майка си. Всички дрехи на Консуела продължаваха да са там. Джосая се занимаваше със състоянието на имота в банката. Сега цялото богатство на родителите ѝ беше нейно, включително частта, която се полагаше на Робърт. Оказа се изключително заможна, но това не ѝ носеше утеха; парите не я интересуваха. Макар да се чувстваше крайно неловко, през март Джосая ѝ препредаде предложение за покупка на къщата от семейство, което тя познаваше. Анабел се ужаси, не искаше и да чуе, но Джосая ѝ напомни внимателно, че според него тя вече никога няма да е щастлива там. Изгуби всички обичани хора в тази къща и сега за нея тя беше пълна с призраци. Предложението беше повече от щедро и вероятно доста по-добро от някое, което би получила в бъдеще. Той сподели, че съзнава колко това е болезнено за нея, но повтори, че намира за редно да продаде имота.

— А ние къде ще живеем? — попита тя отчаяно. — Твоето жилище ще ни бъде прекалено малко, когато се появят децата, а аз не искам друга къща.

Беше склонна да отклони предложението, но същевременно признаваше колко е прав в преценката си. Да, тя и Джосая имаха нужда от къща, но не предприемаха нищо. Джосая не беше готов за деца, а в бащиния ѝ дом образите на близките ѝ и спомените за тях винаги щяха да я преследват. Дори да напълнят къщата с деца, това никога нямаше да заличи тъгата.

Поговори по въпроса с Хорти, бременна с трето дете и отново неразположена. Оплака се, че Джеймс я е превърнал във фабрика за деца, но проблемите ѝ сега изглеждаха нищожни в сравнение с тревогите на Анабел. Опита се да ѝ даде възможно най-разумния съвет. Да, Джосая беше прав; най-добре Анабел да продаде къщата на семейство Уортингтън и двамата да купят нова къща, която не е свързана с тъжни спомени за нея.

Сърцето на Анабел се късаше, но след две седмици се съгласи. Трудно ѝ беше да се раздели с дома, където преживя щастливо детство, но сега той беше пълен единствено с тъга. Джосая обеща да се погрижи за всичко вместо нея и я увери, че ще намерят нов дом или дори ще си построят. Звучеше като приятна перспектива. Каквито и разногласия да имаше помежду им, засега те отстъпиха на втори план. Тя отново беше в траур. В момента не се вълнуваше заради липсата на деца. Беше изцяло отдадена на скръбта си.

През целия април се занимава с опаковане на вещите и изпращането им на склад. Каквото не я интересуваше или не държеше на него, го предлагаше на търг. Прислужниците, Джосая и Хенри се стараеха да ѝ помогнат. Не беше ходила до Елис Айланд от смъртта на майка си. Болницата страшно ѝ липсваше, но беше прекалено заета с дома на родителите си. Последните мебели заминаха на склад през май, в деня, когато преди две години се сгодиха с Джосая. Трябваше да напусне къщата през юни. Щеше да отседне във вилата в Нюпорт, която настоя да задържи. Заедно с Джосая възнамеряваха да прекарат лятото там.

Шест дни след като затвори къщата в Ню Йорк немците потопиха „Луситания“. Загинаха 1198 души в ужасна морска трагедия, което съживи всичките ѝ спомени за „Титаник“. Светът отново беше потресен. Още един братовчед на майка ѝ — Алфред Гуин Вандербилт — загина, защото, подобно на баща ѝ и брат ѝ при потъването на „Титаник“, останал да помага на пътниците. Също като тях Алфред

загубил живота си, когато корабът експлодирал и потънал за по-малко от двайсет минути. Две седмици по-късно Италия се включи във войната на страната на съюзниците. Разказваха се ужасни истории за използван на фронта невропаралитичен газ, който нанасял нечувани поражения върху засегнатите хора. Цяла Европа беше покрусена; това напълно съвпаднаше със състоянието, в което се намираше Анабел.

До края на май прекара в апартамента на Джосая, а през юни замина за Нюпорт. Взе със себе си Бланш и останалите прислужници на майка си. В края на лятото повечето от тях щяха да постъпят на нова работа. Бланш, Уилям и още неколцина щяха да останат в Нюпорт. Животът, такъв, какъвто го знаеше, щеше да се промени завинаги.

Джосая обеща да дойде в Нюпорт в средата на юни. Възнамеряваше тази година да вземе по-дълга от обичайната отпуска, защото съзнаваше, че Анабел има нужда от него. Тя изглеждаше съсипана, когато напускаше града. Къщата, която така обичаше, вече беше в чужди ръце.

В Нюпорт Анабел се засече за известно време с Хорти, дошла по-рано от обичайното с децата, бавачката и майка си. Макар и бременна само в шестия месец беше огромна, а Анабел се чувстваше прекалено неспокойна, за да прекарва много време с нея. След смъртта на майка си беше тъжна и напрегната и се справяше трудно в Нюпорт без нея. Сякаш се повтаряше лятото след трагедията с „Титаник“ и тя изпита истинско облекчение, когато Джосая пристигна.

Щяха да живеят във вилата на майка ѝ, а не в къщата на Джосая. Предприемаха дълги, спокойни разходки край морето. Той беше замислен и мълчалив не по-малко от нея, но тя не го притискаше. Понякога Джосая изпадаше в подобни настроения. И двамата не се чувстваха особено добре. Попита го кога ще идва Хенри с надеждата да го разведри, но той отговори неопределено.

Една вечер, седмица след като пристигна, Джосая пожела да говори с нея. Седяха пред запалената камина. Тя се усмихна, озадачена какво ли ще чуе. Сега през повечето време говореха за войната. Но този път той въздъхна дълбоко, а тя забеляза, че в очите му има сълзи.

— Добре ли си? — попита тя загрижено.

Той само поклати глава, а сърцето ѝ спря, когато го чу да казва:

— Не, не съм.

11.

Нищо от случилото се досега в живота ѝ не беше подготвило Анабел за онова, което предстоеше да чуе от Джосая. Ударът от думите му съперничеше на шока от заглавията във вестниците от времето, когато потъна „Титаник“. Всяка негова дума я разкъсваше като бомба. Отначало той не знаеше откъде да започне. Тя протегна ръка и хвана неговата.

— Какво има? — попита нежно тя.

Не си представяше какъв проблем може да го доведе до отчаянието, изписано на лицето му. Изглеждаше съсипан. Пое си дълбоко дъх и започна:

— Не знам как да ти го кажа, Анабел.

Стисна ръката ѝ. Даваше си сметка колко е невинна и колко трудно ще разбере положението му. Смяташе да проведе този разговор още преди шест месеца, но реши да изчака да минат празниците. После майка ѝ се разболя. Нямахше как да повдигне въпроса непосредствено след смъртта на Консуела. Анабел беше прекалено покрусена от загубата на майка си, за да поеме още един удар. Минаха шест месеца от кончината на Консуела, но продажбата на къщата ѝ подежда отново като шок. Но той не можеше да отлага повече. Не можеше да живее в измама, защото щеше да полудее.

— Не разбирам какво не е наред — промълви тя. Сълзи напълниха и нейните очи още преди да е чула каквото предстои. — Да не съм направила нещо, с което да те разстроя?

Той енергично поклати глава.

— Не, естествено. Ти се държиш чудесно с мен. Идеална, отдадена съпруга. Не, ти не си направила нещо нередно, Анабел, а аз и то от самото начало. Наистина вярвах, че ще съумея да съм ти добър съпруг, да ти осигуря добър живот. Много исках.

Щеше да продължи, но тя го прекъсна с надеждата да сложи край на излиянията.

— Но ти си добър съпруг. Осигуряваш ми добър живот — подхвана тя умолително.

Той обаче беше набрал инерция и вече нищо не бе в състояние да го спре.

— Недей. Заслужаваш много повече. Несравнимо повече, отколкото мога да ти дам. Отначало мислех, че ще успея, бях убеден, иначе никога нямаше да постъпя така с теб. Но се провалих. Заслужаваш мъж, който да ти даде всичко, което искаш. Да ти даде деца.

— Не бързае, Джосая. Все това повтаряш. Имаме време.

— Не, нямаме! — Оказа се много по-трудно, отколкото си го представяше. А най-ужасното беше, че я обича, но знаеше, че няма право да я заблуждава повече. Чувстваше се гузен, защото нарушаваше даденото на майка ѝ обещание да се грижи за нея, но ситуацията беше далеч по-сложна, отколкото Консуела си представяше. — Женени сме вече почти две години. Никога не съм те любил. Измислях всевъзможни извинения. — Тя наистина понякога си мислеше, че може би той има физически проблем, който се смущава да сподели, но се надяваше с времето да се разреши. Това така и не се случи. И двамата знаеха, че след двегодишен брак тя още е девствена. Никога не го призна пред никого; дори пред майка си, дори пред Хорти. Чувстваше се прекалено засрамена и се опасяваше, че тя прави нещо нередно или Джосая не я намира за достатъчно привлекателна. Опитваше какво ли не: нови тоалети, прически, съблазнителни нощници, но накрая се предаде и реши да изчака докато той е готов. Прекъсна мислите ѝ с думите: — Когато се ожених за теб наистина вярвах, че ще мога да се докажа като мъж. Не успях. А не биваше да взимам твоята непорочност с лъжа. Заслужаваш повече, отколкото съм годен да ти дам, Анабел. Слушай ме внимателно. Вероятно ще ти е трудно да разбереш, но искам да съм честен с теб.

Отдавна разсъждаваше по въпроса и стигна до заключението, че най-добре е и за двамата да си признае. Да, обичаше я неимоверно, но всичко в брака им беше лъжа.

Слушаше го с широко отворени очи. Стисна здраво ръката му, притеснена какво ще чуе нататък. Не си даваше сметка, но цялата трепереше.

— Не проявявам интерес към жени — призна той с дрезгав глас, — а към мъже. Мислех, че ще успея да съм подobaващ съпруг за теб, но не се получи. Нямам сили да вървя срещу природата си. Това е истината за мен. Затова и никога не се бях женил. Много те обичам, но не както мъж трябва да обича една жена. — И той нанесе финалния удар. — Хенри и аз се обичаме от момчета.

За миг реши, че тя ще припадне.

— Хенри? — попита тя задавено.

Хенри, техният постоянен компаньон, човекът, когото смяташе за добър приятел? Беше я предал напълно, беше взел част от съпруга ѝ и той никога нямаше да ѝ принадлежи. Самият Джосая също я беше предал.

— Да. Хенри разбираше, че искам да се омъжа за теб и да имаме деца. Искрено те обичах и много те съжалявах, когато баща ти почина. Искях да съм всичко за теб: баща, брат, приятел. Но открих, че не мога да съм твой съпруг. Не искам тази лъжа да продължава. — Тя кимаше и се опитваше да осмисли думите му, ала беше трудно това да стане изведнъж. — Мислех, че ще успея да водя двойствен живот, но се оказа невъзможно. Преди шест месеца открих нещо, което промени всичко. Сега съм доволен, че съм се въздържал да те любя. През декември установих, че съм болен от сифилис. При никакви обстоятелства не бих те докоснал с пръст, нито бих се опитал да ти дам децата, които така силно желаш. Не бих рискувал живота ти. Прекалено много те обичам, за да го направя.

Две сълзи се стекоха по бузите му. Тя го прегърна, зарови лице във врата му и се разрида истерично. Новината за болестта му, беше най-лошата — дори по-лоша от предишната.

— Джосая! Но как... — Вдигна мокрото си от сълзи лице към него. Той изглеждаше добре както винаги, но след време признаците на болестта щяха да започнат да се проявяват. Ще ослепее, ще умре. Съдбата му беше предопределена; както и тази на Хенри. Бяха открили заболяването си заедно и им оставаше утехата, че единият няма да надживее другия. Обичаха се от двайсет години и сега заедно щяха да посрещнат смъртта. — Сигурен ли си?

— Напълно. Веднага щом разбрах, си дадох сметка, че трябва да съм изцяло откровен с теб, но тогава майка ти се разболя. Сърце не ми

даваше да ти го съобщя. Но сега трябва да предприемем нещо. Не може да продължаваме така.

— Не искам да се разделяме ще бъда с теб до края — заяви тя упорито и избърса сълзите си.

— Не бих го допуснал. Не е честно спрямо теб. Хенри и аз искаме да сме заедно и да се порадваме на времето, което ни остава. — Тя се шокира, че той отказва да прекара последните си дни с нея, а предпочита да е с мъжа, когото обича. Никой не я беше отхвърлял така жестоко. Джосая пое дълбоко дъх и продължи: — Разговорях с адвокатата си. Ще запази тайната ми и вече уреди развода. Ще го направим възможно най-тихо. Ако някой прояви интерес, кажи, че съм ужасен съпруг и искаш да се отървеш от мен.

— Но аз не искам да се отърва от теб — проплака тя и отново го прегърна. — И двамата знаеха, че развод се дава единствено за изневяра. Ако се разведат, хората ще решат, че тя го е мамила. — Не може ли да останем женени?

Той поклати глава. Твърдо беше решил да я освободи за нейно добро. Нищо не можеше да го накара да промени решението си.

— Не може, Анабел. Ако анулираме брака, трябва да обясним защо, а това ще е неловко и за двамата. Далеч по-просто и бързо е да се разведем. Искам да си свободна да продължиш живота си. Поне това ти дължа. Редно е да си намериш друг мъж, да се омъжиш и да имаш живота, който заслужаваш. Нуждаеш се от истински брак, а не от тази измама.

— Но аз не желая да съм омъжена за друг — проплака тя.

— Мечтаеш за деца, а аз може да се влача болен с години. Не е честно да си обвързана с мен и да си пропиляваш живота. Послушай ме. Знам кое е най-доброто. Направих ужасна грешка и сега ще я поправам. Затова ще се разведем възможно най-бързо и дискретно. — Той отново си пое дълбоко въздух. — Утре ще се видя с адвокатата, за да довършим нещата. После с Хенри ще заминем. Ще останем в Мексико известно време.

Предпочитаха Европа, но не беше нито разумно, нито практично, затова избраха Мексико. Там няма да срещат познати; искаха да изчезнат незабелязано.

— Кога ще се върнеш? — попита Анабел плахо.

Изгуби близките си, а ето че сега губеше и него.

— Няма да е скоро — отвърна максимално откровено той.

Просто се въздържа да каже: „никога“. Опитваше се да ѝ внуши да приеме, че всичко между тях е приключило. Връзката им въобще не биваше да започва, но понеже беше факт, смяташе, че е най-добре да сложат край по-бързо. Така му се струваше по-честно. Изражението на Анабел обаче му подсказа, че греша. Тя изглеждаше смазана от признанията му и особено от перспективата да я изостави на следващия ден.

Нямаше представа как ще оцелее без него. Когато той замине, оставаше съвсем сама на този свят. Той имаше Хенри и очевидно винаги го бе имал, а тя нямаше никого. Нямаше родители, нямаше брат, а сега губеше и него.

— Защо да не останем женени? — простена отново тя. — Няма да е по-различно от досега.

— Напротив. Сега знаеш истината. Трябва да те освободя, Анабел. Това е най-малкото, което ти дължа. Пропилях две години от живота ти. — Дори по-лошо: беше го унищожил. Вече нямаше къща в града. Щеше да се наложи да отседне в хотел; не можеше да продължава да живее в жилището му, ако са разведени. Но и той беше помислил за това. — Остани в апартамента, докато решиш какво ще правиш. Заминавам след няколко дни.

С Хенри вече бяха планирали всичко.

— Ще ми се да не бях продала къщата — въздъхна тя.

И двамата обаче знаеха, че така е по-добре. Беше прекалено голяма за нея и крайно неподходящо да я обитава сама, особено като неомъжена жена. Нуждаеше се от нещо по-скромно. Той не се съмняваше, че скоро ще се омъжи отново: красиво момиче само на двайсет и две, което притежаваше цялата невинност и свежест на младостта. Поне това не ѝ отне, макар тя да имаше чувството, че се е състаряла с години през последния половин час. Той се изправи и я прегърна, но не я целуна. Измамата, с която я обгръщаше, приключи. Вече не ѝ принадлежеше; всъщност през цялото време бе принадлежал на Хенри. Двамата заплатиха висока цена. Той я обичаше, но не както подобава не един съпруг. Сега изпита облекчение, че никога не я беше любил; нямаше да си прости, ако я беше заразил. Чувстваше се ужасно. Беше лъгал и нея, и себе си. Обичаше я, но брачните обети не означаваха нищо.

Съпроводи я до стаята, но отказа да остане при нея през нощта. Заяви, че вече не е редно. Спа в гостната долу, а тя лежа в леглото и плака цяла нощ. По едно време слезе тихо и се опита да легне до него, за да се прегърнат, но той не ѝ позволи. Изпрати я обратно в стаята ѝ с чувството, че е чудовище. След като тя излезе, той се разплака. Наистина я обичаше. Сърцето му се късаше, че я изоставя, но нямаше друг избор. Вече не я искаше до себе си. Нямаше право на това; възнамеряваше да изчезне, докато настъпи краят. Заболяването му напредваше бързо; предстоеше му пълна физическа деградация, а и у Хенри се забелязваха вече някои симптоми. И двамата се подложиха на лечение с арсен, което не даде резултат. Искаха да се махнат от Ню Йорк и да се скрият от всички, които познаваха. Време беше да напусне и Анабел и да я остави да започне нов живот. Знаеше, че след време, когато се приспособи, тя ще разбере колко е бил прав.

На следващото утро, когато си тръгваше, тя стоеше разплакана на входното стълбище. Беше облечена в черно заради траура за майка си и изглеждаше съсипана. Беше му много трудно да я изостави — най-трудното нещо, което бе правил досега. Чувстваше се зле и плака по време на цялото пътуване до Ню Йорк. Дори да беше я убил със собствените си ръце нямаше да се чувства толкова зле.

След като Джосая замина, Анабел не се срещаше с никого. Бланш се досещаше, че се е случило нещо ужасно, но не смееше да попита какво. Анабел стоеше в стаята си; там ѝ носеха подноси с храна, които тя почти не докосваше. Веднъж на ден излизаше на разходка край морето, ала нито се виждаше, нито разговаряше с някого. Един следобед мина Хорти. Анабел отказа да приеме дори нея. Нареди на Бланш да каже, че е болна. Чувстваше се толкова съсипана, че нямаше сили да застане очи в очи с най-добрата си приятелка и да ѝ признае, че се развежда. Вината, естествено, не беше нейна, но нямаше право да разкрие същинската причина. Истината беше ужасна, а тя искаше да защити Джосая. Паникьосваше се всеки път, когато помислеше, че никога повече няма да го види.

Очакваше, че когато познатите ѝ в Ню Йорк и Нюпорт узнаят за развода, ще престанат да я уважават. Питаше се колко време е необходимо, за да се разчуе новината. Траурът за майка ѝ предполагаше много ограничени контакти, но всички щяха да се чудят, защо не виждат Джосая. Бланш вече подозираше, че са се скарали, ала едва ли допускаше, че ще се разведат. С икономата тайно си шушукаха за любовна връзка на Джосая, но и през ум не им минаваше, че е с Хенри. Бланш постоянно я уверяваше как всичко ще се нареди, а Анабел само клатеше глава и избухваше в сълзи. Нищо никога нямаше вече да е наред.

Адвокатът на Джосая я навести през юли. Джосая вече бе напуснал банката и бе заминал за Мексико. Две седмици преди това Хенри обясни заминаването си с болест в семейството. Никому не хрумна да свърже двете събития. Така или иначе напускането им представляваше голяма загуба за банката.

Преди да отпътува, Джосая ѝ предаде писмо, в което я уверяваше, че цял живот ще носи бремето на вината от постъпката си и че обичта му към нея е била искрена. Разводът вече беше задвижен и адвокатът донесе документите за подпис. Единствената причина, която

можеше да изтъкне, беше изневяра. Когато прочете мотивите, остана потресена. Бяха обсъждали формулировката, но беше ужасно да види всичко написано. Отказа на Джосая да подаде молба за развод. На него не му оставаше нищо друго, освен той да заведе делото.

— Всички ще мислят, че аз съм го мамила — погледна тя ужасено адвокатата.

— Никой никога няма да види тези документи — увери я той. — Нямаме друг изход, защото ти отказваш да подадеш молба за развод.

Тя по-скоро щеше да умре, вместо да го направи. Толкова много го обичаше.

Оказа се, че уверенията на Джосая и адвокатата как разводът щял да остане в тайна, бяха празни приказки. Чиновник от съда продаде документите на вестниците и през август се появи съобщение, че Джосая е подал молба за развод, а причината е изневяра на съпругата. С един-единствен удар животът на Анабел и репутацията ѝ бяха съсипани.

Все още се намираше в Нюпорт, когато узна за случилото се от служителите от банката на баща си. Новината се разпространи като горски пожар. Всички в Нюпорт коментираха развода на Джосая и Анабел. Нужни ѝ бяха две седмици да събере кураж и да отиде при Хорти, но когато пристигна я чакаше нова изненада. Вместо да я покани да отиде направо в стаята на Хорти, където тя прекарваше повечето от времето си сега, икономът я въведе в дневната. Майката на Хорти незабавно напусна помещението, хвърляйки неодобрителен поглед на Анабел. Не отрони дори дума. Минаха цели десет минути преди Хорти да се появи. Изглеждаше несравнимо по-едра от последния път, когато я видя. Видимо много нервна, отказа да седне. Очите на Анабел се напълниха със сълзи. Хорти се престори, че не забелязва и извърна глава.

— Предполагам, че си чула новината — подхвана Анабел тъжно. — Всички са я чули.

— Представа нямах, че съществува друг — отвърна Хорти сподавено.

Не се приближи до приятелката си, не намери думи да я утеши. Стоеше посред стаята като статуя с прилепнали към тялото ръце.

— Няма и никога не е имало — увери я разплаканата Анабел. — Но това е единствената причина, за да ни дадат развод. Джосая го

искаше, не аз. Смята, че е най-добре... Според него... Не иска да... — Не успя да продължи, защото отново избухна в сълзи. Нямаше представа как да го обясни. Нищо от случилото се не изглеждаше логично, а истинската причина не можеше да сподели дори с най-добрата си приятелка. Виждаше ѝ се чудовищно да го предаде, независимо колко голямо бе неговото предателство спрямо нея; не можеше да постъпи така с Джосая. Щеше да го съсипе завинаги, ако се разбере, че я е изоставил заради друг мъж. Не можеше да събере и смелост да каже на Хорти, че още е девствена. Просто седеше на стола и плачеше. Нямаше начин да спомене и ужасната му болест. — Не знам какво да правя — простена Анабел. — Искам да умра.

Хорти погрешно възприе мъката на приятелката си като признание за вина. Майка ѝ беше заявила, че човек с морала на Джосая никога не би се развел без причина и Хорти може да е сигурна, че Анабел е извършила нещо недопустимо. Иначе щеше да остане женен за нея. Завърши с думите, че ужасно ѝ е жал за Джосая, но не и за Анабел. Заслужавала всичко, което ѝ се случва. Джеймс от своя страна категорично ѝ забрани да се вижда повече с Анабел. Не желаел да влияе лошо на съпругата му.

— Дълбоко съжалявам, че това се случи — заяви Хорти сконфузено. — Направила си недопустима грешка.

Искаше да прояви съчувствие, но смяташе, че майка ѝ е права. Джосая беше прекалено добър. Щом се разведе, напусна работа и се изнесе от града — значи Анабел е направила нещо ужасно. Досега не я подозираше в непочтеност, но това само доказва колко малко човек познава и най-близкия си приятел. Изпитваше силно разочарование, а несекващите сълзи на Анабел просто издаваха колко е гузна. Майка ѝ и Джеймс имаха право.

— Не съм сбъркала! — изхлипа Анабел.

Чувстваше се като изоставено дете, а поведението на Хорти я нараняваше дълбоко: защо след всичко, което са преживели заедно от деца, не се държи по-мило, а е толкова хладна и дистанцирана, питаше се Анабел.

— Не желая да знам какво е станало — заяви Хорти и се отправи към вратата. — Съжалявам, но трябва да си вървиш, Анабел. Джеймс ми забрани да се виждам с теб. Сбогом. Трябва да се кача горе и да легна. Не ми е добре.

И без да пророни дума повече, излезе и затвори вратата. Анабел стоеше и не вярваше на случилото се. Най-накрая се изправи и хукна към къщи. Мина ѝ през ума да се удави, но не ѝ стигаше смелост. А би било толкова хубаво — отново щеше да види родителите си и Робърт. Отказваше да повярва, че дори Хорти я изостави и двете никога повече няма да се видят. В следващия миг си даде сметка, че всичките ѝ познати ще постъпят така. Отсега нататък всички врати в Нюпорт и Ню Йорк ще бъдат затворени за нея.

Анабел затръшна входната врата и изтича в стаята си. Хвърли се на леглото, но не можеше и да плаче. Лежеше неподвижно, когато Бланш надникна. Сърцето на прислужницата се сви — та тя се грижеше за нея от бебе.

— Знам, че не си направила онова, за което разправят, Анабел. Била съм с теб почти всеки ден от живота ти. Беше му добра съпруга. Нямам представа какво се е случило помежду ви, но съм убедена, че не ти си виновната.

Приближи се, прегърна Анабел и двете се разплакаха. Анабел не можеше да ѝ признае истинската причина за развода, но поне Бланш беше наясно, че не е способна да извърши онова, в което я обвиняваха. Докато плачеха и се прегръщаха, Анабел усети липсата на майка си по-силно от всякога. Дори не си представяше какъв ще бъде животът ѝ занапред. Отказа да се разведе с него, а той — мислейки, че я спасява от най-лошото — ѝ лепна завинаги клеймото „развратница“.

Разбра какво значи това през последните две седмици на август, когато летният сезон почти привършваше. Отиде няколко пъти до магазина и до пощата. По пътя срещаше познати, но те извъръщаха глави и не само отказваха да говорят с нея, но и не я поздравяваха. Мъжете я гледаха неодобрително, а погледите на жените преминаваха невидящо през нея. Превърна се в нищожество. Джосая смяташе, че постъпва правилно, а вместо това я обрече да живее сред хора, които не я приемат. Себеподобните ѝ не я желяеха в своя свят. Щеше завинаги да остане развратницата, с която Джосая Милбанк се е развел. По-милостиво би постъпил, ако я беше убил. Почтената жена, каквато винаги е била, вече не съществуваше за света.

13.

Анабел се върна в Ню Йорк през първата седмица на септември. Остави Бланш, Уилям и няколко други прислужници в Нюпорт. Само Томас дойде с нея в Ню Йорк. Възнамеряваше да продаде всичките коли на баща си, освен една и имаше нужда от помощта му.

Отседна в апартамента на Джосая. Съзнаваше, че трябва да си намери дом, но нямаше представа откъде да започне. Джосая едва ли щеше да се върне скоро, ако въобще се върне. Говореше за дълго отсъствие. Тя нямаше известия от него откакто замина за Мексико с Хенри. Изостави я напълно, подобно на всички други. А твърдеше, че така било най-добре за нея.

Върна се на работа на Елис Айланд. Не преставаше да мисли какво да предприеме. Междувременно от Европа продължаваха да пристигат хора, независимо, че англичаните бяха минирали Атлантика, а немците неспирно потапяха параходи. Един ден сподели с някаква францужойка колко опит е натрупала в болницата и тогава я осени идеята какво трябва да предприеме. Беше много по-смислено, отколкото да стои в Ню Йорк, пренебрегната от всички. Сега вече не я интересуваше дали щеше да умре, докато прекосява океана или някъде из Европа. С радост щеше да се откъсне от съдбата, на която Джосая неволно я обрече с развода им.

Обсъди намеренията си с няколко души на Елис Айланд. Един от лекарите ѝ даде препоръчително писмо, което да ѝ послужи във Франция. Разказа ѝ за болница в абатството в Асниер сюр Оис, близо до Париж, където работели само жени. Беше организирана предишната година от шотландката д-р Елси Инглис, която направила такова предложение и на Англия, но получила отказ. Френското правителство я посрещнало с отворени обятия: тя лично превърнала абатството в болница и привлякла за обслужващ персонал само жени — лекари и сестри. Имало и неколцина мъже. Лекарят от Елис Айланд насърчи Анабел да отиде там.

Елси Инглис, жена с далновидна мисъл, се бореше за права на жените. Беше завършила Единбургското медицинско училище за жени, беше създала свой медицински колеж, а сега преподаваше в Новата болница за жени. Лекарят, който препращаше Анабел, не се съмняваше, че всяко медицинско заведение, създадено от Инглис, се ръководи безупречно. Болницата в абатството действаше от декември 1914 година, непосредствено след избухването на войната. Там добре се грижели за ранените войници, препращани от полевите болници по фронтната линия. Цялата тази информация убеди Анабел, че това е нейното място, а и имаше голяма вероятност да я приемат радушно. Тя не се интересувахе дали ще кара линейка или ще работи в болницата. Каквото и да ѝ възложат, щеше да го изпълнява с готовност.

Вече нямаше причина да стои в Щатите. Нямаше дом, нямаше близки, нямаше съпруг, а най-добрата ѝ приятелка не искаше да я вижда повече. Приятелите на родителите ѝ и на Джосая вероятно щяха да останат шокирани. Понеже той отпътува пръв, всички предполагаха, че тя е разбила сърцето му. Беше опозорена, а никой никога нямаше да узнае истината. Беше абсолютно безсмислено да стои повече тук.

Следващите няколко дни Анабел опакова вещите, които щеше да остави на склад. Извади си нов паспорт — не беше пътувала от шест години, когато беше на шестнайсет. Купи си билет за „Саксония“, който тръгваше към Франция, и се снабди с грубовати, но здрави дрехи. Вече нямаше нужда от коприни, дантели и елегантни тоалети. Остави всички бижута — и свои и на майка си — в сейф в банката на баща си и уреди финансовото си пребиваване в Европа. Пред никого не спомена какво прави. Към края на септември отскочи до Нюпорт, за да се сбогува с Бланш и останалия персонал. Петима души оставаха в къщата за през зимата, за да я поддържат. Щяха да са достатъчно, макар вилата да не беше никак малка. Само с Бланш сподели какво е замислила, но я предупреди да не я чака скоро.

Възрастната жена се разрида, заоплакваше съдбата на младата си господарка, разтревожена най-вече от мисълта какво ли я очаква във Франция. Двете съзнаваха, че може да не оцелее по време на пътуването. Бланш си даваше сметка, че това не тревожи Анабел ни най-малко. Нямаше какво да губи, нямаше за кого да живее. На фронтната линия поне щеше да е от полза за някого. След два дни

отпътува от Нюпорт. Всички от прислугата във вилата се питаха дали някога ще я видят пак.

В Ню Йорк Анабел отиде да се сбогува с лекарите и сестрите на Елис Айланд и с някои от любимите си пациенти, особено с децата. На никого не обясни защо си тръгва. На главния лекар каза, че отива доброволка в болница във Франция. Сърцето ѝ се късаше, докато се сбогуваше.

Всичките ѝ вещи от дома на Джосая вече бяха на склад; чакаха я само куфарите, с които щеше да пътува. Бяха три, пълни с практични дрехи, включително няколко топли палта. По време на пътуването не възнамеряваше да излиза от каютата, затова не взе вечерни рокли. Извади паспорт и купи билета на свое име, а не на името на Джосая. Последния ден в Ню Йорк излезе на дълга разходка и мина покрай къщата на родителите си. Стоя дълго отпред, преценявайки какво е загубила. В този момент един от старите ѝ съседни слезе от колата си, изгледа я злобно и ѝ обърна гръб, без да поздрави. После изкачи стъпалата към своя дом, като демонстративно затвори вратата. Тази случка само я убеди колко правилно е решението ѝ. Вече нищо не я задържаше в Ню Йорк.

На следващата сутрин Томас откара Анабел до кея Кунард и качи трите ѝ куфара на борда на „Саксония“ — петнайсетгодишен параход, предназначен за товари и пътници. Беше замислен като обемен, а не скоростен плавателен съд — прекосяваше Атлантическия океан със скорост от петнайсет възела. Без да е луксозен, беше удобен, а зоната за пътниците — стеснена, за да има място за товарите. Отстраниха изцяло първокласните каюти още при избухването на войната. Определено отстъпваше по престиж на параходите, с които беше пътувала Анабел, но това не я притесняваше. Запази си голяма каюта във втора класа.

Двама млади моряци ги придружиха до каютата. Томас нежно я прегърна за довиждане. Той вече си търсеше нова работа, тъй като Анабел нямаше представа кога ще се върне. Щеше да остави колата на баща ѝ в нает гараж, а банката ще се погрижи да я продаде.

След половин час параходът бавно отплува към открито море, а Томас стоеше на кея и ѝ махаше. Хората на борда имаха угрижен вид;

съзнаваха какъв риск поемат при прекосяването на Атлантика. Всеки предприемаше пътуването с основателна причина. Напоследък никой не пътуваше за удоволствие. Беше прекалено опасно заради войната, която бушуваше из цяла Европа.

Анабел остана на палубата, докато подминаха Статуята на свободата. Зърна Елис Айланд и сърцето ѝ се сви. После слезе в каютата си. Извади една от медицинските книги и се зачете. За пръв път предприемаше пътуване по море, откакто баща ѝ и брат ѝ потънаха с „Титаник“. Напрегнато се вслушваше в шумовете на парахода и се питаше дали няма да ги нападнат подводници. Впрочем всички на кораба мислеха за това.

Вечеря сама в каютата и не мигна цяла нощ: не знаеше дали ще пристигнат благополучно и какво я очаква във Франция. Възнамеряваше да отиде там, където най-много се нуждаят от помощта ѝ. Америка не участваше във войната, затова нямаше как Анабел да кандидатства за доброволка от Щатите, независимо че братовчедите ѝ от рода Астор бяха финансирали оборудването на полева болница и една от братовчедките ѝ от рода Вандербилт беше заминала там да помага. След като се разчу новината за развода обаче тя не смееше да се обърне към тях. Сама ще се оправи, когато стигне във Франция.

Само веднъж да постъпи в болницата, ще изпълнява всяка възложена задача. Беше готова да се грижи и за ранените в най-тежко състояние. Много се надяваше да я вземат на работа, стига да оцелее при прекосяването на океана.

Научи много от лекарите и сестрите на Елис Айланд и продължаваше да се рови из медицинските си книги всеки ден. Дори да ѝ дадат да кара линейка, пак би била в помощ, вместо да седи в Ню Йорк и да се крие от погледите на любопитните си познати, които ѝ обърнаха гръб.

Джосая постъпи така, защото твърдо вярваше, че постъпва добре, но на практика с развода унищожил репутация ѝ и възможността да започне нов живот. Той не го разбираше. Все едно я осъди за престъпление, което не е извършила. Присъдата щеше да е доживотна — при никакви обстоятелства тя нямаше да издаде тайната на Джосая. Прекалено много го обичаше, за да го предаде, а неговата тайна беше по-страшна дори от развода им. Любовната връзка с Хенри и

сифилисът и без това щяха да погубят живота му. Тя не можеше да му причини още страдания като извади на показ истината; продължаваше да го обича. Тайната му щеше да умре с нея, а той, без да иска, беше пожертвал Анабел.

Радваше се, че отива във Франция, където никой не я познава. Колебаеше се как да постъпи: да казва, че е вдовица или, че не се е омъжвала. Но ако срещнеше познат на Джосая — нещо напълно възможно дори в Европа, който знае, че той е жив, щеше да излезе и лъжкия, наред с всичко друго. Накрая реши да казва, че не е била омъжвана. Тя отново е Анабел Уортингтън, все едно двете години с Джосая никога не са съществували.

Не беше изключено, продължи да разсъждава тя през онази първа нощ, да загине във Франция. Това щеше да бъде краят на мъките ѝ. Знаеше, че въпреки развода, пак ще страда, когато той почине. Единствената ѝ мечта бе за съвместен живот с него, за щастлив брак и деца. Хорти не подозираше колко е благословена да има нормален съпруг и всичките тези бебета. Но Анабел вече не можеше да разчита на нея. Тя я отблъсна и я изостави завинаги. След удара от Джосая поведението на Хорти я нарани най-много. Това означаваше, че Анабел е абсолютно сама на този свят. Ужасяваща мисъл за млада жена, закриляна цял живот първо от родителите си, а после от съпруга си. Но сега тях ги нямаше, а загуби — не по своя вина — и неопетненото си име и репутация. Сълзите ѝ отново намокриха възглавницата.

През първата нощ на парахода не възникнаха никакви проблеми заради мините. Екипажът нямаше представа колко близко до сушата биха дръзнали да се приближат немските подводници. Час след като се отлепиха от кея, проведеха учение за настаняване в спасителните лодки. Всеки разбра към коя спасителна лодка да се насочи при евентуална катастрофа, а спасителните жилетки висяха на открито във всички каюти. В мирно време съхраняваха жилетките прибори, но след потапянето на „Луситания“ през май не искаха да рискуват. Спазваха всички предпазни мерки. Това обаче увеличаваше напрежението сред пътниците по време на пътуването.

Анабел не разговаряше с никого. Прегледа списъка на пътниците и установи, че двама познати на родителите ѝ са на борда. Като имаше предвид какъв скандал предизвика в Ню Йорк разводът ѝ с Джосая, нямаше никакво желание да се срещне с тях. Предпочиташе да стои в

каютата през деня и да излиза на разходка, когато всички вечерят. Продължаваше да се храни сама в каютата. Независимо от книгите, с които се разсейваше, оставаше ѝ доста време да мисли за смъртта на баща си и брат си при потъването на „Титаник“. Разказите за потъването на „Луситания“ звучаха още по-ужасно. През цялото време се чувстваше напрегната и тревожна. Нощем почти не спеше, а денем най-често учеше. Стюардът, който се грижеше за каютата ѝ, безуспешно се опита да я накара да ходи в трапезарията за вечеря. Капитанът я покани на масата си, което беше голяма чест и мнозина биха се зарадвали, но тя му изпрати учтив отказ под предлог, че не е добре. Вече пътуваха в по-бурни води и звучеше правдоподобно да е хванала морска болест, но това не отговаряше на истината. През цялото пътуване здравето ѝ не я подведе.

Стюардът често се питаше дали не е преживяла някаква загуба. Беше красива и млада, но носеше траур. Озадачаваше го дали е вдовица или е загубила дете. Очевидно беше преживяла нещо. Самотна наблюдавайки залезите, често гледаше морето, мислейки за Джосая и се питаше дали ще го види отново. Опитваше се да не мисли за Хенри и да не го мрази.

Често се прибираше в каютата едва сдържайки сълзите си. Предпочиташе да носи воал, за да крие лицето си. Не изпитваше никакво желание да я разпознаят. Да изчезне за света — това беше единственото ѝ желание сега.

В един момент силно я смути мисълта, че като се изключи вилата в Нюпорт, тя няма дори дом. Почти всичките ѝ вещи се намираха на склад, а малкото ѝ необходими дрехи се събраха в трите куфара. Не пътуваше със сандък за багажа — нещо странно за жена с нейното положение, както изкоментира стюардът пред свой колега. Не носеше кожи, бижута и вечерни тоалети, а от говора и поведението ѝ ясно личеше, че Анабел е с потекло. Тъжното изражение на лицето ѝ предизвикваше все по-искреното съжаление на младия стюард.

На четвъртия ден, с приближаването на Европа, параходът почти спря. Вахтата забелязала нещо подозрително и се опасяваха да не е подводница. Пътниците също се разтревожиха, някои дори облякоха спасителните жилетки, макар да не бе подаден никакъв сигнал. За пръв път Анабел стъпи на палубата през деня, за да разбере какво става. Докато един от офицерите ѝ обясняваше, красотата ѝ, скрита под

воала, направо го заслепи. Зачуди се дали не е прочута актриса, която пътува инкогнито. Беше облечена в добре ушит черен костюм, а когато свали ръкавицата си, той остана поразен от изящната ръка. Успокои я и я посъветва да се разходи малко по палубата. Тя го послуша, но избягваше да приближава останалите пътници. Не след дълго се прибра в каютата.

По-късно следобед младият офицер почука на вратата ѝ. Тя му отвори много изненадана. Държеше книга в ръка, а златистата ѝ коса се спускаше по раменете върху черната ѝ блуза, подпъхната в дълга, черна пола. И той като стюарда заподозря, че е млада вдовица и се запита защо отива в Европа, Обясни ѝ, че идва да провери как е, понеже забелязал, че била разтревожена. С плаха усмивка тя го увери, че е добре. Погледът му попадна на книгата — за негова голяма изненада това беше медицински учебник от д-р Рудолф Вирчов. На масата зад нея забеляза книги от д-р Луи Пастър и д-р Клод Бернар — медицински авторитети по това време. Това бяха нейните Библии.

— Медицина ли учите? — попита той, видимо смаян.

Беше необичайно четиво за жена.

— Да! Не! Не истински — отговори смутено тя. — Обичам да чета медицинска литература. Тя е моята страст.

— Брат ми е лекар — обяви той гордо. — Много добър при това. Майка ми е медицинска сестра. — Не бързаше да си върви. Беше му приятно да говори с Анабел. Около нея витаеше някаква тайнственост и той не спираше да се пита защо е поела към Франция. Вероятно имаше семейство или роднини там. — Ако мога да ви помогна с нещо, госпожице Уортингтън, не се колебайте да се обърнете към мен.

Тя кимна, стресната, че се обръщат към нея с това име за пръв път от две години. Беше отвикнала. Така се гордееше да е госпожа Милбанк. Стана ѝ тъжно, че пак е Уортингтън, все едно не заслужаваше името на Джосая. Уговориха се да си върне моминското име след развода. Така щеше да ѝ е по-лесно да започне нов живот.

— Много благодаря — отвърна тя учтиво.

Той се поклони, а тя затвори вратата и отново потъна в четивото си. Излезе от каютата чак след залез. Нямахше търпение да пристигне. Започваше да ѝ омръзва да стои по цял ден затворена. Поради намаляването на скоростта се забавиха цял ден, но всички единодушно приеха тази предпазливост.

Следващия ден се оказа още по-тревожен. Вахтата забеляза в далечината минно поле. Този път пуснаха сирените и поканиха всички на палубата; представител на екипажа им обясни какво става. Всички бяха със спасителни жилетки и ги инструктираха да не ги свалят през деня. Анабел излезе от каютата в черна ленена рокля без воал, с прибрана коса. Офицерът се приближи усмихнат.

— Няма нищо тревожно. Това е само предпазна мярка. Хората ни са добре обучени. Веднага забелязаха минното поле.

Тя изпита облекчение, но продължаваше да е притеснена. Съвсем спонтанно сподели нещо лично с него:

— Родителите ми и брат ми бяха на „Титаник“.

— Съжалявам — откликна той. — Но нищо подобно няма да ни се случи. Не се безпокойте, госпожице. Капитанът контролира положението.

Минното поле, макар и далеч от тях, също забави пристигането им.

В крайна сметка пътуването отне седем дни. Пристигнаха в Хавър в шест сутринта; параходът акостира, докато повечето пътници още спяха. Щяха да сервираат закуската в седем; слизащите тук пътници имаха време да хванат влака в девет. Иначе параходът продължаваше за Ливърпул, тъй като Саутхамптън бе завзет от военните. Анабел стоеше на палубата, когато се долепиха до кея. Познатият офицер я зърна и приближи. Изглеждаше развълнувана. За пръв път я виждаше щастлива.

— Радвате ли се, че ще бъдете в Париж? — попита той любезно.

Видимо доброто ѝ настроение го накара да си помисли, че там може би я чака годеник. Тя се усмихна широко и кимна. Беше с шапка, но без воал и за пръв път той надникна право в сините ѝ очи.

— Да, но няма да остана дълго — изненада го тя с отговора си.

Напоследък никой не идваше за кратко в Европа.

— Ще се връщате ли?

— Не, няма. Надявам се да започна работа в болница северно от Париж, на петдесет километра от фронта.

— Много сте смела — отбеляза той впечатлен. Беше така млада и хубава, че сърцето му се сви, като си я представи в болница близо до фронтовата линия. Но тя видимо се вълнуваше от тази перспектива. Сега си обясни защо четеше медицински книги, когато се отби да я

види в каютата. — Ще бъдете ли в безопасност там? — попита той загрижено.

— Да — усмихна се тя.

Предпочиташе да е на фронтовата линия, но ѝ бяха казали, че там пращат само обучен персонал. Много по-вероятно беше да я приемат в болницата на абатство Роайомон в Азниер-сюр-Оаз.

— Днес ли ще пътувате нататък? — полюбопитства той.

Тя поклати глава.

— Ще прекарам нощта в Париж и ще намеря начин да стигна до болницата сутринта.

Абатството отстоеше на трийсетина километра от Париж и тя се безпокоеше за транспорта.

— Много сте смела да пътувате сама — повтори той с възхищение.

Тя нямаше друг избор. Анабел съзнаваше, че ѝ предстои ново начало. Младият офицер се отдалечи, за да поеме задълженията си, а тя отиде да затвори куфарите в каютата. Беше готова да слезе в седем часа. Благодарни на стюарда за грижите по време на пътуването, даде му щедър бакшиш в дискретен плик и отиде да закуси в трапезарията. За пръв и единствен път стъпваше там, но всички бяха прекалено заети, за да ѝ обърнат внимание. Сбогуваха се с новите си приятели и се наслаждаваха на последното хранене, преди да напуснат кораба.

Анабел се оказа сред първите слизаци пътници. Сбогува се с младия офицер, който дойде да я изпрати и ѝ пожела късмет. Тя се настани в специалното купе, което беше резервирала във влака. Знаеше, че едва ли скоро щеше да се радва на подобен лукс. От утре нататък, ако има късмет, ще работи здравата и ще живее като всички други медицински помощници в абатството.

На Гар дьо Нор хвана такси. Обядва във влака и понеже не беше гладна, отиде направо в хотела. Имаше запазена стая в хотел „Холанд“ в девети район, близо до Монмартр. Докато пътуваха забеляза мъже със сини шапки и униформи; движеха се на групи по четирима и на колела — патрулираха из града. Външните тераси на кафенетата бяха изчезнали — имаше огромна промяна от последното ѝ посещение в Париж с родителите ѝ. Не беше идвала тук от шестнайсетгодишна. Долавяше се скрито напрежение; направи ѝ впечатление, че по улиците има малко мъже. Повечето бяха мобилизирани и се сражаваха на

фронта, но градът продължаваше да е така красив, както го помнеше. Площад „Конкор“ беше величествен, както и Шан-з-Елизе.

В хотела не се изненада от напредналата възраст на човека на рецепцията. Заведе я до стаята ѝ на първия етаж: малка, но приветлива и слънчева, с изглед към градината на хотела, където няколко души се хранеха. Попита как да стигне до Азниер на следващия ден. Искаше да разбере дали е възможно да намери шофьор и някакво превозно средство. Говореше свободно френски, което много ѝ помагаше.

— Защо искате да отидете там? — попита той озадачено, свъсвайки вежди.

Беше прекалено близо до фронтната линия за неговия вкус, но Анабел не смяташе така. Тя дискретно подсказа, че ще даде щедър бакшиш на шофьора, за да я откара до болницата, където тепърва предстоеше да се разбере дали ще я приемат. Беше обаче оптимистично настроена, разчитайки на препоръчителното писмо от лекаря на Елис Айланд.

— Искам да отида до абатството в Азниер — обясни тя.

— Вече не е абатство. Превърнаха го в болница почти изцяло с женски персонал.

— Именно — усмихна му се тя. — Затова отивам.

— Медицинска сестра ли си?

Тя поклати глава.

— Не, но съм медицински работник и съм готова да правя каквото ми кажат.

Той я погледна учудено.

— Дошла си да се грижиш за момчетата ни в болницата?

Тя кимна.

Вечерта той прати вечерята ѝ в стаята. Имаше и малка бутилка вино, която беше запазил за себе си.

— Ти си добра жена — констатира той при следващата им среща.

— Благодаря — отвърна тя и си помисли, че нито в Ню Йорк, нито в Нюпорт биха се съгласили с него.

По-късно възрастният човек ѝ съобщи, че е говорил с племенника си Жан Люк да я откара на следващия ден. Ранили го на фронта миналата година и останал без няколко пръста, но я увери, че е отличен шофьор; извини се, че ще пътуват до Азниер с камион. Тя не възрази.

От вълнение почти не спа през нощта. Нямах представа какво ще стане утре с нея и дали ще я приемат в болницата. Горещо се молеше това да стане.

14.

Анабел и Жан Люк поеха в шест сутринта. Есенното слънце се издигаше над Париж. Беше удивително красив ден. От момчето научи, че от предишния ден се води ожесточено сражение при Шампан. Обясни, че за втори път се водели боеве там и сто и деветдесет души са били ранени и убити. Слушаше го ужасена и потрепери, като чу броя на жертвите.

Точно затова пристигна тук: да помага на техните войници и да се опита да ги спаси. Беше облечена в черна вълнена рокля, ботуши и черни чорапи. Медицинските ѝ книги бяха в куфара; носеше си и чиста бяла престилка. Почти всички дрехи, които взе, бяха черни заради траура.

Отне им три часа да стигнат до болницата по черните пътища, изровени и изобилстващи от дупки. Нямахше мъже, които да ги ремонтират. Всички бяха мобилизирани в армията. В тила бяха останали само възрастните, жените, децата и ранените, изтеглени от фронта. Анабел не роптаеше срещу лошите пътища и подскачането на камиона. Жан Люк ѝ обясни, че в мирно време с него превозвал кокошки. Тя се усмихна, като забеляза перушината, полепнала по куфарите. Погледна ръцете си, за да се увери, че ноктите ѝ са достатъчно ниско изрязани и забеляза ивицата, останала от брачната ѝ халка. За миг сърцето ѝ се сви. Свали я през август, но още ѝ липсваше. Остави я в сейфа на банката, заедно с годещия пръстен, който Джосая настоя да задържи. Но сега нямаше време да мисли за това.

Към девет пристигнаха в абатството Роайомон — красива постройка от XIII век с изкуствено езеро отзад. В двора цареше оживление. Униформени медицински сестри разхождаха мъже в инвалидни колички, други бързаха към крилата на сградата. Жени изнасяха мъже на носилки. Единствените мъже, които виждаше, бяха ранените. След пет минути зърна един мъж — беше лекар, рядкост

сред масираното женско присъствие. Огледа се, несигурна накъде да поеме. Жан Люк я попита дали да я изчака.

— Да, ако обичаш — помоли тя. Ако не я вземеха за доброволка тук, нямаше представа къде ще отиде и какво ще прави. Беше решила да опита и в Англия. Знаеше едно: няма да се прибере вкъщи. Поне дълго време, ако въобще се прибере. Не за това обаче мислеше сега. — Ще поговоря с хората тук, да разбера дали ще ме приемат.

Анабел прекоси двора, следвайки временните надписи, поставени из абатството, откакто го превърнаха в болница. Най-накрая попадна на стрелка с надпис „Администрация“. Сочеше към помещения под аркадата.

Там завари опашка от жени пред бюрата. Чакаха с документи в ръка, за да запишат новопостъпилите ранени. Поддържаха регистър с имената на постъпващите. Това невинаги се правеше в полевите болници, където се работеше под далеч по-голямо напрежение. Тук цареше оживление, но същевременно се долавяше добра организация и ред, който се спазва. Повечето жени зад бюрата бяха францужойки, но Анабел чу и английска реч. Шофьорите на линейки бяха млади жени от околността, обучени в абатството. Едва ли имаха повече от шестнайсетина години. Всички бяха включени в спасителните акции. Със своите двайсет и две години Анабел се почувства доста солидна от мнозина тук. Макар възрастта да не ѝ личеше, определено беше по-зряла от мнозина и способна да се справи с работата, стига да ѝ я дадат.

— С кого да говоря за постъпване като доброволка? — попита Анабел на безупречен френски.

— С мен — отвърна млада жена на нейните години и ѝ се усмихна. Беше с униформа на сестра, но работеше и тук. Подобно на всички караше по две смени. Понякога шофьорките на линейки или лекарите в операционната изкарваха по двайсет и четири часа на крак. — Какво умееш да правиш? — попита младата жена.

Анабел беше сложила престилката, за да изглежда по-убедителна. В строгата си черна рокля приличаше на нещо средно между монахиня и медицинска сестра, а всъщност не беше нито едното, нито другото.

— Имам препоръчително писмо — обяви Анабел притеснено и го извади от чантата. Притесняваше се да не ѝ откажат. Ами ако

приемат само подготвени сестри? — Работя в болници от шестнайсетгодишна. Последните две години бях на Елис Айланд в Ню Йорк при имигрантите. Натрупах доста опит, особено в областта на инфекциозните болести. Преди това бях в Болницата за инвалиди. Там се занимавах със случаи, каквито имате тук — задъхано говореше Анабел, изпълнена с надежда.

— Медицинско обучение? — попита жената, докато четеше препоръката на лекаря от Елис Айланд.

Не беше щадил похвали по адрес на Анабел и твърдеше, че е най-добрата помощничка без специално образование, която е срещал и е по-добра от мнозина сестри, а и лекари, които познава.

— Нямам медицинско образование — отвърна Анабел честно на въпроса. Не искаше да лъже и да се преструва, че знае неща, които всъщност не знае. — Чела съм доста книги, особено за инфекциозните болести, ортопедичната хирургия и гангрениите.

Сестрата кимна и я изгледа изпитателно. Харесваше ѝ. Изглеждаше нетърпелива да започне работа.

— Много впечатляващо писмо — отбеляза тя. — Разбирам, че си американка.

Младата жена, англичанка, говореше френски без акцент.

— Да — отвърна Анабел. — Пристигнах вчера.

— Защо дойде тук? — любопитства сестрата.

— От лекаря на Елис Айланд чух за болницата, устроена тук. Стори ми се чудесно начинание и прецених, че няма да ви е излишна помощ. Готова съм да правя каквото ми наредите: ще изнасям подлоги, ще чистя операционната Всичко.

— Шофираш ли?

— Не — призна Анабел. Винаги я бяха возили. — Но ще се науча.

— Взимаме те — обяви англичанката. Анабел се усмихна широко. Именно за това беше дошла. Заслужаваше си дългото, самотно и опасно пътуване. — Яви се в отделение „С“ в тринайсет часа.

Това беше след двацет минути.

— Трябва ли ми униформа? — попита Анабел все още сияеща.

— И така си добре — погледна одобрително престилката ѝ жената. После явно се сети нещо. — Имаш ли къде да отседнеш?

— Още не. Тук предлагате ли стаи? Мога да спя и на пода, ако се налага.

— Не го казвай пред друг, защото може и да се озовеш там. Леглата са кът и всеки с удоволствие ще вземе твоето. Редуваме се — спим на смени. В манастира има обща спалня, но е пренаселена. На твоє място бих взела монашеска килия или бих я делила с някого. Иди и разпитай. Някой ще те приюти.

Насочи я към килиите. Замаяна, Анабел тръгна да търси Жан Люк. Мисията ѝ дотук завърши успешно — взеха я на работа. Почти не вярваше на късмета си. Продължаваше да се усмихва, когато намери Жан Люк до камиона, останал там хем да го пази, хем да ѝ е по-лесно да го открие. Нямахше много превозни средства и момчето се опасяваше някой да не го конфискува, за да го превърне в линейка.

— Оставаш ли? — попита той, когато я видя.

— Да, взеха ме — отвърна тя облекчено. — Започвам работа след двайсет минути, а трябва да си намеря подслон.

Свали куфарите и ги почисти от перушината. Той предложи да ѝ помогне, но тя отказа. Отново му благодари, задето я докара. Сметката уредиха още сутринта. Той я прегърна сърдечно, целуна я по двете бузи, пожела ѝ късмет и тръгна.

Анабел влезе в абатството с багажа и намери крилото с килиите на монахините — малки, влажни, мрачни и твърде неудобни на вид. На пода имаше дюшеци и одеяла, но чаршафи почти не се забелязваха. Само в някои от килиите се мяркаха чаршафи и вероятно — както Анабел подозираше — обитателите вероятно си ги бяха набавили сами. Обща баня обслужваше петдесетте килии, но тя беше благодарна, че въобще има вътрешна канализация. Монахините очевидно не бяха живели в лукс от XIII век насам. Елси Инглис бе превърнала абатството, откупено от ордена им, в болница — красивата сграда, макар и не в най-добро състояние, идеално служеше за целта.

Докато Анабел се озърташе, от една килия излезе високо момиче, облечено в униформа на сестра. Приличаше на англичанка заради светлия си тен. Тя се усмихна на новопристигналата. Момичето ѝ хареса.

— Не е точно „Кларидж“ — подхвана тя с акцент на човек от висшето общество. Моментално беше доловила, че Анабел има подобен произход. По-скоро се усещаше, отколкото се виждаше, но и

двете момичета не държаха да афишират синята си кръв пред останалите. Бяха тук, за да се трудят и се чувстваха щастливи, че могат да го правят. — Търсиш стая, предполагам. Аз съм Едуина Съсекс. Знаеш ли коя смяна си?

Анабел също се представи, но призна, че не знае дори какви ще са задълженията ѝ.

— Трябва да се явя в отделение „С“ след десет минути.

— Това е едно от хирургическите отделения. Не си гнуслива, нали?

Анабел поклати глава.

Едуина ѝ обясни, че в нейната килия има още две момичета, но посочи съседната — онова момиче се е прибрало вкъщи вчера, защото майка ѝ заболяла.

Анабел сподели, че току-що пристига от Щатите.

— Много смело — отбеляза Едуина с възхищение.

Двете млади жени се оказаха връстнички. Едуина веднага я осведоми, че е сгодена; годеникът ѝ в момента се сражавал на италианската граница и не го била виждала от шест месеца. После двете се разделиха.

Анабел влезе в посочената килия — малка, тъмна и грозна като останалите. Едуина обаче я успокои, че там само спят.

Анабел разполагаше с време колкото да остави багажа си и да отиде в отделение „С“, което представляваше огромно помещение със стотина легла. Някога навярно тук е бил параклисът. В неотопленото помещение ранените лежаха, завити с одеяла. Мнозина бяха с отрязани крайници. Всички изглеждаха много болни. Някои стенеха, други плачеха; някои бяха в делириум от треска. Отиде да намери старшата сестра. Отвъд голямото помещение две големи стаи бяха превърнати в операционни. Оттам на моменти се чуваха викове. Ако Анабел не се бе занимавала с тази работа вече от шест години, положително щеше да припадне. Тя обаче невъзмутимо премина между многобройните легла с ранени.

Старшата сестра излезе от едната операционна. Носеше съдинка с отрязана ръка. Анабел обясни, че се явява на дежурство. Жената ѝ връчи съдинката и ѝ обясни къде да я хвърли. Анабел дори не трепна. Когато се върна, старшата сестра ѝ възложи работа за следващите десет часа. Анабел не се спря за минута. Това беше изпитателният ѝ

период и в края на смяната тя беше спечелила безрезервно уважението на по-възрастната жена.

— Чудесно се справи — похвали я тя.

Към полунощ Анабел се върна в килията. Прекалено уморена, за да разопакова багажа, легна на дюшека, придърпа одеялото както беше облечена и след пет минути спеше здраво, с щастливо изражение. Мечтите ѝ се сбъднаха. За момента поне се чувстваше като у дома.

15.

Първите дни на Анабел в абатство Роайомон бяха изтощителни. Непрекъснато докарваха ранени от втората поредна битка при Шампан. Тя помагаше при операциите, изхвърляше съдинки, попиваше кръв, изнасяше отрязани крайници, сменяше подлоги, утешаваше умиращи войници и обтриваше с кърпи болните от треска. Досега с нищо подобно не се бе сблъсквала. Никога не бе работила така усилено — но нали точно това искаше. Чувстваше се полезна и с всеки изминал ден научаваше нещо ново.

Анабел почти не виждаше Едуина. Работеха в различни крила на болницата и в различни смени. Понякога се засичаха в банята или в коридора и се поздравяваха. Анабел нямаше време да създава приятелства; имаше прекалено много работа, а болницата гъмжеше от ранени и умиращи мъже. Всички легла бях заети, а някои ранени лежаха направо на дюшеци по пода.

Най-после един следобед успя да се откъсне за няколко минути и отиде до местната банка. Изпрати съобщение на своята банка в Ню Йорк, че е пристигнала благополучно и всичко е наред, макар тази вест да нямаше конкретен адресат. От две седмици пребиваваше в Азниер, а й се струваше, че е минала година. Английските и френските войски се намираха в Солун, а австрийските, немските и българските военни сили, нахлули в Сърбия, изтласкаха сръбската армия извън страната. Във Франция умираха като мухи в окопите. Фронтовата линия продължаваше да е на петдесетина километра от болницата. Постоянно загиваха хора. Работеха полеви болници, устроени в църкви за по-близо до фронта, но докарваха възможно повече ранени чак в абатството, където имаше по-добри условия за тях. Анабел научаваше много, особено за хирургията. Грижеше се и за болни с дизентерия и холера. Ужасяваше се, но същевременно беше доволна, че помага.

Една сутрин като по чудо Анабел беше свободна. Показаха й как да шофира камион, който използваша за линейка. Отначало трудно се справяше със скоростите, но докато стане време да застъпи на смяна

успя да усвои техниката. Най-често я разпределяха в операционната, защото не само беше по-прецизна и внимателна, но и изпълняваше педантично всички задачи. Доста лекарки забелязваха уменията ѝ и оценяваха пред главната сестра работата ѝ като отлична. Сестрата виждаше в лицето на Анабел бъдещ страхотен професионалист и я посъветва след войната да мине нужното обучение. Главният хирург в абатството обаче смяташе, че тя има данни за много повече. Една късна вечер след последната операция спря да поговори с нея. Анабел дори не изглеждаше уморена, докато чистеше пода. Денят се оказа изключително изтощителен за всички, но тя не пренебрегна задълженията си нито за минута.

— Приличаш на човек, който харесва работата си — отбеляза той, докато бършеше ръце в окървавената си престилка.

И нейната беше изцапана, но тя като че ли не забелязваше. По лицето ѝ имаше капки кръв. Подаде ѝ кърпа да се избърше. Тя се усмихна и му благодари. Беше французин, от Париж, и един от малкото мъже, които работеха в абатството.

— Така е — отговори Анабел честно. — Та работа винаги ми е допадала. Жал ми е, че ранените страдат така. Войната е нещо ужасно.

Той кимна. Макар да беше вече на около петдесет години, също не бе виждал такава касапница.

— Според главната сестра е добре да се изучиш за медицинска сестра — подхвана той, докато излизаха заедно от операционната. Нямаше как да не забележи колко е хубава, но тя притежаваше и редица други качества. Откакто пристигна всички се възхищаваха на уменията ѝ. Лекарят, дал препоръката, не беше преувеличил. — Това ли искаш?

Силно впечатление му направи френският ѝ, значително усъвършенстван през последните две седмици. Нямаше никакви езикови пречки да разговарят помежду си.

Тя се замисли за миг, преди да отговори. Вече не беше омъжена за Джосая, а родителите ѝ бяха починали. Сега можеше да прави каквото пожелае; не дължеше обяснения на никого. Нищо не ѝ пречеше да стане медицинска сестра. Погледна го и самата тя остана изненадана от отговора си.

— Предпочитам да стана лекарка — прошепна, опасявайки се той да не се изсмее.

Д-р Инглис, основателка на болницата, беше жена, но все още беше необичайно жена да упражнява тази професия.

— И аз така мисля — насърчи я той. — Според мен трябва да го направиш. Имаш талант. Виждам го. — Преди войната преподаваше в медицинския факултет и преценяваше, че далеч не всички мъже имат нейните способности. — Бих ли могъл да помогна с нещо? — попита той.

— Не знам — отвърна тя силно притеснена. Никога преди не бе обмисляла сериозно варианта да стане лекарка. А сега този човек ѝ предлага дори помощ. Очите ѝ се напълниха със сълзи. — Наистина ли е възможно?

— Разбира се. Всичко е възможно, ако силно го желаеш и си готова здравата да се трудиш. Нещо ми подсказва, че ти си готова да се посветиш на тази професия. Помисли си и ще говорим отново.

Казваше се Хюг дьо Бре. Цял месец пътищата им не се кръстосаха. Тя дочу, че за известно време отишъл да работи в полева болница, близо до фронта. Върна се в абатството през ноември. Усмихна се в мига, когато зърна Анабел и ѝ разреши да даде хлороформа на пациента. Същата вечер, преди да се оттегли, д-р Дьо Бре разговаря с нея.

— Помисли ли за плана ни? Сетих се обаче и за друго. Медицинското обучение е скъпо. Можеш ли да си го позволиш?

Струваше му се, че би могла, но все пак се колебаеше. Обмисляше да ѝ осигури стипендия, независимо от трудностите, защото не е францужойка.

— Ще се справя — отвърна дискретно тя.

— Защо не отидеш в медицинския колеж на д-р Инглис в Шотландия? — предложи той, но Анабел поклати глава.

— Предпочитам да остана във Франция.

Колкото до езика, в Шотландия щеше да ѝ е по-лесно, но щеше да се справи и на френски, а никак не я блазнеше перспективата да прекара години в неприятния климат на Шотландия.

— Всъщност тук ще мога повече да ти помагам — продължи той. — Мислех за едно малко медицинско училище, което харесвам от край време. Намира се в Южна Франция, близо до Ница. Не е нужно да чакаш края на войната. Сега е много по-лесно да постъпиш. Класовете са по-малки и търсят студенти. Мнозина от младите мъже са на фронта

и конкуренцията е по-малка. Ще те приемат с отворени обятия. С твое разрешение ще им пиша и ще видим какво ще отговорят.

Анабел му се усмихна възхитена и благодарна. Не вярваше, че това ѝ се случва; дали не се намесваше съдбата? Преди шест месеца, все още омъжена, се надяваше да има деца, да води защитения си и предвидим живот в Нюпорт и Ню Йорк. Сега се намираща сама във Франция, обсъждаше перспективата да постъпи в медицинско училище и всичко в живота ѝ се бе променило. Джосая замина с Хенри за Мексико; нямаше кой да ѝ държи сметка. Това беше нейната мечта и сега тя щеше да я осъществи. Кой ще я спре? Единствено се натъжаваше, че може да говори за това само с д-р Бре.

Продължаваха да се грижат за ранените, непрестанно прииждаци от фронта. Времето започна да застудява. Мнозина от тях умираха от инфекции, рани и дизентерия. Сутринта, когато д-р Бре отново я спря, беше загубила двама от пациентите, за които се грижеше. Беше две седмици преди Коледа и тя за пръв път изпитваше носталгия. Миналата година по това време майка ѝ още беше жива. Д-р Бре прекъсна спомените ѝ с новината, че е получил отговор от училището в Ница. Изгледа я изпитателно, а тя затаи дъх в очакване.

— С радост ще те приемат, ако ти дам препоръка. Първият семестър ще си на изпитателен срок и, ако се справиш добре, ще станеш пълноправен студент. — Усмихна ѝ се при вида на сияещото ѝ лице. — Искат да започнеш на петнайсети януари, стига да си съгласна.

— Сериозно ли? — зяпна го тя.

Едва не се хвърли в обятията му. Приличаше на щастливо малко дете. Той изпитваше удовлетворение, че може да помогне на такава талантива млада жена. Смяташе, че светът има нужда от лекари като нея. Колкото и да бе необходима тук, несравнимо по-важно бе тя да се изучи възможно по-бързо. Като лекар щеше да е далеч по-полезна.

— Съвсем сериозно. Какво ще предприемеш? — попита той. Не беше напълно сигурен дали ще приеме.

Самата тя изпитваше колебания. Не очакваше да стане така лесно и бързо. Но училището набираще студенти, а препоръката от д-р Бре щеше много да ѝ помогне.

— Боже! — възкликна тя, докато излизаха въвн на студа. — Боже! Трябва да отида.

Мечтата ѝ се сбъдваше, превръщаше се в реалност. Вече нямаше сама да се обучава и да си блъска главата, за да търси отговорите на многобройните си въпроси. Под ръководството на вещи преподаватели ще учи и ще стане лекар. Той ѝ направи невероятен подарък. Представа нямаше как да му благодари; прегърна го и го целуна по бузата.

— От теб ще излезе чудесен лекар, скъпа. Бих желал да поддържаш връзка с мен и да дойдеш да ме видиш след края на войната, когато животът отново се нормализира. Ако това стане някога.

В момента беше трудно за вярване. Броят на загиналите в Европа вече надхвърляше три милиона. Много хора си отидоха, без да се стигне до разрешаване на конфликта. Цяла Европа воюваше, а американците все още отказваха да се включат.

Анабел се колебаеше дали да напусне абатството — тук имаха нужда от нея, — но д-р Бре имаше право. Сега беше най-подходящият момент да постъпи в медицинско училище. В мирно време кандидатстват повече мъже и едва ли биха я приели така охотно. От писмото ставаше ясно, че ще бъде единствената жена, а преди това там бяха учили и други жени. Обучението в рамките на шест години включваше лекции през първата, които после се редуваха с практика сред пациентите в болница близо до училището. Поддържаха връзка с една от най-добрите болници в Ница. Ще натрупа много опит, а и е подходящо да живее там. В мирно време бе по-безопасно за нея, отколкото в Париж; беше по-малко вероятно да срещне познати в провинцията. Лекарят ѝ обясни, че ще разполага със самостоятелна стая, защото ще бъде единствената жена. Предложи ѝ след това да отиде в Париж и да работи при него. Вярваше безрезервно в нея и тя си обеща да не го подведе.

Вечерта се чувстваше окрилена. Д-р Бре пое ангажимента да уведоми училището за решението ѝ да замине. Оставаше да изпрати известна сума пари до първи януари, но това не беше проблем. Щеше да плати останалата част от обучението си на място. Главата ѝ гъмжеше от планове. Цяла нощ почти не мигна. Спомни си как веднъж сподели с Джосая, че иска да участва в аутопсия. Сега щеше да го стори. Нищо няма да я спре. Вече имаше доста знания по анатомия, благодарение на работата в операционната на абатството и особено на уроците на д-р Бре — той винаги внимателно ѝ обясняваше какво

точно прави, ако случаят не беше особено тежък. Само да го гледа човек как оперира беше голяма чест.

До деня преди Коледа не сподели намеренията си с никого. Тогава най-после каза на главната сестра, която остана поразена, но искрено се зарадва.

— Боже — призна тя, — винаги си представях, че ще станеш сестра, а не лекар. Но защо не? Д-р Иглис е отличен лекар. И ти можеш да станеш един ден — отсъди тя гордо. — Много мило от страна на д-р Бре, че ти помага. Горещо одобрявам това.

За трите месеца в абатството Анабел се доказа блестящо. Не си позволяваше никакви отклонения: беше изцяло и единствено посветена на работата. Ранените бяха прекалено много и задълженията ѝ — също. При необходимост караше линейка. Правеше го с охота. Придвижваше се към фронта, за да транспортира ранени от полевите болници до абатството. Тътенът на оръдията и стрелбата подсказваха колко близо се водят битки. Изпитваше известни угризения, че ще ги изостави, за да учи в Ница, но перспективата беше изкусителна и неустоима.

На Коледа срещна Едуина в коридора пред килиите. Прегърнаха се и Анабел сподели, че напуска след три седмици. Едуина изглеждаше разочарована.

— Така съжалявам. Все ми се искаше да се видим, да си побъбрим. Не успяхме да го направим!

Искрено се бе надявала да станат приятелки, но и двете не разполагаха с време. Работата ги затрупваше. Това подсети Анабел за Хорти и последната им среща. Отново се почувства предадена. Хорти с лекота загърби най-добрата си приятелка, защото Джеймс ѝ забрани двете да се виждат. Това също повлия на решението ѝ да дойде във Франция. Загуби прекалено много хора; Хорти се оказа последната сламка. Погледна ласкаво Едуина и съжали за неосъщественото приятелство.

— Ще идвам да работя тук, ако имаме ваканции. Дали има ваканции в медицинските училища?

Анабел изпитваше искрено желание отново да види хората от болницата. В известен смисъл въобще не ѝ се напускаше. Тук прекара три щастливи месеца, нищо че най-често общуваше само с тежко ранени войници.

— Ще постъпиш в медицинско училище? — изненада се Едуина.
— Нямах представа.

— Д-р Бре го уреди. — Очите на Анабел сияеха. С всеки изминал ден се вълнуваше все повече и повече. — Не вярвах, че ще ми се случи.

— Как ще реагира семейството ти? — попита Едуина, озадачена от преминалата по лицето на Анабел сянка. — Няма ли да възразят, че оставаш тук? Сигурно се тревожат, че си така близко до фронта.

Ако фронтвата линия стигне до тях, всички бяха обречени да станат военнопленници. Избягваха да мислят за това, но опасността съществуваше. Родителите на Едуина се тревожеха; особено майка ѝ. Двата ѝ братя обаче участваха във войната и тя също искаше да е част от нея.

— Нямам семейство — промълви Анабел тихо. — Загубих всички. Майка ми почина преди година, а баща ми и брат ми загинаха на „Титаник“.

Не спомена Джосая, също една от загубите в живота ѝ, но тук никой не знаеше, че е била омъжена, а тя се въздържаше да обяснява. Мълчаливо преживяваше и винаги щеше да е така.

— Много съжалявам — въздъхна Едуина. — Не знаех.

Никоя от двете нямаше време да разказва за себе си. Само от време на време изпиваха набързо чаша чай или се поздравяваха по коридорите. Работеха до пълно изтощение, а после заспиваха почти безпаметно. Единственото вълнуващо нещо беше да се скрият за няколко минути и да изпуснат по цигара. Анабел ги придружи два-три пъти, за да не страни от момичетата, но не ѝ хареса.

Побъбриха още малко; Едуина ѝ пожела весела Коледа и късмет в училището. Обещаха си да се видят в трапезарията преди Анабел да замине, но и двете се съмняваха, че това ще се случи. Всяка се отправи към отделението си. Прекараха Коледа като най-обикновен ден: в грижи за болните и ранените. Нямаше тържества, украси, подаръци. По случай празника обявиха прекратяване на огъня, но в шест вечерта немците го нарушиха и през нощта докараха много ранени. Потокът от човешко нещастие не секваше, независимо кой ден от годината е.

Вътрешно Анабел изпитваше задоволство, че е претрупана с работа. Така избягваше да мисли за хората, които обичаше и загуби; двама от тях — през последната година. Забрани си да си припомня

Коледната вечер у майка си през миналата година. Щеше да е прекалено болезнено. Скоро ѝ предстоеше да започне съвършено нов живот в Ница. През редките минути на отдих се питаше как ли ще бъде в медицинското училище. И все пак не успяваше да пропъди от съзнанието си образа на майка си, или гласа ѝ... В Коледната нощ легеше на дюшека и се питаше какво ли би казала Консуела за всичко случило се през последната година. Надяваше се, където и да е, да е горда, че Анабел ще стане лекар. Майка ѝ едва ли би одобрила начинанието, но какво друго имаше тя сега? И кого? Единствената мечта на Анабел бе да стане лекар — единствената ѝ надежда за начало на напълно нов живот.

16.

Заминаването на Анабел от болницата в абатство Роайомон в Азниер остана незабелязано. Предишния ден се сбогува и благодари още веднъж на д-р Бре. Взе си взе довиждане и с главната сестра. Нямаше на кого друго да се обади, освен на Едуина, с която се видя за няколко минути сутринта. Пожелаха си късмет и изразиха надежда отново да се срещнат. Камион щеше да я откара до гарата. Качи се на влака за Ница; чакаше я дълго пътуване. Понеже близките до фронтната линия релси не се използваша, щяха да минат по заобиколни маршрути.

Стигна до Ница след един ден и една нощ. На гарата завари две таксита, шофирани от жени. Нае едното и даде адреса на медицинското училище. Намираще се извън града, на един хълм, и гледаше към морето. Помещаваше се в замък, собственост на основателя на училището д-р Громон. Сред тихите градини и парка наоколо човек трудно би повярвал, че наоколо бушува война, че загиват хора. Тук се почувства изцяло защитена от външния свят. По някакъв начин ѝ напомни спокойния Нюпорт.

Икономка със строг вид ѝ даде чаршафи, за да си оправи сама леглото и я предупреди — да бъде долу точно в осем за вечеря. Първокурсниците обитаваха обща спалня. Студентите от по-горните курсове — всичките мъже — разполагаха със самостоятелни стаи. Като единствена жена ѝ предоставиха една от техните стаи с изглед към морето. В замъка живееха четирийсет и четирима студенти, всеки освободен от армията по една или друга причина. Имаше англичанин, шотландец, двама италианци, а останалите бяха французи. Анабел се оказа единствената американка. Знаеше, че ще има възможност да практикува медицина и в родината си, ако се яви на допълнителен изпит, но засега не мислеше толкова надалеч. Следващите шест години щеше да прекара тук. Още щом видя училището се успокои — беше сигурна, че ще ѝ хареса.

Изми си лицето и ръцете, облече чиста черна рокля — една от по-хубавите, които носеше — и прибра косата си в спретнат кок. Изглеждаща безупречно. Слезе долу точно в осем.

Всяка вечер преди вечеря студентите се събираха в голямата зала на замъка и разговаряха обикновено на медицински теми. Бяха тук от септември. Анабел пристигна по-късно. Влезе в помещението и всички погледи се насочиха към нея, но студентите бързо ѝ обърнаха гръб и продължиха разговорите си, като я пренебрегнаха напълно. Изненадана от хладния прием, тя поседя тихо сама, докато стане време за вечеря, без да се опита да се намеси в разговорите им. Забеляза как ѝ хвърлят погледи крадешком, но никой не приближи да я заговори. Все едно не съществуваше; сякаш смятаха, че ако не ѝ обръщат внимание, тя ще изчезне.

Възрастен мъж с още по-стара от него ливрея съобщи, че вечерята е сервирана. Студентите се придвижиха към трапезарията и се настаниха на трите дълги маси, древни колкото замъка. Всичко тук, уж износено и старо, имаше величествен вид.

Д-р Громон, ръководителят на училището, дойде да я поздрави и я покани да седне до него. Прояви изключителна любезност, докато се запознаваха, но после прекара по-голяма част от времето в разговор с младия, около трийсетгодишен мъж от другата му страна. Обсъждаха наблюдаваната през деня операция, без да направят опит да включат Анабел в разговора. Чувстваше се като призрак, невидим за всички.

По-късно д-р Гомон размени няколко думи с нея — попита как е д-р Бре, пожела ѝ „лека нощ“ и всички се разотидоха по стаите си. Нито един от състудентите ѝ не ѝ се представи, никой не попита как се казва. Прибра се в стаята си и седна на леглото съвършено объркана — не знаеше как да приеме случилото се; започваше да се колебае дали е взела правилното решение. Шестте години щяха да ѝ се сторят твърде дълги, ако никой в замъка не ѝ говори. Беше повече от очевидно, че им е неприятно да има жена сред тях и затова смятаха да не ѝ обръщат внимание. Но тя пък не беше пристигнала, за да води светски живот, а за да учи.

Сутринта слезе в трапезарията точно в седем, според правилника. Заради войната закуската беше оскъдна и тя хапна много малко. Другите закусиха и излязоха, без да ѝ кажат дума. Наложиха се сама да си намери класната стая за лекцията в осем. Лекцията започна

и тя си припомни защо е тук. Беше невероятно. Изучаваха болестите на бъбреците; показваха им фотоси на операции. На следващия ден всички щяха да посетят болницата в Ница, за да наблюдават операция на живо. Тя изгаряше от нетърпение. Все още превъзбудена от лекцията, тръгна към трапезарията за обяд. Беше благодарна на д-р Бре повече от всякога. Забравила колко са недружелюбни състудентите ѝ, заговори англичанина. Той я изгледа сякаш тя току-що се е съблякла гола.

— Извинявай. Нещо нередно ли казах? — попита тя невинно.

— Нямам спомен да съм те заговарял — отвърна грубо той, а хладният му високомерен поглед ѝ подсказа, че няма никакво желание да слуша коментарите ѝ.

— Но аз те заговорих — отвърна тя, давайки да се разбере, че няма да я сплаши.

Снощи го чу да се хвали с четирите поколения лекари зад гърба си. Явно те му придаваха огромно самочувствие, но и той като нея беше първокурсник, макар и по-възрастен от нея. Учил известно време в „Итън“ и „Кеймбридж“, което обясняваше разликата в годините им. Изобщо не си даваше труд да прикрива самозваното си превъзходство и не възнамеряваше да си губи времето в разговори с нея. Дори красотата ѝ не го умилостиви. С надменното си държание смяташе да я постави на място.

— Аз съм Анабел Уортингтън — продължи сговорчиво тя.

Отвътре ѝ идваше да го удари по главата с чинията си, но само му се усмихна любезно и се обърна към студента от другата си страна. Представи се. Той погледна към младия човек срещу себе си сякаш чакаше помощ, после обаче се усмихна неволно.

— Аз съм Марсей Бобини — отговори той на френски.

Другите го изгледаха сякаш е предател и забиха носове в чиниите.

Анабел и Марсей подхванаха разговор за лекцията сутринта. Останалите мълчаха през цялото време. Очевидно не я приемаха добре; дори ръководителят на училището я пренебрегваше. Тя благодари на Марсей, че е разговарял с нея, взе си тетрадката и писалката и се отправи към следващата лекция. Той ѝ се поклонил вежливо. Докато Анабел излизаше от трапезарията с гордо вдигната

глава, чу неколцина от състудентите му да го порицават, задето е бил любезен с нея.

— Пет пари не давам, че е красавица — възмущаваше се един. — Няма работа тук.

Тя обаче имаше толкова право да е там, колкото и те. Плати за обучението си и искаше да стане лекар така силно, както и те, а може би дори повече. Но явно се бяха споразумели да я изолират.

Цели четири седмици продължи подчертано пренебрежителното им отношение: и по време на лекциите, и по време на задължителните посещения в болницата в Ница три пъти седмично. Същевременно забеляза, че и преподавателите, и състудентите ѝ я изучават внимателно. Тя си даваше сметка, че ще използват срещу нея всяка допусната грешка, затова се мобилизира и съсредоточи. До момента не беше допуснала да се изложи, показвайки невежество, а за двата доклада върху болестите на отделителната система получи отлични оценки.

Ревнивите ѝ състуденти я мразеха главно заради успеха ѝ в общуването с пациентите. Със своя състрадателен и грижовен подход, с интелигентно зададените въпроси тя бързо ги предразполагаше. Болните определено предпочитаха нея пред колегите ѝ. Това вбесяваше състудентите ѝ.

— Много фамилиарничиш с тях — разкритикува я един ден англичанинът.

— А според мен ти си доста груб — отвърна Анабел спокойно.

— Ти пък откъде знаеш как се държи лекар с болните? Да не би да си била в болница преди?

— Три месеца работих в Азниер непосредствено до фронтовата линия, а преди това шест години бях доброволка в няколко болници. В две от тях работех сред имигранти, пристигащи на Елис Айланд в Ню Йорк.

Той замълча; не искаше да признае колко го впечатлиха трите месеца в Азниер. Беше чувал за тежките условия там. След лекцията Марсей Бобини я догони и я разпита за работата ѝ в абатството Роайомон. От месец за пръв път разговаряше истински с някого. Почувства се добре.

— Тежко е — обясни тя честно. — Всички работехме по осемнайсет часа на денонощие, а често и повече. Болницата се

ръководи от жени, а и лекарите са предимно жени — такава е била първоначалната концепция, но сега са се включили и няколко лекари-мъже, пристигнали от Париж. Радват се на всяка помощ, която им се окаже.

— На какви случаи попадна там? — поинтересува се той.

Бобини намираще за несправедливо другите да се държат така зле с нея. Харесваше нейната доброжелателност, приветливост, непретенциозност и готовност да се труди.

— Най-често имахме поразени или изгубени крайници, много гангрени, отровени от газове, случаи на дизентерия и холера. Нормално е, като се има предвид колко близо бяхме до фронта — довърши тя делово, без да се опитва да го впечатли или да се хвали.

— На теб какво ти възлагаха да правиш?

— Понякога давах хлороформ в операционната, но по-често изнасях съдинките. Главният хирург се държеше изключително мило и в процеса на работата ми показваше разни неща. Много време прекарвах и в отделението, където се грижех за болните след операция, няколко пъти транспортирах ранени с линейка.

— Доста впечатляващо за човек, който не е бил обучаван специално — отбеляза той.

— Имаха нужда от помощ.

Той кимна; щеше му се и той да е бил там. Сподели го с Анабел, а тя се усмихна. Единствен той от състудентите ѝ се държеше мило с нея. Другите продължаваха да я пренебрегват.

През февруари, месец и половина откакто пристигна, по време на вечерята настъпи необичайно оживление. Обсъждаха битката при Вердюн. В резултат на няколкодневните боеве броят на жертвите и от двете страни беше колосален. Всички бяха разстроени. Марсей я включи в разговора, а другите, увлечени в дискусията, забравиха да се държат високомерно към нея.

Две седмици по-късно, в началото на март, между италианските и австро-унгарските войски се състоя петата битка в долината на река Исонзо. Разговорите скачаха от медицински на военни теми. Всички се вълнуваха от актуалните събития.

В един момент Рупърт, англичанинът, я попита кога според нея Америка ще се включи във войната. Президентът Уилсън продължавал да твърди, че държавата му ще остане настрана от конфликта, но било

всеизвестно, че Щатите снабдявали и двете страни с оръжие. Анабел възрази и определи като грешно становището на състудентите си. Тя се надяваше Америка да помогне на съюзниците в Европа. Оттам разговорът се насочи към „Луситания“.

Единодушно застъпиха мнението, че е бил потопен заради тайно пренасяните военни запаси, но това никога не бе обявено официално. Споменаването на „Луситания“ насочи разговора към „Титаник“. Анабел изведнъж млъкна и се натъжи. Рупърт забеляза промяната в настроението ѝ.

— Не е било най-щастливото плаване — изкоментира той.

— Особено за мен — промълви тя тихо. — Родителите ми и брат ми бяха на борда.

Всички на масата я погледнаха.

— Пристигнаха ли благополучно? — попита един от французите.

— Майка ми успяла да се качи в една от спасителните лодки, но баща ми и брат ми потънали с парахода.

Всички ѝ изказаха съчувствието си заради загубата; Марсей дискретно смени темата, за да разсее тягостните мисли. Той харесваше Анабел и искаше да я защити от другите. Но постепенно и те смекчаваха позицията си спрямо нея. Трудно се устоява на такава доброта, непосредственост и отзивчивост.

Две седмици по-късно торпедо потопи френския пътнически кораб „Съсекс“. Пак подхванаха същата тема. На фронта загиналите наброяваха почти четири милиона души. Броят им растеше с всеки изминал ден. Понякога зловеците съобщения ги отклоняваха от учението и те не бяха способни да говорят за нищо друго.

Някак неусетно към април вече всички с готовност приемаха Анабел в разговорите си, забавляваха се, смееха се. Открито уважаваха интелегентните ѝ и уместни въпроси, подхода ѝ към пациентите. Преподавателите забелязваха промяната и д-р Громон писа на д-р Дьо Бре, че не се е излъгал в преценката си за нея. Сподели, че Анабел Уортингтън е отлична студентка и един ден ще стане чудесен лекар. В сравнение с болницата в абатството в Азниер, Анабел намираще болницата в Ница за изключително спокойна и все пак много интересна. Най-после желанието ѝ се осъществи: вече правеха аутопсии; оказа се толкова впечатляващо, колкото си бе представяла.

Продължаваха да ходят на лекции, а новините от фронта продължаваха да ги тревожат. На първи юли започна битката при Сом. Там паднаха най-много жертви от началото на войната до този момент. В края на първия ден мъртвите и ранените наброяваха шейсет хиляди. Цифрата беше ужасяваща. С напредването на лятото нещата се влошаваха. На моменти трудно се съсредоточаваха върху лекциите. Толкова много жертви в една война, а крайт и не се виждаше. Европа воюваше вече от две години.

През август Анабел се опита да не мисли за годишнината от сватбата си с Джосая. Щеше да бъде третата, а от единайсет месеца тя е в Европа. Не беше за вярване. Откакто пристигна в Ница времето летеше. Имаше толкова много ангажименти. Сега по-често работеха с пациенти и по три дни през седмицата прекарваха в болницата. Докарваха ранени, които нямаше да се върнат на фронта. Дори срещна двама от бившите си пациенти в Азниер. Те много се зарадваха да я видят, а тя се отбиваше при тях при всяка възможност.

С Марсей станаха добри приятели. След вечеря бърбеха и често учеха заедно. И другите най-после я приеха като равна. Всички я харесваха и уважаваха. Някои дори се шегуваха по повод лошото си държание с нея в началото. Надутият англичанин Рупърт, тъй груб преди няколко месеца, постепенно ѝ стана приятел. Състудентите ѝ трудно намираха грешки в работата ѝ, а тя се държеше мило с всички. Марсей я наричаше феята, попаднала сред тях.

Един ден след лекции се разхождаха из овощната градина и той се обърна към нея видимо любопитен.

— Защо красива жена като теб не се е омъжила?

Знаеше, че не я ухажда. Той току-що се беше стодил за едно момиче от Ница, приятелка от години на семейството му, което живееше в Больо. Намираще се толкова близо, че често се прибираше къщи дори за вечеря, а годеницата му го посещаваше в училището. Анабел много я харесваше.

— Сложно е да съм и съпруга, и лекар, не смяташ ли?

— А защо имам чувството, че си дошла в Европа с разбито сърце? — Беше умен мъж и го долавяше в очите ѝ. — Сякаш те е страх да имаш личен живот и се криеш в медицината. А човек може да съчетае и двете. — Тя дълго остана смълчана. През май навърши двайсет и три. Беше красива и жизнена, но се ужасяваше да не я

наранят отново. Марсей имаше право. Добре я познаваше. — Зад смеха и милите ти усмивки — продължи той — се долавя някаква тъга. Не смятам, че е само заради родителите ти. Така изглеждат жени, чието сърце е разбито от мъж.

Изрази съжаление, че това я е сполетяло; заслужаваше мил и обичащ съпруг.

— Трябва да станеш гадател, а не лекар — засмя се тя.

Без да получи потвърждение, той се убеди, че не греши. Тя обаче нямаше намерение да говори за развода си. Не възнамеряваше да го споделя с никого — дори с Марсей — макар да бяха приятели. Срамуваше се.

Миналия месец получи писмо от банката. Съобщаваха ѝ, че разводът е приключил. През последната година получи само едно писмо от Джосая, за Коледа. Пишеше ѝ, че с Хенри са добре и са още в Мексико. Не знаеше дали сега е още там, но се надяваше всичко да е наред. Между редовете прочете, че и двамата вече са доста болни. Писа му, изпълнена със загриженост, но не получи отговор.

— Прав ли съм? — настоя Марсей.

Харесваше я и често му се искаше да знае повече за нея. Никога не говореше за ранното си детство. Все едно е нямала такова. При всеки разговор с нея долавяше, че миналото ѝ крие тайни.

— Няма значение. Сега съм тук, независимо дали сърцето ми е разбито, или не.

— Мислиш ли някога да се върнеш? — полюбопитства той.

— Не знам — отвърна му тя честно. — Нямам нищо там, освен вила в Род Айланд. — Прислужниците на родителите ѝ се грижеха за къщата с надеждата Анабел да се прибере. Пишеше от време на време само на Бланш. — Нямам семейство. Нямам причина да се върна.

— Сигурно имаш приятели — погледна я той загрижено. Тъжно му беше, че е сама. Толкова сърдечна, внимателна, грижовна — не допускаше, че няма приятели. — Израснала си сред хора. Сигурно са още там.

Думите му я върнаха към Хорти. Поклати глава. Не ѝ бяха останали приятели. Макар и изпълнен с добри намерения, Джосая се погрижи за това. Наивно смяташе, че постъпва правилно, като ѝ дава свободата, а всъщност я обрече. Единственият приятел, когото имаше сега, беше Марсей.

— Не. Всичко в живота ми се промени. Затова дойдох тук.

Но дори тя не знаеше дали ще остане. Сега не принадлежеше на никого, нямаше и дом. Единствената ценност в живота ѝ бе медицинското училище и така щеше да бъде през следващите пет години. Замъкът беше нейният дом; Ница — единственият ѝ град. Студентите в училището сега бяха единствените ѝ приятели, особено Марсей.

— Радвам се, че така си решила — заключи той. Повече не искаше да я разпитва.

— И аз се радвам.

Усмихна му се и двамата бавно се отправиха към замъка. Марсей се чудеше защо никой от колегите му не проявява романтичен интерес към нея, но трябваше да признае, че и Анабел сякаш им казваше: „Не се приближавайте прекалено много“; беше издигнала стена около себе си. Марсей го долавяше, макар да не разбираше причината. Струваше му се неестествено такава красива жена да се държи така дистанцирано. Според него тя заслужаваше добър мъж и той се надяваше, че Анабел ще да го намери.

Лятото в замъка им се стори много дълго. Посещаваха лекции и ходеха в болницата. Най-накрая, през август, им дадоха две седмици ваканция. Само Анабел остана в замъка; нямаше къде да отиде. Излизаше на дълги разходки и ходеше на пазар в Ница, но заради войната по магазините нямаше почти нищо. Все пак успя да обнови донякъде гардероба си, смени черните дрехи — вече не беше в траур за майка си. Един ден взе камиона на училището и отиде до Антиб и околностите му. Откри древна, красива църква от XI век. Следобедът беше прекрасен.

Пазарува, хапна в едно кафене и вечерта се върна в училището. Дори д-р Громон беше заминал. Анабел беше сама в замъка с двете прислужници. Изкара две спокойни седмици. Зарадва се, когато другите се върнаха — особено на Марсей. Всички бяха доволни от ваканцията. Само английският ѝ приятел Рупърт, който я беше тормозил в началото, се върна съсипан, защото брат му бе загинал във войната. И други нейни колеги вече бяха загубили свои близки — братя, братовчеди или приятели. Това им напомняше за хаоса и мъката, която цареше наоколо и разяждаше Европа.

Битката при Сомма продължаваше. Броят на жертвите растеше с всеки изминал ден. В средата на ноември най-сетне бойните действия при Сомма приключиха и всички си отдъхнаха с облекчение. След тежката битка, в която загиналите и ранените наброяваха повече от един милион, последва временен мир, но само десет дни по-късно немците за пръв път нападнаха Англия със самолети. Започваше нов стадий на войната и всички бяха ужасени. Около Коледа настъпи масова паника от загубите и постоянните атаки. Още двама студенти изгубиха братята си. В края на месеца д-р Громон събра всички в голямата зала, за да им прочете писмо от френското правителство. Всъщност това беше призив към всички медицински кадри да помогнат на фронта. Имаха нужда от тях в полевите болници из цяла Франция. Настъпи тишина. Д-р Громон ги остави сами да решават. Училищната управа ги пуска да заминат, а после автоматично щяха да ги приемат. От месеци различни болници му изпращаха писма, включително и една организирана пак от Елси Инглис, този път във Вилер-Котерет. Намираще се на около 50 километра североизточно от Париж, доста по-близо до фронта, отколкото беше Азниер и абатството Роайомон, където работи Анабел. И във Вилер-Котерет персоналят се състоеше предимно от жени. Анабел щеше да е добре дошла там.

По време на вечеря всички обсъждаха предложението. До сутринта половината бяха взели решение и един по един се явиха при д-р Громон. Щяха да заминат до няколко дни. Накрая останаха само четирима студенти. Анабел взе своето решение още първия ден. Със съжаление прекъсваше медицинското си образование, но нямаше друг избор. Струваше ѝ се твърде егоистично да остане.

— И ти ли ни напускаш? — попита я д-р Громон с тъжна усмивка.

Всъщност не се изненада. Напоследък започна много да я уважава. Един ден щеше да стане чудесен лекар, а до известна степен вече беше такава.

— Трябва — промълви тя. — Но ще се върна.

— Надявам се — увери я той искрено. — Къде ще постъпиш?

— В болницата на доктор Инглис във Вилер-Котерет.

— Пази се, Анабел. Чакаме те тук — повтори той.

— Благодаря — усмихна се тя и го прегърна нежно.

Опакова си багажа. Взе един куфар, а два остави в замъка. На другия ден почти всички, освен оставащите четирима, заминаваха.

Сбогуваха се, пожелаха си късмет и обещаха отново да се видят. Прощаването им с Анабел беше топло и по братски. Всички ѝ заръчваха да се пази.

Марсей я изпрати до влака преди самият той да замине. Беше единственият ѝ истински приятел и се бе държал мило с нея от самото начало. Още му беше благодарна за това.

— Пази се — повтори Марсей за пореден път, прегърна я и я целуна по двете бузи. — Надявам се всички да сме отново тук скоро.

— И аз.

Махаше му, докато различаваше фигурата му на перона. Не подозираше, че го вижда за последен път. Две седмици по-късно той загина, докато караше линейка, натъкнала се на мина. Беше първата жертва от студентите на д-р Громон, а Анабел загуби още един приятел.

17.

Анабел пристигна във Вилер-Котерет. Тук именно, на двайсетина километра от фронтната линия, където човек лесно можеше да чуе експлозиите, д-р Елси Инглис току-що бе открила своята болница. Тя бе по-голяма от онази в Азниер и в нея правеха несравнимо повече операции. По настояване на д-р Инглис и тук преобладаваше женският персонал — предимно францужойки и англичанки; Анабел беше една от трите американки. Този път разполагаше със стая, макар и малка, но имаше съквартирантка. Всичките им пациенти пристигаха от фронта. Жени караха линейки с ранени или умиращи войници направо от окопите. С тях пътуваше и лекар, за да окаже първа помощ. Най-тежките случаи, опасни за транспортиране, оставяха в лазарета почти на фронтната линия, но другите бързаха да откарат във Вилер-Котерет за операция.

Заради едногодишното ѝ медицинско образование и опита, натрупан от доброволния ѝ труд по болниците преди войната, зачислиха Анабел към линейките. Ползваше се с почти всички права на пълноправен лекар. Работеше по осемнайсет часа на ден. Бореше се всеотдайно да спасява ранените с подръчните материали и всички усвоени вече техники. Въпреки огромните ѝ усилия понякога ранените умираха дори на път за болницата.

Във Вилер-Котерет пристигна на Нова година — поредният работен ден за всички. Вече шест милиона души бяха загинали във войната. Понякога Анабел имаше чувството, че се опитват да изгребат океана не с чаша, а с напръстник. Нуждаещите се от лечение бяха толкова много. Някои никога нямаше да се съвземат от преживените ужаси. Медицинският персонал работеше при изключително тежки условия. След края на смяната всички бяха изтощени и изглеждаха като пребити. Независимо от трудностите и моментното униние, Анабел беше по-сигурна от всякога в желанието си да стане лекар. Сърцето ѝ се късаше при вида на цялото това страдание, но тя обожаваше работата си и я вършеше добре.

През януари президентът Уилсън, позовавайки се на неутралитета на Щатите, отказа да въвлече страната си във войната. Никой в Европа не разбираше защо американците не помагат на съюзниците си и не вярваше това да продължи дълго. Оказаха се прави. На шести април Америка обяви война на Германия. Щатите се включваха във войната, в която Антантата отчаяно се нуждаеше от помощта им. През следващите седмици и месеци американски момчета щяха да се сбогуват с родителите си, съпругите и приятелките си, да напуснат домовете си и да заминат на военно обучение. До два месеца щяха да отплават за Европа.

— Крайно време беше — отбеляза една от американките в болницата пред Анабел, когато в една късна вечер двете отиваха към трапезарията. С другата американка бяха медицински сестри. Тя знаеше, че Анабел учи за лекар. — Сестра ли си била преди войната? — любопитства.

Беше красива млада жена с тежък южняшки акцент. Казваше се Джорджиана и беше родена в Алабама. Но това нямаше никакво значение тук, както и аристократичното потекло на Анабел.

— Последната година учех в медицинско училище в Южна Франция.

Джорджиана остана впечатлена и двете побъбриха, докато отпиваха от редкия бульон. Храната не достигаше и Анабел бе отслабнала доста през четирите месеца, откакто беше тук. Дори ѝ беше трудно да повярва, че вече е април 1917 година и е във Франция от деветнайсет месеца. И двете жени се чувстваха смъртно уморени.

— Мислиш ли, че ще го завършиш?

— Надявам се — отвърна замислено Анабел.

Не си представяше какво би я спряло, стига да не загине.

— Ще се върнеш ли вкъщи, когато свърши войната?

Джорджиана не виждаше друга възможност. В Алабама имаше семейство: три по-малки сестри и брат. Анабел обаче не искаше да се върне в Ню Йорк. Там я чакаше единствено болка и наказание.

— Никого си нямам там. Мисля да остана.

Взе решение след продължително обмисляне. Чакаха я още пет години медицинско училище, а после смяташе да отиде да работи в Париж. С малко повечко късмет можеше да попадне дори при д-р Бре. Ню Йорк вече не можеше да ѝ даде нищо. А и щеше да се наложи да

учи още една година, за да практикува там. Почти беше убедена, че преживяното в Щатите вече е далеч назад зад гърба ѝ. Сега живееше съвършено нов живот. Тук никой не познаваше миналото ѝ, никой не подозираше, че е била омъжена. След няколко седмици щеше да навърши двайсет и четири години и един ден — след усилена работа и с известен късмет — ще бъде лекар. В Ню Йорк я чакаше само едно опетнено име, за което тя нямаше никаква вина.

Двете жени се разделиха; обещаха си да се видят отново и да побъбрят, ако някога имат време.

Третата битка при Шампан завърши катастрофално за французите. Отприщи се нов поток от ранени. Медицинският персонал беше изключително зает. Анабел постоянно докарваше войници от фронта. В първите седмици на май в редиците на обезкуражените французи често избухваха бунтове. Пристигаха и съобщения за революцията в Русия. Царят абдикира още през март. Но събитията далеч от окопите и фронта им изглеждаха като част от друг свят. Всички във Вилер-Котерет бяха прекалено заети с непосредствените си задачи, за да ги е грижа за друго.

Анабел забрави напълно рождения си ден. Една работна смяна преминаваше в друга и тя нямаше представа за датите. Чак седмица по-късно, когато ѝ попадна вестник, донесен от Париж, осъзна, че е станала на двайсет и четири. Месец по-късно, през юни, се развълнуваха от новината, че първите американски части са дебаркирали във Франция.

След три седмици, в средата на юли, американски батальон се установи на лагер в покрайнините на Вилер-Котерет. Към него се присъединиха британски части. Районът се оживи значително благодарение на американските и английските войници, които флиртуваха с местните момичета, а военната полиция постоянно ги измъкваше пияни от барове и локали, за да ги върне по частите им. Ако не нещо друго, поне внасяха известно разнообразие, а зад привидната грубост се криеха симпатични момчета.

Един ден, докато се връщаше с линейката от близката полева болница, Анабел забеляза американски войници да се разхождат с твърде млади французойки. Не беше в настроение да общува с никого, защото мъжът, когото караха към болницата във Вилер-Котерет, почина по пътя. Линейката мина край американците. Виждайки двете хубави

жени на седалката, те започнаха да махат и викат. За един кратък миг тя изпита огромно желание отново да чуе американска реч. Махна им в отговор и се усмихна. Един от униформените затича редом с камиона и преди да се усети какво прави, тя го поздрави:

— Здравсти.

— Американка ли си?

Шофьорката на линейката — францужойка, спря и му се усмихна. Младият офицер ѝ се стори мил.

— Да — отвърна Анабел.

— Кога пристигна? Очаквах медицинските сестри да ни последват чак след месец.

Организацията на женските доброволни отряди изискваше повече време, отколкото мобилизирането на мъжете.

Бостънският му акцент я накара да се почувства приятно — все едно си беше вкъщи.

— Тук съм от две години — усмихна се сърдечно тя. — Вие, момчета, закъсняхте.

— Може, но ще изритаме Хансовците откъдето са дошли. Запазихме най-хубавото за края. Откъде си?

— Ню Йорк.

— Аз съм от Бостън — потвърди той.

Тя долови миризмата на алкохол. Извън лагера повечето доста пиеха. Имаха основание. Пиеха и задяваха всяко момиче по пътя си.

— Така си и помислих — каза тя и направи знак на колежката си да тръгват. Не биваше да се бавят. Отзад возеха мъртвец. — Късмет.

— И на теб — пожела ѝ той и отстъпи.

На път към болницата я обзе носталгия. Липсваше ѝ всичко родно, за което си забраняваше да мисли. Помогна да отнесат мъртвия в моргата. Щяха да го погребат на хълма при безброй други като него. Предстоеше да уведомят семейството му. Нямаше как да пращат телата у дома. Бяха прекалено много.

Вечерта, след като свърши дежурството ѝ, Анабел излезе на разходка. Мислеше за американците, които видя следобед. Този ден всички мъже, докарани от фронта бяха починали. Случваше се и друг път и винаги ѝ действаше много потискащо. Тя беше разстроена — момчетата бяха толкова млади, а някои даже по-малки от нея. Дори много от сестрите бяха по-млади от нея. На двайсет и четири, с

едногодишно обучение по медицина зад гърба си, тя вече не се чувстваше младо момиче. През последните няколко години преживя прекалено много трудности, сблъска се с прекалено много болка.

Разхождаше се, мислейки за някогашния си живот в Щатите. Вървеше с наведена глава и неусетно се приближаваше към помещението, където се намираше стаята ѝ. Минаваше полунощ, а беше на крак от шест сутринта. Уморена и разсеяна, тя се стресна от подвикване на английски:

— Хубавице, какво правиш навън сама?

Извърна се и с изненада видя английски офицер да върви по пътеката. Явно бе изоставил другарите си в близкия бар. Беше привлекателен мъж на нейните години, но доста пиян. Тя не се изплаши, особено след като видя, че е офицер. През последните две години ѝ се случваше да се сблъсква с мнозина пияни мъже, но умееше да се оправя с тях.

— Най-добре е да се прибереш в лагера — заяви тя делово, но усмихната. — Върви натам. — Посочи към административните сгради. — Някой ще те откара.

Беше обичайна практика и като се има предвид, че е офицер, едва ли щеше да има затруднения. Понякога се държаха по-строго с пияните войници, но на офицерите отдаваха дължимото. По отличителните знаци разбра, че е лейтенант, а акцентът му издаваше, че е аристократ, което не му пречеше да се държи нестабилно на краката си като всеки пиян.

— Не желая да се връщам в лагера — заяви упорито той. — Предпочитам да съм с теб. Какво ще кажеш да пийнем нещо? Каква си впрочем? Сестра?

Гледаше я високомерно и се мъчеше да се съсредоточи.

— Имам известно медицинско образование и познания и ще се наложи да ги упражня върху теб, ако не легнеш някъде да си починеш.

Той имаше вид на човек, който всеки момент ще припадне.

— Чудесна идея. Предлагам да си легнем заедно.

— Изключено — отвърна тя хладно.

Чудеше се дали да не го остави да се оправя сам. Наоколо нямаше хора, но не беше далеч от стаята си. Всички се бяха прибрали да почиват, с изключение на нощната смяна и шофьорите на линейки.

— Ти какво си въобразяваш? — опита се да я хване, но тя отстъпи назад. Той се препъна и едва не падна. Все пак се задържа на крака и я изгледа гневно. — Ти си никоя — продължи все така завалено, но в тона му се появи заплаха. — Баща ми е граф Уиншир, а аз съм лорд Хари Уиншир.

— Радвам се да го чуя, ваше благородие — отвърна тя учтиво, отдавайки дължимото на ранга и титлата, — но се върни в лагера, преди да пострадаш. Лека нощ.

— Кучка! — процеди през зъби, докато тя минаваше край него.

Той ставаше неконтролируем под влиянието на алкохола. Не се страхуваше от него; беше се справяла и с по-тежки случаи, но нямаше смисъл да рискува. Преди обаче да направи крачка, той я сграбчи, извърна я към себе си и се опита да я целуне. Тя го отблъсна решително, но остана изненадана от силата му, независимо че е толкова пиян.

— Престани! — отсече тя.

В следващия миг ръката му се оказа върху устата ѝ и той я повлече към тъмния вход на близката барака. Ръката му така силно притискаше устата ѝ, че тя не можеше да пищи. Тя се извиваше като котка, ала той успя да я повали на земята и да легне отгоре ѝ. Със свободната си ръка започна да вдига полата ѝ нагоре и да къса бельото ѝ. Не вярваше, че това ѝ се случва. С всички сили се опитваше да го отблъсне, но беше дребна и слаба, а той — едър и силен. Тя виждаше единствено черната ярост в очите му. Не сваляше ръка от устата ѝ и тя издаваше само приглушени звуци, които никой не можеше да чуе. Очите ѝ се изпълниха с ужас. Разкопчал панталона си, той вече я притискаше с тялото си към земята. Онова, което така и не направи с Джосая, този пиян непознат ѝ го стори със сила. Опита с всички сили да го спре, но не успя. Разтвори краката ѝ и проникна напористо в нея. Тя не преставаше да се бори, но той я притискаше все по-силно. При всяко проникване тя трепваше от болка. След секунди всичко свърши. Той се надигна, а тя остана да лежи върху земята като парцалена кукла. Сега вече нямаше сили дори да изпищи; а и беше страшно изплашена. Извърна глава, повърна и сподави надигналото се ридание. Той си закопча панталоните и я изгледа презрително.

— Ако кажеш на някого ще те убия. Винаги ще повярват на мен, а не на теб.

Тя допускаше, че е така. Независимо от думите ѝ никой не би дръзнал да му се противопостави, а още по малко да го накаже — той бе не само офицер, но и благородник. За него изнасилването не означаваше нищо, но тя загуби по нелеп начин непорочността си, която след двегодишен брак не ѝ отне мъжът, когото обичаше. Той си тръгна, а тя се сви и заплака. Мина доста време преди да се надигне и да се отправи към стаята си. По пътя спря, за да повърне отново. Беше благодарна, че никой не я видя. Искаше да се скрие някъде и да умре. Най-последно се добра до банята; изпита благодарност, че и там не завари никого. Изми се, доколкото може. По краката и полата ѝ имаше кръв, защото беше девствена. Не че за онзи тип имаше значение; тя беше поредната жена, с която се бе забавлявал.

Той беше прав: ако се опита да се оплаче на някого, няма да я чуят. Всеки ден момичета твърдяха, че някой войник ги е изнасилвал, но никой не предприемаше нищо. Ако настояваха пред властите или военния трибунал, само ги унижаваха и опозоряваха допълнително; никой не им вярваше. Войната бушуваше наоколо и жена, изнасилена от британски офицер, щеше да бъде най-малката грижа на всички. Сега ѝ оставаше само да се моли да не е бременна; дано не я сполети такава жестока съдба. Докато лежеше в леглото и хлипаше, Анабел си мислеше за Джосая. Навремето имаше едно желание: да му роди деца, но вместо това този негодник я изнасили, а тя не можеше да предприеме каквото и да било; не ѝ оставаше нищо друго, освен да забрави сполетелия я ужас.

18.

През септември немците здравата биеха руснаците.

Във Вилер-Котерет на Анабел се случи най-лошото. Нямахше менструация и установи, че е бременна. Недоумяваше какво ще прави. На кого да каже? Как да прекъсне бременността? Помисли за аборт, но нямаше представа към кого да се обърне, а и беше опасно. Откакто пристигна две сестри от болницата починаха при аборт. Анабел не искаше да рискува. Предпочиташе да се самоубие, но не събираше смелост. А не искаше бебето на онова чудовище! Доколкото успя да пресметне, щеше да роди през април. Ще се наложи да напусне болницата, щом започне да й личи. За щастие засега не се забелязваше. Работеше по-усилено от всякога, мъкнеше ранени, тежко оборудване, кандилкаше се по изровените пътища с линейката. Молеше се природата да е милостива към нея и да пометне, но с течение на времето ставаше ясно, че това няма да стане. Талията ѝ започна да наедрява. Крадеше парчета чаршафи от операционната и се стягаше с тях. Едва дишаше, но реши да работи, докато може. А и нямаше представа къде ще отиде след това.

По Коледа още не ѝ личеше, но вече усещаше бебето да мърда в нея. Повтаряше си, че има всички основания да го мрази, но не се получаваше. Бебето беше така невинно, както и тя, независимо от ненавистта ѝ към баща му. Мина ѝ през ум да се свърже с него и да го накара да поеме отговорността, но припомняйки си го от онази нощ, беше сигурна, че той ще отрече. А и кой знае колко жени беше изнасиллил преди и след това? Тя е жена, която носи незаконно дете, и никой за миг няма да го е грижа, че е била изнасилена.

През януари още работеше. Беше в шестия месец, но препасваше наедрялата си фигура с престилка. Коремът ѝ още не я издаваше. Тя продължаваше да се стяга, а и почти не беше наддала — от грижи и тревоги ядеше много малко. От кошмарната юлска нощ насам беше в дълбока депресия, но с никого не сподели нищо.

Един студен дъждовен ден, поела извънредно дежурство, работеше в следоперационното отделение и чу някакъв английски офицер и сержант да разговарят помежду си. Наскоро и двамата били останали инвалиди. Застина на място, когато споменаха името Хари. Можеше да е всеки, но само след миг последваха съжаления за ужасната загуба на Хари Уиншир, който бил добър човек и щял да им липсва. Искаше да се обърне и да им изкрещи, че не е добър, а истинско чудовище. Залитайки излезе от отделението и вдиша дълбоко студения въздух, защото имаше чувството, че ще се задуши. Бебето ѝ завинаги щеше да остане без баща. Но може би така е по-добре. Изведнъж я обзе ужас и припадна в калта. Две сестри я видяха и дотичаха. Хирургът, който излизаше от отделението, също спря до тях. Както обикновено, всички се опасяваха от холера, но след като я докоснаха, се успокоиха, че няма треска. Отдадоха случилото се на изтощителната работа, недояждането и недоспиването — състояние, от което всички страдаха от години.

Докторът помогна да я отнесат вътре. Тя дойде в съзнание докато я полагаха върху носилката. Беше мокра до кости от дъжда, а престилката ѝ бе прилепнала към тялото. Започна да се извинява, задето им създава грижи. Опита се да стане, но отново припадна. Тогава лекарят избута носилката в една малка стая и затвори вратата. Не познаваше добре Анабел, но често я беше виждал.

Попита я дали е болна от дизентерия, но тя отрече. Работела от рано сутринта, а не била яла почти нищо от предишния ден. Насили се да му се усмихне, но не го заблуди. Лицето ѝ беше бяло като престилката. Попита я за името ѝ.

— Госпожице Уортингтън, според мен си преуморена. Най-добре си почини няколко дни и се опитай да се съвземеш. — В болницата никой не бе почивал от месеци, но тя знаеше, че дните ѝ тук са преброени. Коремът ѝ се издуваше все повече и трудно го прикриваше дори със стегнатите превръзки. — Има ли нещо друго за здравето ти, което не споделяш? — попита той загрижено.

Особено се притесняваше да не би някой от медицинския персонал да разпространи инфекциозно заболяване, да отприщи епидемия или да умре било от преумора, било от прикривана болест. Отдадени на работата си, мнозина лекари и сестри криеха, когато са

болни. Опасяваше се, че и нейният случай е такъв. Изглеждаше ужасно.

— Не, добре съм — настоя тя, но той забеляза сълзите в очите ѝ.

— И както си добре, така припадна два пъти? — отбеляза той нежно.

Подозираше, че има още нещо, но долавяше решението ѝ да не го сподели. Беше недохранена като всички други. Помоли я да легне, за да я прегледа. Щом се изтегна, той забеляза изпъкналия ѝ корем. Внимателно постави ръце върху него и напипа издутината, която тя криеше толкова дълго. — Според мен проблемът е от това — обяви той, а тя се изправи смутена и нещастна. — Кога очакваш да родиш?

Не му отговори веднага. Искеше да обясни как се е случило, но не смееше — едва ли той или някой друг щеше да ѝ повярва. Знаеше как е. Жени твърдяха, че са били изнасилени, а всъщност са имали извънбрачна връзка. Защо да повярват точно на нея? Както пазеше тайната на Джосая, за да не опетни името му, въпреки че я заряза, по същия начин сега трябваше да запази и тайната на лорд Уиншир.

— През април — промълви тя отчаяно.

— Доста дълго си успяла да го запазиш в тайна. — Развърза престилката, разхлаби полата при талията и вдигна блузата. Ужаси се, когато видя колко здраво се е стегнала. — Нищо чудно, че не можеш да дишаш. Скоро ще трябва да преустановиш работа. А бащата? — попита той внимателно.

— Мъртъв е — прошепна тя. — Днес разбрах.

Не сподели обаче, че ненавижда Хари и почти се радва, че е мъртъв. Той не заслужаваше съчувствието ѝ. Не си даваше сметка колко ще се шокира лекарят, ако чуе признанието ѝ.

— Ясно. Ще се прибереш ли вкъщи?

— Не мога — отвърна тя кратко.

Как да му обясни, че вече е нежелана и в Ню Йорк, и в Нюпорт? Ако се върне бременна, ще бъде съсипана завинаги.

— Значи трябва да ти намерим място, където да живееш. Да се опитам ли да потърся семейство, което ще те приеме? Би могла да помагаш при гледането на децата им.

Анабел поклати глава. Мислеше по въпроса, откакто коремът ѝ започна да наедрява. Не можеше да се върне в медицинското училище; поне засега. Оставаше ѝ само онова място в района на Антиб, близо до

древната църква, където ходеше да си откъдне. Смяташе да наеме там малка къща и да се скрие, докато роди бебето. После или ще се върне на работа, или ще продължи да учи. От друга страна ѝ беше трудно да си представи как ще се върне близо до фронтовата линия с бебе, но нямаше на кого да го остави. Пред нея възникваха много въпросителни, но отказа предложението на лекаря. Сама ще измисли какво да прави. А и той нямаше откъде да знае, че разполага с финансови възможности да наеме или дори да купи къща.

— Благодаря, ще се справя.

— Не отлагай прекалено — посъветва я той, продължавайки да се чуди как е опазила бременността си в тайна толкова дълго.

— Няма — обеща тя. — Благодаря — повтори тя с насълзени очи, когато я потупа по рамото за кураж.

Излезе от стаята. Двете млади сестри я чакаха отвън, за да разберат как е.

— Добре е — увери ги лекарят с усмивка. — Всички работите прекалено много тук. Посъветвах я да си почине малко, преди да хване холера и да причини епидемия.

Усмихна им се мило, погледна Анабел многозначително и ги остави. Двете жени я изпратиха до стаята ѝ и тя прекара следобеда там. Лежеше в леглото и мислеше: прав е. Скоро трябва да се махне, и то преди всички да разберат в какво състояние е и така отново да изпадне в немилост, макар и не по своя вина.

Анабел остана във Вилер-Котерет до първи февруари и със съжаление обяви, че напуска. Обясни, че се връща в медицинското училище в Ница. Никой не възрази. Изкара при тях четиринайсет месеца. Оставяйки ги, се чувстваше като предател, но нямаше друг избор.

Денят, когато напусна болницата, беше тежък за нея. Качи се на влака за Ница и пътува дотам два дни, защото минаваха по заобиколен маршрут и имаха дълги престои по гарите.

В Ница най-напред отиде в бижутериен магазин и си купи златна брачна халка. Постави я на пръста си, а продавачът — възрастен мил мъж, я поздрави и ѝ изказа благопожелания. Излезе от магазина почти разплакана. Смяташе да се придържа към легендата, че е вдовица и

мъжът ѝ е загинал на фронта. Нямаше причина да не ѝ вярват. Изглеждаше почтено, а и сега не бяха малко вдовиците, някои от които родили след смъртта на съпрузите си. Анабел беше една от многото пострадали от войната.

Нае стая в малък хотел в Ница и си купи черни дрехи няколко размера по-големи от обичайното. Махна притискащите я превръзки и се изненада колко голям е коремът ѝ. Не беше наедряла колкото Хорти, но беше очевидно, че очаква бебе. Вече нямаше причина да крие този факт. С халка на пръста и черна рокля на вдовица приличаше на почтената жена, каквато всъщност беше, а хората откриваха в очите ѝ неподправена тъга.

Искаше ѝ се да посети д-р Громон в медицинското училище, но не намираще сили. По-късно ще го направи, заедно с бебето; ще разкаже, че е срещнала мъж, за когото се е омъжила, но той е убит. В момента всичко бе прекалено ново за нея. До появата на бебето не беше готова да се среща с когото и да било. А и още се притесняваше да обяснява защо не си е сменила името. Ще измисли нещо по-нататък. Засега ѝ предстоеше да си намери жилище. Отиде до Антиб и посети църквата, която толкова много харесваше. Разпита жената, която се грижеше за храма, дали наоколо не дават къща под наем.

— Едно семейство живееше тук преди войната — сети се тя. Говореше с тежък, южняшки акцент, а френският на Анабел, вече отлично усъвършенстван, не будеше никакво съмнение. — Върнаха се в Лион, а двамата им синове бяха убити. Не са идвали оттогава и не вярвам да го сторят. Момчетата им обожаваха това място. Сърцата им ще се разбият, ако се върнат.

Обясни на Анабел къде е къщата. Намираще се близо до църквата и приличаше по-скоро на лятна вила. За градината се грижеше възрастен мъж. Анабел го заговори. Поинтересува се дали къщата се дава под наем. Той се поколеба, но обеща да пише на собствениците, за да попита. Всички мебели и вещи били все още вътре. Това има ли значение за госпожата? Няма, увери го тя.

Видя, че е в напреднала бременност, а тя му обясни, че е вдовица и е готова да наеме къщата поне до края на годината. Кроеше планове да се върне в училището за есенния семестър или най-късно през януари. През септември бебето щеше да е на пет месеца и можеше да учи отново, стига да намери кой да се грижи за детето. Щеше да е

удобно да пътува от къщата до замъка, ако намери превозно средство. Остави адреса на хотела си. Градинарят пое ангажимент да я уведоми за решението на собствениците. Надяваше се на неговото благоразположение да ходатайства да ѝ дадат къщата.

На връщане към Ница прецени, че ако се наложи ще остане в хотела. Не е идеалното място за бебе, но беше чисто и кокетно. Къща щеше да е по-добрият вариант, но ако не намери подходяща, ще живее тук.

През следващите няколко дни постоянно се разхождаше из града. Обикаляше по плажа, хранеше се, доколкото е възможно добре и спеше. Чрез болницата се свърза с местен лекар и отиде на преглед. Представи се и пред него за вдовица от войната. Беше мил и внимателен. Уведоми го за намерението си да роди вкъщи. Опасяваше се да не срещне някои от лекарите, които познаваше от болницата, докато практикуваше там като студентка.

Един ден през март се върна от разходка и завари съобщение от Гастон — градинарят на къщата в Антиб. Искаше среща с нея. Новината я зарадва. Собствениците с радост ѝ даваха къщата под наем. След време дори можеха да ѝ я продадат, но още не бяха готови. Както той подозираше, къщата пазеше прекалено много и все болезнени за тях спомени. Засега с готовност я даваха под наем за шест месеца, а по-късно щяха да си помислят. Гастон предложи да я разведе. Обстановката я очарова. Трите спални — едната голяма и слънчева, и двете по-малки, разполагаха с обща баня, но това не я притесняваше. Хареса ѝ огромната вана в старомодната, но облицована с плочки баня. Долу имаше всекидневна, трапезария и остъклена зимна градина, от която се излизаше на верандата. Размерите на къщата отговаряха напълно на изискванията ѝ — имаше място за нея, за бебето и евентуално за младо момиче, което да ѝ помага при отглеждането на детето по-късно. Засега искаше единствено да е сама.

Писа писмо на собствениците, че приема условията им, а банката ще има грижата да прехвърли парите. Гастон се радваше искрено: къщата отново ще се оживи, съпругата му с удоволствие ще се захване с почистването, а по-късно и с грижите за бебето. Анабел му благодари и още същия следобед отиде в банката в Ница. Представи се на управителя и го помоли да изпрати телеграма до нейната банка, за да съобщи къде се намира. В Ню Йорк се нуждаеха единствено от адрес,

където да пратят парите, защото беше вече закрила сметката си във Вилер-Котерет. Нямаха представа защо е в Ница и какво прави там, а тя се чудеше колко ли бебето е родила вече Хорти. Старата ѝ приятелка продължаваше да ѝ липсва. Смяташе, че предателството на Хорти е от малодушие. Затова Анабел се тревожеше за нея, макар че никога вече нямаше да са приятелки, дори един ден да се върне. Прекалено много неща се бяха случили междуременно.

Анабел се нанесе в къщата в Антиб на четвърти април. Лекарят очакваше бебето да се роди скоро, макар и да не можеше да определи точно кога. Анабел беше вече наедрияла. Всеки ден се разхождаше бавно по хълмовете, посещаваше църквата и се възхищаваше на красивата гледка. Флорин, съпругата на Гастон, чистеше и от време на време готвеше. Анабел прекарваше вечерите като четеше старите си медицински книги. Продължаваше да изпитва смесени чувства към детето. Нямаше начин да забрави насилието, с което бе заченато, но пък съдбата предопредели да са заедно. Обмисляше дали да не се свърже със семейството на лорда, за да ги държи в течение, но прецени, че не им дължи нищо. А ако бяха като сина си, не желаше да има нищо общо с тях. Тя и бебето щяха да са заедно и не им трябваше никой друг.

През третата седмица на април Анабел предприе обичайната си дълга разходка, спря при църквата, както правеше винаги и седна на пейката, за да се наслади на гледката. Беше запалила свещ за майка си и се беше помолила за Джосая. Вече две години нямаше вест от него и не знаеше дали с Хенри са още в Мексико или са се върнали в Ню Йорк. След като я изостави не поддържаше връзка с нея. Предостави ѝ свободата да води нов живот, но едва ли имаше представа на какви изпитания, макар и неволно, я подложи.

Върна се в къщата по залез. Не преставаше да мисли за Джосая, за Хорти, за майка си, за баща си и Робърт Сякаш бяха наоколо. Прибра се и отиде в спалнята да си легна. Флорин си беше тръгнала. Анабел заспа. За своя изненада се събуди посред нощ. Гърбът ѝ болеше, остра болка раздра корема ѝ. Веднага разбра какво става. Нямаше кой да повика лекар, а не разполагаше с телефон. Докато лежеше сама в къщата не се изплаши. Все щеше да се оправи. Но нощта напредваше, а болките се засилваха. Струваше ѝ се жестоко от страна на съдбата: зачена така мъчително, а сега отново страда, докато

ражда това дете без баща, когото и без това не искаше. През всичките години, когато копнееше за дете от Джосая, никога не ѝ бе хрумвало, че ще роди по този начин.

Трепереше и се гърчеше при всяка контракция; здраво стискаше чаршафите. Призори видя слънцето да изгрява; по това време вече кървеше обилно. Болките ставаха непоносими. Имаше чувството, че се дави и ще умре. Сети се какви ужаси разправяше Хорти за мъчителните си раждания. Започваше да се паникьосва, когато Флорин се появи на прага. Анабел лежеше на леглото с див поглед и беше неспособна да говори...

Флорин бързо влезе в стаята, отметна завивките и постла стари чаршафи под нея. Говореше ѝ нежно и успокоително, уверяваше я, че всичко върви добре. Погледна я и обяви, че вижда главата на бебето.

— Не ме интересува главата — простена Анабел нещастно. — Искам да излезе.

В този миг изпищя; бебето сякаш тръгна напред, но пак спря. Флорин слезе долу и изпрати Гастон да доведе лекаря. Не очакваше бърз развой. От други раждания знаеше, че понякога всичко продължава много дълго. Лошото тепърва предстоеше. Засега онова, което зърна от главицата на бебето, беше колкото монета.

Анабел лежеше и плачеше, а Флорин бършеше челото ѝ с влажни, ухаещи на лавандула пешкири. В един момент Анабел ѝ забрани да я докосва. Стенеше от болка. Стори ѝ се, че мина цяла вечност преди лекарят да дойде. Идваше от друго раждане — на бял свят се бяха появили близнаци. Пристигна при Анабел в два следобед, но нямаше особен напредък, макар болките да ставаха по-силни.

Прегледа я и остана доволен.

— Много добре върви — окуражи той пациентката си, която не преставаше да вие от болки. — Май ще имаме бебе преди вечеря.

Тя го погледна ужасена. Не можеше да понася повече тази агония. Лекарят каза на Флорин да постави възглавници зад гърба ѝ и нареди на Анабел да разтвори крака. Главата на бебето се подаваше повече и той обясни на родилката колко е важно сега да напъва по-силно. Лицето ѝ почервения до краен предел и в следващия миг главата изскочи. Анабел пищеше и напъваше, докато бебето излизаше от утробата ѝ.

В следващия миг се чу жално проплакване и едно личице грейна пред тях. Анабел се смееше и плачеше едновременно, а Флорин възкликна от вълнение. Лекарят отрязва пъпната връв, Флорин зави бебето в одеяло и го подаде на майката. Беше момиченце.

— О, толкова е красива — промълви Анабел, докато сълзите се стичаха по страните ѝ.

Малкото същество беше прекрасно. Лекарят се оказа прав: тя роди към шест часа; по неговите думи всичко е минало добре за първо раждане. Анабел не можеше да ѝ се нагледа. С безкрайна нежност притисна детето към гърдите си. Малкият ангел в ръцете ѝ беше единствената ѝ роднина на този свят и си заслужаваше всичките болки, които сега ѝ се струваха незначителни.

— Как ще се казва? — попита лекарят.

— Консуела — отвърна Анабел. — На майка ми.

После нежно се наведе и целуна главичката на дъщеря си.

19.

Бебето беше в чудесно състояние: здраво, жизнено, щастливо и не създаваше грижи на майка си; същински ангел, появил се на този свята и попаднал в ръцете на Анабел. Тя никога не бе очаквала, че така силно ще го обикне. Всякакви мисли за нежелания баща изчезнаха в момента на раждането. Сега момиченцето принадлежеше на Анабел и на никого друго.

Анабел се появи при д-р Громон в медицинското училище през юли, малко след началото на втората битка при Марн. Откакто напусна Вилер-Котерет броят на загиналите драстично се беше увеличил. След раждането на Консуела тя си даваше сметка, че не е възможно да се върне на фронта. Не желаше да се разделя с нея, а не искаше да я води там — не биваше да рискува, като я излага на опасността да заболее. Въпреки угризенията, че няма вече да може да помага, Анабел съзнаваше колко е важно да бъде до бебето. Флорин предложи да се грижи за детето, ако реши да се върне на фронта, но тя не можеше да се откъсне от бебето за час, какво оставаше да не го вижда месеци наред? За момента реши да остане в Антиб.

Искаше да завърши медицинското училище и се надяваше да уреди връщането си там. Внимателно обмисли разказа си за пред д-р Громон: омъжила се за британски офицер скоро след като пристигнала във Вилер-Котерет. Пазели го в тайна от семейството му и щели да им го съобщят, когато отидат в Англия, но него го убили. Понеже никой не знаел за брака, решила да запази моминското си име в знак на почит към рода Уортингтън. Д-р Громон даде вид, че вярва на историята ѝ, отбеляза колко е красиво бебето и се съгласи тя да използва къщичката в градината на замъка, за да живее там с малката, когато започне семестърът през септември. Сега в медицинското училище се обучаваха девет студенти, трима от които — нови. Със съжаление д-р Грамон ѝ събщи, че седем от предишните ѝ колеги не са между живите. Зарадва се на Анабел — здрава и още по-красива след раждането. Изглеждаше и по-женствена. През пролетта навърши

двайсет и пет. Тя беше в готовност да продължи образованието си, независимо че щеше да бъде на трийсет, когато стане пълноправен лекар. Нямахше търпение да започне. До началото на семестъра оставаха шест седмици.

Анабел реши да запази къщата в Антиб и да ходи там при възможност. Някой трябваше да се грижи за Консуела, докато е на лекции. Нае Бриджит — младо момиче, което щеше да живее с тях в къщичката, която д-р Громон ѝ предостави срещу минимален наем. Всичко се уреждаше чудесно.

В определения ден през септември Анабел, бебето и Бриджит пристигнаха в замъка. Настаниха се в къщичката и на следващия ден Анабел тръгна на лекции. Вълнуваше се и се чувстваше неимоверно щастлива: имаше безкрайно обичната си Консуела и отново учеше любимата си медицина. Сега се оказа значително по-лесно да работи в болницата в Ница. Натрупаният опит в абатството и Вилер-Котерет си казваше думата.

Войната бушуваше и през септември. По същото време избухна страхотна грипна епидемия и в Европа, и в Щатите. Покосяваше и цивилни, и военни. Хиляди умираха, особено деца и възрастни.

Най-накрая, на единайсети ноември в единайсет часа сутринта сраженията бяха преустановени. Войната, покосила Европа през повече от четири години и отнела петнайсет милиона жертви, свърши.

Когато научи новината, Анабел силно притисна до гърдите си своето бебе и се разплака.

20.

С приключването на войната животът на хората постепенно започна да се нормализира. Войници се завръщаха по родните си места, женеха се за старите си или за нови любими, някои започваха отново предишната си работа. Осакатени и пострадали имаше навсякъде; придвижваха се с патерици или в инвалидни колички. На моменти изглеждаше, че половината от населението на Европа е осакатено, но хората се радваха, че поне бяха живи. А онези, които не се завърнаха, ги оплакваха. Анабел често мислеше за загиналите си състуденти. Марсел ѝ липсваше; липсваше ѝ дори Рупърт, който я тормозеше така безмилостно в началото, но с когото после станаха близки приятели.

Непрекъснато пристигаха нови студенти. Скоро наброяваха шейсет. Мечтаеха да станат лекари и да помагат на света. Анабел продължаваше да е единствената жена. Всички бяха влюбени в Консуела. Първия си рожден ден тя отпразнува, обкръжена от шейсет боготворящи я бъдещи медици, а на следващия ден направи първите си стъпки. Спечели сърцата на всички, включително и на строгия понякога д-р Громон. Беше на година и половина, когато майка ѝ започна третата година от своето медицинско образование. Анабел старателно я пазеше от срещи с непознати, защото безмилостната грипна епидемия, покосила вече няколко милиона души продължаваше.

Медицинското училище се превърна в идеален дом за Анабел и Консуела. Шейсет любящи чичовци се суетяха около малката при всяка възможност; носеха ѝ дребни подаръци, играеха с нея и постоянно някой я държеше на ръце или я люлееше в скута си. Животът на детето беше много щастлив.

Наложи се Анабел да се раздели с къщата в Антиб, защото собствениците решиха да я продадат. Сбогува се с тъга с Гастон и Флорин. В момента къщата на територията на замъка я устройваше, а и Бриджит ѝ помагаше.

С годините Анабел се питаше понякога дали да не се свърже със семейството на лорда. Сега, когато Консуела растеше, се чудеше дали родителите му не биха искали да установят своеобразна връзка със сина си чрез дъщеря му. Но не събираше сили да го направи; не желаше да дели Консуела с никого. Детето приличаше изцяло на нея, сякаш никой друг не е допринесъл за появата му. Всеки, който я видеше, възкликваше, че Консуела е „одрала кожата“ на Анабел.

Годините, докато учеше, отлетяха бързо и неусетно. Беше изключително заета и посветена, а ето че изведнъж този период свърши.

В един и същи месец Анабел навърши трийсет и се дипломира в медицинското училище на д-р Громон. През април Консуела беше станала на пет. Завършването на училището и напускането на къщата, където живяха тъй дълго, се оказа и вълнуващо, и болезнено събитие. Анабел реши да замине за Париж; беше установила връзка с най-старата болница в града, която се намираше близо до Нотр Дам. Възнамеряваше да отвори свой кабинет като общопрактикуващ лекар. Искаше ѝ се да работи при д-р Дьо Бре, но той беше починал предишната пролет. Месец преди да завърши прекъсна и последната ѝ връзка с родината. В делови порядък президентът на банката на баща ѝ съобщи, че Джосая е починал в Мексико през февруари, а Хенри Орсън — скоро след това. Препращаше ѝ и писмо, оставено от Джосая за нея.

Смъртта му и писмото събудиха стари спомени и тя дълбоко се натъжи. Бяха минали осем години от раздялата им. Писмото му, нежно и носталгично, беше писано малко преди края. Бил щастлив в Мексико с Хенри, но не преставал да мисли за нея с любов и съжеляваше за онова, което ѝ е причинил. Надяваше се да е намерила щастието си и да му е простила. Докато четеше изпита чувството, че светът, в който израсна и който споделяше с него, вече не съществува. Вече нищо не я свързваше с родината. Животът ѝ щеше да продължи във Франция — с детето ѝ и с избраната професия. Всички мостове назад бяха изгорени. В Щатите ѝ оставаше единствено къщата в Нюпорт — празна от осем години, за която още се грижеха част от старите прислужници на родителите ѝ. Съмняваше се, че някога пак ще я види, но сърцето не ѝ даваше да я продаде, а и не се налагаше. Наследените от родителите ѝ средства подсигуряваха и нейното бъдеще, и бъдещето на Консуела.

Един ден, когато събере кураж, ще продаде вилата, но сега нямаше сили. Също както не намираше сили да се свърже с родителите на блудния лорд. Заедно с Консуела живееха сами в своя свят.

Мъчително се раздели с медицинското училище и приятелите си. Младите лекари щяха да се разпръснат из цяла Франция. Мнозина оставаха на юг, а единственият, който заминаваше за Париж не ѝ беше особено близък. През всичките години, прекарани в Европа, не създаде романтична връзка. Първоначално беше прекалено заета в грижи за ранените, а после ученето и детето я погълнаха изцяло. Беше изпълнена с достойнство млада вдовица, която искаше да се посвети на професията си. В живота ѝ нямаше място за друг човек и нещата я устройваха такива, каквито бяха. Джосая разби сърцето ѝ, а бащата на Консуела — живота ѝ. Не желаше мъж до себе си; искаше единствено дъщеря си. Нуждаеше се само от Консуела и работата си.

През един юнски ден Анабел и Консуела се качиха на влака за Париж. С тях беше и Бриджит, очарована от пътуването до столицата. Анабел не беше стъпвала в Париж от години и с изненада откри един изпълнен с оживление град. Пристигнаха на Лионската гара и взеха такси до един хотел на левия бряг, където Анабел беше резервирала стаи. Д-р Громон ѝ го препоръча като подходящ за самотни жени с дете. Предупреди я и за опасностите в Париж. Анабел забеляза, че шофьорът им е руснак с аристократична осанка. Сега, след болшевишката революция и убийството на царското семейство, много руски благородници живееха в Париж и работеха каквото им падне.

Фактът, че в хотела се регистрира като д-р Уортингтън я изпълни с приятно вълнение. Очите ѝ засияха като на дете. Тя бе красива млада дама, но когато играеше с Консуела отново заприличваше на момиче. Под младежкия дух се криеше отговорна, сериозна жена, на която хората можеха да разчитат и да поверят грижата за здравето и живота си. Докато учеше отношението ѝ към пациентите изпълваше състудентите ѝ със завист и печелеше уважението на професорите, а д-р Громон знаеше, че от нея ще излезе отличен лекар и, името ѝ ще бъде чест за училището му.

Настаниха се в хотела; д-р Громон щеше да изпрати вещите им по-късно, когато си намерят къща. Анабел търсеше подходящо място, където да отвори лекарски кабинет.

На другия ден след пристигането им тя отиде в болницата, за да се договори да препраща там от кабинета си пациенти, когато се нуждаят от болнично лечение, а Бриджит заведе Консуела в Люксембургската градина. По-късно, когато се срещна с майка си в хотела, красивото русо момиченце изръкопляска възторжено и обяви развълнувано:

— Видяхме камила, мамо! Исках да я поядя, но не ми разрешиха.

Нацупи се натъжена, но веднага се разсмя. Беше лъчезарно дете.

Благодарение на препоръката от д-р Громон болницата се съгласи Анабел да препраща пациенти при тях. Това беше важна крачка за нея. Заведе Консуела и Бриджит на специална вечеря, за да отпразнуват успеха, а после пак руснак ги разведе на разходка с такси из Париж, за да разгледат забележителностите. Беше много по-различно в сравнение с впечатленията на Анабел, когато пристигна тук с разбито сърце по време на войната. Започваше съвършено нов живот, който постигна с усилен труд.

Прибраха се в хотела в десет часа. Консуела заспа още в таксито. Анабел нежно я пренесе на ръце и я настани в леглото. После отиде в своята стая и през прозореца огледа нощен Париж. Не се бе чувствала така млада и развълнувана от години. Нямаше търпение да започне работа, но първо ѝ предстоеше да намери къща.

През следващите три седмици имаше чувството, че е огледала всички къщи в Париж. Бриджит водеше Консуела из парковете на града, а вечер трите излизаха заедно да вечерят. Анабел не се бе забавлявала така от години.

Между огледите пазаруваше. Купуваше нови тоалети; достатъчно строги, за да подхождат на лекарка, но и достатъчно елегантни, за да прилича на парижанка. Това ѝ напомни за времето, когато заедно с майка ѝ пазаруваха за чеиза ѝ, и тя разказа на дъщеря си как е било. Момиченцето обожаваше да слуша за баба си, дядо си и вуйчо Робърт. Това ѝ създаваше усещането, че принадлежи на повече хора, не само на майка си. Сърцето на Анабел винаги се свиваше при мисълта, че тя не може да осигури нормално семейство на дъщеря си. Но винаги повтаряше — щом са заедно това им е достатъчно. Консуела не пропускаше да добави, че им трябва и куче. Всички в Париж имаха и Анабел обеща и те да вземат, щом намерят къща. Бяха щастливи дни

за всички; Бриджит, хубаво момиче на двайсет и една години, флиртуваше с едно пиколо от хотела и много се забавляваше.

В края на юли Анабел започна да се отчайва. Не намираше подходяща къща. Попаднаше или на нещо прекалено голямо, или прекалено малко, без възможност за кабинет, където да приема пациенти. Най-накрая обаче откри идеалното място на тиха улица в шестнайсети район: малка елегантна къща с градина отпред и двор отзад, а в пристройката със самостоятелен вход можеше да се устрои отличен кабинет. Къщата беше в чудесно състояние и се продаваше чрез банка. Освен всичко това наблизо имаше парк, където Консуела да играе. На Анабел ѝ допадаше, че сградата излъчва достойнство, много подходящо за авторитета на един лекар.

Анабел веднага задвижи сделката, не оспори исканата цена и в края на август стана собственик на имота. Междувременно поръча мебели, спално бельо, сервизи и няколко прелестни антикварни шкафа за стаята на Консуела. Купи красиви предмети за своята стая и обзаведе стаята на Бриджит. За кабинета взе по-строги мебели. Септември мина в издирване на медицинско оборудване, поръча да ѝ напечатат рецепти и нае медицинска сестра за секретарка. Оказа се, че е работила в болницата в абатството на Роайомон, макар и не по времето, когато Анабел е била там. Елен, тиха, възрастна жена, имаше опит, придобит при няколко лекари преди войната и нямаше търпение да помогне на Анабел да установи практиката си.

В началото на октомври Анабел беше готова да отвори кабинета си. Отне ѝ повече време, отколкото очакваше, но искаше всичко да е изрядно. С разтреперани ръце закачи табелката на вратата и зачака чудото да се случи. Беше достатъчно само един пациент да мине през прага и новината щеше да се разпространи от уста на уста. Ако д-р Бре беше жив, щеше да ѝ препрати пациенти. Д-р Громон писа на неколцина познати лекари в Париж с молба да я препоръчат на пациенти, но това още не се беше случило.

През първите три седмици не се появи никой. Анабел и Елен седяха по цял ден една срещу друга, сякаш разполагаха с цялото време на света. Анабел ходеше всеки ден в къщата по обед, за да се нахрани с Консуела. Най-накрая, в началото на ноември, в кабинета ѝ влезе жена с изкълчена китка и мъж с лошо порязан пръст. Оттогава, сякаш по магически начин, чакалнята на Анабел не оставаше празна. Един

пациент я препоръчваше на друг. Не бяха тежки случаи; лесно се справяше, но понеже се отнасяше към страданията им сериозно, компетентно и внимателно, бързо ги спечелваше. Някои се прехвърлиха при нея от други лекари; препоръчваха я на приятели; водеха децата си. През януари вече имаше солиден контингент. Правеше онова, за което мечтаеше и беше щастлива. Не пропускаше да благодари на колега, когато се консултираше с някого, не омаловажаваше техните диагнози, макар че някои допускаха неппростими грешки. Анабел беше прецизна, опитна и с възхитителен подход. Независимо от красотата и младежкия си вид се отнасяше отговорно към професията си и пациентите ѝ имаха пълно доверие.

През февруари изпрати в болницата сина на една пациентка. Двайсетгодишното момче страдаше от остра пневмония. Анабел го посещаваше два пъти дневно и в даден момент сериозно се притесни за него, но момчето се оправи. Майка му ѝ остана благодарна завинаги. Анабел прилагаше нови техники, използвани във Вилер-Котерет, и винаги беше готова да комбинира нови и стари методи. Продължаваше да чете и да учи нощем, за да е в курса на най-новите изследвания. Отворена за всичко ново, тя четеше всякаква медицинска литература. Често оставаше будна до късно, гушнала в леглото си Консуела. Неслучайно малката вече изявяваше желание също да стане лекар. Повечето момиченца харесваха професията на медицинската сестра, но в семейството на Анабел стандартите бяха по-високи. Понякога Анабел се питаше какво ли щеше да каже майка ѝ. Знаеше, че не така си е представяла бъдещето ѝ, но се надяваше да се гордее с нея.

Най-голяма радост в живота ѝ носеше Консуела. Беше най-щастливото, слънчево и забавно дете, което обожаваше майка си. Анабел ѝ измисли въображаем баща, та момиченцето да не се чувства онеправдано. Разказваше ѝ, че той е англичанин, чудесен човек от прекрасно семейство и починал като герой преди Консуела да се роди. Детето не се сецаше да попита защо никога не е виждало семейството на баща си. Знаеше, че роднините на майка ѝ са починали, а Анабел никога не беше споменавала, че неговите не са вече живи. Консуела не обсъждаше темата, но по време на един обед попита дали другата ѝ баба, онази от Англия, е жива и може ли да я посетят. Анабел я зяпна все едно експлодира бомба. Не съобразяваше какво да отговори, не

беше подготвена. Всичките приятелки на шестгодишната Консуела от парка имаха баби. Защо само нейната не идваше на гости?

— Ами тя е в Англия. Не сме говорили отдавна. Всъщност — не искаше да лъже детето, затова продължи: — никога не съм се запознавала с нея. С баща ти се срещнахме, влюбихме се и се оженихме през войната, но той почина, преди да се запозная с родителите му.

— Тя не иска ли да ме види? — попита Консуела разочаровано.

Сърцето на Анабел се сви. Тя забърка тази каша и се питаше как да съобщи на дъщеря си, че родителите на баща ѝ не подозират за нейното съществуване. Същевременно не изпитваше желание да влиза в контакт с тях. Изправяше се пред страхотна дилема.

— Сигурно иска да те види, ако може. Ако не е болна или нещо друго... Навярно е много възрастна. — Анабел въздъхна и с натежало сърце обеща: — Ще ѝ пиша и ще видим какво ще отговори.

— Чудесно — зарадва се Консуела.

Връщайки се в кабинета, Анабел проклинаше Хари Уиншир, което не бе правила от години.

21.

Спазвайки даденото на Консуела обещание, Анабел седна и написа писмо на лейди Уиншир. Представа нямаше как да започне и как да обясни ситуацията. Фактът, че е изнасилена от сина ѝ и покъсно е родила незаконно дете не ѝ се струваше подходящо начало, а и едва ли щеше да се хареса на лейди Уиншир. Същевременно не искаше да я лъже. Накрая написа изключително лаконично писмо. Нито имаше желание да се вижда с лейди Уиншир, нито да ѝ представя Консуела, но поне с чиста съвест щеше да каже на детето, че се е опитала да го направи.

Писа, че с Хари са се срещнали по време на войната във Вилер-Котерет, в болница, където е работила. Това отговаряше на истината, макар че ако добавеше, че я е изнасилил, щеше да е по-точно. Обясни, че не са се познавали добре и не са били приятели — това също отговаряше на истината, — но последвал неприятен инцидент — също вярно — и в резултат тя има момиченце, родено преди шест години. Не се е свързвала с тях досега, защото не желае нищо. Американка е, дошла в Европа да помага като доброволка, а срещата ѝ с Хари и забременяването са просто едно от злощастните събития в резултат на войната. Дъщеря ѝ обаче е прекрасно дете и наскоро проявила интерес към баба си по бащина линия, което поставило Анабел в затруднено положение. Не иска да я лъже повече. Достатъчно е, дете Консуела си мисли, че родителите ѝ били женени, което не е истина. В заключение Анабел предлагаше, ако лейди Уиншир приеме, да напише кратко писмо или бележка на Консуела или да ѝ изпрати снимка и с това да се приключи. Подписа писмото „д-р Анабел Уортингтън“, за да разберат, че е почтен и уважаван човек, а не защото държеше толкова на титлите. За непочтената си постъпка нейният син трябваше да попадне в затвора, а в замяна бе станал баща на най-прелестното дете на този свят и заради това Анабел не можеше да го мрази. Беше му благодарна завинаги по особен начин, но той самият не предизвикваше приятни спомени у нея.

Анабел изпрати писмото и реши да не мисли повече за него. През месец май имаше много работа — чакалнята ѝ вечно беше препълнена. Не получи отговор от лейди Уиншир, а Консуела сякаш забрави за баба си. През есента започна училище. Така на Бриджит ѝ оставаше свободно време да помага в кабинета.

Когато веднъж се върна от едно посещение при пациент в болницата, Анабел разбра от Елен, че от два часа я чака някаква жена, но отказала да обясни защо търси лекарката. Анабел предположи, че вероятно се смуцава да говори за проблема си. Облече бялата престилка, седна зад бюрото и помоли Елен да я въведе.

Жената — видимо вдовица, беше едра, с масивно телосложение и властен тон. Носеше шапка, шест реда перли и сребърен бастун. Имаше вид на човек, готов да удари някого с него. Анабел се изправи да я посрещне и се насили да потисне усмивката си. Жената пренебрегна протегнатата ѝ ръка и я изгледа свирепо. Не изглеждаше болна и Анабел се учуди какво прави тук. Посетителката пристъпи направо към въпроса:

— Какви са тези глупости за някаква си внучка? — озъби се тя. — Когато почина синът ми нямаше нито деца, нито жена. И ако твърдиш, че си родила дете от него, защо чака шест години преди да ми пишеш? — Настани се на стола пред бюрото на Анабел и отново я изгледа свирепо. Беше нахакана като сина си и на Анабел не ѝ стана по-леко, като си даде сметка, че вместо да отговори на писмото ѝ тази жена е пристигнала лично.

— Защото изобщо не исках да имам нищо общо с вас — отвърна Анабел студено. Когато трябваше, тя също можеше да бъде пряма и решителна като лейди Уиншир. — А сега ви писах, защото дъщеря ми е разстроена, че няма баба и не разбира защо не се познавате. Казала съм ѝ, че с баща ѝ сме били женени за кратко и той е загинал. Затова никога не сме се срещали с вас. Сегашната ситуация е неловка и за мен.

— Била ли си женена за сина ми? — попита лейди Уиншир ужасено.

— Не, никога — поклати глава Анабел. — Бях с него само веднъж. — Откровението ѝ едва ли щеше да направи добро впечатление на жената срещу нея, но макар че ѝ беше неприятна, не виждаше защо да ѝ съобщава, че е изнасилена от сина ѝ. Според

Анабел и за нея, и за Консуела би било по-добре да се придържат към съчинената версия. — Предпочитам обаче дъщеря ми да смята, че сме били семейни. Искам да ѝ осигуря поне това успокоение.

— И тогава ли беше лекарка? — попита лейди Уиншир с интерес.

— Не — отговори лаконично Анабел. — Помагах в болницата.

— Как се срещна с него?

В очите ѝ се появи по-меко изражение. Беше загубила и двамата си сина във войната.

— Няма значение. — Анабел предпочиташе тази жена да не беше идвала. — Не се познавахме. Дъщеря ми е плод на грешка.

— Каква грешка? — не отстъпваше дамата.

Анабел въздъхна, защото съобразяваше как точно да формулира отговора си. Определено нямаше да каже истината.

— Беше пил доста.

Лейди Уиншир не се изненада.

— Винаги го е правил. Хари пиеше прекалено много, а после вършеше глупости. — Очите ѝ се впиха в Анабел като свредели. — Какво е направил с теб?

Анабел се усмихна. Питаше се дали лейди Уиншир не очаква да я шантажират. Реши отново да я успокои:

— Не желая нищо от вас.

— Не за това говоря. Ако е постъпил лошо, имам право да знам колко отвратително се е държал синът ми.

— Защо? Какво значение има? — прекъсна я Анабел с овладяно достойнство.

— Много великодушна жена си — отсече лейди Уиншир и се облегна на стола. Видът ѝ ясно даваше да се разбере, че няма да си тръгне, преди да узнае цялата истина. — Но аз също така познавам сина си. Синът ми Едуард беше почти светец. Хари беше дяволът в семейството. Очарователно дете, но невъзпитан мъж. Изключително невъзпитан понякога. Не ставаше по-добър като пиеше. Чувала съм всевъзможни истории за него. Дойдох да те видя, защото никога не съм знаела за съществуването на дете. Очаквах да предявиш претенции. А ти си честна жена, изпълнена с подозрение към мен, както бях аз към теб. — Възрастната дама се усмихна и прокара ръка по перлите. Въздъхна и продължи: — Колебаех се дали да дойда. Не исках да се

сблъскам с някоя ужасно вулгарна жена, която ми пробутва детето си, уж заченото от сина ми. Очевидно случаят не е такъв и оставам с впечатлението, че срещата ти със сина ми е била изключително неприятна. Не бих искала да ти напомням за нея с присъствието си.

— Благодаря — промълви Анабел.

В следващия миг остана поразена от въпроса на лейди Уиншир.

— Той изнасили ли те? — попита тя направо.

Очевидно добре познаваше сина си. Последва дълго мълчание.

— Да — кимна най-после Анабел, като съжаляваше, че ѝ признава истината.

— Съжалявам — промълви старата дама. — Не за пръв път чувам подобно нещо — продължи тя с майчинска загриженост. — Не знам къде сбърках. — Очите ѝ бяха пълни с тъга. — Е, какво ще правим сега? Признавам, страхувах се какво ще заваря тук, но и не можах да се стърпя. Искам да видя внучката си. И двамата ми сина са мъртви, нито се ожениха, нито имаха деца. Съпругът ми почина от пневмония миналата пролет. Докато не се появи ти.

Очите ѝ се напълниха със сълзи и Анабел я изгледа със съчувствие.

— Бихте ли искали да видите Консуела? — В следващия миг изпита необходимост да уточни: — Не прилича на него, а на мен.

— Навярно така е по-добре — усмихна се възрастната жена и с известно затруднение се надигна от стола.

Анабел също се изправи, заобиколи бюрото и изведе лейди Уиншир от кабинета, като осведоми Елен къде отиват. За щастие в момента нямаше пациенти. Двете жени пресякоха градината. Знаеше, че Консуела вече се е върнала от училище. Отключи и влезе в къщата. Лейди Уиншир я последва, спря и огледа антрето.

— Имаш много хубав дом — отбеляза тя.

Обстановката ѝ направи много силно впечатление. С безупречния си вкус Анабел умееше да подбира красиви неща.

— Благодаря — отвърна Анабел и я въведе в салона.

Качи се да доведе дъщеря си. Ограничи се да ѝ каже само, че иска да я представи на гостенката им.

Хванати за ръце, Консуела и Анабел бърбеха оживено, докато слизаха по стълбите. На площадката долу Консуела спря, усмихна се свенливо на гостенката, направи реверанс и приближи с протегнатата

ръка. Детето очевидно имаше подобаващо възпитание. Лейди Уиншир хвърли одобрителен поглед на Анабел над главата на Консуела.

— Как си, Консуела? — попита тя, докато детето гледаше в захлас огромната шапка и нанизите перли.

— Шапката ви е много красива — отбеляза момиченцето, а възрастната жена се усмихна.

— Много мило се изразяваш. Шапката е стара и глупава, но я обичам. А ти си много красиво момиче. Дойдох чак от Англия да те видя. Знаеш ли коя съм? — Консуела поклати глава и тя продължи: — Аз съм бабата, с която никога не си се срещала. Аз съм майката на баща ти. — Очите на Консуела се разшириха от учудване. Погледна през рамо майка си и после отново се вторачи в баба си. — Съжалявам, че досега не сме се виждали. Но вече няма да е така — заяви лейди Уиншир тържествено. Не беше виждала толкова прелестно дете, с такива възхитителни обноски. — Донесох снимки на баща ти като малък. Искаш ли да ги видиш?

Консуела кимна. Двете се настаниха на дивана и лейди Уиншир извади куп фотографии от чантата си. Анабел тихо се измъкна, за да помоли Бриджит да направи чай.

Лейди Уиншир остана при тях повече от час, а когато Консуела се качи горе с Бриджит, поздрави Анабел за прекрасното дете.

— Наистина е чудесна — съгласи се майка ѝ.

— Синът ми не е подозирал какъв щастливец е бил щом е срещнал човек като теб и е оставил такова възхитително момиченце. — Гледаше Анабел с благодарност и съчувствие. Влюби се в Консуела от пръв поглед, но това не беше трудно. Едва сега Анабел се зарадва, че лейди Уиншир пристигна, а не беше отговорила просто на писмото ѝ. Така тя всъщност направи подарък на внучката си. — Съжалявам, задето се е отнесъл така зле с теб. Но той имаше и добри черти. Жалко, че не си имала възможност да го опознаеш. Вероятно ти е било много трудно в началото.

— Останах до последно в болницата, а после отидох в Антиб. Консуела се роди там.

— Семейството ти в Щатите ли е?

Струваше ѝ се странно, че Анабел практикува медицина в Париж, а не в родината си.

— Нямам семейство — отвърна Анабел простичко. — Всички починаха, преди да се преместя тук. Само двете с Консуела сме.

Лейди Уиншир също бе останала сама на света и по някакъв странен начин това свързваше двете жени. Най-накрая тя се изправи и взе ръката на Анабел в своята.

— Благодаря ти за този изключителен подарък. Това е частица от Хари, в която да се вкопча. Консуела е много специално дете — сподели тя със сълзи в очите. Наведе се и целуна Анабел по бузата. Двете излязоха и застанаха до колата, която я чакаше отвън. За минути лейди Уиншир сякаш видимо се състари. Усмихна се нежно на Анабел и пъкна нещо в ръката ѝ. — Това е за теб, скъпа. Заслужила си го. Нещо много дребно.

Анабел се опита да откаже без дори да погледне какво е, но лейди Уиншир прояви настойчивост. Двете жени отново се прегърнаха и Анабел изпита чувството, че е намерила нова приятелка: нещо като ексцентрична стара леля. Зарадва се, че ѝ е писала. Май щеше да се окаже най-добре за всички.

Махна на лейди Уиншир, докато колата потегляше. Едва тогава Анабел погледна какво държи. Усети, че е пръстен, но не очакваше, че той е красив, старинен, с огромен изумруд, обрамчен с диаманти. Анабел остана поразена. Приличаше на пръстените, които баба ѝ носеше и все още стояха в сейфа в банката в Ню Йорк. Надяна го на пръста над брачната халка. Жестът я трогна дълбоко. Един ден щеше да го даде да Консуела, но дотогава ще го носи тя. Връщайки се към кабинета, си помисли, че вече с Консуела не са сами на този свят.

22.

През лятото в Париж отново избухна епидемия — някои смятаха, че е от горещината. Няколко от пациентите на Анабел постъпиха в болницата. Беше много ангажирана — посещаваше ги два пъти дневно, но се надяваше през август да замине с Консуела и Бриджит. Още не беше решила дали да отидат в Бретан или в Южна Франция. В крайна сметка въобще не успяха да стигнат до тези места. Имаше прекалено много болни, за които да се грижи. Когато се пооправиха, отскочи за кратко до Нормандския бряг.

След завръщането си хоспитализира още двама от пациентите си с пневмония. Един късен следобед си тръгна от болницата, мислейки за ежедневните си проблеми. На стълбите се сблъска с един мъж. Така силно се удариха, че той почти я събори и бързо протегна ръка, за да не падне.

— Извинявайте — промърмори тя смутено. — Не гледах къде вървя.

— И аз. — Имаше ослепителна усмивка. — При приятел ли бяхте?

— Не. Лекар съм.

— Какво щастливо съвпадение — засмя се той. — Аз също. Защо не съм имал късмета да ви срещна досега? — Преливаше от чар, а тя не беше свикнала да бърбри така с мъже. От години изпълняваше само ролята си на лекар, вдовица и майка на Консуела. Мъжете не флиртуваха с нея, но този изглеждаше изпълнен с жизнерадостна енергия и беше изключително привлекателен. — Каква е специалността ви? — попита той заинтересуван без ни най-малко да се смуцава, че не се познават официално.

Побърза да се представи — казвал се Антоан дьо Сен Гри, и попита за нейното име. Отказа да повярва, че е американка, защото говореше безупречен френски.

— Общопрактикуващ лекар съм — отвърна тя смутена, че разговаря с непознат.

— Аз съм ортопедичен хирург — съобщи той с подobaващо самочувствие.

Огромното его на ортопедичните хирурзи бе всеизвестно, но по време на войната пострада сериозно, защото осакатените нямаха чет, а хирурзите успяваха да направят твърде малко, за да им помогнат.

Изпрати я до колата ѝ.

— Ще имам ли щастieto да ви видя отново? — попита той със закачливо пламъче в очите и тя се засмя.

— Ако си счупя крака, ще ви се обадя.

— Не чакайте дотогава. Иначе аз ще трябва да се разболея от пневмония и да ви потърся, но би било жалко. Предпочитам да се видим, когато и двамата сме в добро здраве.

Махна ѝ и влезе в болницата. Стана ѝ приятно, че побъбри с мъж. Случваше ѝ се изключително рядко или почти никога.

Вечерта почете на Консуела и я сложи да спи. На другия ден преглеждаше пациенти в кабинета, когато Елен ѝ съобщи, че един лекар настоява да я види незабавно. Искал да се консултира с нея. Свърши текущия преглед и озадачена излезе в преддверието. Представа нямаше кой я търси. Оказа се Антоан дьо Сен Гри в елегантно синьо сако; забавляваше и размиваше пациентите ѝ с всевъзможни весели истории. Въведе го в кабинета.

— Какво правите тук? — попита тя смутено. Радваше се да го види отново, но имаше работа. — Чакат ме пациенти.

— Май снощи настигах. Гърлото ме боли.

Изплезе се, за да му види езика. Тя се засмя. Беше забавен и невероятно чаровен.

— Според мен нищо ви няма — прецени тя.

— А как е кракът ви? — попита той.

— Кракът ми? Добре. Защо?

— Прилича ми на счупен. Дайте да погледна.

Понечи да повдигне края на полата ѝ и тя отстъпи усмихната.

— Докторе, ще ви помоля да си вървите. Имам пациенти.

— Добре, щом настоявате. А какво ще кажете да вечеряме заедно?

— Ами... Аз... Не мога...

— Дори не измислихте подходящо оправдание — засмя се той.
— Значи, печеля. Ще ви взема в осем.

Завърти се на пети, мина през чакалнята, махна на пациентите и излезе. Държеше се гаменски, но точно това го правеше неустоим.

— Кой беше този господин? — попита неодобрително Елен, преди да въведе следващия пациент.

— Ортопедичен хирург.

— Това обяснява всичко — изсумтя Елен, но не пропусна да забележи развълнуваното изражение на работодателката си. Никога не я беше виждала такава. — Той е лунатик — добави Елен, но вече с усмивка. — И признавам, че е привлекателен лунатик. Ще се видите ли отново?

— Довечера. За вечеря — изчерви се Анабел.

— Внимавай с него — предупреди я Елен.

— Непременно — отвърна Анабел и отново се захвана с болните.

След като изпрати и последния пациент, заключи кабинета и се прибра вкъщи. Беше след седем. Консуела се къпеше във ваната и се заливаше от смях. Анабел погледна часовника и видя, че разполага с по-малко от час, за да се приготви за вечерята с настоящия, но чаровен д-р Гри. Отиде да целуне Консуела, която ѝ предложи да поиграят на карти след банята.

— Не мога — извини се Анабел. — Ще излизам.

— Така ли? — смая се Консуела. Беше наистина необичайно. Майка ѝ отсъстваше вечер само ако е на събрание или конференция. Съобщението ѝ с основание изненада толкова силно момиченцето.

Всъщност откакто напусна Ню Йорк преди девет години Анабел не водеше никакъв светски живот.

— Къде ще ходиш?

— На вечеря с един лекар.

— Къде? — продължи да разпитва Консуела.

— Не знам. Ще ме вземе в осем.

— Така ли? Как изглежда?

— Като всеки човек — отговори Анабел неопределено.

Стесняваше се да сподели, че е изключително привлекателен. Излезе от банята и отиде да се облече. Вечерта беше топла. Избра бял ленен костюм и подходяща шапка. Чувстваше се леко глупаво да се издокарва, но пък не всеки ден я канеха на вечеря, а не подхождаше с този костюм и шапка да ходи на работа.

Антоан дьо Сен Гри пристигна точно в осем. Отвори му Бриджит и го покани в салона. Останала без надзор за пет минути, Консуела слезе по стълбището по нощница, надникна в салона и му се усмихна. Бриджит напразно се опитваше да я накара да се върне в леглото.

— Здравейте — поздрави тя жизнерадостно. — Вие ли сте лекарят, който ще вечеря с майка ми?

Предните ѝ два зъба бяха паднали и това я правеше изключително сладка.

— Да — отвърна Антоан и веднага продължи, — а какво е станало със зъбите ти?

— Загубих ги — отвърна гордо тя.

— Много съжалявам да го чуя — заяви той сериозно. — Надявам се да ги намериш. Досадно е да си без зъби. Няма да можеш да ядеш ябълки.

Момиченцето се разсмя и обясни:

— Не, няма да ги намеря. Фейта ги взе, а в замяна ми остави бонбони. Скоро ще ми поникнат нови. Вече ги усещам. Виж.

Наклони главичка под необичаен ъгъл и му показа белите ръбчета, наболи във венците.

— Много се радвам — увери я той.

В този момент Анабел влезе и завари дъщеря си да бърби щастливо с лекаря.

— Вие двамата запознахте ли се? — попита леко притеснена тя.

— Не официално — призна той и направи елегантен поклон пред Консуела. — Антоан дьо Сен Гри — обяви тържествено той. — За мен е чест да се запознаем, особено след като ще ти поникнат нови зъби. — Момиченцето отново се разсмя. — Готова ли сте? — обърна се той към Анабел. Тя кимна, целуна Консуела и двамата излязоха. — Съжалявам — обяви той сериозно, докато я отвеждаше към елегантната синя кола. Всичко у него беше стилно, премерено и красиво. — Не е редно да ви извеждам. Обречен съм. Току-що лудо се влюбих в дъщеря ви. Тя е най-прелестното дете, което съм виждал.

Анабел остана доволна от думите му.

— Имате подход към децата — отбеляза тя.

— И аз бях дете преди много време. Майка ми настоява, че още съм и никога няма да порасна.

Анабел вече забеляза, че момчешкото му държание е част от неговия чар. Даваше му около трийсет и пет години. Бяха почти връстници, но нейното поведение беше много по-сериозно, а маниерите ѝ — резервирани. Той приличаше малко на привлекателен смешник. Допаднаше ѝ неговата безгрижност и приятното чувство за хумор. Пациентите ѝ в чакалнята също се бяха поддали на чара му.

Бъбреха непринудено, докато той шофираше към „Максим“. Не беше ходила там, но знаеше, че е един от най-изисканите ресторанти в Париж.

Още с пристигането се разбра, че той е чест посетител тук. Оберкелнерът го поздрави свойски, а Антоан, познат с мнозина от гостите на заведението, им представи с гордост Анабел — доктор Уортингтън. Титлата винаги я караше да се чувства важна. Беше се трудила усилено, за да я получи.

Той предложи да му се довери за основното меню, а като начало да поръчат бутилка шампанско. Тя пиеше рядко, но шампанското придаде празничност на вечерята. Не беше излизала така с мъж откакто Джосая започна да я извежда преди десет години. Животът ѝ във Франция протече съвършено различено: близо до фронта, медицинското училище; после се появи Консуела, а ето я сега — в „Максим“ с Антоан. Беше необичайно приятно преживяване.

— Откога сте вдовица? — попита той по време на вечерята.

— Отпреди Консуела да се роди — отговори тя лаконично.

— Дълъг самотен живот, ако случаят е такъв — реши да поразпита той по заобиколен начин.

Тя разпалваше любопитството му: невероятна жена — красива, възпитана, явно с потекло и при това лекар. Не беше срещал такава. Тя го привличаше.

— Да, сама бях — потвърди Анабел.

Всъщност остана сама доста преди това. Преди девет години, когато Джосая я изостави, но не можеше да му го каже.

— Значи не сте била омъжена дълго — отбеляза той замислено.

— Само няколко месеца. Убиха го на фронта скоро след като се оженихме. Запознахме се докато работех във Вилер-Котерет, в болницата, изградена от Елси Инглис и обслужвана предимно от женски персонал.

— По това време бяхте ли вече лекар?

Изглеждаше объркан, защото това щеше да означава, че е по-възрастна отколкото изглежда.

— Не — усмихна се тя. — Прекъснах учението си, за да работя там. Преди това работих в абатството на Роайомон. Върнах се да уча, след като Консуела се роди.

— Много предприемчива жена сте и много смела — отбеляза той впечатлен. — Какво ви накара да станете лекар? — продължи да разпитва. Искаше да узнае всичко за нея.

— Вероятно същото, което и вас. Обожавах медицината от дете, но не се надявах, че ще имам възможност да уча. А вие?

— Баща ми и двамата ми братя са лекари. Покрай нас и майка ни почти стана лекар. Постоянно ни изтъква грешките. Неприятно ми е да го призная, но понякога е права — засмя се той. — Помага на баща ми в кабинета му от години. Но вие защо практикувате тук, а не в Щатите?

Още се затрудняваше да приеме факта, че не е францужойка. Говореше езика като матерен. Никога не би заподозрял, че е американка.

— Не знам. Така се стекоха обстоятелствата. Дойдох тук като доброволка по време на войната. Междувременно се случиха куп неща. Един от хирурзите в Азниер ми помогна да вляза в медицинското училище в Ница. Никога не бих стигнала дотук, ако родителите ми бяха живи. Майка ми не одобряваше увлечението ми по медицината. Страхуваше се да не се заразя от някоя болест. В Ню Йорк работих с имигранти.

— Мога само да се радвам, че сте дошли тук. Мислите ли да се върнете в Щатите един ден?

— Никого нямам там — поклати тя глава. — Всички от семейството ми починаха.

— Много тъжно — отбеляза той съчувствено; — Аз съм много близък с моето. Без тях ще се чувствам изгубен. Ние сме нещо като племе. А семейството на покойния ви съпруг? С него виждате ли се?

— Много рядко. В Англия е, но бабата на Консуела дойде наскоро. Много симпатична жена.

Не намери за нужно да сподели, че тогава я видя за пръв път.

Толкова много неща от живота си не можеше да му каже: как истинският ѝ съпруг я заряза, защото беше влюбен в мъж и това е

причината да се разведе; как е изнасилена и никога не се е омъжвала за бащата на Консуела. Истината беше несравнимо по-жестока от версиите, които разпространяваше. Най-много ѝ тежеше, че плаща за чужди грехове и така щеше да е цял живот. Той беше непосредствен и дружелюбен и тя беше почти сигурна, че не би се шокирал от истината като някои други, но не можеше да му каже нищо. Официално разказваната от нея история — напълно почтена и доста банална — не предизвикваше никакви подозрения. Всичко звучеше правдоподобно, а тя изглеждаше толкова достолепно, че никой не би се усъмнил в думите ѝ.

От разговора им стана ясно, че той не се е женил. Специализацията по ортопедична хирургия го беше задържала дълго в медицинския факултет. А беше и прекъсвал, за да участва във войната. Между другото сподели, че има два медала. Независимо от шеговития си тон, явно беше сериозен човек. Тя възприемаше тази вечеря като подарък, пратен ѝ от небето. Радваше се, че се сблъскаха пред болницата, иначе никога нямаше да се запознаят. Той изглеждаше не по-малко доволен, че е в нейната компания.

Откара я до дома ѝ и на сбогуване попита кога може да я види пак. Тя нямаше особени ангажименти. Всъщност, струваше ѝ се, че така ще бъде до края на живота ѝ, като се изключат вечерите с Консуела. Обеща ѝ да звънне на следващия ден, за да се уговорят. За нейна изненада изпълни обещанието си.

Седеше зад бюрото и подреждаше досиетата на пациентите си, когато Елен ѝ събщи, че я търси по телефона. Покани я на вечеря в събота, след два дни. Изведнъж неговата поява се превърна в приятно и неочаквано удоволствие в живота ѝ. Попита я дали в неделя би искала с Консуела да обядват в дома на родителите му. Щели да бъдат двамата му братя и децата им. Поканата звучеше доста примамливо. Вечерта спомена пред Консуела какво им предстои и дъщеря ѝ остана очарована. Още помнеше забавния разговор с него за зъбките си. Погледна майка си замислено и накрая призна, че Антоан е симпатичен. Анабел се съгласи с нея.

В събота я заведе в „Ла тур Д’аржан“ — не по-малко изискан ресторант от „Максим“. Облече семпла, добре ушита черна рокля и сложи пръстена с изумруда на лейди Уиншир. Не разполагаше с други бижута във Франция, но независимо от това изглеждаше изключително

стилна. Естествената ѝ красота заслепяваше всичко останало. Прекараха чудесно; почти до полунощ говориха за какво ли не — за войната, за хирургията и медицината, за възстановяването на Европа. Оказа се изключително забавен компаньон.

Неделята мина още по-приятно. Домът на родителите му се намираше близо до нейната къща. Братята му, забавни като него, имаха много мили съпруги, а децата им бяха връстници на Консуела. Цялото семейство непрекъснато говореше за медицина, което много допадна на Анабел. Майката — един доброжелателен тиранин — контролираше всичко. Не спираше да мъмри Антоан и да се вайка, че още не се е оженил. По всичко личеше, че одобрява Анабел и никак не ѝ се вярваше, че не е французойка, а е израснала в Ню Йорк. Остави Консуела да поседи в скута ѝ, после гушна и внучетата си, а накрая ги отпрати да играят в градината. Вечерта, когато се прибраха, Анабел и Консуела бяха приятно изморени след чудесно прекарания ден.

— Благодаря ти, че изтърпя мама — каза той с усмивка. — Рядко вода хора вкъщи за обяд в неделя. Повечето жени биха побягнали ужасени.

— Много приятно ми беше — увери го Анабел искрено. Нейното семейство толкова много ѝ липсваше, че неговото за миг запълни тази празнина. Прекрасно би било Консуела да расте в такава семейна среда; да има лели, чичовци, братовчеди. Всичко, което им липсваше. Консуела също се беше забавлявала много; дори повече от майка си. — Благодаря, че ни покани — добави Анабел.

— Пак ще ни гостувате — обеща той. — Ще ти звънна и ще се разберем за вечерите тази седмица.

Не за една, а за няколко! Неочаквано Антоан се превръщаше в част от живота ѝ и трябваше да признае, че това я правеше щастлива. Семейството му беше като допълнителен приятен бонус.

Звънна във вторник и я покани на вечеря в петък. Предложи в събота да обядват в „Ла каскад“ — един от най-старите и уютни ресторанти в Париж, а в неделя — със семейството му, ако може да го издържи. Организираше ѝ доста богата програма.

Всяка от срещите им протичаше чудесно. Петъчната вечеря в „Риц“ беше изключителна. Обядът в „Ла каскад“ — спокоен и ведър. После се разходиха в градината и се любуваха на пауните. Тя го покани на ранна вечеря с нея и Консуела в тяхната кухня. После гостът и

Консуела играха карти и момиченцето крещеше от радост, че е победило. Анабел веднага се досети, разбира се, че играта е нагласена.

Неделният обяд при родителите му мина още по-добре от първия път. Семейството му представляваше образец на типичното френско буржоазно семейство — всеки си имаше мнение и политически възгледи; тук действаха неписани правила и норми на поведение; семейните ценности бяха солидни. Всичко й допаднаше. Приятно й беше преди обяда да поговори със снахите му за децата.

След като се нахраниха поведе с братята му разговор по медицински въпроси. Единият бе работил като хирург в Азниер, но по същото време Анабел вече учеше в медицинското училище. Намериха много общи теми и се създаде приятна атмосфера.

Следващия уикенд Антоан я покани заедно с Консуела в Дъовил. И двете бяха във възторг. Благоразумно беше резервирал отделни стаи в чудесен хотел. Разхождаха се по кея, събираха миди, разглеждаха магазините и ядоха вкусни морски деликатеси. Когато се върнаха, Анабел призна, че не знае как да му се отблагодари. Бриджит качи горе Консуела, за да я сложи да спи, а Антоан и Анабел останаха сами в градината. Той я погледна нежно, погали я, притегли я към себе си и я целуна.

— Влюбих се в теб, Анабел — промълви малко изненадан от думите си. Тя се смути, всъщност изпитваше същото чувство към него. Той не само беше много симпатичен, но и се държеше прекрасно с дъщеря й. Не се бе чувствала с никого така. Дори с Джосая, който й беше по-скоро приятел. Антоан я омая и тя също се бе влюбила в него. Всичко стана така бързо. Той я целуна отново, защото усети, че тя трепери. — Не се страхувай, скъпа. Сега знам защо никога не се омъжих. Чакал съм теб.

— И аз явно съм чакала теб — промълви тя, разтапяйки се в прегръдката му.

С него се чувстваше в безопасност и знаеше със сигурност, че той никога няма да я нарани. През живота си не се бе чувствала така уверена в някого.

23.

За Антоан и Анабел следващите два месеца преминаха като сън. Той прекарваше уикендите с нея и Консуела; позволи на Анабел да наблюдава негови операции; тя се консултира за свои пациенти и остана възхитена от диагностичните му способности. Водеше я в най-изисканите парижки ресторанти, а после — на танци. Въпреки че се захлади, излизаха на дълги разходки в парковете на Париж. Заведе я във Версай, където ги заваля първият сняг, докато се целуваха. Всеки миг беше вълшебен. Никой мъж не беше проявявал такова внимание към нея; дори и Джосая. Връзката ѝ с Антоан беше по-зряла и несравнимо по-романтична. Хубаво беше и това, че двамата бяха с една и съща професия. Постоянно проявяваше жестове на галантност, обсипваше я с дребни подаръци и ощастливи Консуела с най-красивата кукла, която беше виждала. Прекарваха всяка неделя със семейството му. Анабел имаше чувството, че с Консуела са осиновени.

Тя, от своя страна, приготви традиционна вечеря за Деня на благодарността и се опита да му обясни смисъла на празника. Той остана трогнат. Вечерта преди Коледа прекараха със семейството му и всички им направиха подаръци. Тя също се беше погрижила да ги изненада: топъл кашмирен шал за майка му, елегантни златни писалки за братята му, рядко издание на хирургическо списание за баща му, красиви пуловери за двете му снахи и играчки за всички деца. Те проявиха не по-малка щедрост към нея.

За Коледа покани всички в дома си, за да се реваншира за многобройните недели, които заедно с Консуела прекара с тях. Антоан не говореше нищо конкретно, но очевидно кроеше дългосрочни планове. Вече споделяше идеи за прекарване на следващото лято. Елен се радваше за нея.

— Скоро ще има сватбени камбани — повтаряше тя.

Намираше го за симпатичен, а и се държеше прекрасно с Анабел, която изглеждаше невероятно щастлива.

На Нова година я заведе на танци в хотел „Крийон“, а в полунощ я целуна, падна на колене и с разтреперан от емоции глас попита:

— Анабел, ще ми окажеш ли честта да се омъжиш за мен?

С насълзени очи тя прие. Той се изправи и я взе в прегръдките си, а хората наоколо заръкопляскаха. Бяха съвършената двойка: красиви, талантливи, интелигентни и стилни. Никога не бяха влизали в пререкания един с друг, а той неизменно се държеше нежно и грижовно с нея и детето.

Обявиха годеща си пред семейството му на първи януари. Майка му се разплака, целуна и двамата и всички пиха шампанско. Вечерта казаха и на Консуела. Антоан щеше да се пренесе да живее в къщата при тях, след като се оженят; говориха и за бъдещите си деца, които и двамата искаха повече от всичко. Предстоеше й щастлив брак, какъвто заслужаваше. Не бяха се любили, но той проявяваше нескрита страст към нея, което я окуражаваше.

Единствено се притесняваше, че Антоан все още не знае нищо за миналото ѝ. Не му беше казала за Джосая, за брака им, за развода, за причините да напусне Ню Йорк, откъдето сигурно биха я прогонили, защото никой не знаеше, а и нямаше да узнае от нея компрометиращата тайна на Джосая.

Той нямаше представа каква е истината за зачеването на Консуела. Първоначално не виждаше причина да сподели тези тежки моменти от живота си. Когато се сблизиха, смяташе за редно да му разкаже всичко откровенно, ала все не настъпваше подходящ момент за това. А сега, след като прие предложението му за брак, ѝ беше неловко и мислеше, че е прекалено късно. Но като жена, която държи на честта и почтеността в отношенията знаеше, че трябва да му каже. Съществуваха вероятността той никога да не узнае истината, но въпреки това намираше за необходимо да я сподели с него. Омъжи се за един, а друг я обезчести като я изнасили. Вече е на трийсет и една, с двугодишен брак зад гърба си, а още не беше имала нормални сексуални отношения. Анабел искаше Антоан да знае историята ѝ; изпитваше особена потребност от това. Преживяното беше част от нейната същност. Тя не се съмняваше, че той ще прояви състрадание, независимо от потресаващите факти.

След Нова година заговориха за сватбата. Понеже се женеше за първи път, той настояваше за пищно тържество, а и имаше много

приятели. Тя предпочиташе да е по-скромно; нали официално беше „вдовица“, а и нямаше приятели или семейство, с изключение на Консуела. Но в стремежа си да го направи щастлив, беше готова да изпълни желанието му.

По време на един обяд в „Льо Пре Каталан“ в Болонския лес обсъдиха списъка с гостите и мястото на тържеството. Помечтаха и за бъдещите си деца. После отидоха на разходка, за да се порадват на слънчевия ден. Вървеше под ръка с него и изведнъж си даде сметка, че не може да обсъждат подробности за сватбата и колко деца ще имат, а той да не знае истината за миналото ѝ. Естествено, това не би променило нищо помежду им, но смяташе, че е по-честно да му каже.

Повървяха смълчани и в един момент тя го изгледа със сериозно изражение.

— Трябва да ти кажа някои неща.

— За какво? — попита усмихнат той, чувствайки се най-щастливият човек на света.

— За миналото ми.

— Ясно. За да платиш обучението си в медицинското училище, си била танцьорка във „Фоли Бержер“, нали?

— Не съвсем.

Тя се усмихна. Приятно ѝ беше да знае, че шегите му ще я разсмиват до края на живота ѝ.

Седнаха на близката пейка и той я прегърна през раменете, за да я притегли по-близо до себе си. Тя обожаваше този му жест. Чувстваше се обичана и защитена.

— Досега не съм ти споделяла някои неща от миналото си — подхвана тя откровено. — Не съм сигурна дали са важни, но според мен е редно да ги знаеш. — Пое си дълбоко дъх. Оказваше се по-трудно, отколкото си го представяше, но продължи: — Веднъж вече съм била омъжена.

— Да, любов моя, знам — усмихна се той широко.

— Не е точно каквото мислиш и за когото мислиш.

— Звучи ми тайнствено.

— В някои отношения е. На деветнайсет се омъжих за Джосая Милбанк. В Ню Йорк работеше в банката на баща ми. Като се замисля, сигурно го е направил от съжаление към мен след смъртта на баща ми и брат ми. Беше ми по-скоро приятел, деветнайсет години по-възрастен

от мен. Година след гибелта им ми предложи брак. От уважавано семейство е, по-скоро — беше. По онова време всичко изглеждаше наред. Оженихме се, но никога нищо не се случи помежду ни. Казано направо, не сме се любили. Вечно смятах, че причината е у мен. Той все отлагаше и твърдеше, че „имаме много време“. — Антоан мълчеше, а очите на Анабел се напълниха със сълзи при спомена за преживяното разочарование и мъка. — Две години след като се оженихме, истината излезе наяве — плановете му да води двойствен живот се оказаха неизпълними. Беше влюбен в мъж. Негов стар добър приятел, който постоянно беше с нас. Никога не заподозрях нищо, но Джосая призна, че е влюбен в него и връзката им датирала от двайсет години. Възнамерявали да заминат за Мексико, след като ме напусне. Причината за окончателното му решение било откритието, че и двамата са болни от сифилис. Повече не го видях. Почина в началото на миналата година. Никога не съм била изложена на риск, защото той никога не беше спал с мен. Останах девствена до края на брака ни. Честно казано, исках да съм омъжена за него. Обичах го и бях готова да забравя за себе си. Той обаче отказа. Настояваше да ми върне свободата. Както се изрази: „заслужаваш нещо по-добро: истински съпруг, деца и всичко, което ти обещах, но не изпълних“. — Споменът предизвика нови сълзи в очите й. — Понеже отказах да подам документи за развод, той го направи. Смяташе, че постъпва благородно спрямо мен. Но в Ню Йорк единственото основание да получиш развод е прелюбодейството. И той се разведе с мен с обяснението, че съм му изневерила. Новината стигна до пресата. Всички ми обърнаха гръб. Дори най-добрата ми приятелка. Ако бях останала, щях да бъда отблъсната и презряна до края на живота си. Изпаднах в немилост. Затова напуснах и дойдох във Франция. Нямах друг избор. Постъпих на работа в абатството на Роайомон.

— А после си се омъжила повторно?

Антоан изглеждаше потресен — единствено това се четеше по лицето му.

— Не, не се омъжих повторно — възрази тя. — Нямах никакво желание да се обвързвам. След шока от случилото се в Ню Йорк изцяло се посветих на работата си. Не погледнах друг мъж.

— А как се роди Консуела? — попита объркан той.

Тя си пое дълбоко въздух и доразказа историята:

— Една нощ във Вилер-Котерет ме изнасили пиан английски офицер. Оказа се от почтено семейство, макар че бил черната овца в рода. След онези няколко ужасни минути никога повече не го видях. Скоро след това го убиха. Установих, че съм бременна. Пристягах си здраво корема и така продължих да работя до седмия месец. — Болезнено ѝ беше да разказва подробно за преживяното, но след като му каже всичко, между тях нямаше да има повече никакви тайни. — Не съм била омъжена за него. Дори не го познавам. Знам само името му. А той ми остави Консуела. Едва миналата година се свързах със семейството му. Майка му дойде да ни види и се държа изключително мило и с двете ни. Не беше изненадана. Очевидно той и друг път е правил такива неща. — Обърна се към Антоан с обляно от сълзи лице. — Бях омъжена, но не за него. Консуела е незаконно дете. Дадох ѝ моето име. Не съм вдовица, а разведена. Това е всичко — въздъхна тя с облекчение.

— Това е всичко? — попита той напрегнато. — Не си лежала в затвора, не си убивала човек?

Тя се усмихна и избърса сълзите си:

— Не.

Погледна го влюбено. Независимо от изпитанието, на което се подложи, остана доволна от постъпката си. Искаше да е напълно честна с него.

В този момент той скочи на крака и започна да крачи нервно напред-назад. Изглеждаше разстроен и потресен, но Анабел си даваше сметка колко шокиращи неща му съобщи.

— Да видим дали съм разбрал правилно. Била си омъжена за мъж болен от сифилис, но по твоите думи не си спала с него?

— Точно така — потвърди тя плахо, разтревожена от тона му.

— Развел се е с теб, защото си му изневерила, а твърдиш, че не си го правила, макар той никога да не е спал с теб. Обществото в Ню Йорк ти е обърнало гръб заради неизвършена от теб изневяра. Отказала си да се разведеш с него, но той го е направил, макар да те е мамил с мъж. Затова след развода си избягала. Пристигнала си тук и си забременяла извънбрачно от мъж, за когото твърдиш, че те е изнасилил. Не си се омъжила за него, дори не си го видяла повече. Родила си копелето му и се представяш за вдовица, криейки, че всъщност си изхвърлена съпруга, защото си спала с друг мъж. После

водиш копелето си в дома на родителите ми и подмамваш племенниците и племенничките ми да играят с нея, а пред мен, баща ми и майка ми разправяш лъжи, че си вдовица. Господи, Анабел, от началото на връзката ни казала ли си ми поне една истина? Да не обсъждаме баснята, че освен удобното за теб изнасилване, в резултат на което си се сдобила с копеле, ти си почти девствена, така ли? За пълен идиот ли ме смяташ? — Очите му искряха, а думите му се забиваха като ножове в сърцето ѝ. Никога не беше виждала толкова разстроен човек. Той крачеше все по-ядно и по-ядно. Имаше вид на човек готов всеки момент да я удари. — Признай чистосърдечно — просъска той с леден тон, — малко е трудно за вярване. За каква невинност говориш? Тази липса на отговорност през цялото време, защото подозирам, че си мамила съпруга си, вероятно ти е докарала сифилис. Радвам се, че не съм спал с теб. Питам се кога щеше да ми споделиш малката си тайна. В Ню Йорк са те третирали като разпусната жена. Имаш незаконно дете и твърдиш, че е от английски благородник. Отначало докрай си се държала разхайтено. Спести ми приказките за твоята невинност. Като се има предвид рискът да се заразя със сифилис, нямам намерение да те докосвам!

Ако ѝ се беше нахвърлил с юмруци, не би ѝ причинил по-голяма болка. Изправи се срещу него, треперейки цялата. Реакцията му токущо потвърди най-големите ѝ страхове: вечно ще я държат отговорна за чужди грехове и никой няма да приеме нейната невинност. Дори мъжът, който се кълнеше, че я обича, не повярва, когато му каза истината.

— Всичко, което ти разказах, е вярно — промълви тя съкрушена. — От начало до край. И никога не наричай дъщеря ми копеле! Не е нейна вината, че ме изнасилиха. Нито моя. Можех да абортирам, но бях прекалено изплашена. Реших се да родя, а после да браня детето си от хорските нападки, доколкото ми позволяват силите. Сега ми се нахвърляш. Да, сифилисът е заразен, но да бъдеш незаконороден не е. Не се тревожи за племенниците и племенничките си. Нищо няма да прихванат от нея. Не съществува риск, уверявам те.

Думите му не само я обидиха, но и разгневиха.

— Държа да ти кажа, че същото не важи за теб! — той продължаваше да излива жлъч срещу нея. — Въобразяваше си, че като те приема за вдовица, ще ме измамиш да се ожения за теб, така ли?

Защо укриваше досега „малките“ си тайни? За сифилиса, за изневярата, за незаконното ти дете? Защо се представи пред семейството ми с маска? А сега ми пробутваш тези ужасни лъжи! Поне прояви смелостта да си признаеш!

Беше пребледнял от яд. Имаше чувството, че е ограбила вярата му, доверието му, неприкосновеността на семейството му. Всичко изречено от нея беше чудовищно. Как искаше тя той да повярва разбиране към нея?

— За каква ме взимаш, Антоан? За разпуснатата жена? За уличница? Какво стана с любовта ти, с вярата ти в мен? Нищо не ме принуждаваше да стигам до тези откровения, но държах да знаеш истината, защото те обичам и имаш право да знаеш всичко, свързано с мен. Повечето от сполетелите ме злини ми причиниха други хора, но аз плащам скъпата цена. Изостави ме съпруг, когото обичах. Бракът ни беше фалшив, но мен прогониха от единствения ми познат свят. Загубих всичките си обичани близки и дойдох тук сама на двайсет и една години. Бях девствена, когато ме изнасилиха, сама родих и отгледах дете, което първоначално не желаех. Защо не проявиш малко човешко състрадание към мен, защо не ми вярваш?

— Ти си долна жена и лъжкиня, Анабел. Изписано е по лицето ти.

— А защо не го забеляза досега?

Крещяха си обиди в Болонския лес, а тя плачеше. Слава богу, че наоколо нямаше хора.

— Не го забелязах, защото си прекалено добра лъжкиня. Най-добрата, която съм срещал. Успя да ме омаеш напълно. Оскверни семейството ми и всичко, което ми е мило — заяви той надут. — Нямам какво повече да ти кажа. Прибирам се и няма да те изпратя. Намери си някой войник или моряк да се позабавляваш. Не бих те докоснал дори с върха на обувката си.

Извърна се и я изостави, а тя гледаше след него потресена. След минути чу как запали колата. Имаше чувството, че светът е свършил. Знаеше, че вече никога на никого няма да се довери. Отсега нататък нейните тайни щяха да останат само нейни. На нея и на Консуела не им трябваше друг. Съсипана, най-сетне стигна до улицата, но едва не я сгази кола.

Спря такси и каза адреса на шофьора. Премръзнала до кости, седеше на задната седалка и хлипаше. Милият руснак, който я караше, любезно ѝ предложи помощ. Тя само поклати глава. Антоан доказа, че най-големите ѝ опасения са основателни: никой никога няма да повярва в нейната невинност и вечно ще я съдят за сторени от други грехове. Остатъкът от сърцето ѝ сега беше разбито на хиляди парчета. Той току-що я убеди, че не съществува такова нещо като любов или прошка. Обвинението, че Консуела може да оскверни нечие семейство, направо я убиваше.

Пристигнаха пред къщата ѝ в шестнайсети район. Милият възрастен белогвардеец отказа да ѝ вземе парите. Само поклати глава.

— Нищо в живота не може да е толкова ужасно — насърчи я той, преживял тежки моменти през последните години.

— Напротив. Може — проплака тя.

Благодари му и бързо влезе вкъщи.

24.

През следващите три дни Анабел бродеше из къщата като призрак. Отмени приемните си часове, не ходеше в кабинета и обяви на всички, че е болна. Беше истина. Сърцето ѝ щеше да се пръсне от тежките думи на Антоан, които я унищожиха. Да я беше замерял с камъни, да беше се изплюл в лицето ѝ, не би я наранил толкова. Не просто я нарани. Той разби сърцето ѝ.

Под предлог, че е болна, повери изцяло на Бриджит грижата за Консуела — и да я води на училище, и да я разхожда в парка. Само Елен таеше дълбоки съмнения. Усещаше, че се е случило нещо ужасно и интуитивно го свързваше с Антоан.

Анабел лежеше, потънала в дълбок и горчив размисъл. Нямаше представа колко е часът, когато някой позвъни. Беше сама вкъщи и не смяташе да отваря. Нито искаше да вижда някого, нито да обсъжда случилото се с когото и да било. Антоан я заряза в Болонския лес и оттогава потъна в дън земя. Дали ще я потърси, или не, за нея нямаше значение; не възнамеряваше да му проговори някога.

На вратата продължаваха да звънят настоятелно. Реши, че някой в квартала има спешна нужда от лекар. Наметна си робата, слезе и механично отвори вратата. Неочаквано се озова лице в лице с Антоан. Стъписа се и онемя. Мина доста време докато и той се окопоти.

— Може ли да вляза? — попита вдървено. Тя се поколеба. Не желаше да го пусне в дома си, но благородството ѝ надделя. Посочи му пътя към салона и там застана пред него, без обаче да го покани да седне. — Да поговорим? — предложи той плахо.

— Каза достатъчно онзи ден. Няма какво да добавим — отвърна тя с гробовен глас.

Погледът ѝ го поразил; все едно нещо у нея беше умряло.

— Анабел, давам си сметка колко остро реагирах, но ми беше трудно да преглътна фактите. Имала си брак, за който никога не ми спомена, родила си извънбрачно дете, излъга, че си вдовица. Не

заслужавах всичко това. Била си изложена на заразна болест, която можеше да ми предадеш, след като се оженим.

Думите му ѝ подейства като шамар. За сетен път се убеди, че не ѝ вярва за нищо. Продължаваше да нанася удари по и без това разбитото ѝ сърце.

— Обясних ти, че никога не ме е грозила опасността да се заразя. В противен случай нямаше да излизам с теб, нямаше да рискувам да се влюбя. Обичам те, Антоан, или по-скоро те обичах. Никога не съм спала с Джосая.

— Трудно ми е да го повярвам. Били сте женени две години.

— Той спеше с най-добрия си приятел — напомни тя безизразно. — Просто не го знаех. Търсех вината у себе си, а причината се оказа той. Поведението ти само доказва колко съм наивна, щом ти се доверих.

— Значи би предпочела да продължиш да ме лъжеш? Щеше да се омъжиш за мен чрез измама?

— Затова ти казах. За да няма измама! Имах предвид, че не биваше да излизам с теб, да започваме връзка.

— Защо говориш така? Обичам те — обяви той, без сам да си вярва.

Чарът му вече не ѝ действаше.

— И го твърдиш след всичко, което изрече онзи ден! Така ли се отнасяш към човека, когото обичащ?

— Разстроих се.

Остави думите му без коментар. Той не я приближи. Страхуваше се, да не би да го удари; гледаше го с убийствен поглед.

— Квалификациите ти по адрес на Консуела са непростими. Никога вече няма да позволя да се приближиш до нея. Тя не е виновна, че е незаконно дете. Виновната съм аз, защото предпочетох да я родя, независимо от всичко. А дори и аз не съм единствената виновна. Защо забравяш онзи безотговорен пиян мъж, който ме повали на земята и ме изнасили? Вместо да ми повярваш, ти ме съдиш жестоко.

Очите ѝ, пълни с болка, го гледаха студено.

— Затова дойдох да поговорим. Мислех за нас — продължи той предпазливо. — Признавам, не очаквах точно това. Не точно такава съпруга исках. Но те обичам и съм готов да си затворя очите, да ти

простя миналите грешки. От теб искам единствено да си направиш тест за сифилис, за да докажеш, че не си заражена.

— Нищо няма да доказвам — отсече тя и отвори входната врата. — Не се нуждая от прошката ти. Не е необходимо и да си затваряш очите. Консуела не е заразила нито племенниците ти, нито семейството ти. Тя никога повече няма да стъпи там. Дори да ми прощаваш, аз няма да ти простя.

— След всичко, което ми причини, как смееш?! — разгневи се внезапно той. — Вместо да си ми благодарна, че съм склонен да те приема въобще — теб, жена, имала бог знае колко мъже през живота си, съпруга на сифилитик и майка на незаконно дете?!

Идеше ѝ да го зашлеви, но той не заслужаваше дори това. Вече не.

— Изслушах те, Антоан. Никога няма да ти простя. Сега напусни къщата ми.

Отвори вратата. И двамата потрепераха от студения януарски въздух. Той я погледна невярващо.

— Шегуваш ли се? Кой мислиш, че ще те вземе след всичко, което си направила?

Изглеждаше страшно величествен, докато я унижаваше; и много привлекателен. Но тя вече никак не харесваше елегантно облечения мъж.

— Вероятно никой — отговори тя на въпроса му. — Но всъщност не ме интересува. Сама съм откакто Джосая ме изостави преди девет години. Имам Консуела, моето „копеле“, както я наричаш. Не ми трябва друг. И теб не те искам. — Отново му посочи вратата. — Благодаря за великодушното ти предложение, докторе, но не го приемам. Върви си.

Изпъната като струна тя го гледаше право в очите. Той прочете в тях непоколебимост, която го изненада. Погледна я високомерно и процеди през зъби:

— Глупачка си. Никой никога няма да те пожелае, ако научи истината.

— Ще се постарая да не изпадам отново в такова положение. Ти ми даде хубав урок. Много ти благодаря, съжалявам, че и двамата сме разочаровани. Не допусках, че ще ти бъде така трудно да ми повярваш и да ме приемеш.

— Повтарям: ще ти простя, или поне ще те толерирам, стига да направиш въпросния тест. Признай, че така е честно.

— Никак не ми изглежда честно. Освен това нямам желание да бъда толерирана, а да бъда обичана. Надявах се с теб да се получи. Явно и двамата допуснахме огромна грешка.

Той я погледна за миг, поклати глава и си тръгна. Тя затвори след него, облегна се на вратата и се разтрепери. Никой мъж не се бе отнасял така мило с нея в началото и така жестоко в края.

Седна в салона и се загледа невидящо в пространството. Още не вярваше, че той изрече такива неща по адрес на Консуела. Бриджит и дъщеря ѝ се прибраха от парка и я завариха там. Консуела се покатери в скута ѝ, разтревожена от вида на майка си, я прегърна. Анабел имаше нужда точно от това сега. Единствено на дъщеря си можеше да има доверие.

— Обичам те, мамо.

— И аз, сладка моя.

Макар да се чувстваше ужасно и да изглеждаше като пребита, на следващия ден Анабел започна работа. Нямаше друг избор. Трябваше да продължи живота си. Получи ужасен урок от Антоан. Разбра колко дребнави са някои хора и как необосновано могат да опетнят името ти. Същият урок получи и в Ню Йорк — навремето всички прибързано повярваха, че е извършила ужасни неща. Сега Антоан разби доверието ѝ в хората завинаги.

Антоан не я потърси повече. Смяташе Анабел за глупачка, защото не прие да я „толерира“ и да ѝ „прости“ за неизвършени всъщност грехове.

Анабел се посвети изцяло на дъщеря си и пациентите и забрави за мъжете. Известно време изглеждаше потисната, но в началото на пролетта започна отново да се усмихва и да прекарва неделните следобеди в парка с Консуела. Скоро малката преодоля разочарованието си, че вече няма да ходят в дома на семейство Гри в неделя: майка ѝ обясни, че с Антоан са допуснали грешка и вече няма да са приятели.

25.

През пролетта Анабел получи две писма. Едното — от лейди Уиншир — беше покана към нея и Консуела да ѝ гостуват няколко дни. Било добре Консуела да види къде живее семейството на баща ѝ и да научи нещо повече за него. Очакваше ги при първа възможност. Анабел се колебаеше дали да предприеме тази крачка. Хари Уиншир беше кошмарен спомен за нея, но в думите на майка му имаше истина. Нямахше да го направи заради Хари, а заради Консуела и баба ѝ, с която най-после се запозна. А и се надяваше гостуването да достави удоволствие на Консуела.

Другото писмо беше от човека в банката на баща ѝ, който се грижеше за финансовите ѝ дела. Винаги получаваше достатъчно пари, за да живее добре във Франция, но основната част от състоянието ѝ продължаваше да е в Щатите. Питаше я — за пръв път — какво възнамерява да прави с къщата в Нюпорт. Не беше стъпвала там от десет години, но не мислеше за продажба; свързваха я прекалено много спомени, а същевременно не можеше да събере сили да отиде там дори за кратко. От друга страна това също бе част от наследството на Консуела и то в много по-голяма степен от именията на лейди Уиншир, защото бащата на Консуела фактически никога не е бил част от живота им.

Банковият чиновник пишеше за изключително благоприятно предложение за покупка на къщата. Бланш, Уилям и другите прислужници още я обитаваха и поддържаха, но вече бяха загубили надежда да видят пак Анабел. Имаха известни основания. През всичките тези години тя нямаше желание да се върне; от време на време ѝ липсваше, но тогава си представяше на какви огорчения ще се изложи, а и се опасяваше, че болезнената рана, причинена от загубата на семейството ѝ, пак ще прокърви. Не искаше отново да изпитва тази мъка. Същевременно още не беше готова да продаде къщата, независимо от изгодното предложение. Не знаеше какво да предприеме.

Първо обмисли поканата на лейди Уиншир и по време на вечеря обсъди въпроса с Консуела. Тя мигом се въодушеви и изрази желание да отидат. Странно, но Анабел искаше същото. Щеше да им се отрази добре да заминат за известно време. Консуела предложи пак да отидат в Дъовил, но след горчивата раздяла с Антоан, Анабел отказа. Мина ѝ през ума, че навсякъде е оставила лоши спомени и постоянно бяга от призраци.

На следващия ден отговори на лейди Уиншир, че приемат поканата. Незабавно последва предложение за различни дати. Избраха уикенда, когато Консуела имаше рожден ден; щеше да навърши седем. Елен купи билетите за влака до Кале. После щяха да пресекат Ламанша и да слязат в Дувър, а лейди Уиншир пое ангажимента да ги посрещнат там. Било само на два часа път от имението ѝ.

Настъпи уикендът. Консуела не си намираще място от вълнение. Бриджит оставаше в Париж с новия си приятел. Анабел се настани в резервираното първокласно купе. За Консуела това беше първото голямо пътешествие, като се изключи пристигането им в Париж преди две години и пътуването до Дъовил с Антоан. Вече не го споменаваха; дори на своята крехка възраст Консуела долавяше колко е болезнена темата за майка ѝ. Веднъж Анабел го зърна в болницата, но побърза да се извърне и се качи при пациента си по задните стълби. Не желаше да говори с него. Предателството му беше чудовищно.

Влакът бавно напускаше Гар дьо Нор, а Консуела попиваше всичко с жаден поглед. Анабел се усмихна. Обядваха във вагон-ресторанта като „големи дами“, както се изрази Консуела, а после гледаха сменящите се картини на пейзажа. Детето заспа в скута на майка си и Анабел се замисли за изминалите няколко месеца; бяха трудни. Антоан сякаш взе обратно не само мечтата, която ѝ предлагаше, но и надеждата, че нещата в живота ѝ ще се променят някога.

Изглежда вечно ще я наказват за миналото. Превръщаше се в жертва на решенията, взети от други хора, на слабостите, на лъжите им. Потискаше я мисълта, че истината никога няма да изплува и никога няма да изчисти името си. Независимо от трудностите, с които се пребори, независимо от успехите, които постигна, винаги ѝ приписваха чужди грехове. Беше добра майка, чудесен лекар и почтен човек, но ето — продължава да носи клеймото на миналото си,

включително и обвинението, че Консуела е незаконно дете. Единствено Антоан дръзна да произнесе думата, но тя беше жесток и незаслужен етикет за невинно дете.

След три часа стигнаха Кале и се качиха на корабче. Анабел се притесняваше. Добре понасяше пътуването по море, но Ламаншът беше бурен и се страхуваше дали Консуела няма да хване морска болест. За нейна радост малката понесе пътуването отлично. Колкото повече корабчето подскочаше и се накланяше, толкова по-силно пицеше тя от радост и възторг. Акостираха в Дувър. Хванала майка си за ръка и стиснала любимата си кукла в другата, Консуела слезе от корабчето.

На кея ги чакаха шофьорът на лейди Уиншир и един стар „Ролс-ройс“. Два часа пътуваха край меки хълмове, осеяни с ферми и имения. От време на време забелязваха останките на някой стар замък.

И двете обаче се оказаха неподготвени за огромната къща и величието на имението на рода Уиншир. С парите на лейди Уиншир, не по-малко заможна от покойния граф, построената през XVI век къща се поддържаше в отлично състояние. Конюшните бяха поголеми, по-чисти и по-красиви от множество домове. Лейди Уиншир, забележителна ездачка на младини, още робуваше на страстта си да поддържа расови коне; половин дузина жокеи яздеха всеки ден.

Посрещна ги на външните стълби, внушителна в тъмносинята си рокля, познатите перли и с друга огромна шапка. Размаха сребърния си бастун като меч и нареди на шофьора да се погрижи куфарите им да стигнат до стайте. Сърдечно усмихната, прегърна Анабел и ококорената от изненада Консуела и им направи знак да я последват вътре.

Минаха по коридор с безброй портрети на хора със строги изражения, прекосиха огромна всекидневна с фантастичен полилей, библиотека, препълнена до краен предел със старинни книги, музикален салон с две арфи и роял и трапезария с маса, предназначена за четирийсет души. Най-накрая пристигнаха в малък уютен будоар, където домакинята обичаше да седи и да гледа градината. Анабел попиваше великолепието на дома ѝ и се питаше как е възможно човек, израснал в такава обстановка, да изнасили жена и да я заплаши с убийство, ако го издаде. На камината в стаята, където седнаха, имаше снимки и на двете момчета Уиншир. Първо пиха чай със сметанови

пасти и шоколад, после лейди Уиншир изпрати една прислужница да покаже конюшните на Консуела. Беше се погрижила да докарат пони, ако внучката ѝ иска да поязди. След като Консуела излезе, Анабел ѝ благодари за вниманието и топлото посрещане.

— Длъжна съм да го направя — отвърна възрастната жена.

Анабел се усмихна. Не смяташе жената отговорна за престъплението на сина си. А и как да го счита за престъпление, като в резултат се появи Консуела? Сподели всичко това с лейди Уиншир; тя благодари на Анабел за великодушието, но уточни, че независимо колко е обичала сина си, той не заслужава подобно благородно отношение. Призна, че винаги е бил див и разглезен.

Побъбриха, а после се разходиха из градината. Срегнаха един от жокеите, повел понито, яздено от Консуела. Тя изглеждаше не на себе си от щастие. Детето се забавляваше чудесно благодарение на новооткритата си баба. Лейди Уиншир предложи и на Анабел да поязди. Младата жена прие с удоволствие да го направи на сутринта — не беше яздила от години. След като напусна Щатите подобен лукс изчезна от живота ѝ. Щеше да е приятно, помисли си Анабел. Това бе едно от честите ѝ занимания през летата в Нюпорт.

Консуела и жокеят се отправиха към конюшната, а Анабел спомена, че мисли да продаде къщата в Нюпорт.

— Защо? — попита възрастната жена с известно неодобрение. — Принадлежи на рода ти от поколения. Редно е да я задържиш. Тя е част от историята ти. Не я продавай.

— Не съм сигурна дали ще се върна там. Отсъствала съм десет години. В къщата живеят само петима прислужници.

— Трябва да се върнеш — решително отсъди лейди Уиншир. — Там също е част от историята на Консуела. Има право на нея, на всичко твое и мое. — Последното не беше помогнало особено на Хари, помисли си Анабел, но не го изрече на глас пред майка му. — Не можеш да избягаш от това, което си, Анабел. Време е да заведеш Консуела, пък макар и за кратко.

— За мен там всичко е приключило — упорстваше Анабел.

— Но това е само началото за Консуела. В живота си тя се нуждае от нещо повече от Париж, както и ти. Трябва всички наши родови истории да се сплетат и да ѝ бъдат поднесени като букет.

— Получих много добро предложение. Ще ми позволи да купя имот във Франция.

Във Франция притежаваше само къщата в шестнайсети район, но след като видя Консуела тук, разбираше колко добре би се отразил на детето ѝ животът в провинцията.

— Подозирам, че и без това можеш да си го позволиш — правилно се досети възрастната дама.

Анабел наследи голямо състояние от баща си и почти същото от майка си. Но през последните десет години начинът ѝ на живот с нищо не показваше, че е богата. Живееше по-скромно, подобаващо за болшинството хора с нейната професия. Но сега можеше да си позволи да се възползва от богатството си.

Лейди Уиншир прекъсна мислите ѝ.

— Надявам се двете често да ми гостувате. Отсядам в Лондон понякога, но през по-голяма част от времето съм тук. — Като спомена за имението, наследено от покойния ѝ съпруг, се подсети да повдигне пред Анабел въпрос, който отдавна се въртеше в главата ѝ. Отсъствието на Консуела в момента я улесняваше. — Много мислех за положението на детето, защото ти и баща ѝ не сте били женени. След няколко години, когато порасне, това може да се окаже бремене за нея. Не можеш да я лъжеш вечно, а един ден някой сигурно ще се досети. Говорих с адвокатите си. Безсмислено е да я осиновя. Но нищо не пречи да я призная официално. Така отчасти нещата ще се компенсират и тя ще може да добави нашето име към твоето, ако приемеш — завърши лейди Уиншир предпазливо.

Не искаше да засегне майката, която така смело понасяше всичките си отговорности сама. Анабел обаче се усмихна. Беше станала по-чувствителна на тази тема откакто Антоан изрече отвратителната си обида. Още я болеше, че нарече детето ѝ „копеле“.

— Намирам идеята за чудесна — отвърна Анабел искрено. — Така един ден ще е по-добре за Консуела.

— Значи не възразяваш? — зарадва се лейди Уиншир.

— Напротив. Много ще ми е приятно. — С името на фамилията Анабел свързваше лейди Уиншир, а не сина ѝ. — Ще стане Консуела Уортингтън-Уиншир или обратното. Коего предпочиташ.

— Одобрявам Уортингтън-Уиншир. Ще възложи на адвокатите да приготвят документите.

Усмихна се, притегли Анабел към себе си и я целуна.

— Много си мила с нас — промълви Анабел, изпълнена с благодарност.

— Защо да не съм? — изненада се старата дама. — Ти си добра жена. Видях каква чудесна майка си. Въпреки трудностите си успяла да станеш и лекар. При това, както чувам, отличен. — По нейна молба личният ѝ лекар беше направил дискретни проучвания чрез познати във Франция. — Независимо какво ти е причинил синът ми, ти си стъпила на крака, не виниш нито детето, нито мен. Имам чувството, че дори и Хари не виниш. Не съм сигурна дали аз щях да постъпя така на твоє място. Ти си почтена, отговорна, трудолюбива. Всичко си постигнала сама, без ничия помощ. Проявила си достатъчно смелост да родиш извънбрачно дете. Не ми хрумва нищо, което да не одобрявам у теб. Според мен си забележителна и съм горда, че те познавам.

Очите на Анабел се напълниха със сълзи. Думите на лейди Уиншир представляваха пълна противоположност на казаното от Антоан.

— Ще ми се и аз да схващам нещата по този начин — въздъхна Анабел тъжно. — А аз виждам единствено грешките си. Пък и хората, с изключение на теб, се влияят само от етикетите, които други ми лепнаха.

И обзета от пристъп на откровение, сподели най-съкровената си тайна: че се е развела, преди да напусне Щатите, и обясни защо. С това само спечели още по-голямото възхищение на лейди Уиншир.

— Каква невероятна история! — възкликна тя след кратък размисъл. Не се шокира, а изпита искрено съжаление заради злосчастната ѝ женитба с Джосая. — Глупаво е било от негова страна да се надява, че ще успее да води двойствен живот. Хората често вършат глупости. Мъжете наистина са големи невежи, а понякога са и твърде себични. Съветвам те да не се измъчваш повече. Знаеш истината и само това има значение.

— Хората няма да спрат да затръшват вратата си пред мен — въздъхна Анабел. — Ще се държат лошо и с Консуела.

— Наистина ли те интересуват тези хора? — попита лейди Уиншир. — Щом са се държали така зле с теб, а биха го сторили и с детето, не са достойни за вас. Така стоят нещата. — Анабел ѝ разказа

за наскоро преживяното с Антоан. Лейди Уиншир побесня. — Как смее да ти говори така?! Няма по-дребнави, зловни и понякога плиткоумни от така наречените буржоа. Ужасно те е оскърбил, мила. Съвършено права си, че не си го допуснала обратно. Не те заслужава.

Анабел се усмихна тъжно. Съгласи се с оценката на лейди Уиншир. След като прозря истинската същност на Антоан, той не ѝ липсваше. Тъгуваше, защото ѝ липсваше мечтата, по-скоро надеждата за щастие. Всичко явно е било илюзия. След тежките му думи красивата мечта се превърна в кошмар.

Консуела се втурна в стаята при тях, развълнувана от всичко, което беше видяла в имението и най-вече от ездата на понито. Остана още по-очарована от спалнята, в която се настани: голяма, слънчева, украсена с коприна; намираще се в съседство със спалнята на майка ѝ, не по-малко елегантна.

По време на вечеря ѝ съобщиха за новото ѝ име.

— Няма ли да е трудно да се изписва? — подходи съвсем практично тя, с което разсмя и майка си, и баба си.

— Ще свикнеш — увери я Анабел.

Изпитваше безкрайна благодарност към лейди Уиншир за жеста да признае официално детето. Така повече няма да си позволят да я нарекат „копеле“.

След вечеря играха карти, но Консуела задряма до майка си. В крайна сметка спа в леглото на Анабел. Сутринта бързо се облече и хукна към конюшнията.

Цял ден двете жени разговаряха непринудено и обсъдиха куп въпроси: от политиката до медицината и новите романи. Лейди Уиншир се оказа интелигентна и изключително начетена. Разговорът им върна Анабел във времената, когато общуваше така с майка си. От главата ѝ не излизаше съвета на старата дама да не обръща внимание на злостните хорски приказки; не преставаше да ѝ повтаря, че е добра жена. Анабел се почувства горда.

Последния ден обядваха в градината. Бабата на Консуела ѝ беше приготвила изненада. По време на десерта — грамадна празнична торта по случай рождения ден на детето — един от прислужниците донесе кутия за шапки с огромна розова панделка. И Консуела, и майка ѝ решиха, че ще получи шапка за езда. В следващия миг Анабел забеляза, че кутията леко се клати и се досети какво е. Прислужникът я

държеше, докато Консуела развърза панделката и предпазливо вдигна капака. И тогава в нея се вторачи черна муцунка, а после в ръцете ѝ скочи малък мопс, досущ като кучетата на лейди Уиншир. От вълнение Консуела загуби дар слово. В това време кутрето я ближеше по лицето, а двете жени се смееха. Най-после, дошло на себе си, детето се втурна към баба си и се хвърли на врата ѝ.

— Благодаря ти! Чудесно е. Как да го кръстя?

— Както решиш, мила — засмя се лейди Уиншир.

Внезапно появилата се в живота ѝ внучка ѝ носеше неизказана радост.

Всички бяха натъжени на раздяла. Консуела и майка ѝ се настаниха в колата, за да отпътуват за Дувър и оттам да се приберат в Париж. Лейди Уиншир дискретно напомни на Анабел, че ще ѝ изпрати документите за признаването на Консуела веднага щом са готови и ги покани скоро пак да ѝ гостуват.

Стоеше пред къщата и им махаше, докато не изчезнаха от погледа ѝ. През целия път до Париж Консуела си игра с кученцето. Обяви на майка си, че това е най-хубавият рожден ден, който е прекарвала и тя се съгласи.

На другия ден Анабел уведоми адвокатите си, че не желае да продава къщата в Нюпорт. Заръча на Елен да им резервира каюта на кораб за Ню Йорк през юни и билети за връщане във Франция през юли. Изпълняваше всички съвети на лейди Уиншир.

26.

През третата седмица на юни Анабел, Консуела и Бриджит отплаваха на борда на „Мавритания“ — един от най-големите, бързи и луксозни кораби.

С него Анабел беше пътешествала преди шестнайсет години, придружена от родителите си, а те и Робърт бяха отпътували с „Мавритания“ за Европа, откъдето започна последното им, фатално плаване с „Титаник“. Този факт имаше особено значение за Анабел.

Напуснаха Хавър в чудесен слънчев ден. Разполагаха с две обширни каюти на горната палуба. Консуела не си намираще място от вълнение, а Бриджит се притесняваше. Имаше далечен роднина от загиналия екипаж на „Титаник“. Започна да плаче и да се кръсти още щом се качиха на борда. Не преставаше да говори за трагедията и Анабел малко се ядоса. Не искаше Консуела да се изплаши, като ѝ напомнят как са загинали дядо ѝ и вуйчо ѝ. Бриджит обаче продължаваше да описва най-подробно всичко чуто или прочетено по онова време.

— Така ли е било, мамо? — попита детето с широко отворени очи.

Не можеше да си представи как такъв голям кораб ще потъне. Знаеше историята за роднините си, но само в общи линии.

— Отчасти — отвърна Анабел честно. — Понякога се случват лоши неща, но не често. Станало е преди много години, а оттогава безчет параходи прекосяват океана в двете посоки. Този плава успешно от осемнайсет години. Освен това няма да срещнем айсберги по пътя. Виж колко е слънчево и топло и колко голям е параходът. Обещавам ти, че всичко ще е наред. — Хвърли предупредителен поглед към Бриджит над главата на детето. — Ще пътуваме чудесно, а в Ню Йорк много ще се забавляваме. Ще видим и старата ми къща в Нюпорт.

По свършено други причини тя беше не по-малко нервна от Бриджит. Не се тревожеше, че параходът ще потъне, а се притесняваше, защото се връщаше в Ню Йорк за пръв път от десет

години. Питаше се какво ли ще завари и пред какви призраци ще се изправи. Но същевременно беше съгласна с лейди Уиншир — това е част от потеклото на Консуела и тя има право да се запознае с него, да научи нещо повече. Анабел не можеше да го крие вечно. Дълго чака, преди да се реши да се върне. Преди време войната ѝ служеше за предлог, а после — ученето. Но войната свърши преди почти седем години. Достатъчно отлага.

За да отвлече мислите на Бриджит от мрачните подробности, свързани с „Титаник“, я помоли да разопакова багажа, а тя заведе Консуела да разгледа плувния басейн, впечатляващата трапезария, помещенията за игра и многобройните клетки за пътуващите със стопаните си домашни любимци. Оставиха кутрето на Консуела при Елен, която го обожаваше. Консуела го нарече Коко.

Докато параходът напускаше пристанището, трите стояха на палубата и наблюдаваха как Франция изчезва. После майката и дъщерята вечеряха в трапезарията. Пътуването се различаваше съществено от пътуването на Анабел преди десет години. Тогава тя почти не излизаше от каютата и нямаше представа какво ѝ предстои на отсрещния бряг. Анабел искаше единствено да избяга от хората, охулили я в Ню Йорк. Сега, след десет години, се връщаше.

До третия ден всичко беше чудесно, докато Анабел не забележа на палубата две двойки, едната очевидно беше новобрачна. Вторачиха се нея, но тя се престори, че не ги познава. Минавайки край тях се впусна в оживен разговор с дъщеря си и не поздрави възрастните, макар че веднага видя в тяхно лице познати на родителите си. Вече отминаваше с Консуела, а дамата осведоми съпруга си, без да си дава труда да сниши глас:

— Беше омъжена за Джосая Милбанк. Не помниш ли?... Дъщерята на Артър Уортингтън. Стана страхотен скандал. Имала връзка и той се разведе с нея. Избяга с любовника си във Франция.

Значи така мислеха, даде си сметка Анабел и потрепери. Още помнеха случилото се. Чудеше се дали всички го помнят. Нима присъдата ѝ оставаше доживотна? Никога ли няма да я помилват?

Шокира се от това, че някои хора смятаха, че е избягала във Франция с любовника си. Само като го чу ѝ се прииска пак да се скрие в каютата. Сети се обаче за съветите на лейди Уиншир: „Дръж главата си изправена високо, Анабел. Ти си добра жена. Не се интересувай от

тях“. Докато думите отекваха в съзнанието ѝ, прецени, че лейди Уиншир е права донякъде. Да, хората я интересуват, не иска да я унижават повече, ненавижда лепнатите ѝ етикети. Най-много я болеше, че я смятаха за прелюбодейка, а тя никога не е била такава. Беше вярна съпруга. И тогава, и сега е добра жена. Нищо не се промени, независимо от развода. А след толкова години какво ги интересува защо е отишла в Европа или с кого? Никой от тях не застана до нея да я подкрепи, защити и утеши. Животът ѝ сигурно щеше да протече съвсем различно, ако бяха го направили. Но тогава нямаше да отиде в Европа, да стане лекар, да има Консуела до себе си. В крайна сметка излизаше, че тя печели.

През един от следващите дни пак се разхождаха с Консуела по палубата и Анабел отново попадна на познатите на родителите си. Стисна здраво ръката на дъщеря си, погледна жената право в очите и ѝ кимна. Анабел, облечена в копринен сив костюм и с подходяща шапка — тоалет специално за пътуването, изглеждаше изключително стилна и вече не приличаше на американка, а на францужойка. Когато Анабел я поздрави, жената се устреми към нея с широка, фалшива усмивка.

— Боже, Анабел, ти ли си? След толкова години! Как си? И какво хубаво момиченце! Сигурно е твое? Прилича на теб. Съпругът ти на борда ли е?

— Не — отвърна Анабел и учтиво се ръкува и с двамата. — Вдовица съм. Това е дъщеря ми, Консуела Уортингтън-Уиншир.

Консуела, облечена в красива рокля, с шапка и ръкавици, направи реверанс.

— О, колко е мила. Кръстила си я на майка си. Чудесна жена. Още ли живееш във Франция?

— Да, в Париж — уточни Анабел хладно.

— Идваш ли понякога в Ню Йорк? Не съм те виждала от години.

— Сега се връщам за пръв път, откакто напуснах.

„Заради такива лицемери като теб“, искаше да добави, „които неспирно подхранват клюките, лепят етикети на хората и никога не оставят миналото на мира“.

— Трудно ми е да повярвам. А къщата в Нюпорт?

— Отиваме там за няколко седмици. Искам Консуела да я види.

— И ще разгледаме много неща в Ню Йорк — обади се детето.

Говореше английски с лек френски акцент, което ѝ придаваше още по-голямо очарование.

Анабел се усмихна на дъщеря си. Тази жена поне ѝ проговори; имаше известен напредък. Преди десет години не би го направила. Щеше да извърне глава и да се престори, че не я забелязва. Сега поне се правеше на приятна, независимо какво мисли или говори зад гърба ѝ.

— Сигурно ще се засечем в Нюпорт — подметна жената, изгаряща от любопитство. Не успяваше да откъсне поглед от скъпия костюм на Анабел и красивата рокля на Консуела. — С какво се занимаваш в Париж? — не се посвени да попита тя.

Очевидно искаше да узнае още подробности за живота на Анабел, за да има за какво да клюкарства. Беше изписано на лицето ѝ. Не пропусна да забележи и пръстена с изумруд на лейди Уиншир, който Анабел носеше до венчалната халка — същата, която купи преди Консуела да се роди и никога не свали.

— Лекарка съм — отговори Анабел.

Неволно си припомни думите на лейди Уиншир и за малко да прихне. Тези хора наистина са дребнави и любопитни, същински боклукчии: търсят лъскави дреболии сред боклуците, за да ги предложат на себеподобните си или да ги разменят срещу репутацията на добри хора, струващи десетократно повече от тях.

— Наистина?! Невероятно! — Очите на жената едва не изскочиха от изумление. — Как го постигна?

— Когато съпругът ми почина, завърших медицинско училище във Франция. — Погледна я Анабел снизходително.

— И той ли беше лекар?

— Не — отвърна тя лаконично. — Бащата на Консуела е лорд Уиншир. Загина през войната.

Всичко беше истина. Не изрече нито една лъжа за бащата на Консуела. Това че никога не са били женени, не беше работа на любопитната госпожа, а и не омаловажаваше нито постиженията ѝ, нито сторените добрини.

— Ясно — промълви възрастната жена.

Беше далеч по-впечатлена, отколкото беше готова да признае. Същевременно нямаше търпение Анабел да се отдалечи, за да сподели

всичко научено с дъщеря си — толкова напълняла, че Анабел едва я позна.

Сбогуваха се. Майка и дъщеря се оттеглиха.

— Коя беше тази жена? — попита Консуела.

— Позната на родителите ми от Ню Йорк.

— Има лоши очи — отбеляза Консуела философски и Анабел се засмя.

— Да. Някога познавах много такива хора.

— Всички в Ню Йорк ли са като нея?

— Не, надявам се. Но ние не отиваме там заради тях. Правим го за себе си.

Вече не изпитваше желание да се крие от никого. Нюпорт и Ню Йорк не им принадлежаха. Сега имаше свой живот, Париж, пациентите и детето си. Единствено ѝ липсваше мъж, но ако щеше да я обижда и унижава като Антоан, предпочиташе да остане сама. Така се чувстваше по-добре.

Прекосяха океана благополучно и прекараха чудесно. Всяка вечер Анабел и Консуела вечеряха в трапезарията. Веднъж капитанът я покани на масата си, но тя любезно отказа. Предпочиташе да се храни с дъщеря си, вместо с плиткоумни и лицемерни хора като приятелите на родителите си, с които се срещна на борда.

Буца заседна в гърлото на Анабел, когато навлязоха в пристанището на Ню Йорк и зърна Статуята на свободата с вдигнатата факла. Сякаш точно тях чакаше. Показа Елис Айланд на дъщеря си и ѝ обясни какво е работила там, преди да стане лекар и че тогава е било немислимо дори да мечтае за тази професия.

— Защо, мамо? Защо не си могла да станеш лекарка тук?

— Защото за жените беше много трудно. И все още е така. Смятат, че трябва да се омъжат, да раждат деца и да си стоят вкъщи.

— А не може ли да правят всичко едновременно? — попита Консуела озадачено.

— Според мен може.

Отново погледна Статуята на свободата. Тя стоеше там и осветяваше пътя на всички: мъже, жени, бедни и богати. Свободата принадлежеше на всички, а Анабел го осъзна едва сега.

— Ако се беше омъжила за Антоан или за друг като него, щеше ли да престанеш да си лекар? — попита я Консуела замислено.

— Не.

Слязоха на кея, минаха през митницата и хванаха две таксита да ги откарат с багажа им до хотел „Плаза“. Наеха стая с чудесен изглед към парка. Недалеч се намираше старата ѝ къща. Анабел се изненада колко се е променил Ню Йорк, колко нови сгради са се появили, колко по-многолюден беше станал градът. Консуела беше очарована. След като обядваха, двете излязоха да разглеждат града.

Първо, естествено, отидоха до бащиния ѝ дом. Анабел нямаше търпение да го види. Беше в добро състояние, независимо от спуснатите кепенци и необитаемия вид. Новите собственици вероятно бяха заминали за лятото.

— Тук живях като малка — обясни тя.

Канеше се да добави: „Докато се омъжих“, но се въздържа. Никога не бе разказвала на Консуела за Джосая, но знаеше, че един ден ще го направи.

— Сигурно ти е било много тъжно, като баща ти и брат ти са починали — промълви детето.

— Да. Баба ти Консуела също живееше тук.

— Беше ли добра?

— Безкрайно. И красива, точно като теб. Чудесен, добър човек. Много я обичах.

— Сигурно ти липсва.

— Да.

Застанала пред къщата, Анабел си спомни за утрото, когато узна за потъването на „Титаник“ и за деня, в който майка ѝ почина. Но имаше и приятни спомени. Тук прекара детството си безгрижно и весело. Живя сред хора, които я обичаха и я защитаваха.

Вървяха бавно. Анабел я заведе да види и други паметни за нея места, разказа ѝ за дебютантския си бал. Посетиха банката на дядото на Консуела и Анабел я представи на управителя и някои от по-възрастните служители. Консуела правеше изискано реверанс и подаваше ръка. В късния следобед се върнаха в „Плаза“, за да пият чай.

Консуела направо се влюби в Ню Йорк, а Анабел се чувстваше по-щастлива от очакването. Радваше се, че се върна, за да покаже града на дъщеря си. Лейди Уиншир се оказа права: това представляваше част от историята на Анабел и на дъщеря ѝ; беше

важно малката да види къде е израснала майка ѝ. Останаха цяла седмица. Анабел не срещна познати, а и не искаше да види никого. В края на седмицата нямаше търпение да заминат за Нюпорт. Знаеше, че на Консуела ще ѝ хареса там, така както тя обожаваше мястото като дете.

Качиха се на влака за Бостън. Старият иконом на баща ѝ — Уилям — ги чакаше на гарата с една от колите на баща ѝ, които още поддържаха в Нюпорт. Разплака се, когато я видя и се поклони на Консуела. Консуела не само остана впечатлена от възрастта му, но и от уважението, с което се отнася към нея. Дожаля ѝ, че плаче, надигна се на пръсти и го целуна. В очите на Уилям и на Анабел имаше сълзи. От писмата на Анабел до Бланш прислугата знаеше за съществуването на Консуела, но не бяха наясно кой е бащата и кога се е омъжила. Доколкото се досещаха бил загинал скоро след като се събрали с Анабел. Уилям се загледа в Консуела с умиление:

— Твое копие е, когато беше на нейна възраст. Прилича и малко на майка ти.

Помогна им да се настанят в колата и поеха към Нюпорт. По време на седемчасовото пътуване Консуела не преставаше да наблюдава и да коментира всичко. Уилям ѝ обясняваше край какво минават. Анабел установи, че и тук много неща са се променили, но не и самият Нюпорт. Изглеждаше както винаги. Очите на Консуела се разшириха от учудване при вида на огромната къща и градината. Прислугата бе поддържала в отлично състояние впечатляващото имение.

— То е почти толкова голямо, колкото бабиното в Англия — възторгна се Консуела.

Майка ѝ се усмихна. Нищо не се беше променило тук и ѝ напомни за детството.

— Не съм — обясни Анабел. — Къщата на баба ти е по-голяма, но тук съм прекарвала чудесни лета.

До последното, добави наум тя. В съзнанието ѝ изплуваха безброй спомени, свързани с Джосая и ужасния край на брака им. Но си припомни и по-щастливи мигове, когато беше млада и пълна с надежди. Вярно, сега беше на трийсет и две и много неща се бяха променили, но все пак тук се чувстваше у дома.

Колата спря. Бланш и останалите от прислугата се появиха тичешком от къщата. Прегърна Анабел и не спря да плаче. Изглеждаше доста състарена. После прегърна и Консуела и също като Уилям отбеляза, че дъщерята е копие на майка си.

— А сега си и лекар! — не спираше да се удивлява Бланш.

Не можеше да повярва, че господарката ѝ най-после се е върнала къщи. Беше изгубила надежда, че това някога ще се случи. Опасяваха се също да не продаде къщата, която всъщност бе и техен дом. Поддържаха я в безупречен вид за Анабел. Изглеждаше сякаш я е напуснала вчера, а не преди десет години. Тези десет години се струваха цяла вечност на Анабел, а от друга страна бяха преминали неусетно.

Тя отново почувства липсата на майка си, когато мина край спалнята ѝ. Щеше да се настани в една от гостните, а на Консуела и Бриджит отстъпи старата си стая. Но повечето време детето щеше да прекарва навън, както правеше тя на нейната възраст. Нямаше търпение да заведе Консуела да поплуват и го направиха още първия следобед.

Обясни на дъщеря си, че тук се е научила да плува, както Консуела се научи в Ница.

— Водата е по-студена — отбеляза Консуела, но видимо ѝ харесваше.

Върнаха се в къщата; Анабел я остави с Бриджит. Искаше да се разходи сама. Имаше спомени, които не беше готова да сподели. Точно излизаше, когато Консуела се спусна по стълбите и на Анабел сърце не ѝ даде я отпрати. Детето преливаше от щастие, преоткривайки света, в който майка ѝ бе живяла. Той доста се различаваше от атмосферата в шестнайсети район в Париж.

Къщата, която искаше да види Анабел, се намираще наблизо. Застана пред нея. Прорасналите дървета и спуснатите кепенци подсказваха, че имотът се нуждае от сериозни грижи. По думите на Бланш къщата била продадена преди две години, но явно никой не живееше в нея и изглеждаше изоставена. Това беше старата къща на Джосая. Тук тя прекара летата, докато беше омъжена; тук той и Хенри продължиха връзката си. Нямаше да мисли за това сега. Консуела забеляза, че и тази къща — малка, тъмна и в окаян вид — е важна за майка ѝ.

— Познаваше ли човекът, който е живял тук, мамо?

— Да.

Анабел почти усещаше присъствието му до себе си. Молеше се да е намерил вече покой. Тя отдавна му беше простила. Той постъпи така, както смяташе, че е най-добре; беше я обичал по свой начин; тя също го беше обичала.

— Починал ли е? — попита Консуела натъжено.

— Да.

— Добър приятел ли ти беше?

Консуела не разбираше защо майка ѝ има толкова печален вид. Анабел дълго се колеба как да ѝ отговори. Навярно сега бе най-подходящият момент да бъде с нея откровена. Не можеше вечно да лъже дъщеря си за миналото си. Стигаше лъжата, че е била омъжена за бащата на Консуела. Един ден щеше да ѝ разкаже и тази история — не това, че е била изнасилена, но че никога не са се женили. Сега, след като лейди Уиншир сама предложи да я признае официално, нямаше да е толкова сложно, макар и трудно, да се обясни.

— Къщата принадлежеше на Джосая Милбанк — подхвана тя тихо, докато двете надзъртаха в градината. — Бях омъжена за него. Сватбата се състоя тук, в Нюпорт. Бях на деветнайсет. — Консуела я гледаше с широко отворени очи. — Бяхме женени две години. Той беше великолепен мъж. Много го обичах.

Държеше дъщеря ѝ да знае и този факт, а не само, че всичко се е провалило.

— Какво стана с него?

— Разболя се много лошо и реши, че вече не бива да сме женени. Намираше го за нечестно спрямо мен, защото беше много болен. Замина за Мексико и се разведохме.

Консуела се натъжи. Толкова хора бяха умрели в живота на майка ѝ. Все пак се осмели да попита:

— Като е бил толкова болен, ти не искаше ли да се грижиш за него?

— Да, но той не искаше. Смяташе, че е по-добре за мен да не съм омъжена за него, защото бях много млада, а той — доста по-възрастен. Достатъчно възрастен да ми бъде баща. Посъветва ме да се омъжа за друг, здрав мъж, с когото да имам много деца.

— Като татко — обяви детето и в следващия миг лицето му се натъжи. — Но той също е починал.

Всичко ѝ звучеше много тъжно и все пак ѝ помагаше да разбере какво е преживяла майка ѝ.

— Разведохме се и той замина за Мексико — добави Анабел. Премълча за Хенри. — Всички тук много се изненадаха. Решиха, че го е направил, защото съм извършила нещо ужасно. Той никога не каза на никого, че е болен. Не казах и аз. Затова хората си помислиха, че аз съм причината да замине. Това много ме натъжи. Заминах за Франция, за да се грижа за ранените там. После срещнах баща ти и се сдобих с теб.

Хвана Консуела за ръка. Вярно: не ѝ каза всичко, но засега нямаше защо да го прави. Във всеки случай бракът ѝ с Джосая излезе наяве. Така беше най-добре. Не искаше помежду им да има тайни и да изрича лъжи, които след това да прикрива. Говори честно по адрес на Джосая — така беше правила винаги.

— Но защо всички са се държали лошо с теб, когато той е заминал.

Това се струваше отвратително на Консуела и страшно несправедливо спрямо майка ѝ.

— Защото не разбираха. Не знаеха какво точно се е случило. Затова говореха лоши неща за мен.

— Защо не им каза истината?

— Той не искаше. Не желаше да се разбере, че е болен.

— Постъпил е неразумно — обобщи Консуела.

— Така е.

— Видя ли го отново?

— Не — поклати глава Анабел. — Почина в Мексико. Аз вече бях във Франция.

— А сега хората знаят ли истината? — упорстваше Консуела.

Никак не ѝ харесваше чутото. Звучеше ѝ така несправедливо спрямо майка ѝ. Сигурно е била много тъжна тогава. И сега изглеждаше тъжна, докато говореше за онези години.

— Не. Мина много време.

— Благодаря ти, че ми го разказа, мамо.

— Канех се да ти го кажа един ден, когато пораснеш.

— Съжалявам, че са се държали лошо с теб — погледна я съчувствено детето. — Надявам се повече да не ти се случва.

— Това вече няма значение. Нали имам теб? — прегърна я Анабел.

Напуснаха запустелия двор и се прибраха. Следващите три седмици играха, плуваха и се забавляваха, така както всички неща, с които Анабел се бе забавлявала като дете.

През последната седмица от престоя си Анабел заведе Консуела на обяд в местния клуб. Преди това тя се стараеше да избягва местата, където би срещнала стари познати. Обикновено се хранеха вкъщи, но този път решиха да излязат, което беше проява на смелост от страна на Анабел.

На тръгване от обяда Анабел видя едра, подпухнала и червендалеста жена да идва към ресторанта. Придружаващата я бавачка едва успяваше да усмири шестте деца, а жената държеше бебе в ръцете си. Караше се на едно от децата, бебето плачеше, а шапката ѝ се бе килнала. Едва когато стигнаха на метри една от друга, Анабел осъзна, че това е старата ѝ приятелка Хорти. Двете спряха на място и се зяпнаха.

— Какво правиш тук? — попита Хорти, сякаш Анабел нямаше право да е в клуба.

Опита се да замаже нетактичната си забележка с притеснена усмивка. Консуела свъси вежди и я изгледа изпитателно. Хорти дори не я забеляза; взираше се в майка ѝ, все едно вижда призрак.

— Тук съм с дъщеря си на кратко посещение — усмихна се Анабел на Хорти, но искрено я съжали. — Виждам, че фабриката за деца продължава да действа.

Хорти завъртя очи и въздъхна. За миг напомни на Анабел за приятелката, която така силно обичаше и никога не би изоставила.

— Омъжила си се отново? — попита Хорти любопитно, поглеждайки към Консуела.

— Вдовица съм.

— И е лекарка — съобщи Консуела гордо, а двете жени се засмяха.

— Сериозно? — Хорти погледна Анабел впечатлена, но се сети за страстта на Анабел към медицината от момиче.

— Да. Живеем в Париж.

— Така чух и аз. Говореше се, че си се проявила като герой през войната.

— Не бих казала — засмя се Анабел. — Работих в болници, карах линейка с ранени войници. Нищо героично няма в това.

— На мен ми звучи героично — отсъди Хорти, докато роякът от деца се гонеше около нея, а бавачката се опитваше да ги усмири. Хорти не се извини за предателството, нито спомена, че Анабел ѝ е липсвала, макар да се четеше в очите ѝ. — Дълго ли ще останеш тук?

— Още няколко дни.

Хорти не я покани да ѝ гостува, нито предложи да намине в къщата на семейство Уортингтън. Знаеше, че Джеймс никога няма да позволи. Смяташе, че Анабел ще ѝ повлияе лошо. Разведените жени и жените, които изневерявах на съпрузите си не бяха желани гости в дома му, макар за него да се разправяха ужасни истории.

За миг на Анабел ѝ се прииска да сподели с Хорти колко ѝ е липсвала, но се въздържа. Беше прекалено късно и за двете. Срещата им само я натъжи. Хорти изглеждаше подута, уморена и състарена. Някогашното хубаво момиче го нямаше. Беше се превърнала в матрона на средна възраст с куп деца. Обърна гръб на най-добрата си приятелка и с близостта им беше свършено, въпреки че щеше много да липсва на Анабел. Казаха си довиждане, без да се прегърнат. Анабел излезе мълчаливо от ресторанта.

Консуела заговори, едва когато майка ѝ подкара колата към дома им. Тонът ѝ беше нежен.

— Тя говорила ли е лоши работи по твой адрес?

— Донякъде. Беше най-добрата ми приятелка, докато растяхме. Хората понякога постъпват глупаво — усмихна се Анабел на дъщеря си. — На твоята възраст бяхме като сестри.

— Грозна е — отсече Консуела. Ядосваше се, че майка ѝ защитава непознатата. — И дебела — добави тя за повече тежест.

— Като момиче беше красива. Но е родила много деца.

— И те са грозни. И вдигат много врява — не се предаваше Консуела, сгушена до майка си.

— Права си — съгласи се Анабел.

Хорти никога не успяваше да се справи с децата си, дори когато бяха само едно-две. Явно Джеймс не бе преставал да работи за умножаването им.

Остатъкът от престоя им в Нюпорт премина точно както очакваха. За Анабел това беше едно истинско завръщане у дома.

Докато приготвяха багажа за заминаването, Консуела попита майка си дали ще дойдат пак. Анабел мислеше за същото и се радваше, че не продаде къщата. Лейди Уиншир отново се оказа права. Тя не грешеше относно много неща. Пръстенът с изумруда не слизаше от ръката на Анабел. Беше подарък, на който сега, когато бяха станали приятелки, държеше особено много.

— Мисля си, че не е зле да идваме тук всяко лято за няколко седмици. Може дори да оставаме по месец. Какво ще кажеш? — попита Анабел дъщеря си.

— Ще ми бъде приятно — призна Консуела.

— И на мен.

Така щеше да запази връзката си с Щатите и да създаде усещане за съпричастност у Консуела. Времето лекува. Почувства го докато бяха тук. Дори хората още да говореха за нея и да помнеха развихрилия се навремето скандал, скоро всичко щяха да забравят. Важното е да не се поддава. Това вече не я засягаше. Толкова неща се случиха оттогава. Другаде имаше свършено нов живот, дом, професия и дете, което обожаваше. Усещаше обаче, че една някогашна частица от нея се е върнала; част от стария начин на живот, който ѝ беше липсвал.

Уилям ги откара до Бостън и те се качиха на влака за Ню Йорк. Този път щяха да прекарат там само два дни.

— Грижи се за себе си, госпожице Анабел — поръча ѝ Уилям отново с насълзени очи. — Скоро ли ще дойдеш пак?

— Следващото лято. Обещавам.

Сбогуването с Бланш също премина със сълзи, но тя и на нея даде дума, че ще се видят пак. Уилям прегърна и целуна Консуела и Анабел и остана на перона да им маха, докато влакът не изчезна от погледа му.

Двете се настаниха удобно в купето. Прекараха чудесно в Нюпорт. Много по-добре от очакванията на Анабел.

27.

Последните им два дни в Ню Йорк бяха уморителни, но забавни. Анабел заведе Консуела на мюзикъл и детето остана очаровано. Вечеряха в „Сардис“ и „Уолдорф Астория“ сред стилна обстановка. Взеха ферибот да обиколят Манхатън. Анабел отново ѝ показа Елис Айланд и ѝ разказа повече неща за него. Последния следобед пак минаха край бащината ѝ къща да си вземат довиждане. Анабел остана дълго отпред, за да отдаде почит на всички, които бяха живели там, включително и на невинната част от себе си, която беше загубила завинаги. Нямаше вече нищо общо с някогашното момиче. Беше пораснала.

Двете с Консуела се отдалечиха от къщата, хванати за ръце. По време на пътуването Консуела научи много за майка си, за баба си и дядо си, за вуйчо си Робърт и дори за някои от приятелите на майка ѝ. Не хареса приятелката ѝ от Нюпорт; онази с многото деца. Фактът, че се е държала лошо с майка ѝ я натъжаваше. Жал ѝ беше за мъжа, починал в Мексико. Виждаше се, че майка ѝ го е обичала.

Качиха се на борда на „Мавритания“. Бриджит вече не се притесняваше. Удобният луксозен параход ѝ действаше успокоително. Анабел изпита странно чувство, докато минаваха покрай кея Кунард. Напомни ѝ как преди тринайсет години, след потъването на „Титаник“, дойде да вземе майка си оттук.

Сякаш оставяше част от сърцето си. Отдавна не бе изпитвала такава обвързаност с родината. Беше ѝ приятно да си мисли, че следващото лято ще се върне. Консуела говореше само за това. Страшно ѝ хареса къщата в Нюпорт и нямаше търпение да я види отново.

Анабел провери списъка на пасажерите. На борда не се оказаха познати. Впрочем, беше ѝ все едно. Нямаше от какво да се страхува. Опълчи се на обществото в Нюпорт и Ню Йорк; вече не останаха тайни. Дори някой да разбули миналото ѝ, какво можеше да ѝ стори? Не можеше да ѝ отнеме къщата, живота, работата, детето. Най-много

да я одумват, но тя вече го бе надживяла. Не я тормозеше болезнено дори предателството на Хорти. Никой нищо не можеше да ѝ отнеме; разполагаше със свой живот и той беше много хубав.

Анабел и Консуела често ходеха до клетките за кучета. Консуела тъгуваше за Коко и нямаше търпение да го види отново. Майка ѝ обеща да прекарат един уикенд в Дъовил, когато се върнат. По време на пътуването избледня дори споменът за Антоан. Оказа се дребнав човек, който живее в свят, пълен с тесногръди хора. За нея нямаше място в този свят; както за Антоан — в нейния.

При една разходка по палубата се спряха до перилата да погледат океана. Вятърът развяваше дългата руса коса на Консуела и отвя шапката на Анабел; тя се затъркала като колело по палубата. Двете хукнаха да я гонят, смеейки се. Косата на Анабел беше руса като на дъщеря ѝ. Най-накрая шапката спря в краката на мъж, който се наведе и им я подаде със сърдечна усмивка.

— Благодаря — каза Анабел задъхано и го дари с широка момичешка усмивка.

Лицето ѝ имаше загар от слънцето в Род Айланд. Тя си сложи шапката леко наклонена.

— Така вятърът сигурно отново ще я отвее — предупреди я мъжът.

Междувременно Консуела го заговори.

— Дядо и вуйчо са загинали на „Титаник“ — съобщи тя, за да започне разговор.

— Съжалявам да го чуя — отвърна той с тъжен тон. — Моята баба и дядо също загинаха на борда. Сигурно са се срещали. — Звучеше интригуващо. — Но това е станало отдавна. Преди да се родиш.

— На седем съм — потвърди тя предположението му. — Кръстена съм на майката на мама. И тя е починала. — Мъжът се опита да прикрие неуместната си усмивката заради мрачната тема. Детето обаче не спираше: — И баща ми е покойник. Умрял е преди да се родя. Във войната.

— Консуела! — смъмри Анабел разбърбилото се момиченце. Никога не я беше чувала да дава толкова много информация и се надяваше да не го прави често. — Извинете — обърна се тя към мъжа,

спасил шапката ѝ. — Не възнамерявахме да ви обременяваме със списък от покойници.

Тя му се усмихна и той отвърна със същото.

— Значи си се досетила, че съм журналист — продължи той да се закача с детето.

— Това какво е? — попита тя заинтригувана.

— Пиша за вестници. Дори издавам един в Париж — „Интернешънъл хералд трибюн“. Ще го четеш, когато станеш по-голяма — усмихна се той и на двете.

— А мама е лекар — обяви тя.

Дъщеря ѝ водеше напълно самостоятелен разговор с мъжа и това леко смути Анабел.

— Наистина ли?

После се представи:

— Казвам се Калам МакАфри, родом от Бостън, понастоящем живеещ в Париж.

Анабел също ги представи, а Консуела побърза да го осведоми, че и те живеят в Париж. Той ги покани на чай, но Анабел отклони предложението, защото трябвало да се облекат за вечеря. Докато двете се отдалечаваха, той ги наблюдаваше усмихнат. Намираше момиченцето за очарователно, а майката — за много красива. Не се покриваше с представата му за лекар. Преди няколко години интервюира Елси Инглис. Анабел въобще не приличаше на нея. Остана развеселен от свободния начин, по който малката му съобщи толкова семейна информация, независимо от видимото притеснение на майката.

Вечерта ги видя отново в трапезарията, но не ги обезпокои; не желаше да се натрапва. На другия ден забеляза Анабел сама на палубата. Консуела беше отишла да плува с Бриджит. Този път Анабел бе привързала шапката си с панделка.

— Здраво сте прикрепили шапката — усмихна ѝ се той.

— Сега е по-ветровито от миналия месец, когато пътувахме към Щатите.

— Въпреки че и двамата сме загубили близки при морски трагедии, обожавам да прекосявам океана — сподели той. — Така човек има възможност да си поеме дъх между два свята и два начина

на живот. Хубаво е човек да намира време да го прави. Само в Ню Йорк ли бяхте? — поинтересува се той.

— И в Нюпорт за няколко седмици.

— А аз бях в Кейп Код — осведоми я той. — Старая се да отскачам всяка година. Връща ме в детството.

— Това беше първото посещение на дъщеря ми в Щатите.

— Хареса ли й?

— Много. Иска да се връща всяко лято. — В следващия миг изпита потребност да сподели нещо за себе си. — Аз не се бях връщала от десет години.

— В Нюпорт? — попита той. Не беше особено изненадан.

— В Щатите.

Тази информация вече го изненада.

— Доста дълго време. — Беше около четирийсетгодишен, висок, слаб, с прошарена коса и топли кафяви очи. Беше интелигентен, не много привлекателен на вид, но достатъчно симпатичен. — Вероятно сте много заета, за да не сте била толкова дълго в родината. Или много сърдита — добави той с верния си журналистически нюх.

— Не сърдита — засмя се тя. — Започнах нов живот във Франция. Работих като доброволка в болница близо до фронта и нямаше кога да се върна. Признавам обаче, че родината ми липсва. Беше ми приятно да се върна и да покажа родните места на дъщеря си.

— Вдовица ли сте? — попита той.

Не беше трудно да се предположи, защото Консуела го осведоми, че баща ѝ е покойник.

Анабел понечи да кимне, но се спря. Бяха ѝ омръзнали лъжите, особено онези, които вече не се налагаше да изрича, за да защити друг или дори себе си от лоши хора.

— Разведена съм.

Той не реагира, някои щяха да се сепнат при това признание, но него сякаш не го впечатли.

— Дъщеря ви каза, че баща ѝ е мъртъв?

Анабел го изгледа продължително и реши да захвърли всякаква предпазливост. Нямаше какво да губи. Ако се шокира и си тръгне — все едно. И без това не познава този мъж.

— Не бях омъжена за баща ѝ — отвърна тя тихо, но решително.

За пръв път го изричаше пред някого. В средата, където израсна, след тези думи мигом щеше да бъде преустановен всякакъв разговор.

Той само кимна и я погледна развеселен.

— Ако очаквате да припадна или да скоча през борда, вместо да разговарям с вас, ще ви разочаровам. Аз съм репортер. Чувал съм какво ли не. Освен всичко друго живея във Франция, това не е рядкост, макар да не го признават. Там мъже често имат деца от съпругите на други. — Тя се засмя, а той се запита дали нейният случай не е такъв и това не е причина за развода ѝ. Беше изключително интересна жена. — Дори се случва по-често в родината ни, но ние не знаем или сме склонни да не вярваме — продължи той. — Жените раждат деца от хора, които обичат, но за които не са женени. Ако никой не пострада, защо да ги съдя? Лично аз никога не съм се женил.

— Не го обичах — промълви тя. — Дълга история, но накрая всичко се разви добре. Консуела е най-хубавото нещо в живота ми.

Той не коментира, но очевидно прие думите ѝ за истина.

— Какъв лекар сте? — смени той темата.

— Добър — усмихна се тя, а той се засмя.

— Предполагам. Имах предвид специалността ви.

Разбра въпроса му, но ѝ беше приятно да флиртува с него. Беше отворен, топъл и дружелюбен.

— Общопрактикуващ.

— И на фронта ли бяхте като лекар?

Изглеждаше му прекалено млада.

— Бях учила една година в медицинско училище. Завърших го след войната.

Интересно му беше, че не практикува в Щатите, но я разбираше. Той също обичаше Париж. Там водеше много по-разнообразен живот, отколкото в Ню Йорк или Бостън.

— Работех като репортер за англичаните в началото на войната — реши и той да сподели нещо за себе си. — Оттогава съм все в Европа. Живях в Лондон две години след войната, а после се преместих в Париж, където съм от пет години. Не мисля да се връщам в Щатите. Животът ми в Европа е достатъчно пълноценен.

— И аз не бих се върнала — съгласи се Анабел.

А и нямаше причина. Сега животът ѝ беше в Париж. Само миналото ѝ беше в Щатите.

Побъбриха още малко и тя отиде при Консуела и Бриджит при плувния басейн. Вечерта, когато си тръгнаха от ранната вечеря, го видяха отново. Той точно влизаше. Покани Анабел на питие по-късно. Тя се поколеба, но прие. Уговориха се да се видят в девет и половина. Консуела вече щеше да е в леглото, а тя — свободна.

— Харесва те — отбеляза Консуела делово, докато се прибираха в каютата. — И е мил.

Анабел не коментира изказването. Беше си помислила същото за Антоан, а се оказа, че греши. Но Калам МакАфри беше различен и имаха много повече общи неща помежду си. Питаше се защо никога не се е женил. Вечерта, докато пиеха шампанско, той ѝ разказа.

— По време на войната се влюбих в медицинска сестра от Англия. Загина седмица преди да бъде подписано примирието. Щяхме да се женим, но тя настояваше да го направим след края на войната. Дълго време ми беше необходимо, за да се съвзема. — Бяха минали шест години и половина. — Беше много специална жена. Произхождаше от заможна семейство, но човек трудно можеше да го предположи. Беше по-земна и трудолюбива от мнозина. Хубаво ни беше заедно. Продължавам да гостувам на близките ѝ от време на време.

— И бащата на Консуела е англичанин, но не беше добър човек. Майка му обаче е страхотна. Вероятно ще ѝ гостуваме отново през август.

— Когато англичаните са страхотни, са ненадминати — заяви той великодушно. — Не се разбирам винаги така добре с французите. — Анабел се засмя с разбиране, сещайки се за Антоан, но не каза нищо.

— Не са така прями и все усложняват нещата — завърши той.

— Съгласна съм. Те са чудесни приятели и колеги, но понякога нещо в романтичните им отношение куца.

От думите ѝ той предположи, че наскоро е патила, вероятно от французин. Същевременно явно и бащата на Консуела не беше стока. Дотук в живота си Анабел очевидно бе натрупала много горчилка; но същото важеше и за него, като се изключи Фиона — англичанката, в която е бил влюбен. Сега беше сам и странеше от романтичните връзки. Така животът беше по-лесен; Анабел видимо бе стигнала до същото заключение.

Поговориха още малко за войната, за политиката в Щатите, за работата му като журналист и нейната като лекар. Ако не друго, от него би излязъл добър приятел. След време той я изпрати до каютата ѝ.

Покани я на питие следващата вечер. Прекараха приятно. Анабел го покани да вечерят заедно последната вечер. С Консуела се спогаждаха добре и тя му разказа за кучето си. Покани го да дойде да го види, но Анабел не потвърди поканата.

И последната вечер пиха по питие, а когато я изпращаше до каютата най-неочаквано изяви желание да види Коко. Самият той имал лабрадор.

— Добре дошъл си да видиш кучето по всяко време — засмя се Анабел. — Може да дойдеш да видиш и нас.

— Интересува ме предимно кучето — обясни той със закачливи пламъчета в очите, — но ще видя и вас, ако кучето не възразява.

Погледна Анабел нежно. Беше научил много за нея по време на пътуването — повече отколкото тя подозираше. Такава му беше работата. Усещаше, че е преминала през много изпитания. Жени с нейното положение не напускат домовете си на двайсет и две, за да се трудят като доброволки на хиляди километри далеч от дома, да участват във война, която не е тяхна. После не остават в Европа да учат и да работят, освен ако в родината не им се е случило нещо изключително лошо. Тя не беше от жените, които биха родили извънбрачно дете, освен ако не е била абсолютно лишена от избор. Беше добра жена. Излъчваше го. Надяваше се да я види отново.

— Бих искал да ти се обадя в Париж — сподели той.

Напомняше му по някакъв начин за Фиона, макар Анабел да беше по-млада и по-красива. Но и двете бяха решителни жени, с висок морал, огромни сърца и жив ум. Никой мъж не може да иска повече от това, а ако жена като Анабел ти се изпречи на пътя, не трябва да пропускаш възможността да я опознаеш по-добре. Жени като нея не се срещат често в живота. Той вече беше имал щастието да срещне една и знаеше, че ако има късмет да срещне втора, не бива да пропусне шанса си.

— Ще бъдем в Париж — обясни Анабел. — Вероятно ще отскочим до Дъовил, защото обещах на Консуела, и до Англия, но ще се върнем бързо. Трябва да започна работа преди пациентите ми да забравят, че съществувам.

Не си представяше, че някой, който я познава, би я забравил. Нямахше намерение да загуби дирите ѝ.

— Защо не предприемем нещо този уикенд? — предложи той. — С кучето, разбира се. Не искам да го огорча.

В отговор Анабел се усмихна. Имаше само няколко дни до уикенда и идеята ѝ допадна. Допадаха ѝ неговата солидност, топлина и доброта. Засега проявяваха взаимно уважение един към друг. Това беше добро начало.

Пожелала си лека нощ пред каютата ѝ. На сутринта тя стана рано, точно както направи, когато пристигна в Европа преди десет години, напуснала Ню Йорк от отчаяние. Сега, докато стоеше до перилата и наблюдаваше изгрева, не беше нито отчаяна, нито тъжна. Виждаше Хавър в далечината, където щяха да пристигнат след два часа.

Обзе я невероятно усещане за свобода, сякаш най-после беше скъсала оковите. Не ѝ тежаха хорските клевети по неин адрес. Беше свободна жена; добра жена, осъзна тя.

Точно когато слънцето изгря, чу глас до себе си. Обърна се и видя Калам.

— Имах чувството, че ще те намеря тук — отбеляза той тихо. Двамата се погледнаха и се усмихнаха. — Хубаво утро, нали? — добави той простичко.

— Да — отвърна тя и се усмихна още по-широко. Хубаво утро беше. И двамата бяха добри хора. А животът също беше хубав.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.